

Täysistunto

Tiistai 1.10.2019 klo 14.00—21.45

3. Välikysymys hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikasta

Välikysymys VK 1/2019 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt annetaan vastaus edustaja Kai Mykkäsen ynnä muiden välikysymyseen VK 1/2019 vp hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikasta. Valtioneuvoston vastauksen jälkeen käydään keskustelu välikysymyksen johdosta. Keskustelun ensimmäisen puheenvuoron käyttää edustaja Kai Mykkänen. Sen jälkeen keskustelussa on nopeatahtinen osuus, jolloin ryhmäpuheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittelee, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Keskustelu

14.01 Valtiovarainministeri Mika Lintilä: Arvoisa rouva puhemies! Laadukkaitten palvelujen ja koko väestön toimeentulon turvaaminen edellyttävät, että julkinen talous on vakaalla pohjalla ja että sitä hoidetaan kestävästi. Vahvan julkisen talouden ansiosta vältetään yllättävät hyvinvointia heikentävät muutokset.

Se, kuinka vastaamme työikäisen väestön määrän alenemiseen, ratkaisee Suomen tulevaisuuden 2030-luvulla. Kestävin keino vahvistaa julkista taloutta pitkällä aikavälillä on työllisyyden kasvu tavalla, joka vahvistaa samalla myös julkista taloutta. Tämä tarkoittaa sitä, että yrittämisen ja työllistämisen edellytyksistä pidetään huolta. Uudet työpaikat eivät voi siten syntyä yksin julkisin varoin. Toiseksi tarvitsemme osaamisperusteista maahanmuuttoa. Lisäksi syntyvyydellä on merkitystä sille, kuinka kestäväällä pohjalla eläkejärjestelmä on pitkällä aikavälillä. Hallitus on vahvasti sitoutunut 75 prosentin työllisyystavoitteeseen normaalin kansainvälisen ja siitä heijastuvan kotimaisen talouskehityksen oloissa. Se tarkoittaa valtiovarainministeriön kevään 2019 ennusteeseen verrattuna työllisten määrän kasvua laskennallisesti noin 60 000 henkilöllä vuoteen 2023. Meno- ja veropäätökset mitoitetaan siten, että työllisyysasteen noustessa 75 prosenttiin julkinen talous on tasapainossa vuonna 2023 ja julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen alenee. [Ben Zyskowicz: Uskookohan ministeri itsekään?]

Työllisyyden kasvun lisäksi on tärkeitä vahvistaa tuottavuuden paranemisen edellytyksiä niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla. Tuottavuutta kasvatetaan osaamisen ja innovaatioiden kautta. Julkisella sektorilla tuottavuuden nousu hillitsee menojen kasvuvauhtia.

Haluamme kannustaa yrityksiä niin aineettomiin kuin aineellisiin investointeihin. Selvitämme ja valmistelemme pikaisesti esityksen määräaikaista kahdenkertaisista poistoista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

neljän vuoden ajaksi kone- ja laiteinvestointeihin. Lisäksi selvitämme pikaisella aikataululla mahdollisuutta antaa esitys määräaikaisesta tutkimusyhteistyökannustimesta. Hallituksen tavoitteena on uudistuksen voimaantulo vuonna 2020.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksen keskeinen väite on, että hallitus lisää menoja ilman käsitystä tuloja lisäävistä toimista. [Ben Zyskowicz: Sehän on totta!] Tosiasiassa hallitus etenee uudistuksissa täsmälleen aikataulussa ja asetettujen askelmerkkien mukaan kohti työllisyystavoitetta ja julkisen talouden tasapainoa. Päätimme budjettiriihessä ensimmäisistä linjauksista työllisyyden vahvistamiseksi. Työllisyyspaketissa päätimme ensinnäkin uudistaa työllisyyspalveluita esimerkiksi kuntakokeilun kautta ja karsia palkkatuen byrokratiaa. [Juhana Vartiainen: Siitä ei ole näyttöä!] Toiseksi: päätimme monista toimista osatyökykyisten saamiseksi vahvemmin työmarkkinoille. Kolmanneksi: edistämme työperäistä maahanmuuttoa monipuolisella toimenpidekokonaisuudella sisältäen muun muassa tavoitteen työperäisten oleskelulupien nopeammasta käsittelystä. Neljänneksi: Linjasimme, että työttömyysturvan lisäpäiväoikeuden alaikäraja nostetaan yhdellä vuodella. Tämä parantaa ikääntyneiden työllisyyttä. Viidenneksi: yksinyrittäjien ja mikroyritysten työllistämisedellytysten vahvistamiseksi käynnistämme rekrytointitukea koskevan kokeilun ja laadimme yrittäjyysstrategian. Kuudenneksi: osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi valmistellaan syksyn kuluessa ehdotukset osaajapulaa helpottavan koulutuksen lisäämiseksi.

Työllisyyden edistämisen ministeriryhmän alaisuudessa on käynnistetty kolmikantainen valmistelu tukemaan työllisyystavoitteen toteutumista. Seuraavassa vaiheessa valmistellaan muun muassa esitys työttömyysturvan uudistamisesta työnhakua nykyistä paremmin kannustavaksi siten, että oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapainossa. Myös paikallisen sopimisen edistämiseen liittyviä esityksiä tuodaan kehysriiheen keväällä 2020. Tamikuussa 2020 hallitus saa arvion kolmikantaisen työryhmän työn etenemisestä ja tarkentaa samassa yhteydessä tavoitteellisen valmistelun kohti kehysriihtä. Hallitus linjaa kevään kehysriihestä syksyn 2020 budjettiriiheen valmisteltavien toimien suuntaviivat, ja ensi vuoden syksyllä hallituksella on valtiovarainministeriön todentamana päätösperäisesti 30 000 hengellä työllisyyttä kasvattavat toimenpiteet. [Arto Satonen: Pistetään muistiin!] Arvioimme tämän jälkeen työllisyyden kehitystä jatkuvasti. Jos näyttää siltä, että tavoitetta ei saavuteta, hallitus toimii määrätietoisesti tavoitteen saavuttamiseksi. [Jukka Gustafsson: Paljon on toimia menossa!] Hallitusohjelmaan on kirjattu periaate, ettei työvoimapolitiikassa tehdä toimia, joilla on negatiivinen työllisyysvaikutus ilman, että se tekee samanaikaisesti työllisyyttä parantavia tehokkaampia toimia. Työllisyystavoitteen saavuttamiseksi toimenpiteet mitoitetaan siis ottaen huomioon hallituksen päätösten kokonaisuus.

Arvoisa puhemies! Kasvanut kansainvälisen talouden epävarmuus korostaa luottamusta vahvistavan, kestävä, kotimaisen talouspolitiikan merkitystä. Mitoitamme hallituspolitiikan vastuullisesti ja suhdannetilanteen edellyttämällä tavalla. Ensi vuonna talouspolitiikan viritys tukee talouskasvua ja työllisyyttä. Heikentyneisiin suhdannenäkymiin vastataan aivan oikeilla finanssipolitiikan reaktioilla. Hallitus keventää maltillisesti pieni- ja keskituloisten ansiotuloverotusta ensi vuonna. Näin kompensoimme liikennepolttoaineiden veronkorotuksia. Lisäksi teemme ansiotuloverotukseen ansiotason nousua vastaavan indeksitarkistuksen. Tällä estetään verotuksen kiristyminen palkkojen yleisesti noustessa.

Välikysymyksen väittämä työn verotuksen kiristymisestä ensi vuonna johtuu palkan sivukulujen korotuksista, joissa on kyse työmarkkinajärjestöjen ratkaisusta. [Timo Heino-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

nen: Se on totta!] Voikin tietysti kysyä, onko valtio kokoomuksen mielestä velvollinen lähemään maksumieheksi työmarkkinajärjestöjen sopimille maksumuutoksille. [Ben Zyskowicz: On velvollinen estämään palkansaajaverotuksen kiristymisen kyllä!] Tällainen kehitys johtaisi lopulta tasaveron kaltaiseen järjestelmään.

Hallitus vahvistaa sosiaalista oikeudenmukaisuutta parantamalla perheiden asemaa, perusturvaa ja pienimpiä eläkkeitä. Budjettiesitys kaventaa tuloeroja. Valtiovarainministeriön laskelmat osoittavat, että se kasvattaa käytettävissä olevia tuloja noin 70 prosentilla suomalaisista. Lisäksi hallitus investoi merkittävästi osaamiseen ja koulutukseen. Etupainotteiset menolisäykset ovat tarpeellisia työllisyystavoitteen saavuttamisen kannalta.

Hallitus on varannut määrärahat muun muassa poliisien määrän kasvattamiseen arjen turvallisuuden vahvistamiseksi. Nämä määrärahat ovat pysyviä, joten välikysymyksen huoli esimerkiksi poliisien virkojen osalta on perusteeton. [Kokoomuksen ryhmästä: Ovatko riittäviä?]

Hallituksen tulevaisuusinvestointien tavoitteena on aidon muutoksen aikaansaaminen. Esimerkiksi ammatillisen koulutuksen määräaikaisen lisärahoituksen turvin vahvistetaan viime vaalikaudella toteutetun ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa. [Jukka Gustafsson: Erinomaista!] Tavoitteena on lisätä lähiopetuksen määrää ja työpaikoilla tapahtuvaa oppimista. [Ben Zyskowicz: Kahdeksi vuodeksi!]

Päätösperäisesti menot kasvavat nettona noin miljardilla eurolla ensi vuoden budjetissa. Hallituksen talousarvioesitys on 2 miljardia euroa alijäämäinen. Päätösperäisten menoläisysten, verotulojen kasvun ja korkomenojen laskun seurauksena alijäämän arvioidaan kasvavan ensi vuonna noin 0,3 miljardilla eurolla kuluvan vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna. [Kokoomuksen ryhmästä: Se on enemmän!]

Arvoisa puhemies! Hallitus toimii kolmikannassa työllisyyden vahvistamiseksi. [Juha Vartiainen: Se huomataan!] Tällä yhteistyöllä on nyt näytön paikka, että tasapainoisia ja vaikuttavia uudistuskokonaisuuksia kyetään viemään eteenpäin. Vaikka toimimme hyvässä yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa, vastaa hallitus työllisyystavoitteesta ja julkisesta taloudesta. Hallituksella ei ole sellaista vaihtoehtoa, että menoja lisätään ilman, että julkisen talouden tasapainon kannalta välttämätön 75 prosentin työllisyystavoite toteutuu normaalin talouskasvun oloissa. [Arto Satonen: Ja tämä talteen!] Vuoden päästä budjettiriihessä hallitus arvioi päätettyjä menolisäyksiä, jotka on tehty suhteessa tekniseen julkisen talouden suunnitelmaan, mikäli työllisyystoimissa ei ole edetty sovitusti.

Hallitus on sitoutunut vahvistamaan julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä johdonmukaisesti niin, että ei ajauduta kestäättömän velkaantumisen uralle. Kysymyksessä maalailtu skenaario pysyvien menoläisysten perumisesta olisi merkki talouden pohjan heikkenemisestä. Hallitus tekee kaikkensa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuuden turvaamiseksi ja kutsuu yhteiseen tekemiseen mukaan kaikkia muitakin toimijoita, jotta talous vahvistuu sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla.

Arvoisa puhemies! Pyydän, että puheeni ruotsinnos liitetään pöytäkirjaan myöhemmin.

Ministeri Lintilän puheenvuoro on ruotsinkielisenä näin kuuluva:

Ärade talman! För att Finland ska kunna säkerställa tillgången på högkvalitativa tjänster och trygga försörjningen för hela landets befolkning, måste den offentliga ekonomin vila på en stabil grund och skötas på ett hållbart sätt. En stark offentlig ekonomi gör det möjligt att undvika oväntade förändringar som försämrar välfärden.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Hur vi svarar på den minskande andelen befolkning i arbetsför ålder är avgörande för Finlands framtid på 2030-talet. Det mest hållbara sättet att stärka den offentliga ekonomin på lång sikt är att öka sysselsättningen på ett sätt som samtidigt stärker den offentliga ekonomin. Detta innebär att man ser till förutsättningarna för företagande och sysselsättning. Nya arbetstillfällen kan således inte skapas enbart med offentliga medel. Dessutom behöver vi kompetensbaserad invandring. Också nativiteten har betydelse för om grunden för pensionssystemet är hållbar på lång sikt. Regeringen har gått in för ett sysselsättningsmål på 75 procent i en situation där världsekonomin utvecklas normalt och den inhemska ekonomin återspeglar den globala utvecklingen. Detta innebär att antalet sysselsatta jämfört med finansministeriets prognos våren 2019 kalkylmässigt sett måste öka med cirka 60 000 personer till 2023. Utgifts- och skattebesluten dimensioneras så att den offentliga ekonomin, i en situation där sysselsättningsgraden stiger till 75 procent, är i balans år 2023 och så att den offentliga skulden minskar i förhållande till bnp.

Utöver att öka sysselsättningen är det viktigt att stärka förutsättningarna för att förbättra produktiviteten såväl inom den offentliga som inom den privata sektorn. Produktiviteten ökas genom kompetens och innovationer. Inom den offentliga sektorn dämpar ökningen av produktiviteten utgifternas tillväxttakt.

Vi vill sporra företagen till såväl immateriella som materiella investeringar. Vi utreder och bereder i snabb takt en proposition som gäller tidsbundna dubbla avskrivningar för en tid av fyra år i syfte att sporra till maskin- och anläggningsinvesteringar. Dessutom utreder vi med snabb tidtabell möjligheten att lämna en proposition om ett temporärt incitament för forskningssamarbete. Regeringens mål är att reformerna ska träda i kraft 2020.

Ärade talman! Huvudargumentet i interpellationen är att regeringen ökar utgifterna utan att ha någon uppfattning om vilka åtgärder som ökar inkomsterna. I själva verket för regeringen reformerna framåt exakt enligt tidtabell och enligt uppställda riktlinjer mot sysselsättningsmålet och en balans i de offentliga finanserna. Vid budgetförhandlingarna fattade vi beslut om de första riktlinjerna för att stärka sysselsättningen. I sysselsättningspaketet beslutade vi för det första att reformera sysselsättningstjänsterna, till exempel genom kommunförsök, och att minska byråkratin kring lönesubvention. För det andra fattade vi beslut om en rad åtgärder för att ge fler partiellt arbetsföra tillgång till arbetsmarknaden. För det tredje främjar vi arbetskraftsinvandring genom en mångsidig åtgärdshelhet som bland annat innehåller ett mål för en snabbare behandling av arbetsrelaterade uppehållstillstånd. För det fjärde fastställde vi att den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa höjs med ett år. Detta förbättrar sysselsättningen bland äldre. För det femte, för att stärka förutsättningarna för sysselsättning för ensamföretagare och mikroföretag, startar vi ett försök med rekryteringsstöd och utarbetar en företagarsstrategi. För det sjätte bereds under hösten förslag för att öka utbildning för att avhjälpa bristen på arbetskraft i syfte att trygga tillgången på kompetent arbetskraft.

Under ledning av ministerarbetsgruppen för främjande av sysselsättningen har en beredning på trepartsbasis inletts för att stödja uppnåendet av sysselsättningsmålet. I följande skede bereds bland annat ett förslag till reform av utkomstskyddet för arbetslösa så att det bättre sporrar till jobbsökning så att rättigheter och skyldigheter är i balans. Även förslag som gäller främjande av lokala avtal ska läggas fram vid ramförhandlingarna våren 2020. I januari 2020 får regeringen en bedömning av hur arbetet framskrider i arbetsgrupperna på trepartsbasis och preciserar samtidigt den målinriktade beredningen mot ramförhandlingarna. Regeringen drar vid vårens ramförhandlingar upp riktlinjer för de åtgärder som ska

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

beredas inför budgetmanglingen hösten 2020, och nästa höst har regeringen enligt verifiering från finansministeriet diskretionära åtgärder som ökar sysselsättningen med 30 000 personer. Därefter kommer vi att kontinuerligt utvärdera sysselsättningsutvecklingen. Om det ser ut som om målet inte kommer att nås, vidtar regeringen kraftfulla åtgärder för att säkerställa måluppfyllelsen. En princip i regeringsprogrammet är att regeringen inte kommer att vidta några sådana arbetskraftspolitiska åtgärder som har negativa effekter på sysselsättningen utan att den samtidigt inför effektivare sysselsättningsfrämjande åtgärder. För att sysselsättningsmålet ska nås dimensioneras åtgärderna alltså med beaktande av regeringens beslut i sin helhet.

Ärade talman! Den ökade osäkerheten inom den internationella ekonomin betonar betydelsen av en förtroendeingivande och hållbar inhemsk finanspolitik. Vi dimensionerar finanspolitiken på ett ansvarsfullt sätt och i enlighet med vad konjunkturläget kräver. Nästa år stöder åtgärderna inom finanspolitiken ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Man reagerar på de försvagade konjunkturutsikterna med alldeles äkta finanspolitik. Regeringen underlättar måttfullt beskattningen av förvärvsinkomster för låg- och medelinkomsttagare nästa år. På detta sätt kompenserar vi skattehöjningarna på drivmedel. Dessutom gör vi en indexjustering i beskattningen av förvärvsinkomster motsvarande ökningen av inkomstnivån. På så sätt förhindras en skärpt beskattning när lönerna stiger generellt.

Påståendet i interpellationen om en skärpt beskattning av arbete nästa år beror på höjningar av lönebikostnaderna, här är det fråga om arbetsmarknadsorganisationernas lösningar. Har staten enligt samlingspartiet skyldighet att betala för de ändringar av avgifterna som arbetsmarknadsorganisationerna kommer överens om? En sådan utveckling leder i slutändan till en form av ett system med proportionell skatt.

Regeringen stärker den sociala rättvisan genom att förbättra ställningen för familjer, grundtryggheten och de minsta pensionerna. Budgetpropositionen minskar inkomstskillnaderna. Och finansministeriets uträkningar visar att den ökar de disponibla inkomsterna för cirka 70 procent av finländarna. Dessutom investerar regeringen på ett betydande sätt i kompetens och utbildning. Tidigarelagda utgiftsökningar behövs för att sysselsättningsmålet ska kunna nås.

För att stärka tryggheten i vardagen har regeringen reserverat anslag bland annat för en ökning av antalet poliser. Dessa anslag är bestående, så oron i interpellationen över exempelvis tjänsterna inom polisen är fullständigt obefogad.

Målet för regeringens framtidsinvesteringar är att få till stånd en verklig förändring. Exempelvis med hjälp av tilläggsfinansieringen för yrkesutbildning fastställs verkställandet av den reform av yrkesutbildningen som genomfördes under den senaste valperioden. Målet är att öka mängden närundervisning och lärandet i arbetet.

De diskretionära utgifterna ökar med cirka en miljard euro netto i budgeten för nästa år. Regeringens budgetproposition uppvisar ett underskott på 2,0 miljarder euro. Till följd av de diskretionära utgiftsökningarna, ökningen av skatteinkomsterna och minskningen av ränteutgifterna beräknas underskottet öka med cirka 0,3 miljarder euro nästa år jämfört med den ordinarie budgeten.

Ärade talman! Regeringen bedriver trepartssamarbete för att stärka sysselsättningen. Detta samarbete ska nu bevisa att det är möjligt att föra balanserade och verkningsfulla reformhelheter framåt. Även om vi bedriver ett fungerande samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna, är det regeringen som ansvarar för sysselsättningsmålet och den offentliga ekonomin. Det är inte ett alternativ för regeringen att öka utgifterna utan att det sys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

selsätningsmål på 75 procent som är en förutsättning för balans i den offentliga ekonomin nås i en normalsituation för ekonomisk tillväxt. Vid regeringens budgetförhandlingar om ett år kommer regeringen att se över de tidigare beslutade utgiftsökningarna, som fastställts i förhållande till den tekniska planen för de offentliga finanserna, om sysselsättningsåtgärderna inte framskridit som avtalat.

Regeringen har förbundit sig att konsekvent stärka den offentliga ekonomins hållbarhet på lång sikt, så att vi inte hamnar i en ohållbar skuldsättningsspiral. Det scenario om att återta bestående utgiftsökningar som målas upp i interpellationen skulle vara ett tecken på att grunden för ekonomin försvagas. Regeringen gör allt för att trygga framtiden för det finländska välfärdssamhället och bjuder in alla andra att delta i samarbetet för att stärka ekonomin på ett socialt och ekologiskt hållbart sätt.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ja nyt valtioneuvoston vastauksen jälkeen keskustelussa ensimmäisen puheenvuoron käyttää välikysymyksen ensimmäinen alikirjoittaja, edustaja Mykkänen, olkaa hyvä.

14.12 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Aivan ensimmäiseksi meidän on syytä täällä yhteisesti tuomita se väkivaltarikos, jonka uhriksi aivan viime tunteina on joutunut useita ihmisiä Savon ammattiopiston tiloissa Kuopiossa. Haluan omalta osaltani toivottaa voimia uhreille ja heidän omaisilleen, ja kaikki tuki viranomaisille niin avun toimittamisessa kuin törkeän rikoksen selvittämisessä, ja tuki myös hallitukselle mahdollisissa lisätoimissa.

Arvoisa puhemies! Talouspuhetta pidetään usein kylmänä. Puhumme usein euroista, kun pitäisi puhua ihmisistä, mutta niistä euroista kuitenkin riippuu palkanmaksun tulevaisuus aivan suoraan niillä yli puolella miljoonalla ihmisellä, jotka työskentelevät kuntien ja valtion järjestämissä palveluissa, ja niillä samoilla euroilla huolehditaan lasten elämän edellytyksistä neuvoloista kouluihin, ikäihmisten palveluista, terveydenhuollosta ja kaikista heistä, jotka eivät voi tulla toimeen omalla työllään. Jos taloutta hoidetaan huonosti, sen kokevat nahoissaan kipeimmin he, jotka ovat yhteiskunnan tuen varassa eniten. Vahva valtiontalous on todellakin köyhän paras turva.

Rahaa on helppo jakaa, sen olemme taas nähneet, mutta rahoituksen todellinen järjestäminen on aivan eri asia kuin huoleton jakaminen. Valtiontaloutta ei perusteta tuulentuville, vaan ainoastaan todellisten työpaikkojen varaan, sen varaan, että riittävän moni tekee työtä, jolla kassaan saadaan veroeuroja, ja riittävän moni voi elää työllään joutumatta tukien varaan.

Eilen julkaistussa uudessa väestöennusteessa Tilastokeskus tiputti arviotaan alle 15-vuotiaiden määrästä Suomessa 20 vuoden päästä: arvio on nyt jopa noin 50 000 henkeä pienempi kuin vielä vuosi sitten. Nyt viimeistään pitäisi jokaisen herätä siihen, että tulevana vuosikymmeninä suomalaisten hyvinvoinnin pelastamiseksi tarvitaan todellakin kaikkien työpanos.

Arvoisa puhemies! Meitä huolettaa työllisyyden hoidon pysähtyneisyydessä ennen kaikkea kaksi ryhmää:

Ensinnäkin ne kymmenet tuhannet työttömät, jotka eivät pääse työelämään kiinni. Missä on lista vaikutusarvioituista toimista, joilla syntyy omien menolisäysten katteeksi lupaa määrää työpaikkoja? Aivan erityistä huolta kannan nuorisotyöttömyydestä. Jo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

kaisen nuoren pitää saada olla osa yhteisöä. Jokaisen nuoren pitää saada mahdollisuus kantaa vastuuta elämästään. Jokaisen nuoren pitää saada onnistumisen kokemuksia.

Erityisen turhauttavia ovat ne tilanteet, joissa töihin ei uskalleta lähteä hyvää tarkoittavaan järjestelmään muodostuneiden tuloloukkujen takia. Helsinkiläinen Martin-Érik Racine teki aikanaan tunnetun kansalaisaloitteen aktiivimallin purkamiseksi. Paljon vähemmälle huomiolle on jäänyt hänen painava viestinsä työttömyysloukuista. Racine on kertonut julkisuudessa, ettei voi ottaa vastaan pieniä työkeikkoja, sillä kaikki tulo vähennettäisiin toimeentulotuesta. Työssäkäynnin kuluja ei huomioitaisi, joten riski joutua elämään vielä vähemmällä kuin tukien varassa olisi liian suuri. Hän on kertonut myös, että ulosoton ja tukijärjestelmän takia työn vastaanottaminen kannattavasti edellyttäisi hänen kohdallaan vähintään 2 600 euron kuukausipalkkaa — siis vähintään 2 600 euron kuukausipalkkaa. Tällä reseptillä emme Suomessa työllisyysastetta saa nousemaan, jos tuloloukut ovat tällä tasolla. [Paavo Arhinmäki: Haluatteko siis leikata vielä enemmän perusturvaa?] On arvokasta, rohkeaa kertoa oma esimerkki julkisesti, koska se toivottavasti avaa silmiä enemmän kuin tuhat tilastoa.

Vuosi sitten käsitin meidän olevan tässä salissa yksimielisiä yhdestä asiasta, siitä, että tämä maa tarvitsee viimein sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen. Nyt sosiaaliturvauudistus loistaa kuitenkin poissaolollaan hallituksen työpöydältä. Se ei näy myöskään työministeri Harakan 25 työllisyystoimen listalla. Miten te selitätte työttömyysloukkuun juuttuneelle sen, että nostitte jo kädet pystyyn sosiaaliturvan uudistamisessa?

Työttömyysturva on vain pieni osa kannustinloukkuja, mutta sen uudistaminen sentään mainitaan Harakan listalla. Pahoin vain pelkään, että pääministeri Rinne veti maton alta myös tämän uudistuksen osalta viimeistään sosiaalidemokraattisen puolueen juhllisuuksissa elokuun alussa. Siellä hän sanoi, että työttömyysturvan uudistaminen on nakitettu työmarkkinajärjestöille eikä hänellä ole aietta mestaroida aiheessa. No, eipä ihme, että hallituksen pystyttämissä kolmikantaryhmissä kuuluu olevan viestiä, ettei painetta tuntuviin muutoksiin ole.

Hyvä hallitus, uskotteko todella, että työttömyysturvan kannustinloukut poistuvat veto-oikeuksilla varustetuissa kolmikantapöydissä ilman teidän johtajuutta? Mikä teidän viestinne on niille kymmenilletuhansille työttömille, jotka kiistatta voisivat löytää työpaikan, jos panisitte toimeen edes osan esimerkiksi kokoomuksen tarjoilemista 16 työllisyyspäättöksestä? [Jukka Gustafsson: Ei keppilinja sovi meille!] Miksi te valitsette lannistaa ihmiset paikoilleen?

Toinen ryhmä, jonka puolesta kannan erityistä huolta, ovat he, jotka hallitus nyt palkkaa tuulentupabudjettinsa rahoilla. Olette palkkaamassa opettajia pääasiassa kertaluonteisella rahoituksella — jonkin verran tulee toki pysyväksi kirjattuakin rahaa, mutta sen te kuitenkin olette oman periaatteenne mukaan leikkaamassa pois, jos työllisyystoimissa ei sitten onnistuta. [Ben Zyskowiec: Oikeasti?] Mitä te siis sanotte näille opettajille, kun heidän työsuhteitaan joudutaan aikanaan irtisanomaan? [Jukka Gustafsson: He ovat tyytyväisiä, kun pääsevät töihin!] ”Kiitos hei, lupasimme nostaa koulutuksen laatua, mutta nyt teitä ei enää tarvita”, niinkö? Sama koskee esimerkiksi hoitohenkilökuntaa ja poliiseja: lisäätte rahaa — mutta vain hetkeksikö?

Edellinen hallitus sai suuren huudon säästämänä kammettua talouden ja työllisyyden ylös, nyt te olette syömässä eväät vailla oikeita panostuksia. Oikea, kestävä panostus olisi työllisyyden vahvistaminen. Kokoomus on esittänyt keinovalikoiman, jolla voitaisiin luo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

da yli 60 000 työpaikkaa. Jos uskaltaisitte tehdä edes osan, tilanne olisi huomattavasti vaivaisampi.

Usein siellä työpaikoilla tiedetään parhaiten, miten asiat voidaan sovittelua. Uudenkaupungin autotehdas on ollut tämän vuosikymmenen tärkeimpiä työllistäjiä. Harvapa muistaa, että vuosikymmen sitten sen toiminta oli kokonaan vaakalaudalla ja pelastui itse asiassa henkilöstön ja paikallisen johdon välisen paikallisen sopimisen avulla. Suurilla, järjestäytyneillä työpaikoilla lait sen onneksi sallivatkin, mutta meillä voisi olla satoja pienempiä Uudenkaupungin autotehtaita, yrityksiä, joissa työpaikkoja pelastuisi ja syntyisi lisää, jos nekin voisivat sopia työehtosopimuksen mukaisista paikallisista joustoista silloin, kun yhteisymmärrystä löytyy. Se vaatisi vain aitoa halua mahdollistaa tasavertainen sopiminen sen sijaan, että lukittaudutaan kiistaan järjestäytymispakosta.

Mutta paikallinen sopiminen ei vaan vasemmistohallitukselle maistu. Sen toki tiesimmekin. No, miksi sitten ette tartu edes koulutettujen työntekijäjärjestö Akavan tuoreeseen ehdotukseen ansiosidonnaisen porrastamisesta? Akavan mallissa ansiosidonnaisen taso leikkaantuisi alun jälkeen portaattain, ja leikkaantuva osa siirtyisi säästöksi, jonka työtön saa itselleen, kun työllistyy. Myös toimihenkilöjärjestö STTK:n puheenjohtaja Antti Palola on puhunut ansiosidonnaisen porrastamisen puolesta. Ei hän tee sitä masokistisista syistä, vaan hän tekee sen siksi, että arvostaa asiantuntija-arviota noin 10 000 lisätyöpaikasta ansiosidonnaisen porrastamisella ja suhtautuu maan tulevaisuuteen sen vaatimalla vakavuudella. Joutuu nyt kysymään, onko hallituksen tahto kokonaan SAK:n ja sen puheenjohtaja Jarkko Elorannan taskussa, kun tämäkin keino on hallitukselle poliittisesti mahdoton, vaikka kaksi kolmesta työntekijäkeskusjärjestöstä sitä esittää. [Perussuomalaisen ryhmästä: Kyllä se on!]

Arvoisa puhemies! Kuulimme äsken ministeri Lintilän vastauksen. Urheasti puolustatte, mutta vähissä on konkretia. Kysyn edelleen, onko vastuullista lisätä valtion pysyviä menoja tietoisena siitä, että niistä pääosa joudutaan perumaan, jos ette pysty päättämään vielä päättämättä olevista työllisyystoimista. Tekisittekö omassa taloudessanne näin? Tähän voin kyllä vastata: Ei ole vastuullista. Rahat on tienattava, ennen kuin ne tuhlataan. Senhän ymmärtää arkijärjellä, maalaisjärjellä, kuka tahansa. Pikavipit eivät ole ratkaisu. Vaikka valtio voi tietysti myös verottaa toisin kuin yksittäinen kotitalous, ei se piikki ole loputtomasti auki. Esimerkkejä ei tarvitse Kreikkaa kauempaa etsiä. Edelleen kysyn: mikä nyt on se ajankohta, kun hallitus leikkaa pois nyt tekemänsä menolisäykset — siis leikkaa pois tänään antamansa myönteiset menolisäykset — jos työllisyys ei hallitusohjelmaan nouse? Olisi varmasti kiva tietää niiden, jotka elävät niiden varassa. Olette itse, valtiovarainministeri Lintilä, toistanut useita kertoja seuraavan: ”Ei ole sellaista vaihtoehtoa, jossa työllisyystavoite jää toteutumatta mutta menot jäävät”. Pääministeri Rinne taas lupasi meille kesäkuussa tässä salissa, ettei pysyviä menoja lisätä ennen kuin on varma tieto pysyvistä tuloista. Kun tästä periaatteesta on nyt budjetissa lipsuttu jo lähdössä, niin mistä löytyisi se rohkeus pitää talous tasapainossa ja esittää tarvittaessa ne leikkaukset? Käsi sydämellä, kuinka moni tässä salissa luulee, että vaikeiden päätösten tekeminen on helpompaa lähellä seuraavia vaaleja kuin jos ne tehtäisi rehellisesti jo nyt?

Kokoomus on luvannut tukea kaikkia järkeviä esityksiä, jotka lisäävät työllisyyttä. Annamme myös kiitosta, kun se paikka on. Vielä se ei ole, mutta toivon, että hallitus kääntää kurssinsa. Ei mennä vain siihen helppoon ratkaisuun, että jaetaan rahaa sinne tänne ja maksetaan lasku heillä, jotka nyt kasaavat kurahousuissa kakkuja hiekkalaatikoilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Valitettavasti joudun tänään esittämään, että kuultuamme hallituksen vastauksen eduskunta toteaa, että hallitus ei ole esittänyt uskottavaa suunnitelmaa Suomen tarvitsemista työllisyystoimista, kuten esimerkiksi paikallisen sopimisen lisäämisestä ja kannustinlaskujen vähentämisestä työttömän tukijärjestelmässä. Tämän vuoksi hallituksen esittämät pysyvien menojen lisäykset eivät ole kestäväällä pohjalla ja määrärahalisäyksillä palkattavien ihmisten työsuhteet ovat tulevana vuosina erityisessä vaarassa. Näillä perusteilla eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta. [Kokoomuksen ja perussuomalaisten ryhmistä: Oikein! Hyvä!]

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ja nyt tämän jälkeen käydään ryhmäpuheenvuorokierros ryhmien kokojärjestyksessä, ja ne ovat viiden minuutin mittaisia. Ensimmäinen ryhmäpuheenvuoro: sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä, edustaja Viitanen.

14.22 Pia Viitanen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myös omasta ja eduskuntaryhmäni puolesta osanottoni Kuopion väkivallanteon uhreille, omaisille ja voimia kaikille, joita tämä järkyttävä tapahtuma on koskettanut.

Arvoisa puhemies! Hallitus on asettanut itselleen ilmastohaasteen jälkeen kaksi tehtävää ylitse muiden: työllisyyden vahvistamisen ja oikeudenmukaisuuden lisäämisen. Hallituksen linjaus parantaa työllisyyttä laajalla, yli 20 toimen ohjelmalla on oikea. Hallitus tekee koulutuksen kunniapalautuksen — kyllä — kunniapalautuksen, jossa leikkaukset lopetetaan ja koulutukseen, peruskoulusta yliopistoihin, laitetaan lisää voimavaroja. [Ben Zyskiewicz: Pääministerin mukaan 2 miljardia, näkis vaan!]

Valtiosihteeri Hetemäki sanoi Helsingin Sanomien haastattelussa, että "Suomessa työttömiä on jätetty oman onnensa nojaan". Nyt tähän tulee muutos. Hallitus satsaa palkkatukeen ja palveluihin, auttaa osa-työkykyisiä ja pitkään työttömyydestä kärsineitä. Hallitus edistää työmarkkinoiden tasa-arvoista sopimustoimintaa ja huolehtii pk-yritysten toimintamahdollisuuksista.

Arvoisa puhemies! Opposition tehtävä on pitää hallitus tiukoilla, esittää kritiikkiä, ja tämän kokoomus uutena oppositiopuolueena, lähes kolmen vuosikymmenen hallitusvastuun jälkeen, yrittää tehdä parhaansa mukaan — kiitos kirityksestä.

Mutta oppositiolla on toinenkin tehtävä: se on tarjota vaihtoehto. Ja tässä, arvoisa oppositio, välikysymys jää suutariksi. [Arto Satonen: Miten ne 16 000 työpaikkaa?] Puhina on kova, mutta nyt, puheenjohtaja Orpo, painot eivät nouse. Vaikka tämän teidän välikysymyksenne lukee kuinka moneen kertaan — vaikka kuinka moneen kertaan — ei sieltä löydy ensimmäistäkään omaa työllisyysesitystä. Olenko liian ankara? [Naurua — Hälinää — Eduskunnasta: Erikseen julkistettiin 16!] — Totta, totta, onhan täällä rivien välissä yksi asia, [Timo Heinonen: Ei tarvitse rivien välistä lukea!] halu jatkaa työttömien keppilinjaa.

Viime kaudella aktiivimalli oli työllisyydenhoidon teholläke. Nyt kun sen tulokset ovat näkyvissä, työllisyysvaikutukset nollassa, on lisääntyvä köyhyysongelma, te ette enää mainitse sitä nimeltä. Aktiivimallista on tullut kokoomuksen salarakas, jonka nimeä ei mainita, mutta kaipuu työttömän kurittamiseen kuultaa läpi. [Hälinää]

Viime kaudella työministeri nimitti aktiivimallia "kiveksi pullassa, joka oli vain nieltävä". Oli hienoa, että kansa päätti ottaa kiven pois pullasta ja äänesti muutoksen puolesta. Nyt aktiivimalli laitetaan roskakoriin. [Kokoomuksen ryhmästä: Höpsis, te teette uusia työttömiä! — Ben Zyskiewicz: 16 keinoa!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Arvoisa puhemies! Välikysymykseen valmistautuneesta kokoomuksesta on tullut keskitaloisten, tosin vain ahkerien sellaisten, ystävä. Voi tosin olla, että nämä ahkerat keskituloiset — sairaanhoitajat, opettajat tai vaikkapa poliisit — muistavat edelleenkin, kun kokoomus yritti viedä näiltä samoilta ahkerilta palkansaajilta sunnuntaikorvaukset ja ylityökorvaukset, ja veikin sadoilta tuhansilta lomarahat. [Ben Zyskiewicz: Jota te tuitte!]

Puhemies! Välikysymyksen esittäjät ovat huolissaan velkaantumisesta, ja sekin on tarpeellinen keskustelu. Oma maakuntalehteni Aamulehti teki muutama vuosi sitten laskelman, minkä puolueiden vastuuvuorolla velkaa on otettu. Päivitettyinä tähän päivään, arvoisa kokoomus, te olette ylivoimaisella kultamitalisijalla. Teidän ollessa hallituksessa on otettu lisävelkaa liki 120 miljardia. [Eduskunnasta: Ohhoh!]

Pidän viisauden merkinä, että perussuomalaiset ja kristillisdemokraatit eivät ole lähteneet mukaan tähän kokoomuksen tyhjien tynnyreiden välikysymykseen. Vaikka ette kaikessa hallituksen linjaan yhdykään, annatte hallitukselle mahdollisuuden vahvistaa työllisyyttä ja oikeudenmukaisuutta. [Timo Heinonen: Sehän menee huonompaan suuntaan!]

Arvoisa kokoomus, tosiasia on, että te ette vielääkään ole hyväksyneet eduskuntavaalien tulosta. Kansa halusi muutoksen. Tulevaisuutta ei rakenneta kokoomuksen leikkauspolitiikalla, jossa perusturvaa heikennettiin ja eläkkeensaajien kukkeroon jäi miinusmerkki. Tämä hallitus ottaa nöyrästi ja tosissaan vastaan kansan viestin. Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan ensi vuonna 70 prosentilla suomalaisista ostovoima kasvaa. [Maria Guzenina: Se on hyvä!]

Arvoisa oikeisto, tulkaa siis kannattamaan uudistuksia ja työllisyyttä, johon yhdistyy yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden vaatimus, tulkaa pois kylmän kaverikapitalismin nurkasta, hylätkää kasvavien tuloerojen ja työttömien kepittämispolitiikka, unohtakaa Wahlroosin ja Vartiainen kylmät talousopit. [Juhana Vartiainen: Plus 140 000!]

Puhemies! Rinteen hallitus kuuntelee [Puhemies koputtaa] kansalaisia ja pyrkii tosiaan parantamaan ihmisten elämänoloja. Siksi sosiaalidemokraatit antavat hallitukselle tässä välikysymyksessä täyden tukensa.

14.28 Ville Tavio ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten mielestä talouspolitiikan lähtökohtana tulee olla kansallinen etu ja sisäinen oikeudenmukaisuus. Tämä tarkoittaa sitä, että julkisen vallan tulee harjoittaa politiikkaa, joka palvelee ensisijaisesti kotimaan etua. Sisäinen oikeudenmukaisuus on sitä, että Suomen tulee olla maa, jonka jokainen suomalainen voi kokea olevan hänen asiallaan ja jossa vallitsee vahva yhteenkuuluvuuden tunne.

Maamme sisäinen oikeudenmukaisuus rappeutuu entisestään, kun Rinteen vihervasemistohallitus arvottaa ulkomaalaisen työvoiman tuonnin kotimaisen työvoiman käyttämisen edelle. Rinteen hallitus on enemmän huolissaan imagollisesta ilmastovouhoksesta ja ulkomaalaisen halpatyövoiman tuonnista kuin suomalaisten työpaikkojen säilymisestä. Hallituksen ilmastotoimilla ehkä kiillotetaan jonkun pään päälle luotua sädekehää, mutta maapalloa ne eivät pelasta. Sen sijaan hallituksen ilmastokärki heikentää suomalaista kilpailukykyä ja ajaa tuotantoa alas — Oulusta ja Raumalta suljetaan paperikoneet, Kiteellä saha, Anjalassa ollaan lomauttamassa paperitehtaan koko henkilöstö.

Perussuomalaiset vaativat Rinteen hallituksen punavihreästä politiikasta täyskäännöstä perussuomalaiseen sinivalkoiseen työllisyyspolitiikkaan, jossa kotimaan työttömät ja pätkätyöllistetyt saavat töitä ennen laajamittaista ulkomaalaisen työvoiman maahantuontia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä linja!] Muut puolueet hokevat, miten Suomi tarvitsee

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

työperäistä maahanmuuttoa, mutta samanaikaisesti Suomeen on otettu lähinnä ei-työperäisiä maahanmuuttajia, turvapaikanhakijoita ja pakolaisia. Maahanmuuttokeskustelu vaatii sen myöntämistä, että nykyinen järjestelmämme päästää maahan liian helposti sosiaaliturvan varaan ajautuvaa väkeä ja siten heikentää huoltosuhdettamme. Työllisyysaste ei nouse, jos yhtä työssä käyvää maahanmuuttajaa kohden maahan otetaan kaksi työtöntä maahanmuuttajaa.

Kun puhutaan työperäisestä maahanmuutosta, on selvää, että asia ei ole mustavalkoinen. Perussuomalaiset eivät vastusta ulkomaalaisten asiantuntijoiden käyttämistä yritystemme apuna. [Antti Kurvinen: Saako turkistarhurit tukia?] On myös luonnollista, varsinkin Euroopassa, että koulutetut ammattilaiset liikkuvat maiden välillä. Olennaista on kuitenkin työperäisen maahanmuuton osalta keskittyä siihen, mikä on tänne saapuvien ulkomaalaisten tulotaso ja veronmaksukyky. Pelkkä työssä käyvän status ei paranna taloustilannettamme, mikäli henkilö saa samanaikaisesti tulonsiirtoja ja hyvinvointipalveluja enemmän kuin hän maksaa veroja. Ulkomaalainen matalapalkkatyövoima on rasite kansantaloudelle, koska se laskee palkkoja alemmas ja tekee suomalaisille entistä kannattamattomammaksi työskentelyn näillä matalampien palkkojen aloilla. Ulkomaalaiset saattavat suostua töihin huonommilla työehdoilla, jotta saisivat helpommin oleskeluluvan ja perheen yhdistämiset. Erityisen huolestuttavaa Suomen nykysuunnassa on, että ulkomaisten työvoiman annetaan syrjäyttää suomalaisen työvoiman käyttöä jopa täysin kokonaisilta aloilta. Näin on käymässä muun muassa rakennusalalla. Perussuomalaisella politiikalla voisimme pitää kaikki alat sellaisina, että myös suomalainen voi työskennellä niillä ja saada työstään täyden elantonsa.

Arvoisa puhemies! Rinteen hallituksen talouspolitiikalta puuttuu todellisuuspohja, eikä hallitukselta ole saatu tarvittavia rohkeita ja konkreettisia työllisyystoimia. Perussuomalaiset kannustavatkin hallitusta ryhtymään sanoista tekoihin.

Rinteen hallitus antaa kasvukeskusten ulkopuolisen Suomen kurjistua aina maataloudesta lähtien. Keskustapuolue oli nostamassa polttoaineverotusta pääministeri Sipilän kaudella, ja nyt pääministeri Rinteen kaudella keskustapuolue nostaa polttoaineverotusta vielä tuplasti enemmän. [Leena Meri: Niinpä — maaseutupuolue!] Kaikille on tullut selväksi, että keskustapuolue on autoilijan pahin vihollinen. [Välihuutoja]

SDP:n ja vihervasemmiston holtittoman talouspolitiikan maksajaksi joutuu tavallinen suomalainen työntekijä ja yrittäjä. [Eduskunnasta: Eikä joudu!]

Perussuomalaiset vaativat hallitukselta kunnollista toimenpidekokonaisuutta suomalaisen yrittäjyyden tukemiseksi. Samalla työnteon vastaanottamisen kannustavuutta on parannettava ja nuo kannustinloukut purettava. Kotimaisuus tulee asettaa etusijalle kaikessa ilmasto- ja teollisuuspolitiikassa. Työvoiman saatavuusharkintaa on pikemminkin tiukennettava kuin löysennettävä. [Antti Kurvinen: Mistä maaseudulle työntekijät?] Perussuomalaiset eivät hyväksy Rinteen hallituksen linjaa, jossa ilmastoposeeraus ja ulkomaalaisen matalapalkkatyövoiman käyttö on asetettu työllisyyspolitiikan kärjeksi.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 43 §:ään viitaten esitän, että koska hallitus ei ole asettanut suomalaista työtä ja yrittäjyyttä työllisyyspolitiikassaan etusijalle, hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta. [Antti Kurvinen: Missä konkreettiset työllisyyskeinot?]

14.33 Petteri Orpo kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensin myös omalta osaltani pahoittelut ja osanotto ja voimantoivotukset Kuopioon, ja hallitukselle viisautta asian hoitamiseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Arvoisa rouva puhemies! Sipilän määrätietoinen porvarihallitus jätti perinnön, jossa maan talous on kunnossa. Työllisyys parani merkittäväällä tavalla, ja työttömyys laski. Tämän pitäisi olla myöskin nykyisen hallituksen tavoitteena. Välikysymys hallituksen työllisyys- ja talouspolitiikasta on tehty, jotta me pääsisimme eroon siitä tavasta, että seuraava hallitus joutuu tulevaisuudessa siivoamaan edellisen hallituksen huonoa talous- ja työllisyyspolitiikkaa.

Mutta miksi vastuullinen talouspolitiikka ja taloudenpito siis on tärkeää? Siksi, että Suomen väestörakenne on muuttunut dramaattisesti, ja muuttuu. Eilen luimme entistä synkempiä ennusteita väestökehityksestä. Työssäkäyvien ihmisten osuus jatkaa nopeaa laskuaan suhteessa niihin, joista tulee pitää huolta. Tänäpä Suomessa on enemmän 77-vuotiaita kuin nollavuotiaita. Me tarvitsemme vastuullista taloudenpitoa, jotta rahat riittävät ensi vuonna syntyneiden Eevien ja Eelien koulutukseen tulevaisuudessa, ja me tarvitsemme korkeampaa työllisyysastetta ja hyvää taloudenpitoa, että 77-vuotiaat Ritvat ja Matit saavat parasta mahdollista tukea ja hoivaa silloin kun he sitä tarvitsevat. Kestämätön taloudenpito ja velaksi eläminen uhkaa suomalaisten hyvinvointipalveluja vakavalla tavalla.

No miksi sitten työllisyystoimet ovat tärkeitä? Siksi, että työllisyystoimet ovat tulevaisuustoimia. Vain korkeamman työllisyysasteen avulla pystymme rahoittamaan koulutuksen, terveydenhuollon ja vanhustenpalvelut. Jos ne eivät ole kunnossa, meidän kansakuntamme kyky ratkoa vaikeita ongelmia, kuten ilmastonmuutos tai teknologian kehityksestä johtuvat haasteet, on olematon.

Minä en näe hallituksen esityksissä vastuullista taloudenpitoa, enkä näe työllisyystoimia, joilla hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus turvataan tulevaisuudessa. Hallituksella ei ole uskottavaa työllisyys- ja talouspolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Tälle kevytkenkäiselle politiikalle, jossa ei varauduta tulevaisuuteen, on vaihtoehto. Se on vaihtoehto, jossa yhteiskuntamme rahoituspohja pidetään kunnossa ja samalla katsotaan edistyksellisesti tulevaan. [Pia Viitanen: Paluu menneisyyteen!] Kokoomus esitti hallitukselle elokuussa työllisyyspaketin, jolla Suomeen saataisiin 60 000 uutta työpaikkaa. [Ben Zyskowitz: Toimittaisiko joku sen Viitaselle?] Porrastetaan työttömyysturvaa — noin 10 000 uutta työllistä. Luovutaan työttömyysputkesta — noin 10 000 työllistä. Tehdään tasa-arvoinen perhevapaaudistus kokoomuksen esittämällä mallilla — noin 3 000 uutta työllistä. Korotetaan lannistavan ulosoton suojaosuutta — noin 2 000 työllistä. Palautetaan toimeentulotukeen, sen asumiskustannuksiin 7 prosentin omavastuu — noin 2 500 työllistä. Jatketaan varhaiskasvatismaksujen alentamista — noin 2 500 työllistä. Jo näillä keinoilla hallitus saisi käyttöönsä noin 30 000 ekonomistien vahvistamaa uutta työpaikkaa, jotka olette luvanneet viimeistään elokuun 2020 budjettiriiheen mennessä. Tarttukaa näihin! [Sari Sarkomaa: Miksi vasta vuoden päästä?]

Tämä olisi kuitenkin vasta hyvä alku. Me tarvitsemme lisää toimia, jotta yhä useampi työikäinen ja työkykyinen suomalainen saisi töitä. Arvoisa hallitus, jatkotoimia: Siirretään verotuksen painopistettä työn ja yrittämisen verotuksesta päästöjen, haittojen ja kulutuksen verotukseen. Edistetään oikeasti paikallista sopimista. Uudistetaan sosiaaliturvaa siten, että työtä kannattaa aina ottaa vastaan. On sitä työtä tarjolla tunti, päivä, viikko tai kuukausi, pitää aina kannattaa ottaa se vastaan. [Anneli Kiljunen: Miksi sosiaaliturva on niin matala kokoomuksen mallissa?] Edistetään työperäistä maahanmuuttoa. Suomi ei pärjää, ei tänäänkään, ilman työperäistä maahanmuuttoa. Uudenkaupungin autot eivät valmistu, eivätkä Turun telakan laivat valmistu eivätkä vanhukset tule hoidettua ilman työperäistä maahanmuuttoa jo tänään. Lisätään työvoiman liikkuvuutta ja asuntomarkkinoiden toimi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

vuotta. Luodaan ahkerille osatyökykyisille polkuja työelämään. Pidetään huolta yrittämisen edellytyksistä, eikä leikata tärkeästä kotitalousvähennyksestä, eikä kiristetä ahkeran suomalaisen palkansaajan verotusta. [Välihuutoja]

Tässä oli lista konkreettisista työllisyystoimista, joilla voidaan ratkaista se, että meillä on hyvinvointiyhteiskunta vielä 2030-luvulla.

Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Rinne, valtiovarainministeri Lintilä, tarttukaa näihin! Ei näitä keinoja tarvitse enää keksiä, ei etsiä. Ne ovat tiedossa. Kyse on rohkeudesta — tarttukaa toimeen. Me tuemme. Ja kun teillä on näitä ulkoparlamentaarisia ryhmiä, [Puhemies koputtaa] niin suosittelen myöskin parlamentaarista ryhmää. Kokoomus on valmis työskentelemään kansakuntamme edun mukaisesti yhdessä työllisyyden nostamiseksi 75:een [Puhemies: Aika!] ja kohti 80:tä. [Paavo Arhinmäki: Siinä oli tiukka leikkauslinja! Köyhät kyykkyyn Etelärannan johdolla!]

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pidetään kiinni viiden minuutin aikarajasta.

14.39 **Juha Sipilä kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan myös keskustan eduskuntaryhmän puolesta ilmaista osanottomme Kuopion uhreille, ja kaikki tuki viranomaisten toiminnalle.

Arvoisa puhemies! Hallituksen talousohjelman lähtökohta on selkeä: vuonna 2023 julkinen talous on tasapainossa, työllisyysaste 75:ssä, työttömyys on painunut alle 5 prosentin ja julkisyhteisöjen velka on noin 57 prosenttia. [Ben Zyskowiec: Kuka tähän uskoo?] Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että pysyvät menot voivat nousta noin 1,3 miljardia ja työllisyystavoite täytyy saavuttaa. Työllisyystavoite vaatii valtiovarainministeriön arvion mukaan edellisen hallituksen päätösten ja suhdannekehityksen mukanaan tuomien työpaikkojen lisäksi noin 60 000 uutta työpaikkaa. Keskustan eduskuntaryhmä on vahvasti sitoutunut näihin tavoitteisiin.

Kaiken avain on työllisyysaste. Korkea työllisyys takaa hyvinvointipalvelut, huolenpidon kaikista suomalaisista, merkityksellisyyden kokemuksen työn kautta mahdollisimman monelle, kestäväen eläkejärjestelmän sekä kohtuullisen verotuksen.

Viime kaudella työtä työllisyyden eteen tehtiin koko kausi, väsymättä, loppuun saakka. Välikysymyksen esittäjille on muistutettava, että tuloksia ei silloinkaan tullut heti. Toimet alkoivat purra vasta kauden puolivälissä. Keskustan eduskuntaryhmä on sitoutunut jatkamaan viime kaudella hyvään vauhtiin saatuja työllisyystoimia. Kaikki päätökset eivät tule olemaan helppoja eivätkä suosittuja. Eivät ne olleet sitä viime kaudellakaan, eikä niihin uskonut silloinen oppositiokaan. [Sari Sarkomaa: Silloin tehtiin, siinä on se iso ero!]

Keskustan eduskuntaryhmä tukee kaikkia budjettiriihessä sovittuja ratkaisuja. Ministeri Lintilä listasi erittäin hyvän listan toimia, mutta on päivän selvää, että tarvitaan myös paljon lisää päätöksiä.

Arvoisa puhemies! Keskustan eduskuntaryhmä esittää keskustelun ja jatkotyön pohjaksi seuraavia toimia:

Ensinnäkin, ei murenneta sitä kilpailukykyä, mikä viime kaudella vaivalla rakennettiin. Toiseksi, edistetään paikallista sopimista työehtosopimusneuvotteluissa tai lainsäädännön toimin. Erityisesti lakiin kirjattuja paikallisen sopimisen esteitä on purettava. [Kokoomuksen ryhmästä: Hyvä! Hyvä!] Kolmanneksi, valmistellaan Suomen malli, missä vastaanotettaessaan paremman, korotetun perusturvan työntekijä sitoutuu ottamaan työtä tai koulutus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

ta vastaan myös oman ammattinsa ja asuinpiirinsä ulkopuolelta. [Ben Zyskowitz: Se on jo voimassa oleva laki!] Tämä olisi täsmäläke kohtaanto-ongelmaan. Neljänneksi, osatyökykyisten työllisyys on Suomessa verrattain matala. Tuetaan osatyökykyisten työllistämistä räätälöidyllä tuella. Tähän tulikin jo budjettiriihessä ensimmäisiä toimia, kiitokset niistä hallitukselle.

Keskustan eduskuntaryhmä on myös valmis helpottamaan EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevan työvoiman saatavuutta, myös tarveharkinnan asteittaista poistamista kannattaa harkita. [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] Pyritään ohjaamaan ulkomaista työvoimaa myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelle maakuntiin, missä nyt on huutava työvoimapula.

Kuudenneksi, panostetaan koulutukseen, tuotekehitykseen, tutkimukseen ja puretaan investointien esteitä. Myös tähän saimme budjettiriihessä jo konkreettisia päätöksiä. Seitsemänneksi, nuorten työllistämiseksi tarvitaan oma ohjelma. Käyttäisin rohkeasti myös yksityisiä työvoimapalveluja siten, että toimijalla on selkeä tulosvastuu nuoren työllistymisestä. Myös työelämän joustot ja satsaukset tavallisten, ahkerien, työssäkäyvien ihmisten jaksamiseen mahdollistavat myös työurien pidentymisen hyvinvointia tukevalla tavalla. Samoin kaikki panostukset yrittäjyyden edellytysten parantamiseen näkyvät työllisyydessä.

Arvoisa puhemies! Tämänkaltaista jatkotyötä keskustan eduskuntaryhmä odottaa hallitukselta. En epäile, etteikö hallitus saavuta työllisyystavoitettaan ja sitä kautta myös julkinen talous tasapainotu. Se vaatii kuitenkin ponnistelua, [Ben Zyskowitz: Ettekö edes vähän epäile?] jatkuvia ponnisteluja. Tämä on yhteinen urakka. Toivon eduskunnalta rakentavaa keskustelua, konkretiaa sekä avointa suhtautumista kaikkiin ehdotuksiin.

Odotuksia on asetettava myös työmarkkinajärjestöjen suuntaan. Kuten ministeri Lintilä totesi, [Puhemies koputtaa] kolmikannan näytönpaikka on juuri nyt. Työllisyyden nostaminen muiden Pohjoismaiden tasolle on oltava koko yhteiskunnan yhteinen projekti. Keskustan eduskuntaryhmä on tähän työhön sitoutunut. [Timo Heinonen: Taidatte äänestää epäluottamusta!]

14.45 Saara Hyrkkö vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös koko vihreän eduskuntaryhmän puolesta välitän osanottomme Kuopioon. Ajatukset ovat uhrien ja heidän läheistensä luona.

Arvoisa puhemies! Viime perjantaina Eduskuntatalon portaat täyttyivät lapsista ja nuorista, jotka vaativat oikeutta elää. He peräänkuuluttivat vastuunkantoa aikuisilta ja muistuttivat meitä tärkeimmästä tehtävästämme tässä talossa. Me teemme työtä sen puolesta, että jokainen lapsi ja nuori tässä maassa voisi luottaa tulevaisuuteen, oli sitten kyse ilmastokriisin ratkaisemisesta, tasa-arvoisista koulutusmahdollisuuksista tai omien unelmien toteuttamisesta. Tästä on kyse myös nyt, kun puhumme työllisyydestä ja taloudesta. Työllisyysasteen nostamiseen ei ole yksittäisiä ihmelääkkeitä. Se vaatii laajan kirjon toimenpiteitä, ja se on tehtävä katse huomattavasti huomista pitemmällä. Vain siten voimme kohentaa työllisyyttä kestäväällä tavalla. Kokoomuksen puheissa esimerkiksi perusturvan korotus näyttäytyy yksinomaan negatiivisena työllisyystoimena. Mutta me vihreät uskomme suomalaisiin. Me uskomme siihen, että köyhyyttä torjumalla luodaan yhä useammalle mahdollisuuksia osallistua, tehdä työtä ja rakentaa tätä yhteiskuntaa. Samaan aikaan on tietenkin pidettävä huolta siitä, että työtä myös löytyy yhä useammalle, että ihmisten osaaminen vas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

taa tämän päivän ja huomisenkin tarpeita ja että ihmiset pysyvät työkykyisinä nykyistä paremmin.

Arvoisa puhemies! Yhtäkään talouskeskustelua ei pitäisi tänä päivänä käydä puhumatta ilmastonmuutoksesta. Tämä on ihmiskunnan kohtalonkysymys, jossa epäonnistuminen tekee kaikki työllisyystavoitteet tyhjiksi. Siksi hallituksen kärkitavoitteena on suojella ainutlaatuinen luontomme, tehdä Suomesta hiilineutraali ja edistää kansainvälisiä ratkaisuja ilmastokriisiin. Ilmastokriisin ratkaisut ja vaikutukset mullistavat jo lähivuosina myös meidän taloutemme. Aivan yhtä häpeällistä kuin kunnianhimoisen ilmastopolitiikan vastustaminen on myös sellaisten mielikuvien luominen, että kaikki voisi jatkua ennallaan. Molemmat jarruttavat itse ongelman ratkaisua ja ihmisten varautumista edessä oleviin muutoksiin. [Leena Meri: On sekin väärin levittää sitä huolta!] Siksi tarvitsemme pikaisten ja vaikuttavien ilmastotoimien lisäksi reilun muutoksen ohjelman — siis yhteisen näkemyksen siitä, miten työelämää, koulutusjärjestelmää ja sosiaaliturvaa uudistetaan vastaamaan muuttuvan maailman tarpeita niin, [Ben Zyskowicz: Missä hallituksen ilmastoteot?] että kaikki pysyvät muutoksessa mukana.

Arvoisa puhemies! Jo nyt yksi työllisyyden jarruista on pula osaavasta työvoimasta. Hallituksen tekemät panostukset kaikille koulutusasteille luovat kestäväää pohjaa osaamistason nostamiselle. Ja siitäkin huolimatta apua tarvitaan myös Suomen rajojen ulkopuolelta. Eiliset syntyvyysluvut eivät varsinaisesti tulleet yllätyksenä, mutta kenties ne toimivat tarvittavana lähtölaukauksena työperäisen maahanmuuton vauhdittamiselle. Sekään ei tapahdu itsestään. Osaajia ei ala virrata solkenaan heti, kun se sattuu meille sopimaan. Sujuvat oleskelulupaprosessit ja tarveharkinnan reipas uudistaminen ovat kuitenkin hyviä ensiaskelia. Myös yhteiskunnallisella ilmapiirillä on väliä. Syrjintää, häirintää ja rasismia on torjuttava määrätietoisesti, jotta jokainen voi tuntea olonsa tervetulleeksi ja löytää paikkansa suomalaisessa työelämässä.

Arvoisa puhemies! Valitettavasti ne tomerimmatkin työllisyystoimet valuvat hukkaan, jos emme suhtaudu riittävällä vakavuudella uuteen suomalaiseen kansantautiin. Mielenterveyden häiriöt ovat olleet yleisin syy työkyvyttömyyseläkkeeseen jo miltei kahdenkymmenen vuoden ajan. Masennuksen takia työkyvyttömyyseläkkeelle jääneiden nuorten määrä on lyhyessä ajassa tuplaantunut. Silti mielenterveyspalveluissa on monta vuotavaa aukkoa, ja vaikkapa koulupsykologin puheille pääseminen on aivan liian tahmeaa. On kestänyt, että juuri ne ihmiset, joiden voimavarat ovat vähissä, joutuvat jatkuvasti kamppailemaan saadakseen apua. Tarvitsemme uuden suunnan mielenterveyteen liittyvien ongelmien ratkomiseen ja ennaltaehkäisyyn. Mielenterveyden edistämisestä on tehtävä arkipäivää kouluissa, päiväkodeissa, neuvolassa ja työpaikoilla. Tässä onnistuminen on paitsi inhimillistä myös välttämätöntä työllisyystavoitteidemme saavuttamisessa. [Timo Heinonen: Koska terapiatakuu tulee?]

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen tapa luokitella suomalaiset ”ahkeriin keskituloisiin” ja joihinkin muihin on omiaan luomaan juopia ihmisten välille. Tasa-arvoisen ja kestävään hyvinvointivaltion vahvistaminen hyödyttää kuitenkin meitä kaikkia tulotasosta riippumatta. Kun kokoomus ei ole hallituksessa, voidaan suurituloisten veronkevennyksien sijaan varmistaa, että pienituloisten kukkaraan jää enemmän rahaa. Kun kokoomus ei ole hallituksessa, teemme koulutusleikkausten sijaan panostuksia kaikille koulutusasteille. [Timo Heinonen: Missä koulutusmiljardi?] Kun kokoomus ei ole hallituksessa, karsimme luonnon monimuotoisuuden sijaan ympäristölle haitallisia yritystukia. Nämä ovat arvovalintoja, joiden takana on helppo seistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Ärade talman! Vi behöver betydande investeringar i utbildning och mental hälsa, [Puhemies koputtaa] en ny strategi för arbetsrelaterad invandring och ett rättvist förändringsprogram när vi kämpar mot klimatkrisen.

Tähän työhön hallitus on sitoutunut, ja vihreä eduskuntaryhmä antaa sille täyden tukensa.

14.51 Anna Kontula vas (ryhmäpuheenvuoro): Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän puolesta tuki Kuopion uhreille ja heidän läheisilleen.

Arvoisa puhemies! Arvoisa eduskunta! Tiedämme, että Suomi on suuren muutoksen edessä. Vastuullinen päätöksenteko alkaa halusta ja kyvystä ymmärtää, että tässä tilanteessa ei kaivata sirkustemppeja vaan laaja-alaista paneutumista muutoksen ehtoihin ja vaikutuksiin. Poliitiikka ei ole vaikeaa siksi, että siitä ehdoin tahdoin sellaista tehdään, vaan koska yhteiskunnissa aina toimii samanaikaisesti useita risteäviä kehityskulkuja.

Välikysymystekstin perusteella kaikki salissa eivät näytä tätä vielä oivaltaneen. Sen analyysi menee metsään heti ensimmäisessä lauseessa, jossa sosiaalisesti oikeudenmukaisen yhteiskunnan ykkösehdoksi nimetään vahva valtiontalous — väärin. Vahva valtiontalous on tärkeä asia mutta ei itsessään takaa sosiaalista oikeudenmukaisuutta eikä varsinkaan ole peruste luopua eriarvoisuutta vähentävistä toimista, kuten välikysymyksessä vaaditaan. Vaikutussuhde on olemassa nimittäin myös toisinpäin: Juuri sosiaalinen oikeudenmukaisuus tuottaa sitä vakaata luottamusyhteiskuntaa, jolla Suomi kilpailee maailmalla investoinneista. Se myös mahdollistaa lahjakkuusreservin täysimittaisen hyödyntämisen, joka väestö- ja pääomaköyhälle kansantaloudelle on menestyksen ehto. Toimet sosiaalisen oikeudenmukaisuuden lisäämiseksi eivät siis ole luksusta, johon Suomella on varaa vain noususuhdanteessa. Ne ovat itsessään vastuullista taloudenpitoa ja investointi vahvaan kansantalouteen.

Arvoisa puhemies! Me kaikki tiedämme senkin, että Suomen kaltaisessa avoimessa yhteiskunnassa työllisyyden suuret linjat määrittelee globaali talous. Yhtä ja toista voi kuitenkin myös kansallinen hallitus tehdä. Ensi vuonna sosiaaliturvabyrokratiaa yksinkertaistetaan, jotta sirpaletyö ei enää olisi toimeentuloriski. Palkkatuen hakemista helpotetaan. Maahanmuuttajien työlupaprosesseja nopeutetaan. Ihmisiä autetaan pois toimeentulotukiloukuista parantamalla perusturvaa ja lakkauttamalla aktiivimalli. Palkkatuen määrää lisätään ja pienten yritysten rekrytointiriskiä helpotetaan sen kohdennuksilla. Kasvokkaisten työvoimapalvelujen resurssit kasvavat. Välikysymyksessä valitetaan, että nämä eivät ole konkreettisia toimia, mutta juuri sitä ne ovat: arkista ja epäseksikästäkin järjestelmän muokkaamista sellaiseksi, että työpaikkojen synty ei pysähtyisi tarpeettomaan järjestelmäkitkaan. Yksilönvapauten ja oikeusvaltioon nojaavassa politiikassa tämä on ainoa järkevä lähtökohta: sen sijaan, että piiskataan kansalaisia esteiden yli ja syyllistetään kompastumisesta, poistetaan turhat esteet.

Välikysymyksessä arvostellaan hallitusta toimien puutteesta, mutta teksti ei mainitse yhtään lisätoimenpidettä, joka täyttäisi sen asettamat kriteerit konkreettisuuden ja arvioinnin suhteen. [Arto Satonen: Voi hyvän tähden!] Epäselväksi siis jää, mikä nyt oikeastaan on vialla. Valoa ei tuo edes perehtyminen kokoomuksen ohjelmatyöhön, sillä puolueen äskettäin ehdottamista vaikutusarvioituista keinoista jokainen on hallituksenkin listalla, joko päätettynä tai valmistelussa, pois lukien sosiaaliturvan leikkaukset ja varhaiskasvatusmaksujen alentaminen. Onko kokoomuksen kritiikin kärki siis, että hallitus on huono ja holti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

ton, koska ei kurjista kaikkein köyhimpien suomalaisten asemaa? [Paavo Arhinmäki: Siltä ainakin Orpon puhe kuulosti!] Vähän suhteellisuudentajua nyt, kokoomus!

Arvoisa puhemies! Edelleen välikysymys unohtaa, että kansantalouden kannalta oleellista ei ole vain työn määrä vaan myös sen laatu. Työllisyysaste yksinään on huono mittari, sillä siinä kunnollisen elannon tarjoava kokoaikainen työsuhde näyttää samanarvoiselta kuin huonojen ehtojen sirpaletyö, joka ei riitä nostamaan tekijäänsä köyhyydestä. Me haluamme työpaikkoja, joissa ihmiset voivat hyvin, joissa he pääsevät toteuttamaan itseään ja joista he saavat elannon, työpaikkoja, jotka auttavat lisäämään sosiaalista oikeudenmukaisuutta, eivät vähennä sitä, ja joita ei tarvitse tukea sosiaalietuuksilla. Näitä työpaikkoja ei saada sosiaaliturvaa kurjistamalla vaan panostamalla kestäväan kehitykseen, eritoten koulutukseen ja työmarkkinoiden reiluihin pelisääntöihin. Ja kas, juuri sitä hallitus on nyt tekemässä.

14.57 Joakim Strand r (ryhmäpuheenvuoro): Värderade talman! Också svenska riksdagsgruppen uttrycker sin bestörtning över det fruktansvärda dådet i Kuopio och önskar all kraft åt de anhöriga.

Arvoisa puhemies! Tänään käsiteltävänä oleva välikysymys huokuu pessimismia.

I dag behandlar vi en interpellation som andas pessimism, och jag har svårt att förstå varför.

Hallitus tekee ensi vuonna merkittäviä investointeja osaamiseen ja koulutukseen. Kokonaissumma, 256 miljoonaa euroa, jaetaan kaikkien koulutusasteiden kesken. Tämä parantaa koulutuksen laatua ja suomalaisten osaamistasoa. Hallitus tekee määrätietoisesti sellaista politiikkaa, joka vahvistaa Suomen kansainvälistä kilpailukykyä ja luo edellytyksiä työllisyyden kestäväälle kasvulle.

Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen ja niiden kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen ovat aivan keskeisiä keinoja työllisyystavoitteen saavuttamiseksi. Ne ovat tuottaneet tulosta muun muassa kotiseudullani Pohjanmaalla. Siellä vientirannikolla on jo saavutettu yli 75 prosentin työllisyysaste.

Arvon kokoomus, 75 prosentin tavoite työllisyysasteessa ei ole pohjoismaisittain lainkaan epärealistinen tavoite.

Hallitus on myös päättänyt laatia yrittäjyysstrategian. Työmarkkinoille on saatava kaivattua joustoa. Hallitus kannustaa yrityksiä investoimaan ottamalla käyttöön kaksinkertaiset poistot neljän vuoden ajaksi. Lisäksi yrityksille tarjotaan 50 prosentin ylimääräistä verovähennystä tutkimus- ja innovaatiohankkeille. Myös tuntuvat panostukset mielenterveysongelmien hoitoon luovat edellytyksiä entistä paremmalle työelämälle.

Ärade talman! För många företag är bristen på arbetskraft det största problemet. Här ser vi åtgärder som man hade hoppats att redan den förra regeringen skulle ha kommit på. Regeringen slopar dock inte behovsprövningen, även om det skulle finnas goda skäl för det. Däremot förkortas processerna. Företagen får en garanti på att proceduren inte får ta längre än fyra veckor. Dessutom ska utländska studerande, utan nya lovprocesser, få stanna kvar i Finland efter avklarade studier. Det här är viktigt för att höja sysselsättningen och hålla kvar den kompetens som finns i landet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Ärade talman! Ett av interpellationens påståenden är att regeringens skattepolitik försämrar sysselsättningen. Det här tillbakavisar vi gärna. Också samlingspartiet vet att det som resultat av regeringförhandlingarna bestämdes att företagsbeskattningen inte skärps, inte heller kapitalskatten eller inkomstskatten. Tvärtom lindrar regeringen beskattningen för låg- och medelinkomsttagare med 200 miljoner euro.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä väitetään hallituksen veropolitiikan heikentävän työllisyyttä. Tästä olemme eri mieltä. Myös kokoomuksessa tiedetään, että hallitusneuvotteluissa päätettiin, että yritysverotusta ei kiristetä, kuten ei myöskään pääomaveroa eikä tuloveroa. Päinvastoin, hallitus keventää pieni- ja keskituloisten verotusta 200 miljoonalla eurolla.

Liikenteen polttoaineiden verotusta tosin kiristetään, ja tässä on kyse priorisoinneista. [Kalle Jokinen: Se on keppiä työssä käyville!] Niin yksittäisiä ihmisiä kuin yliopistoja ja korkeakouluja koskeneen, neljä pitkää vuotta kestäneen indeksijäädytyksen jälkeen istuva hallitus on päättänyt palauttaa sosiaalietuuksien ja koulutusmäärärahojen normaalit indeksikorotukset, hallituksen infrastruktuuri-investoinneista puhumattakaan.

Ruotsalainen eduskuntaryhmä ja RKP haluavat sosiaalisesti oikeudenmukaisen yhteiskunnan, jossa uskotaan siihen, että koulutus, tutkimus ja innovaatiot luovat lisäarvoa ja dynamiikkaa. Haluamme myös, että maamme ikääntyneet saavat turvallista ja inhimillistä hoivaa. Siinä tapauksessa voimme maksaa polttoaineesta vähän nykyistä enemmän. Korotus ei ole kuluttajahintojen laskennallista nousua suurempi.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan hallituksen talousarvion ansiosta ostovoima paranee jopa 70 prosentilla suomalaisista.

Ärade talman! Det är bara några månader sedan den nya regeringen tillträdde. Det är snabbt som oppositionen tillgriper det tyngsta parlamentariska vapnet för att uttrycka sitt missnöende. Samlingspartiet har rätt i att 75 procent är en tuff utmaning, men vi kommer att klara det om vi jobbar hårt tillsammans. Därför är jag förvånad över hur mycket pessimism denna interpellationstext andas i en tid då vi alla positivt och gemensamt borde bygga Finland.

Arvoisa puhemies! Suomen kaltainen suhteellisen pieni maa voi vaikuttaa merkittävästi ilmastomuutoksen hillitsemiseen investoimalla muun muassa ympäristöteknologiseen huippuosaamiseen samalla, kun haalimme elintärkeitä vientieuroja hyvinvointipalveluidemme rahoittamiseksi. Suomalaisilla ja Suomella on kaikki syyt katsoa positiivisesti tulevaisuuteen ja sen mukanaan tuomiin mahdollisuuksiin. Tämä välikysymys valitettavasti huokuu sen tyyppistä pessimismistä, johon jähmettyminen tuskin hyödyttää ketään tässä hienossa maassa. [Puhemies koputtaa]

Värderade talman! Svenska riksdagsgruppen har fullt förtroende för Antti Rinnes regering.

15.02 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan myös kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän puolesta esittää osanottomme kuolleen läheisille ja voimia asian käsittelyyn paikalla olleille opiskelijoille ja henkilökunnalle.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää hallitukselle esitetyä välikysymystä sekä aiheellisena että tarpeellisena. Hallitus on lisäämässä merkittävästi valtion menoja. Se on myös piilottanut useita pysyviä menolisäyksiä kutsumalla niitä ker-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

taluntoisiksi tulevaisuusinvestoinneiksi. Menolisäysten kattamiseksi ei kuitenkaan hallitukselta tunnu löytyvän keinoja tulojen lisäämiseksi.

Värderade talman! Regeringen ökar avsevärt de bestående utgifterna med över en miljard, och budgeten bygger på en målsättning om en 75-procentig sysselsättningsgrad. Men sysselsättningen ökar inte enbart genom att regeringen fattar ett beslut om det. Det krävs också åtgärder.

Arvoisa puhemies! Tuorein pk-yritysbarometri ennustaa, että kasvu jatkuu mutta investoinnit laahaavat. Moni yrittäjä pohtii kasvavan epävarmuuden keskellä, uskaltaako työllistää ja investoida. Siksi olisi tärkeää, että hallitus tekisi päätöksiä, jotka vahvistavat luotamusta talouteen, päätöksiä, jotka kannustavat yrittäjyyteen ja investoimiseen.

Työllisyyden nostaminen vaatii olosuhteiden parantamista. Yksityisten ihmisten ostovoimaa ja mahdollisuuksia teettää työtä pitää kohentaa, ja työttömille pitää luoda kannustimia työllistymiseen. Mitä hallitus tekee? Hallitus kiristää yritysten ja palkansaajien verotusta, leikkaa kotitalousvähennystä ja syventää kannustinloukkuja. [Antti Kurvisen välihuuto]

Arvoisa puhemies! Ensi vuoden budjettia tilkitään myymällä valtion omaisuutta. Tällä keinolla hallitus saa budjetin alijäämän näyttämään paremmalta ja pienemmältä. Tämä keino ei ole kestävä. Kansainvälisen taloussuhdanteen kääntyessä pakkasen puolelle työttömyys lähtee jälleen kasvuun ja julkinen talous jämähtää alijäämäiseksi. Silloin hallitus joutuu perumaan nyt tehtyjä menolisäyksiä.

Pääministerin ennen vaaleja eläkeläisille lupaama vappusatanen on jo devalvoitunut viisikymppiseksi. Kun julkinen talous ajaa seinään, tullaan tämä viisikymppinenkin viemään pienituloisen eläkeläisen kädestä. [Jukka Gustafsson: Mihin tämä tieto perustuu?]

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän mielestä osa hallituksen esittämistä menolisäyksistä on tarpeellisia. Eläkeläisten asemaa pitää parantaa, koulutuksen tasoa on nostettava ja liikenneinfrastruktuuriin panostettava. [Keskeltä: Sitä tehdään!] Lisäksi KD pitää tärkeänä, että vanhustenhoito vihdoin saataisiin sille tasolle, minkä ikäihmisemme ansaitsevat. [Jukka Gustafsson: Sitäkin tehdään!] Nämä ovat siis hyviä ja tarpeellisia kohteita, mutta menolisäyksiä ei voi kuitenkaan tehdä ilman tulolisäyksiä, ja tulolisäyksiä ei saada ilman uusia työpaikkoja.

Lisää työpaikkoja syntyy, mikäli jäykät työmarkkinat saadaan joustavammiksi. KD haluaa edistää paikallista sopimista. [Hannakaisa Heikkisen välihuuto] Meillä on Suomessa noin 50 000 järjestäytymätöntä yritystä. Nämä pienet ja keskisuuret yritykset ovat juuri niitä, joissa syntyy uusia työpaikkoja, ja niitä syntyisi vielä enemmän, jos näillä työpaikoilla voitaisiin sopia nykyistä joustavammin paikallisista työehdoista. [Paavo Arhinmäki: Suomen Yrittäjät sen kaatoi!]

Nuorten syrjäytyminen ja jääminen ilman koulutusta on toinen keskeinen asia työllisyyden nostamisessa. Meillä on suuri vaje monien eri käsityöalojen ammattilaisista. KD haluaisi panostaa ammatilliseen koulutukseen ja erityisesti oppisopimuskoulutukseen. Sitä kautta voidaan saada tuhansia nuoria työelämään.

Työllisyyttä nostetaan myös uudistamalla sosiaaliturvaa. Nykyinen pirstaleinen ja monimutkainen sosiaaliturvajärjestelmä ei kannusta työntekoon. Päinvastoin, nykyinen järjestelmä on täynnä kannustinloukkuja. Tarvitaan sellainen perusturva, joka kannustaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

työntekoon. Miten hallitus aikoo uudistaa sosiaaliturvaa? Se on tuhannen taalan kysymys — tai kymmenen vappusatasen kysymys.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Hallituksen työllisyystoimet ovat riittämättömiä ja jopa vääräsuuntaisia. Tästä syystä kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä kannattaa edustaja Mykkäsen tekemää epäluottamuslausetta hallitukselle.

15.08 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös minä toivon voimia Kuopioon, uhreille ja omaisille.

Arvoisa puhemies! Liike Nyt allekirjoitti välikysymyksen, koska uskomme, että työllisyyden osalta hallitusta kannattaa kirittää rohkeampiin toimenpiteisiin kuin mitä nyt ollaan tekemässä. Tätä mieltä oli myös iso osa niistä nettiparlamenttimme jäsenistä, jotka kertoivat mielipiteensä välikysymykseen osallistumisesta.

Hallitus ei ole valinnut riittävän tehokkaita keinoja työllisyyden parantamiseen. Niiden avulla emme pääse tuloksiin, joita on asetettu. Niiden lisäksi hallitus olisi voinut ja onneksi voi vieläkin 1) kohdentaa yritykselle menevän palkkatuen sijaan rahaa myös suoraan työntekijöille, esimerkiksi muuttorahana työtä uudella paikkakunnalla kokeileville, 2) helppottaa järeämmin yritysten investointeja ja 3) parantaa työvoimapalveluiden laatua.

Perustelen näitä seuraavasti:

Lähdetään tehottomasta palkkatuesta. Oma kantani perustuu kokemuksiin satojen työntekijöiden palkkaamisesta. Yhtäkään ihmistä en olisi palkannut sen vuoksi, että hänellä olisi ollut 30 prosentin palkka-alelappu kaulassa. Ei, ensin pitää olla tarve työntekijälle — se on ensisijaista. Jos on aito tarve uusille avustaville käsille tai vaikka erityisavustajille, niin kyllä palkkarahatkin löytyvät. [Sari Sarkomaa: Prosenttikorotukset ovat huimat!] Sen tietää hallitus, ja niin on asia myös yrityksissä. Siksi tällainen tuki ei ratkaise Suomen työmarkkinoiden ongelmia. Jos vaikka Uudessakaupungissa, Turussa tai Raumalla on auki sata työpaikkaa, mutta ei sopivaa työvoimaa, niin palkkatuki menee hukkaan. Eivät ne yritykset rahaa tarvitse. Enemmän sitä tarvitsevat työntekijät. He voisivat saada esimerkiksi jonkin selkeän muuttorahan. Kenties uuden asunnon vuokra voisi mennä valtion piikkiin niin kauan kuin työntekijä on koeajalla. [Anneli Kiljunen: Tämä kevennys tulee!] Siitä olisi työntekijälle suoraa hyötyä, ja se auttaisi perhe-elämän ja työn yhteensovittamisessa.

Palkkatuen on todettu työllistävän lähinnä julkisella puolella, mutta sekin on kosmeettista, koska ihmiset eivät työllisty pysyvästi. Aina yksi palkkatuettu kerrallaan on töissä maksimiajan, yleensä kahdeksan kuukautta, ja sitten tilalle tulee taas uusi ihminen, jota pitää perehdyttää tehtäviinsä. Kukaan ei saa pysyvää työpaikkaa, koska kunnista on putsattu ne avustavat ja ylläpitoluonteiset työt, jotka palkkatuelle parhaiten sopivat.

Yksityisellä puolella palkkatuki on tutkimusten mukaan vielä tehottomampi, arvoisa puhemies, siksi pitää tehdä muuta. Liike Nyt kannattaa toimia, jotka auttavat työnhakijaa, ja toisaalta järeämpiä keinoja investointien lisäämiseksi. Tuplapoistot yrityksille on hyvä alku, mutta niissä on iso ongelma. Tämän voimin tehtävät investoinnit alkavat yleensä suur-yrityksissä vaikuttaa vasta vuosien jälkeen, ja silloinkin uusien, teknisesti edistyneempien koneiden käyttäjiksi tarvitaan todennäköisesti vähemmän työvoimaa kuin aikaisempina vuosina. Tälle vaalikaudelle ei hallituksen täsmätoimista ehdi vielä paljon hyötyä saamaan. Senkin vuoksi olisi voitu ottaa käyttöön järeämpiä keinoja. Liike Nyt on ehdottanut esimerkiksi sitä, että sidottaisiin yrityksen voittojen verotus sen investointeihin. Mikäli investointeja olisi riittävästi, esimerkiksi 20—50 prosenttia voitosta, veroa ei tarvitsisi maksaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Kolmas iso ja tärkeä asia on työvoimapalveluiden laittaminen kuntoon. Muihin Pohjoismaihin verrattuna Suomi käyttää laskentatavasta riippuen joko todella vähän tai naurettavan vähän rahaa työvoimapalveluihin. Julkinen työvoimapalvelu ja hallinto vei Tanskassa 0,41 prosenttia bruttokansantuotteesta vuonna 2016, Ruotsissa käytettiin 0,27, mutta Suomessa enää 0,15 prosenttia. [Eduskunnasta: Tämä on tärkeä ero!] Tuskin luvut ovat tuosta päinvastaisiksi kääntyneet.

Mutta ennen kuin palveluihin kannattaa laittaa lisää rahaa, niiden toimintaa pitää kehittää. Ensinnäkin valtaosa työntekijöiden työajasta menee työttömien hallinnollisten asioiden selvittämiseen ja pitämiseen järjestyksessä. Itse työnhaussa auttamiseen aikaa jää mittattomasti. Hallinnollinen viidakko kaipaakin rankkaa karsintaa. Toiseksi työvoimapalveluiden työntekijät eivät ole tehtäviinsä keskimäärin riittävän hyvin koulutettuja. Työhön pääsee todella pienellä perehdytyksellä, vaikka kyseessä on työ, jolla on hyvin suuri merkitys kymmenilletuhansille ihmisille. TEMin tai ely-keskusten pitäisi yhdessä miettiä, millä koulutustaustalla virkailijoita haetaan ja millaista täydennyskoulutusta heille pitää muuttavassa maailmassa olla. [Puhemies koputtaa]

Näillä esittämilläni keinoilla hallitus saisi aidosti parannettua niin yritysten, työntekijöiden kuin työvoimapalveluiden tilannetta. Luotan siihen, että hallitus huomaa ideat hyväksi.

Kannatan kokoomuksen välikysymystä.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Nyt ryhmäpuheenvuokierroksen jälkeen vastauspuheenvuorot, ministeri Lintilä ja ministeri Harakka, molemmille viisi minuuttia. [Jukka Gustafsson: Pienimmän oppositiopuolueen puhe oli asiantunteva! — Ilkka Kanerva: Loistava! Suorastaan häikäisevä!]

15.14 Valtiovarainministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Ensiksi haluan kiittää oppositiota tärkeästä kysymyksestä. Oppositio osoittaa terhakkuutta ja oikeaan asiaan kohdistuvaa huomiota. [Kokoomuksen ryhmästä: Hyvä!] Hyvä puoli on tietysti se, että se omalta osaltaan tsemppasi kaikkia eduskuntaryhmiä kertaamaan hiukan sitä, mikä on hallituksen talouspolitiikan ytimessä: työllisyysasteen nostaminen, julkisen talouden tasapainottaminen. [Oikealta: Missä keinot?] Näistä olemme kyllä yrittäneet muistuttaa joka vaiheessa.

Aika monessa puheenvuorossa nousi esille työvoima, työvoiman puute. [Sari Sarkomaan välihuuto] Meillä on tällä hetkellä historiallinen tilanne: Meillä on enemmän avoimia työpaikkoja kuin koskaan aiemmin työnvälityksen historiassa. Meillä on 111 000 avointa työpaikkaa tällä hetkellä. On täysin selvä, että meidän täytyy ottaa käyttöön enemmän Pohjoismaista tutut työllisyyspalvelu-uudistukset niin, että työpaikat ja työnhakijat saadaan kohtaamaan. [Ilkka Kanerva: Työvoiman tarjonta hidastuu!]

Ihan yhtä lailla jaan näkemyksen siitä, että meidän tulee nopeuttaa ulkomaisten työntekijöitten lupamenettelyjä. Me tarvitsemme ulkomaista työvoimaa kotimaisen ikääntyvän työvoiman tueksi. Ainakin Pohjanmaalla on jo pitkään tunnistettu tilanne: ei veneenrakentamisessa, metallipuolella eikä maataloudessa pärjättäisi tällä hetkellä ilman ulkomaisia työntekijöitä. [Antti Kurvinen: Tämä on tosiasia! — Välihuutoja] Mutta täytyy sanoa, että oppositio on kovin kärsimätön. [Leena Meren välihuuto] Kyllä oppositio voi luottaa siihen, että hallitus pysyy ohjelmassaan. Olemme nyt kolme kuukautta olleet hallituksessa, ja sinä aikana on saatu, voi sanoa, juna raiteille, mutta tarvitaan ehdottomasti toimia, joiden mukaan mennään. [Ilkka Kanerva: Missä se Sipilän jälkeen sitten oli?] Mutta uskomme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

hyvin vahvasti niihin tavoitteisiin, joita haemme. Aivan kuten edustaja Sipilä sanoi, ei uskonut edellisenkään hallituksen toimiin moni silloin hallituksen alussa. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä]

Edustaja Mykkänen kysyi listaa toimista. Lista on tehty. Listalla on aika paljon samoja asioita, mitä on myös kokoomuksen listalla. [Pia Viitasen välihuuto] Tätä listaa tullaan tekemään edelleen kevääseen, jolloin on ensimmäinen kehysriihi, jossa sitä käsitellään. [Sari Sarkomaa: Miksi vasta silloin? — Paavo Arhinmäen välihuuto] Meillä on selkeä marsijärjestys, kuten toin esille vastauspuheenvuorossa. Keväällä käymme läpi kehysriihessä nämä esitykset. Syksyllä riihessä todennamme tilanteen muodostuneitten työpaikkojen suhteen ja tarkistamme sen 30 000 työpaikan tavoitteen, joka on asetettu ensi elokuuhun. Jatkotoimet määräytyvät sen mukaan sitten. [Ben Zyskiewicz: Ensin menot, sitten myöhemmin todennamme!]

Edustaja Mykkänen kiinnitti huomiota kannusteisiin. Niissä on tehty paljon työtä. Tehty edellisten hallitusten aikana, tehty tämän hallituksen aikana. Niissä vain valitettavasti vaikeusaste nousee koko ajan. [Ilkka Kanerva: Helpot hommat on hoidettu!] Erittäin hyvin edustaja Mykkänen muistaa viime kaudelta jo sen, että helpot ratkaisut rupeavat olemaan tehtyjä [Petteri Orpon välihuuto] ja vielä pitää tehdä. Itse uskon oikeastaan, että meillä byrokratialoukut ovat suurempi ongelma kuin kannusteloukut. Enemmän me tarvitsemme vielä toimia byrokratian purkamiseen.

Mutta olen erittäin tyytyväinen siihen, että oppositiossa, ainakin pääsääntöisesti, tunnistetaan nämä päähaasteet, joita meillä on. Meillä on hiukan erilaisia näkemyksiä siitä, kuinka niitä hoidetaan, mutta selkeästi vastus on yhtäläinen eli se, kuinka me pystymme Suomessa työllisyysasteen nostamaan 75 prosenttiin.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Sitten ministeri Harakka, 5 minuuttia. — Olkaa hyvä.

15.19 Työministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Muistan hyvin sen, kun 30 vuoden työuran jälkeen tulin mukaan politiikkaan syksyllä 2013. Ensimmäisessä vaalitulaisuudessa Espoon Isossa Omenassa tapasin ihan ensimmäisenä hyvin riutuneen pariskunnan. Mies ja nainen näyttivät siltä, etteivät ole nukkuneet moneen yöhön. He kertoivat, että mies on muurari, yksityrittäjä ja niin taitava ammatissaan, että työtä riittää kellon ympäri. He anoivat — tai melkein rukoilivat — että voisiko jostain palkata miehelle työkaverin. Anoin neuvoja, mutta tiesin kyllä sisimmässäni, että ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän palkkaaminen vaatii paljon uskallusta ja jopa erityistä osaamista. Heidän tilanteensa on vaivannut minua kaikki nämä vuodet. Joillakin ihmisillä on liikaa töitä, toisilla ei lainkaan vaikka haluja olisi.

Meillä on työkyvyttömyyseläkkeellä 60 000 ihmistä, jotka haluaisivat töihin mutta eivät pääse. Samaan aikaan meillä on auki keskimäärin 60 000 työpaikkaa, joihin ei löydy ammattitaitoisia työntekijöitä, mikä estää yritysten kasvua ja investointeja. On lisättävä siis molempia, sekä osallisuutta että osaamista; Antti Rinteen hallituksen ohjelman otsikko onkin Osallistava ja osaava Suomi. Näihin kahteen haasteeseen pitää vastata yhtä aikaa, jos halutaan saavuttaa nykyistä korkeampi työllisyys ja sitä kautta varmistaa tulevaisuuden kestävä kasvu, hyvät julkiset palvelut, kaikille yhtäläiset mahdollisuudet kaikkialla Suomessa, 2030-luvun hyvinvointiyhteiskunta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Pohjoismaisen mallin ytimessä on korkea työllisyysaste, se että naiset ja miehet ovat käyneet työssä ja yhteiskunta on vastaavasti kantanut vastuuta koulutuksesta ja hoivasta. Tuloksena on maksuton, laadukas koulutus, maailman tasolla huipputasoinen terveydenhoito kaikille, julkinen liikenne, kirjastot. Pohjoismaiden menestystarina on työn tarina. Uskon, että työllisyyden lisääminen on meidän kaikkien yhteinen tavoite, ja lupaan kuunnella avoimin mielin ajatuksia ja aloitteita työllisyyden, osallisuuden ja osaamisen lisäämiseksi, tulivatpa ne mistä tahansa ja keneltä tahansa.

Arvoisa puhemies! Tämä välikysymyshän on päätetty jo kauan ennen kuin hallitus julkaisi ensi vuoden budjetin yhteydessä laajan työllistämispaketin, 25 työllistämistoimea. [Sari Sarkomaan välihuuto] Valtiovarainministeri Lintilä esitteli jo pääpiirteissään monia keinoja. Lisään itse omalta osaltani tuohon pitkään listaan vain kaksi asiaa, vastaukset kysymyksiin ”milloin” ja ”miksi”.

Milloin tapahtuu? Vastaus on: viipymättä, heti, nyt, tällä hetkellä ja jatkossa. Toisin kuin välikysymys esittää, tämä muutaman kuukauden ikäinen hallitus on jo ryhtynyt ripeästi toimeen. [Timo Heinosen välihuuto] Sattumalta samana päivänä, kun välikysymys luettiin, julkaisimme jo tiedon, että hallitus lähettää laajan kuntakokeilun lausunnoille. Vastava kaupunkien ja valtion yhteistyö on jo nyt lyhentänyt esimerkiksi Vantaalla työttömyysjaksoja kuukausikaupalla. Olemme siis aloittaneet lähihistorian suurimman uudistuksen työllistämispalveluihin, ja se on mennyt välikysymysten tekijältä täysin ohi, [Petteri Orpo: Ei ole!] samoin kuin vuoden päästä voimaan tulevan palkkatukiudistuksen mittakaava, tarkemmin sanoen kolmen eri palkkatuen yhtäaikainen uudistus. Yritysten palkkatuen ja järjestöjen palkkatuen lisäksi valmistelemme kokonaan uuden palkkatuen. [Timo Heinosen välihuuto] Haluamme auttaa yksinyrittäjiä palkkaamaan ensimmäisen työntekijän. Olen erityisen iloinen, että voin vihdoinkin vastata tuolle muuraripariskunnalle ja 200 000 muulle yksinyrittäjälle, että yrittäjää arvostetaan, yrittäjää autetaan ja kannustetaan. Vastaus kysymykseen ”miltoin” on myös se, että koko hallituskauden ajan. Tämä on työllisyshallitus, jonka toimet vaikuttavat koko vuosikymmenen aikana ja parantavat rakenteellisesti Suomen työllisyyttä. [Timo Heinosen välihuuto]

Arvoisa puhemies! Vielä vastaus kysymykseen ”miksi”. Miksi olemme valinneet nämä kannustavat keinot emmekä suostu leikkaamaan työttömyysturvaa, emme halua pahentaa köyhyyttä leikkaamalla sosiaaliturvaa, emme lisää tuloeroja emmekä heikennä pienituloisten perheiden arjen pärjäämistä? Miksi tarjoamme lisää mahdollisuuksia, emmekä vähemmän, kuten välikysymyksessä vaaditaan? [Sari Sarkomaan välihuuto] Kaikissa muissa Pohjoismaissa työllisyys on korkeammalla kuin Suomessa: Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Islannissa, jokaisessa. Tanskassa työllisyys on pääosin kuntien hoidossa, Ruotsissa palkkatukeen panostetaan suhteessa bkt:hen viisi kertaa enemmän kuin meillä. [Petteri Orpon välihuuto] Jos halutaan pohjoismainen työllisyysaste, kannattaa kokeilla pohjoismaisia keinoja. [Ben Zyskowiczin välihuuto] Juuri tätä työ- ja elinkeinoministeriö ja valtiovarainministeriö esittävät. Haluamme kehittää Suomea pohjoismaisena yhteiskuntana, jossa osaaminen on maailman huippua ja jossa jokaisella on osallistumisen oikeus sekä tahto tasa-arvoiseen elämään.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Tämän jälkeen käymme debattiin. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää puheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

15.24 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa työministeri Harakan äsken läpikäymässä puheenvuorossa ja myös vastauksessa tähän välikysymykseen näkyy kyllä tämä hallituksen työllisyystoimilista, mistä paljon puhutte. Näen siinä myös positiivista, ja se on hyvä, että näitä erilaisia kokeiluja ja erilaisia selvityksiä pannaan viireille. Mutta ongelma on oppositiossa nyt se, että isossa kuvassa näyttää siltä, että te tämän valtiontalouden tuhlailunne rahoitatte velanotolla, myymällä valtion omaisuutta ja verottamalla kansalaisia lisää. Suomalaisen työvoiman, keskituloisten, niiden ahkerien työntekijöiden, ostovoiman pienentäminen nimenomaan vähentää työpaikkoja, ei se lisää työpaikkoja. [Pia Viitasen välihuuto — Paavo Arhinmäen välihuuto] Polttoaineverotus kiristyy 250 miljoonaa ja tupakkaverotus 200 miljoonaa — tupakoitsijoiden puolustajia tässä salissa ei nyt olla ainakaan vielä nähty. Voiko tätä pakettia ottaa vakavissaan? Perukaa nyt ainakin se polttoaineveron korotus, ja mikäli tahdotte ympäristöystävällisempiä ajoneuvoja, [Puhemies koputtaa] laskekaa autoveroa.

15.26 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän nyt tämä tosiasia tiedetään. Tämä välikysymys on aktiivimallivälikysymys. [Arja Juvonen: Ei ei!] Kyse on siitä aivan selkeästi — vaikka muuta, kokoomus, ehkä sanotte — että teille nämä hallituksen työllisyystoimet eivät kelpaa siksi, että siellä ei kuriteta tarpeeksi työttömiä, siellä ei ole keppiä, [Timo Heinonen: Älkää nyt viitsikö!] eivät kelpaa, siksi te haikaillette tämän aktiivimalli-ideologian perään.

Oli iloista kuulla, ministeri Harakka, tästä kuntakokeilusta, se on varmasti 240 vuotta tänään täyttävälle Tampereelle erinomainen syntymäpäivälahja. Mitä tapahtui viime hallituksen aikana? Tämän toimivan myönteisen kokeilun kokoomushallitus kyllä lakkautti. Hyvä, että nyt mennään toiseen suuntaan. Tällaiset mallit ovat paljon tehokkaampia kuin sellainen loputon haikailu aktiivimallin perään. [Ben Zyskowiczin välihuuto]

Puhemies! Kuulinko oikein, että edustaja Orpo esitti myös lisäleikkausta? Hänhän esitti tuossa listassaan leikkausta [Puhemies koputtaa] myös toimeentulotukeen — leikkauslinja siis jatkuu kokoomuksen mielestä.

15.27 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä hallitus, kun me vaadimme teiltä todellisia työllisyystoimia tilanteessa, [Paavo Arhinmäki: Te vaaditte leikkauksia!] jossa on ne 110 000 avointa työpaikkaa, tilanteessa, jossa meillä on laaja työttömyys — luultavasti yli 300 000 — niin te hyökkäätte meidän kimppuamme ja haukutte meitä kylmästä politiikasta. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Sitähän te teette!] Sitteeraan Martti Hetemäkeä [Paavo Arhinmäen välihuuto] — Martti Hetemäkeä, edustaja Arhinmäki: ”Kaikki mahdolliset ihmiset pitää saada työllistettyä ihan heidän oman itsensä vuoksi, heidän hyvinvointinsa vuoksi, mutta myös yhteisen hyvän vuoksi.” Kyse on työttömien ihmisten hyvinvoinnista, ja me tarvitsemme todellisia työllisyystoimia, jotta syntyy työn tarjontaa ja jotta syntyy työn kysyntää. Ne loistavat poissaolollaan.

Ja hyvä hallitus, [Paavo Arhinmäen välihuuto] kun keväällä me arvostelimme teidän hallitusohjelmaanne ja sen työllisyyspolitiikkaa siten, että se on hiekalle rakennettu huppea huvila, niin tilanne on siitä huonontunut. Eilen tuli aivan järkyttävän dramaattisia väestöennusteita, talousennusteet näyttävät lähes nollakasvua, tai ainakin alle 1 prosentin kasvua. [Puhemies koputtaa] Tilanne on entisestään heikentynyt. Teidän on pakko tuoda todellisia [Puhemies koputtaa] työllisyystoimia, ei ensi vuonna — nyt. [Timo Heinonen: Hanskat on jo pudonneet!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

15.28 **Juha Sipilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin viime kaudellakin, hallituksen talouspolitiikan onnistuminen on työllisyydestä kiinni. Mutta uskon, että tässä salissa on myöskin laaja yhteisymmärrys niistä menolisäyksistä, mitä on tehty varhaiskasvatukseen, peruskoulutukseen, korkeakouluihin, ammattikouluihin, myöskin pieniin eläkkeisiin ja perusturvaan. Perusväylänpidon korotuksista olemme kaikki samaa mieltä tässä salissa, siihen on sitoutunut koko eduskunta. Eli kaikki on nyt kiinni siitä, miten saamme työllisyystoimet onnistumaan. Työllisyystoimista täällä nousi esille palkkatuki. Itse priorisoisin tätä palkkatukea osatyökykyisille ja tukemaan oppisopimuskoulutusta, joka Suomessa on lapsenkengissä. [Ilkka Kanerva: Ehdottomasti näin!] Myöskin normien purkaminen, sitä työtä täytyisi jatkaa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Jatkakaa!]

Ministeri Harakka, te kerroitte, että moni työryhmä tekee tällä hetkellä töitä esimerkiksi paikallisen sopimisen eteen. Haluaisin kuulla, missä nuo työryhmät tällä hetkellä menevät. [Puhemies koputtaa]

Ja ministeri Lintilältä kysyisin: nouseeko tosiaankin yritysten verotus täällä, vaikka te juuri päätitte budjettiriihessä tuplapoistoista? Täällä edustaja Östman [Puhemies koputtaa] väitti niin.

15.29 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus on ollut täällä huolissaan nuorisotyöttömyydestä. Kuitenkin juuri kokoomuksen vallassa ollessa koulutukseen on tehty lukemattomia leikkauksia. Mehän kaikki tiedämme, että esimerkiksi pelkän peruskoulun varassa on työllistyminen tavattoman vaikeaa. Sen takia tämä hallitus haluaa taata jokaiselle nuorelle toisen asteen koulutuksen ja vahvistaa sitä koulutuspolkua aina varhaiskasvatuksesta alkaen. Hieman ihmettelen, että sitäkö kokoomus täällä nyt kritisoi. Hallitus toki joutuu lähtemään tähän koulutuksen kunnianpalautukseen hieman takamatkalta, kun edellisten vuosien jättileikkauksien jälkiä siivotaan. Käännös on kuitenkin alkanut. Tavoitteena on vahvistaa koulutuksen tasa-arvoa ja suomalaisten osaamista, jotta niihin työpaikkoihin löytyy osaavia tekijöitä. Panostukset koulutukseen ja tutkimukseen rakentavat hyvää paitsi tänään myöskin tulevana vuosina, ja siitä on kestävässä työllisyyspolitiikassa kysymys. [Ben Zyskowicz: Ja te söitte koulutuslupauksenne!]

15.30 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Huomasin, että nimeni mainittiin yritysverotukseen liittyen. Varmasti se väite, minkä minä esitin tuossa ryhmäpuheenvuorossa, että yritysverotuskin kiristyy... [Keskelä: Väärä väite!] — Kuunnelkaa. — Suomessa on yli 300 000 yritystä, joista yli 150 000, siis yli puolet, on niin sanottuja henkilöyhtiöitä. Oletteko tehneet vaikutusarvioinnin, että miten se vaikuttaa näihin yrittäjiin, [Antti Kurvisen välihuuto] jotka nostavat myöskin ansiotuloja? Heihinhan se iskee. Sen lisäksi kyllä polttoaineverokin vaikuttaa. [Antti Kurvinen: Yrittäjävähennys! — Paavo Arhinmäen välihuuto] Yritykset maksavat erilaisia veroja ja muita maksuja, ja tämä hallituksen linja iskee kyllä myöskin yrittäjien tuloihin. [Antti Kurvinen: Osinkoverotus ei kiristyy!]

15.31 **Anna Kontula vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useissa opposition puheenvuoroissa on kaipaillu sotu-uudistusta, ja on aivan selvää, että sellainen tarvitaan, ja siksi on hyvä, että se siellä hallituksen työlistan kärkipäässä onkin. Hiukan kuitenkin ihmettelen sitä, että kun budjettiriihessä on tehty jo lukuisia yksittäisiä toimenpiteitä, joilla pyritään sosiaaliturvabyrokratian vähentämiseen ja joihin minä itse uskon kaikkein eniten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

näistä hallituksen työllisyystoimista, niin niitä ei ole kuitenkaan huomattu ja niitä ei ole mainittu yhdessäkään puheenvuorossa. Onko niin, että oppositiossa ei tunneta budjettiriihen päätöksiä, vai eikö siellä tunneta sosiaaliturvabyrokratiaa, niin että ymmärrettäisiin, mikä merkitys näillä ratkaisuilla on?

15.32 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palkkatuki on semmoinen asia, johon — vaikka minä haluaisin kuinka siihen uskoa — minä en voi uskoa, siihen, että yritykset palkkaisivat uusia ihmisiä vain sen takia, että ne saavat palkkatukea. Se on minulle vaikea asia uskoa, koska jos yritys tarvitsee ihmisen, niin se ottaa ihmisen ja ottaa semmoisen, jolla on semmoinen kompetenssi, jota se tarvitsee. Siksi tämä palkkatuki on niin vaikea asia uskoa ja siksi minä toivoisin, että niille työntekijöille annettaisiin myös jonkunlainen pörkkä, jotta he saisivat uuden vaihteen päälle ja lähtisivät muille paikkakunnille tekemään töitä, koska se antaisi lisää potkua tähän.

15.33 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! I interpellationstexten målade samlingspartiet upp en bild av att två relativt vältjänande vuxna tillsammans kunde mista till och med 300 euro per år.

En tunne täysin näitten laskujen taustoja, mutta väitetään siis, että tietyssä segmentissä 12 euroa per henkilö voisi tulla vähemmän käteen. Viime viikolla eräs perusporvari kysyi minulta, että kuvitteleeko kokoomus todellakin niin, että heidän ydinkannattajilleen tämä 12 euroa on niin iso, valtava, tärkeä raha, että sen tähden tulee panostaa vähemmän koulutukseen, vähemmän yritysveloitukseen tki-toimintaan. Hän ei ollut sitä mieltä.

Arvoisa valtiovarainministeri: eikö olekin niin, että 70 prosentille ihmisistä tulee enemmän käteen?

Visst är det så att 70 procent av finländarna får mer pengar i handen tack vare regeringens åtgärder?

15.34 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Strand siis kannattaa palkkaverotuksen kiristämistä. Kysehän on suunnasta, siitä, mihin suuntaan. Me pidimme sen kevyemmässä suunnassa, nyt se lähtee noususuuntaan. Tämä on totuus, ja sitä te äsken kannatitte.

Arvoisa puhemies! Täällä ministeri Lintilä ja monet muut hallituksen edustajat — myös edustaja Sipilä — ovat korostaneet, että eivät neljä vuotta sittenkään kaikki uskoneet toimiin eivätkä kaikki tulokset olleet nähtävissä. No eivät tietystikään, mutta muistanko oikein, edustaja Sipilä, että neljä vuotta sitten hallitusohjelmassa ja välittömästi sen jälkeen kesällä ja syksyllä linjattiin ansiosidonnaisen lyhentämisestä 100 päivällä, takaisinottovelvoitteen keventämisestä, koeajan puolitoistakertaistamisesta, luotiin paine kiky-sopimukselle? Ei odotettu kahta vuotta, ei odotettu kahta vuotta kuntavaalien alle. Sitten loppukaudesta päätökset olivatkin vaikeampia. Tämän takia on erittäin vaarallista istua käsien päällä nyt tämä syksy.

Toiseksi: Ministeri Harakka, missä ovat ne vaikutusarvioidut keinot tuossa teidän 25:n listassa, joille ekonomistit antavat sen 30 000 aitoa lisätyöpaikkaa? Ekonomistit ovat lähinnä sanoneet, että budjettiriihi ennemmin vähentää [Puhemies koputtaa] työllisyyttä kuin lisää sitä. [Ilkka Kanerva: Helppoja keinoja!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

15.35 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset jakavat huolen hallituksen talouslinjausten konkretian puutteesta, mutta me emme kuitenkaan yhdy kokoomuksen esittämiin työperäisen maahanmuuton lisäämisvaateisiin. Veronmaksajille erityisen kalliiksi koituu ulkomaisen työvoiman maahantulo sellaisiin matalien osaamisvaatimusten työtehtäviin, joista maksettavaa palkkaa yhteiskunta joutuu täydentämään jatkuvilla tulonsiirroilla.

Arvoisa puhemies! Ulkomaisen työvoiman määrän lisäämisen sijaan tarvitaan suomalaisten nuorten ja työttömien työllistymistä helpottavia toimia. Tärkeimpiin niistä kuuluu työelämän nykyisiin ja tuleviin tarpeisiin vastaava koulutus esimerkiksi oppisopimusjärjestelmää kehittämällä. Myös suomalaisen teollisuuden kilpailukyky on ehdottomasti turvattava, eikä sitä tule rasittaa uusilla ja tarpeettomilla säädöksillä.

Kysynkin: mitä sosiaalidemokraattien ja keskustan yhteistyön varaan rakentuva hallitus aikoo tehdä estääkseen tai edes hidastaakseen työpaikkojen katoamista perinteisillä teollisuuspaikkakunnilla, joiden tuottaman hyvinvoinnin varaan suomalainen yhteiskunta on jo vuosikymmenien ajan perustunut?

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Annetaan vastauspuheenvuoro valtioneuvostolle. — Pääministeri Rinne, 3 minuuttia.

15.36 Pääministeri Antti Rinne: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Aluksi minäkin esitän syvän osanottoni Kuopion uhreille ja omaisille. Kiitän poliisia nopeasta toiminnasta tuossa tilanteessa ja viranomaisia kaiken kaikkiaan hyvästä yhteistyöstä keskenään.

Arvoisa puhemies! On tärkeä huomata, että tämän hallituksen ero kokoomusjohtoiseen politiikkaan tuli selväksi tuossa edustaja Mykkäsen puheenvuorossa. [Arto Satonen: Onko Sipilä siirtynyt kokoomukseen?] Se oli hyvin selkeä osoitus siitä, että meidän välillämme on iso ero. Tämä hallitus haluaa vähentää eriarvoisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa. Tämä hallitus haluaa keventää pieni- ja keskituloisten verotusta, huolehtia siitä, että ostovoima kasvaa yli 70 prosentilla suomalaisista. Tämä hallitus haluaa huolehtia siitä, että jokainen suomalainen nuori saa riittävän koulutuksen työllistyäkseen. Näihin käytetään verotuloina kerättäviä rahoja, joittenka kautta haetaan se noin miljardin euron lisäys pysyviin menoihin.

Edustaja Mykkänen, on oleellista se, että erotetaan kokoomuslainen politiikka ja tämän hallituksen politiikka, joissa on ero kuin yöllä ja päivällä. Tämä hallitus on tulevaisuuspolitiikkaa tekevä hallitus, kokoomusjohtoiset toimenpiteet ovat olleet menneisyyden politiikkaa. Tämä ero on hyvä tehdä selväksi. [Ilkka Kanerva: Vähän asiallisempaa retoriikkaa, please!]

15.38 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä pääministerin puheenvuoro oli hyvin kuvaava. On ihan selvää, että me olemme kaikki tässä salissa huolestamme eriarvoisuudesta, [Paavo Arhinmäki: Kokoomus on aivan yössä!] mutta millä muulla eriarvoisuutta tässä maassa torjutaan paremmin kuin sillä, että syntyy lisää työpaikkoja? Edellisen hallituksen aikaan syntyi 130 000 työpaikkaa lisää. Monissa perheissä elintaso parani. Teidän työnne arvoa tullaan mittaamaan sillä, moniko suomalainen teidän vaalikautenne aikana tulee työllistymään ja miten heidän tulonsa tulee kehittymään. Se on se asia, joka tässä kaikkein eniten merkitsee. Ja jos ne tavoitteet eivät täyty, se myös tarkoittaa sitä, ettei meillä ole rahaa hyvinvointipalveluihin, ei koulutukseen, terveydenhoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

toon, sosiaaliturvaan, vaikka me kaikki haluamme niitä asioita edistää, ja sen takia kannattaisi ottaa vakavasti se vinkki, joka kokoomuksen listassa on annettu esimerkiksi ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastuksesta, joka välittömästi auttaisi työllisyyden parantamisessa.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Vastauspuheenvuoro ministeri Rinne, minuutti.

15.39 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Äärettömän tärkeä puheenvuoro liittyen työllisyyteen. [Ilkka Kanerva: Eikö niin?] Tämän hallituksen talouspolitiikka, niin kuin usein on todettu, keskeisesti perustuu siihen, että työllisyysaste tulee nousemaan. Siellä on kaksi elementtiä, on tämä tämmöinen suhdanneperusteinen, [Oikealta: Se on menneisyyden politiikkaa!] joka perustuu valtiovarainministeriön laskelmaan siitä, mitä tapahtuu riippumatta siitä, mitä tämä hallitus tekee. Sitten on tämän hallituksen politiikan sisältö, jossa tavoitellaan lisätyöpaikkoja 60 000 tämän vaalikauden aikana, joista 30 000:n pitää olla päätöspäätösteisesti osoitettavissa ensi elokuussa. Näitten asioitten eteen hallitus tekee jatkuvasti töitä yhteistyössä eri tahojen kanssa. On kysymys yhteistyöstä yrittäjäjärjestöjen kanssa, yhteistyöstä Elinkeinoelämän keskusliiton kanssa, yhteistyöstä eri palkansaajajärjestöjen kanssa. Haemme hallituksen sisällä myös jatkuvasti uusia keinoja, joilla voimme vahvistaa työllisyysasteen nousua sinne noin 75 prosenttiin. Meidän tavoitteemme pitää olla huomattavasti pitemmällä. 2040-luvulla työllisyysasteen pitää olla yli 80 prosenttia. Tämän hallituksen politiikka perustuu sille, että työllisyysaste tulee nostettua. [Ilkka Kanerva: Niin kuin viime hallituksellakin!]

15.40 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt on aivan oleellista se, onko hallitus sitoutunut 75 prosentin työllisyysasteeseen. [Sosiaalidemokratien ryhmästä: On!] Se ei riitä, että teillä on vuoden päästä 30 000:n keinot näköpiirissä, niin kuin te olette aikaisemmin sanoneet. 75 tarvitaan, jotta teidän oma hallitusohjelmanne toteutuu.

Pääministeri Rinne, tämä jälkimmäinen puheenvuoro oli parempi, mutta kyllä edellinen herätti ajatuksen siitä, että te oikeasti olette pääministeri, ei se auta, että täällä syyllistätte meitä tai omaa hallituskumppania edellisen hallituskauden teidän mielestänne huonosta politiikasta. Keskittykää tekemään niitä työllisyystoimia alkääkö kiristää ihmisten verotusta — ei työverotusta, ei polttoaineverotusta — ja tehkää työllisyystoimia, joilla voidaan kattaa ne kulut, joita te olette etupainotteisesti laittaneet sinne budjettiin.

15.41 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus haluaa kaventaa tuloeroja mutta lisätä hyvinvointieroja. Näinhän siinä käy. Puheet ovat puheita, teot ratkaisevat. Hallituksen talouspolitiikka [Paavo Arhinmäen välihuuto] unohtaa vanhuksat. Lupaatte, mutta ette anna rahaa — #hoitajamitoitus, #hoivatakuu.

30- ja 40-luvulla eläneet ja syntyneet ihmiset ovat kokeneet kovia. Työtä, työtä ja työtä he ovat tehneet, rakentaneet ja raataneet, ja mitä te, hallitus, olette luvanneet heille? Te lupaatte lisää hoitajia, 0,7 hoitajamitoituksen, mutta todellisuudessa te ette ole kohdistamassa sinne rahaa. Kertokaa meille: mikä on teidän talouspolitiikkanne tässä vanhustenhoitoasiassa, ja mikä on totuus hoitajamitoituksessa 0,7? Tuotteko te sen vai ette? Olen ymmär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

tänyt, että sinne lakiin ollaan edelleenkin kirjaamassa se 0,5, [Puhemies koputtaa] mikä tarkoittaa sitä, että tämä teidän lupauksenne katoaa savuna ilmaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ministeri Pekonen, 1 minuutti.

15.42 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mykkänen nosti tuossa avauspuheenvuorossaan esiin tuon sotu-uudistuksen, enkä oikein ymmärtänyt sitä kritiikkiä, että hallitus olisi nostanut kädet ilmaan sotu-uudistuksen osalta. [Jukka Gustafsson: Ei mekään!] Näin ei ole suinkaan.

Hallitus nimenomaan on käynnistämässä parlamentaarisen komiteatyönä [Paavo Arhinmäki: Te pääsette nyt sitten mukaan, eikö kelpaa?] valtavan sotu-uudistuksen, jota on tarkoitus tehdä yhdessä niin, että kaikki eduskuntapuolueet yhdessä osallistuvat tämän valtavan sosiaaliturvauudistuksen valmisteluun. Työ kestää kauan ja ulottuu vielä seuraavalle vaalikaudellekin, mutta on tarkoitus, että voimme myöskin irrottaa osia tästä suuresta kokonaisuudesta, joita voimme sitten viedä välittömästi myöskin toimeenpantavaksi. Nimenomaan edustaja Mykkänen oli huolissaan työn vastaanottamisesta. Se on myöskin hallituksella tässä sotu-uudistuksen kärkisijoilla, jotta voimme esimerkiksi työttömyysturvan soveltamista uudistaa jo heti ensi vuonna ja saada voimaan näitä muutoksia mahdollisimman pian. Mutta, niin kuin todettu, parlamentaarisella [Puhemies koputtaa] yhteistyöllä valmistelemme tätä sitten kaikki yhdessä, ja työ alkaa pian.

15.44 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että työllisyyden parantaminen on aivan keskeistä ja ensisijaista niin tälle kuin tulevillekin hallituksille. Kesäkuussa hallitus päätti nostaa suomalaisten osaamistasoa, luoda polkuja osatyökykyisille, toteuttaa perhevapaaudistuksen, lisätä paikallista sopimista, helpottaa ulkomaisen työvoiman tuleamista, keventää työn verotusta, lisätä henkilökohtaisia palveluja ja kehittää palkkatukea. Tämä siis kesäkuussa. Elokuussa kokoomus tuli prikulleen samalle linjalle, koska nämä kaikki toimet löytyvät myös kokoomuksen ohjelmasta.

Ja mitä tulee ahkeriin keskituloihin, 70 prosentilla suomalaisista ostovoima paranee, ja väitän, että jos joku keskituloinen jää välistä, niin ahkeraa keskituloista ilahduttaa se, kun heidän lapsilleen luvataan lisää päivähoitoa, koulutusta, työttömille ystäville töitä ja heidän ahkerille, vuosikymmeniä töitä tehneille ja pientä eläkettä nauttiville vanhemmilleen vähän enemmän eläkettä.

15.45 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun edustaja Sipilä ja kokoomus olivat hallituksessa, syntyi lähes 140 000 työpaikkaa, työllisyys parani, työttömyys väheni, myös pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys. Nyt kun hallituksessa on keskusta ja demarit ja työministerinä Harakka, työllisyyden hyvä kehitys on pysähtynyt [Välihuutoja] ja työttömyys ei enää vähene.

Sipilä varoitti teitä, arvoisa pääministeri Rinne: ”Antti, älä sössi taloutta!” Nyt tässä on käymässä juuri näin. Teidän toimet eivät lisää työllisyyttä. Talouden asiantuntijat ovat todenneet, että teidän toimenpiteet eivät lisää työllisyyttä, vaan ne itse asiassa vähentävät sitä. Kun te viimekaudella monet kerrat piditte esillä sitä, että uskokaa asiantuntijoita, kuunnelkaa asiantuntijoita, niin miksi te ette enää hallituksessa ja vallassa ollessanne kuuntele asiantuntijoita ja tee toimenpiteitä, jotka lisääisivät työllisyyttä ja vähentäisivät työttömyyttä? Teidän politiikka vie tätä väärään suuntaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

15.46 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palkkatuki on erityisen tehokas keino nykäistä ihminen työelämään paikkakunnilla, jossa asuminen on erityisen kallista. Näin sanoi yksi asiantuntija, johon kokoomus toistuvasti viime vaalikaudella viittasi, nimittäin valtiovarainministeriön kansliapäällikkö Martti Hetemäki. Tässä nyt yksi esimerkki asiantuntijasta.

Mutta, arvoisa puhemies, täytyy ymmärtää, että mitä pidemmälle menemme kohti sitä 75:tä prosenttia, sitä useammin sillä polulla tulee vastaan osatyökykyinen, pitkäaikaistyötön tai nuori vailla koulutusta. Ei sinne enää keppi auta, vaan tarvitaan yksilöllistä palvelua.

Ja arvoisa kokoomus, kyllä valitettavasti nyt tämä aktiivimalli-ideologia kuuluttaa täältä läpi. [Ben Zyskiewicz: Ei siitä puhu enää kukaan muu kuin demarit!] Valitettavasti se kuuluttaa, [Välihuutoja] ja ainoa ero on se, että viime vaalikaudella se oli teille avorakas ja nyt se on teille salarakas. Nimittäin tämä työttömyysturvan leikkausmalli, johon te viittaatte, täällä pienellä prantätty kohta kertoo, että jotta tähän työllisyysvaikutukseen päästäisiin, mitä te esitätte, se varovaisestikin arvioiden tarkoittaisi yli 100 miljoonan leikkausta työttömyysturvaan, [Puhemies koputtaa] yli 100 miljoonan leikkausta. Ja tämän hallituksen keinot ovat: [Puhemies: Aika!] aktiivimalli-ideologia, keppilinja [Puhemies koputtaa] on nyt hylätty, ja nyt tuetaan yksilöllisillä palveluilla. [Ben Zyskiewicz: Aktiivimallista eivät puhu muut kuin demarit!]

15.48 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koko EU:n tasolla työllisyysnäköymät ovat synkät. Suomessakin on viime kuukausina uutisoitu useista tehtaitten sulkemisista. Oulusta ja Raumalta suljetaan paperikoneet, Anjalassa lomauteetaan paperitehtaan koko henkilöstö ja Kiteellä suljettiin saha. Metsäteollisuuden heikentyneet markkinatilanne kohdistuu erityisesti niihin maakuntiin, joissa muut työpaikat ovat vähissä ja työllisyystilanne on jo ennalta erittäin heikko. Metsäteollisuuden työpaikkojen menetyksen seurauksena monen kunnan tilanne heikkenee merkittävästi kerrannaisvaikutusten vuoksi. Kysyn: miten hallitus auttaa Kiteen kaupunkia?

Hallitus ei reagoinut riittävästi työpaikkojen menetyksiin, eikä hallituksen ilmastopoliittikka ainakaan edistä uusien metsäteollisuuden työpaikkojen syntyä. Ympäristöministeri vihreistä on pelotellut lehdissä, ettei puu riitä, ja kas, Kiteellä loppui saha. Tämä on hallituksen politiikka käytännössä... [Puhemies: Aika!] — Kiitos, rouva puhemies!

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Kiitoksia. [Leena Meri: Harmi, että jäi kesken, oli niin loistava!] — Uusia puheenvuoroja voi ottaa, niitä tässä riittää. Meillä on vielä aikaa. — Pääministeri Rinne, 1 minuutti, ja sitten ministeri Kulmuni.

15.49 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Edustaja, totean vain tuosta Kiteestä sen verran, että jo ennen kuin Kiteellä tämä toteutui, niin hallitus oli ottanut huomioon Kiteen toiveita, ja Puhoksen liittymän rakennustyöt lähtevät käyntiin tänä syksynä sen takia, että hallitus antaa budjetissaan sinne rahaa. [Sanna Antikainen: Onko tämä lupaus?] — Tämä on lupaus, kun se on budjettikirjassa tällä hetkellä, että kun se vaan tulee tänne julkiseksi, niin näette sen sieltä.

Sitten minun täytyy sanoa se, että näistä ikävistä uutisista huolimatta on mukavaa ollut olla viime viikkoina muuraamassa peruskiviä kapselointilaitoksella Olkiluodossa. Siellä lähtee iso, iso, satojen miljoonien eurojen hanke liikkeelle, tai on jo liikkeellä, samoin aktiivihiilitehdas Ilomantsiin, jossa kävin viime viikolla muuraamassa peruskiven. Ne ovat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

hyviä merkkejä investoinneista, joita Suomeen kannattaa tehdä. Samoin tämä Googlen iso investointi, 600 miljoonaa euroa, vähän reilu viikko takaperin kertoo siitä, että Suomi on investointiympäristönä semmoinen paikka, johon kannattaa investoida. Tämä on vakaa, hyvä yhteiskunta, jossa koulutetaan hyvää työvoimaa. Jatketaan tällä linjalla.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ministeri Kulmuni, minuutti.

15.50 Elinkeinoministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on tullut keskustelussa epäilyksiä siitä, kuinka suomalainen, kotimainen, teollisuus pärjää. Sehän totta tosiaan elää varsin kovassa kansainvälisessä kilpailussa, ja siksi on tärkeää, että Suomessa on verotus senkaltainen, että yritykset, yrittäjät tietävät, että heidän verotuksensa ei kiristy, ja siksi on myös tärkeää, että vaikkapa suurteollisuus tietää sen, kun he käyttävät paljon sähköä ja energiaa, että esimerkiksi meidän sähkövero hallitusohjelman mukaan tullaan teollisuudenkin osalta pudottamaan kohti eurooppalaista minimiä. [Juha Mäenpään välihuuto] Tämä jos mikä on iso, iso kilpailukykytekijä kovassa kansainvälisessä kilpailussa. Osaltaan siitä kertovat vaikkapa ne uutiset, joihin pääministeri viittasi: Haminaan iso Googlen investointi, isoja investointeja uusiutuvaan energiaan eilen, kotimainen Outokumpu ilmoitti selvittävänsä potentiaalisesti satojen miljoonien uutta investointia. Joten kyllä kansainvälinen kilpailukyky on tämän hallituksen politiikan keskiössä. [Vasemmalta: Hienoa! Hyvä! — Ben Zyskiewicz: Se on erittäin hyvä!]

15.51 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty keskustelua jonkinlaisesta keppi-ideologiasta, jota kuulemma edellinen hallitus edusti ja jota kuulemma nykyinen ei sitten edusta. Näihin työmarkkinoiden käyttäytymisvaikutuksiin ei kannata suhtautua kovin ideologisesti vaan pyrkiä tutkimuksen perusteella olemaan selvillä siitä, millaiset keinot tepsivät.

Onhan tässä oma ironiansa, että ensimmäinen työllisyyskeino, jolla Timo Harakka alkoi tässä salissa aikoinaan kehua, oli osa tätä teidän 25:n listanne, eli työttömyyseläkeputken alarajan nostaminen. Se oli, edustajat Viitanen, Harakka, Lindtman, nimenomaan keppitoimi. Te kehuitte sillä, koska te tiedätte, että se tutkimuksen mukaan toimii. Ja vielä työmarkkinajärjestöjen tutkijat ovat osoittaneet, että jos tätä jatkettaisiin ja poistettaisiin ajan mittaan koko putki, niin me saisimme lisää työllisyyttä ilman, että tulotaso heikkenisi. Minä kysyin tätä ministeriltä [Puhemies koputtaa] avoimessa kuulemisessa. Hän uskalsi vain silmät kauhusta laajenneina sopertaa, että on kunnioitettava järjestöjen sopimuksia. [Puhemies koputtaa] Miksi me emme tässä salissa päättäisi sitä, [Puhemies: Aika!] miten työllisyyspolitiikkaa tehdään? [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Päätetään!]

15.53 Juha Sipilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mykkänen totesi, että viime kaudella tehtiin hartiavoimin töitä — tehtiin kyllä joka päivä, mutta niin tekee nykyinenkin hallitus. Olen samaa mieltä myöskin siitä, että työllisyys on yksi parhaimmista keinoista eriarvoisuuden vähentämiseksi, kyllä nykyinenkin hallitus sen tietää. Pääministeri käytti varsin voimallista ilmaisua A-talkissa sitoutumisestaan tähän hallituksen työllisyyspolitiikkaan. Uskon siihen ja täysi tuki sille.

Nyt tarvitaan malttia, arvoisa kokoomus. Kyllä viime kaudellakin me neuvottelimme sitä meidän päätointamme yhden vuoden ennen kuin saatiin tuloksia aikaiseksi. Niin kuin edustaja Vartiainen tässä totesi, niin työttömyysturvan lisäpäiväoikeuden alarajan nostami-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

nen on yksi konkreettinen toimi, joka tuli jo tässä budjettiriihessä ja on kipeä toimenpide eikä varmasti kovin suosittu. Myös kohtaanto-ongelmaan on tullut ratkaisu, ja koulutukseen panostaminen poistaa myöskin kohtaanto-ongelmaa. Se on yksi tämän päivän suurimmista ongelmista. Myöskin investointipäätöksiä tulee lähes päivittäin, iloisia uutisia satojen miljoonien investoinneista. Ne otamme tietenkin [Puhemies koputtaa] myöskin ilolla vastaan. [Ilkka Kanerva: Miksi työllisyys hiipuu?]

15.54 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Julkisin varoin rahoitettavan toiminnan osuus kaikesta toimeliaisuudesta kasvaa koko ajan. Kunnat ja kuntayhtymät velkaantuvat noin 1,3 miljardia joka vuosi. Kuntataloudessa vuodesta 2019 on tulossa ehkä kaikkien aikojen surkein, ja näkymät ovat uuden väestöennusteen valossa todella heikot. Hallituksen lupaus julkisen talouden tasapainottamisesta sisältää myös kuntatalouden. Miten te aiotte nostaa, miten te aiotte tasapainottaa omilla toimillanne julkista kokonaistaloutta vuoteen 23 mennessä?

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pääministeri Rinne, 1 minuutti.

15.55 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos kysymyksestä, edustaja Ranne. Hallitus on päättänyt budjettiesityksessään ja siihen liittyvässä lisäbudjettiesityksessä, joka tuodaan mahdollisimman nopeasti eduskuntaan, kuntien valtionosuuksien lisäämisestä 1,1 miljardilla ensi vuonna — 1,1 miljardilla eurolla. Siihen liittyy jo tänä syksynä kuntien taloutta helpottava noin 250 miljoonan euron satsaus, jolla huolehditaan siitä, että ensi vuonna näköpiirissä olevat ennakkoperintälainsäädäntöön ja toisaalta tulorekisteriin liittyvät jaksotusongelmat saadaan hoidettua. Meillä on myöskin tällä hetkellä selvityksessä se, tarvitaanko kirjanpitolainsäädännön muutosta, jotta voidaan sijoittaa oikeille vuosille nämä tälle vuodelle kuuluvat tulojen kirjaukset. Nämä kaikki toimenpiteet tulevat huolehtimaan siitä, että valtiovarainministeriön minulle ilmoittamalla tavalla ei ole tulossa yhtään uutta kriisikuntaa näitten toimenpiteiden seurauksena.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ministeri Lintilä, 1 minuutti.

15.56 Valtiovarainministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Muutama kysymys.

Ensinnäkin edustaja Sipilälle vastaan, nouseeko yritysten verotus: Ei nouse. Yritysverotus ei nouse miltään osin. Kun edustaja Östman ilmoittaa täällä, että se henkilöyhtiöitten osalta... Tässä VM:n tulonjakoarviossa on mukana myös henkilöyhtiöt, ja 70 prosentilla ihmisistä — aivan kuten edustaja Strand sanoi — käteen jäävä osuus, käytettävä osuus, tulee kasvamaan. Eli: ei tule.

Päinvastoin budjetissa tulee yrityspuolelle myönteisiä asioita. Selvitetään ja pyritään saamaan nopeasti liikkeelle tämä tuplapoisto ja myös tällainen tki-malli, jossa on 50 prosentin ylimääräinen vähennysoikeus, plus rahoituksellisia tekijöitä.

Se, onko hallitus sitoutunut 75:een: On. Ensi elokuussa [Puhemies koputtaa] tarkistellaan se 30, ja jos ei se riitä, hallitus tekee uusia toimia.

Ja se, mitä täällä viitattiin investointeihin, se on meidän kaikkien vastuulla. [Puhemies koputtaa] Se, mitä investoijat odottavat, [Puhemies koputtaa] on ennustettavuus. Se on edellisen hallituksen, se on tämän hallituksen ja se on seuraavan hallituksen töitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

15.57 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Sipilä tässä puolusteli hallituksen linjaa ja totesi, että samannäköistä kuin viime hallituksessa. Kyllä on aika monta suurta eroa:

Ensimmäinen on se, että edellisessä hallituksessa keskeisiä tavoitteita olivat velkaantumisen pysäyttäminen, kokonaisveroasteen alentaminen ja työllisyyden nosto, ja yhtään ainutta meno ei lisätty ennen kuin oli pysyviä tuloja. Päinvastoin jouduttiin leikkaamaan, koska tilanne oli katastrofaalinen menopuolella. Mikään näistä ei tällä hetkellä ole voimissaan. Mikään ei ole voimissaan, vaan se perusongelma on se, että kun niitä työllisyystoimia ei ole, ei näy eikä kuulu, niin te lisäätte jo etupainotteisesti nämä menot. Te lisäätte ne menot ilman todellisia työllisyystoimia. Tämä on vastuutonta politiikkaa, ja tämä tulee johtamaan siihen, että velkaantuminen kasvaa, verotus kiristyy ja työllisyys ei parane, eli työttömät ihmiset eivät saa työtä, ja kun näin on, niin teidän hallituksenne omalta tavoitteelta lähtee pohja pois.

Ei tämä ole meidän kiusaamista, vaan me luemme teidän omaa hallitusohjelmaanne ja kuuntelemme teidän omia puheitanne siitä, että ei rakenneta tuulentupaa [Puhemies koputtaa] eikä pysyviä menoja ennen pysyviä tuloja. Teidän omia puheitanne täällä peräänkuulutetaan.

15.58 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tiedän, että moni television ääressä valmistautui pelaamaan bingoa, merkitsemään ylös joka kerta, kun ”ahkera keskituloinen” mainitaan kokoomuksen puheenvuoroissa. Emme ole sitä kuulleet, ja syy on selvä: nimittäin viime viikon jälkeen on tullut valtiovarainministeriön laskelmat, jotka osoittavat, että 70 prosentilla suomalaisista käteenjäävät tulot lisääntyvät ja vain kaikkein suurituloisimmalla 20 prosentilla pienenevät. Tiedämme, keiden puolella kokoomus on, mutta sentään te ette julkisuudessa kehtaa puhua siitä, että suurituloisin 20 prosenttia olisikin se keskituloinen.

Arvoisa rouva puhemies! Samalla kun tulivat laskelmat, putosi tältä välikysymykseltä pohja pois, ja mitä on jäänyt jäljelle: vaatimukset toimeentulotuen leikkaamisesta ja työttömyysturvan leikkaamisesta. Täällä edustaja Mykkänen kehui aikaisemmin, että luotiin paine kiky-sopimukselle eli lomarahaleikkauksille ja niille sosiaalivakuutusmaksujen korotuksille, joita te nyt kritisointte, [Ben Zyskowicz: Ei kritisoida!] ja leikattiin ansiosidonnaisen kesto. Tästä päästään siihen, että teille [Puhemies koputtaa] ei kelpaa se, että [Puhemies: Aika!] tavallisten pieni- ja keskituloisten käteenjäävät tulot lisääntyvät. Teille kelpaisi ainoastaan kova leikkauslinja.

16.00 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa edustaja Arhinmäki, palkkatyötä tekevän keskituloisen verotus kiristyy. [Ben Zyskowicz: Tämä on fakta!] Se on fakta, ja te ette pääse siitä mihinkään. Tulonsiirtojen myötä, joita kasvatetaan, monien tulot kasvavat, mutta palkkatyötä tekevän, sen ahkeran suomalaisen keskituloisen, verotus kiristyy, ja kun siihen työn verotuksen kiristymiseen lisätään vielä polttoaineiden hinnankorotus, niin se tarkoittaa sitä, että ostovoima heikkenee. Me olemme huolissamme myöskin niistä ihmisistä, jotka maksavat, jotka rahoittavat ne tulonsiirrot, eli niistä — kuunnelkaa tarkkaan — ahkerista suomalaisista työntekijöistä ja palkansaajista, jotta meillä on varaa siihen, että heistä mahdollisimman moni on töissä, jotta meillä on varaa pitää yllä tätä hyvinvointiyhteiskuntaa, sen tulonsiirtoja, sen tärkeitä palveluita. Toivon, että te ymmärtäisitte tämän. [Iiris Suomela: Ketkä on laiskoja suomalaisia? Onko pienituloiset laiskoja?]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

16.01 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Monet kokoomuksen edustajat ovat puhuneet viime aikoina ja tässäkin salissa ahkerasta keskiluokasta. Lause, jota on toisteltu niin ahkerasti, että Helsingin Sanomien toimittajakin ihmetteli, että ovatko pienituloiset kokoomuksen mielestä laiskoja. Tässä ollaankin asian ytimessä. [Välihuutoja] Samalla kun kokoomuksen pakkolakiuhkailun seurauksena tavallisten palkansaajien — ahkerien lähihoitajien, sairaanhoitajien, opettajien, poliisien, siivoojien — lomarahat leikattiin, oli kokoomuksen mielestä varaa jakaa 1,4 miljardia verovähennyksinä hyvätuloisille. Uskooko kokoomus siis, että varakasta kannustaa raha mutta työttömälle ja pienituloiselle tarvitaan keppiä?

16.02 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mihin ihmeeseen perustuu väite, että palkkaveron alentamiset olisi painotettu hyvätuloisiin edellisellä kaudella? Kyllähän ne nimenomaan painotettiin [Paavo Arhinmäki: Euromääräisesti!] pieni- ja keskituloisiin. Pidettiin huolta siitä, että kenenkään verotus ei kiristy. Solidarisuusvero ylimmissä luokissa sinänsä pidettiin voimassa edellisen hallituksen aikana, mutta palkkaveron kevennykset kohdistettiin pieni- ja keskituloisiin. Pidettiin todella sillä 1,4 miljardilla huolta siitä, että ahkerat, työtä tekevät suomalaiset saavat käteen hieman enemmän.

Edustaja Arhinmäki, edustaja Strand: Ette pääse sitä tosiasiaa pakoon, että valitettavasti ennakonpidätysprosentti ensi vuoden verokorteissa tulee keskituloisella ja jo selvästi pienempituloisellakin ahkeralla suomalaisella, 2 300 euron kuukausipalkalla, nousemaan tästä vuodesta. Käteen tulee jäämään hieman vähemmän rahaa siitä työstä saatavasta palkasta. Tämä on väärä suunta tilanteessa, jossa me tarvitsemme lisää työtä, nuorille uskoa siihen, että osaamisella ja työllä pärjää jatkossakin.

16.03 **Työministeri Timo Harakka** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinojoaston puheenjohtaja, edustaja Savio, oli oikeutetusti huolissaan siitä, mikä on teollisuuspaikkakuntien työllisyystilanne. Vakuutan teille, että työministeri ja elinkeinoministeriö tarjoavat muutosturvaa välittömästi näille paikkakunnille. Mutta kannattaa myös muistaa pääministerin esille tuoma toinen puoli eli se, että meillä on samaan aikaan merkittäviä investointeja. Hänen listaansa lisää vielä Rauman saha- ja telakkainvestoinnit. Ja uskallan Äänekoskelta kotoisin olevana vielä luottaa siihen, että myös metsäteollisuus tekee Suomessa suuria investointeja.

Edustaja Mykkänen kyseli vaikutusarvioista, ja hänelle vastaan vain, että ei pidä hätäillä. Budjettiriihessä tehtyjen 25 työllisyystoimen vaikutusarviointi on aloitettu saman tien, ja se tehdään yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarainministeriön kesken. Joidenkin arviointi on helpompaa ja joidenkin vaikeampaa, mutta tässä syksyn mittaan tiedämme tarkemmin, minkälaisiin arvioihin on päästy. Arvioiden kannalta on tietysti olennaista, missä aikataulussa ja missä laajuudessa esimerkiksi kuntakokeilu toteutuu. Siinä 5 000:sta tulee helposti 10 000. Tänne saliin ne arviot tuomme.

16.04 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kurvinen huomautti eräässä välihuudossa yrittäjävähennyksestä ikään kuin se olisi ollut kompensaatiosille, että hallitus nyt nostaa keskituloisten yrittäjien palkkaveroa. Yrittäjävähennys ei ole siihen tarkoitettu. Kiitän kyllä keskustaa siitä, että te olette puoltaneet sen jatkamista tällä hallituskaudella. Siitä ansaitsette kiitoksen. Mutta yrittäjävähennyshän tehtiin siksi, että henkilöyhtiöiden verotus olisi verrattavissa osakeyhtiöitten yhteisöveroon, jota lasket-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

tiin kahteen otteeseen. Valtiovarainministeri Lintilä sanoi, että yrittäjäverotus ei nouse. [Paavo Arhinmäki: Ei niin!] Kyllä se nousee. Turha mainita sitä, että 70 prosentilla palkansaajista verotus ei nouse — siinä 30 prosentissa on varmasti yrittäjiä. [Välihuutoja] Yrittäjät ovat myöskin ihmisiä, jotka nostavat palkkaa. He ovat pantanneet kotinsa, he ovat sijoittaneet rahaa yritystoimintaan. Heidän verotuksensa nousee.

16.05 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin valtiovarainministeriöltä tiedon siitä, miten verot ja sosiaaliturvamaksut ovat kehittyneet vuosina 2016—2020. Täällä on tällainen käyrä, jossa kerrotaan se, että 15 000 euroon asti vuodessa verotus on kiristynyt, sosiaaliturvamaksujen ja verotuksen yhteisvaikutus on kiristynyt. Se korjataan nyt tässä budjettiesityksessä, jossa tulee lisää eläkeläisille, tulee sosiaaliturvan kautta lisää pienituloisimmille ihmisille, jotka joutuvat elämään etuuksilla. Sitten tuloluokissa 65 000—80 000 verotus on noussut itse asiassa 0,1 prosenttiyksikköä. Ainoastaan 0,1 prosenttia näissä kahdessa tuloluokassa — tarkoittaa suomeksi sanottuna 5 500—6 500 kuukausipalkkaa. 0,1 prosenttiyksikköä. Kaiken kaikkiaan näitten vuosien aikana kaikkien verotus on keventynyt, sosiaaliturvamaksut huomioon ottaen, lukuun ottamatta aivan pienituloisia, joittenkin tilanne otetaan huomioon tulevassa budjetissa.

16.06 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat muutamana viime vuotena jo vaihtoehtobudjeteissaan esittäneet täälläkin väläytettyä oppisopimusmallia, jota keskustan edustaja Sipilä toi esille, ja sen kehittämistä. Siellä ehdotuksessa on tämä meidän mestari—kisälli-malli, ja sen voisi sieltä ottaa ja kopioida, jos se ei muistu mieleen.

Samaten täällä mainittiin kohtaanto-ongelma ja muuttoavustus. Perussuomalaisilla on ollut hyvä malli, ja sitä kehitettiin viimeisillä kahdella eduskuntavaalikaudella, mutta en tiedä nyt sitten, että onko se siitä kiinni, kuka esittää, kun se ei sitten välttämättä sieltä työkalupakista löydy. Ja vähän huolissani olen siitä, että me emme ole tässä keskustelussa tuoneet sitä esille, ja haluaisin oikeastaan tähän vastauksen, että kun meillä on tämä ongelma, että meillä on julkisen talouden velka, huoltosuhde on vääristynyt, ja samaan aikaan me puhumme siitä — tai te puhutte, hallitus puhuu siitä — että helpotetaan ulkomaisen työvoiman saamista tänne. Oletteko te katsoneet esimerkiksi Suomen Perustan tilastoja siitä, miten sen vääristää huoltosuhdetta, mitä se tulee maksamaan, ja [Paavo Arhinmäki nauraa] — naurakaa vain edustaja Arhinmäki, ei tässä ole mitään nauramista — miten se vaikuttaa Suomen talouteen ja työllisyyteen? Jos teitä naurattaa työttömyys, niin olkaa hyvä vain! Naurakaa ihan miten haluatte. [Paavo Arhinmäki: Ei, vaan Suomen Perusta naurattaa. Suomen Perusta, siinä on kyllä sellainen laffa, että siihen ei ole luottamista!]

16.08 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): No niin, arvoisa puhemies, toivon mukaan hymy hyytyy ainakin vähän tuosta edellisestä.

Puhemies! Tässä täytyy varmasti vielä kerrata Rinteen hallituksen hallitusohjelman yrittäjyysosio, ja myös tämän syksyn budjettiriihen päätökset. Kerrataan nyt vielä kerran: Rinteen hallituksen, punamultahallituksen, hallitusohjelman pohjalta ei yrittäjien verotus kiristy. Yrittäjävähennys säilyy. Listaamattomien osakeyhtiöitten osinkoverotus ei kiristy. Riskinotosta ja ihmisten työllistämisestä palkitaan jatkossakin.

Mutta, arvoisa puhemies, pitää tietysti todeta, että kyllähän kansainvälisen talouden ympärillä on paljon mustia pilviä, ja keskeiseen asemaan nousee se, että pystytään Suomessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

tekemään kansallisia kotimaisia päätöksiä, ja kuten edustaja Sipilä tässä toi esille, niin keskusta tukee jo nyt päätettyjä työllisyystoimia, mitä budjettiriihessä on, ja odotamme myös uusia toimenpiteitä. Täytyy kysyä kokoomukselta: ettekö te muista viime vaalikaudelta, edustaja Orpo, sitä, että eivät ne työllisyystoimet heti pureet? Siinä meni hetken aikaa aikaa. Nyt te lähdette jo välikysymyksillä liikkeelle. [Välihuutoja kokoomuksen ja perussuomalaisen ryhmistä] Keskusta on valmis tekemään yhteistyötä kaikkien kanssa työllisyyden parantamiseksi. Allekirjoitatteko te edustaja Sipilän esittämät uudet keinot?

16.09 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei se riitä, että puhuu kauniisti ja kertoo, miten tärkeää työllisyysasteen nostaminen on, vaan me olemme täällä sen takia, että meidän mielestämme sieltä teidän ohjelmastanne [Paavo Arhinmäki: Pata kattilaa soimaa!] puuttuvat uskottavat keinot. Ja kun olemme kuulleet esimerkiksi ekonomisteja, niin he sanovat, että tällä hetkellä voidaan arvioida hallituksen työllisyystoimien olevan jopa pakkasella: kotitalousvähennystä heikennetään, ja lukuisissa uudistuksissa on elementtejä, jotka jopa heikentävät työllisyyttä. Ja totta kai me iloitsemme täällä jokaisesta investoinnista, joka Suomeen tehdään, mutta kun eilistä väestöennustetta katsoi, niin se luo aika epätoivoisen kuvan moniin kaupunkeihin ja kuntiin, kuten vaikka omaan seutukaupunkiini, rakkaaseen kotikaupunkiini Forssaan, jossa väki vähenee ja tulevaisuudenuskoa kaivattaisiin todella kipeästi. Pitäisi pystyä varautumaan tulevaan ja luomaan sellaisia uudistuksia, jotka luovat näkymiä uusista työpaikoista. Kuinka näiden tilastojen valossa voitte katsoa oikeudeksi laiminlyödä kestäväää talouspolitiikkaa ja jättää rakenteelliset uudistukset tekemättä? [Puhemies koputtaa]

Viime hallituskaudella koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien [Puhemies: Aika!] nuorten määrä kääntyi laskuun, ja nyt pelkona on se [Puhemies koputtaa], että tämäkin tilasto, [Heli Järvinen: Sosiaaliturvauudistus!] joka on meidän tulevaisuuden kannalta aivan kriittinen, heikkenee tällä [Puhemies: Aika!] hallituskaudella.

16.11 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Arvoisat edustajat ja hallitus! Täällä opposition suunnasta monta kertaa on oltu huolissaan työllisyydestä ja investoinneista. No, minä olen vähän huolissani siitä, että me iloitsemme niin paljon siitä, että Suomeen tulee yksi datakeskus. Aikoinaan me puhuimme siitä, että me voimme olla edelläkävijöitä. Meillä on Nokian esimerkki, joka loi uuden toimialan koko maailmaan. Jos me nyt taannumme tälle tasolle, että me olemme iloisia ainoastaan tällaisista yksittäisistä investoinneista — jotka ovat kyllä erittäin tärkeitä alueellisesti, sitä minä en kiistä ollenkaan — niin olen kyllä huolissani tästä.

Kuulisin mielelläni myös opposition suunnalta sellaisia ajatuksia, että miten olette ajatelleet, että koulutus vaikuttaa työllisyyteen, koska kaikki asiantuntijatilastot ja kaikki tieto, mikä meillä on käytössä, viittaavat siihen suuntaan, että tulevat työpaikat ovat sellaisilla aloilla, joihin tarvitaan koulutusta. [Ilkka Kanerva: Totta kai!] — Kiitoksia.

16.12 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus on kantanut täällä suurta huolta nuorista ja nuorten työttömyydestä, ja tämä on tietysti hienoa kuulla, mutta tämä on samalla myös erittäin ristiriitaista, sillä viime kaudella — te varmastikaikki muistatte, ainakin silloinen ministeri Orpo — te olitte valmiit hävittämään reilusti yli 240 työpajan toiminnan Suomesta. Tämä kosketi silloin yli 20 000 nuorta [Kokoomuksen eduskuntaryhmästä: Ei ei ei!] vuositasolla sekä myös useita tuhansia etsivän nuoriso-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

työn piirissä olleita nuoria. Miten olisi käynyt, jos tämä teidän esityksenne olisi viety loppuun? Mutta onneksi näin ei tapahtunut. Nyt voimme olla iloisia siitä, että Rinteen hallitus on ottanut tästä asiasta kopin ja vahvistanut nuorten työpajatoimintaa ja lisännyt sinne määrärahoja ja sitä kautta antaa nuorille paremmat edellytykset, myös työpajanuorille paremmat edellytykset toimia tulevaisuudessa Suomessa.

16.13 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt en kyllä ymmärtänyt ollenkaan, mistä edustaja Kiljunen puhui. Minä ainakaan en sellaista esitystä ole tehnyt, ja mitä tulee nuorten palveluihin, niin viime kaudella hallitus teki erinomaisen hyvää työtä vakinaistamalla ohjaamatoiminnan, mikä on hyvin laaja-alainen palvelu, missä työvoimaviranomaiset, koulutus, sosiaalityöntekijät, nuorisotyöntekijät toimivat samaan suuntaan auttaen nuoria. Ja mikä oli lopputulema viime kaudelta? Muistaakseni kymmenissä tuhansissa puhuttiin niin sanotuista NEET-nuorista, jotka ovat koulutuksen tai työelämän ulkopuolella, jotka saivat töitä. [Eduskunnasta: Juuri näin!] Joten mistä maailmasta tämä puheenvuoro tuli? [Eduskunnasta: Mitä ihmettä?]

16.13 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Ensin toivoisin, että kun puhutaan niistä tapahtumista, jotka johtavat siihen, että tehtaita suljetaan, paperikoneita suljetaan, ettei vihjaistaisi, että se johtuisi jotenkin ilmastotoimista, kunnianhimoisesta ilmastopolitiikasta, kun sillä ei ole mitään yhteyttä todellisuuden kanssa. Se kehittää ihan väärän mielikuvan siitä, mitä täällä ollaan tekemässä. Sen sijaan, ihan kuten ministeri Kulmuni sanoi, hallitus on pudottamassa teollisuuden energiaveroa kohti EU:n sallimaa minimiä, ja se on nimenomaan omiaan kannustamaan investointeihin. Eli toivon, että kannatte vastuunne tässä asiassa ettekä levitä suoranaisesti väärää tietoa näissä kysymyksissä. [Välihuutoja]

Mitä tulee työllisyystoimiin, niin se on selvä, että kun me olemme nyt olleet tässä hallituksessa neljä kuukautta, kaikkia asioita ei vielä ole saatu läpi. Monta asiaa on vielä tulossa, tullaan tартtumaan paikalliseen sopimiseen. Olemme jo kannustaneet investointeja sillä ohjelmalla, jonka Hetemäki tässä julkaisi, hallitus julkaisi tässä jokunen viikko sitten, [Puhemies koputtaa] koulutukseen tullaan panostamaan, oppisopimuksiinkin, vanhempainvaapat tullaan uudistamaan. Tässä on monia asioita, joita toivon, että kokoomuskin aikanaan tulee sitten kannattamaan. [Ben Zyskowitz: Totta kai hyviä esityksiä kannatetaan!]

16.15 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen politiikan kolme kärkeä pitää olla työllisyys, työllisyys ja työllisyys, koska sitä kautta Suomi voi päästä tästä tilanteesta, missä nyt olemme, ja niistä synkistä pilvistä, joiden alla tänä päivänä koko taloutemme ja elinkeinoelämämme ja sen mukana myös sitten koko kansa elää. Tilanne on erittäin vakava, niin kuin näemme kansainvälisestä kehityksestä, Euroopan kehityksestä ja kotimaisesta kehityksestä. Tarpeita on valtavasti paljon. Hallituksen työllisyyspolitiikasta on kuitenkin, niin kuin tässä on tullut moneen kertaan todettua, terä poikki — kaikki kolme terää poikki. Te olette jättäneet ne työmarkkinaosapuolten ratkaistavaksi, ja sieltä ei ole tullut koskaan sellaisia esityksiä, jotka palvelisivat todella koko kansaa, [Paavo Arhinmäki: Ei koskaan!] ja niin, että siitä tulisi tulosta. Ottakaa ohjat käsiin [Puhemies koputtaa] ja tehkää ne uudistukset, mitä tarvitaan tässä tilanteessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

16.16 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä pidemmälle tämä keskustelu etenee, sitä selvemmäksi käy, että kokoomuksen välikysymys on kupla. Se on kokoomuslaista populismia. Sen itse asiassa perusteli parhaiten edustaja, ent. pääministeri Sipilä puheenvuorossaan hetki sitten, kun hän totesi, että puolen vuoden, vuoden päästä alkavat sitten todella työllisyystoimet näkyä. [Naurua eduskunnasta] Se, miksi rokenen sanoa tätä myöskin kuplaksi, johtuu siitä, että ne menolisäykset, jotka hallitus tekee koulutukseen, osaamiseen, pienituloisille eläkeläisille ja vanhustenhoivaan, ovat oikeudenmukaisuuden kannalta aivan välttämättömiä.

Itse asiassa, kun kuulimme eilen nämä huolestuttavat tiedot lasten ja nuorten mielenterveyspalveluista, meillä olisi ammottava tarve lisätä myöskin menoja ja tavallaan toimintaedellytyksiä [Puhemies koputtaa] sinnekin suuntaan. [Ben Zyskowicz: Ettekö te laitaakaan?] Tässä mielessä minusta kokoomus on tyhjä tynnyri nyt tässä kohtaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt pääministeri Rinne, minuutti.

16.17 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan todeta vain sen, että tämä hallitus ei ole ulkoistanut mihinkään vastuutaan työllisyyspolitiikasta. Aivan kuten ministeri Lintilä totesi omassa vastauspuheenvuorossaan, niin hallitus vastaa kaikissa tilanteissa siitä, että näitä uusia lisätyöllisiä tulee tähän maahan lisää se tavoiteltava 60 000 kappaletta. Ammattiyhdistysliikettä, työnantajapuolta ja yrittäjäjärjestöjä on pyydetty mukaan tähän vaativaan tehtävään sillä tavalla, että heillä on mahdollisuus osallistua keskusteluun ja hakea ratkaisuja, jos haluavat ja löytävät ratkaisuvaihtoehtoja. Erityisen tärkeätä on löytää yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen ja yrittäjäjärjestöjen kanssa tähän paikalliseen sopimiseen liittyviä uusia avauksia. Haetaan niitä avauksia sillä tavalla, että ei hosuta, vaan tullaan sitten, kun esimerkit ovat valmiita. [Ilkka Kanerva: Tämä oli hyvä puheenvuoro!]

16.18 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tässä joku on kupla, niin kyllä hallituksen työllistämistoimet ovat kupla. Itse ihmettelen edustaja Adlercreutzin puheenvuoroa, että ”emme ole saaneet vielä läpi kaikkia työllisyystoimia”.

Ja jos katsoo hallituspuolueiden omia sanomisia: Ensinnäkin edustaja Sipilällä mahtava lista — pistäkää se toimeen. Ministeri Ohisalo, vihreiden puheenjohtaja, on puhunut ansiosidonnaisen porrastuksesta — pistäkää se toimeen. Ministeri Kulmuni on puhunut paikallisesta sopimisesta — pistäkää nämä toimeen.

Ei Suomella ole aikaa odottaa. Meillä on paljon ihmisiä työttöminä tällä hetkellä, jotka vaativat työpaikkoja. Antakaa ne heille.

16.19 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Orpo, te entisenä ministerinä tiedätte sen, että päätökset eivät tule voimaan eikä tuloksia tule nyt ja heti. Sen takia joku voisi sanoakin, että te harjoitatte populistista mielikuvapolitiikkaa luomalla kuvan, että työpaikkojen olisi pitänyt tulla jo nyt, vaikka hallituksen budjettiesitystä ei ole edes eduskunnalle esitelty.

Puhemies! Pohjois-Suomessa on vireillä 5 miljardin euron edestä erilaisia investointisuunnitelmia. Sehän on valtava määrä. Osa niistä on yva-vaiheessa ja osa on pitkällä suunnittelussa. Minä uskon, että ainakin merkittävä osa niistä toteutuu sekä bioteollisuuteen, kaivosteollisuuteen että tuulivoiman tuotantoon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Hallituksen panostukset työllistämiseen, pienituloisempien aseman parantamiseen, perusväylänpitoon, koulutukseen ja turvallisuuteen — nehan lisäävät kansalaisten luottamusta omaan talouteen ja sitä kautta lisäävät halua investoida ja kuluttaa, ja se vie eteenpäin myöskin tätä Suomen työllisyystilannetta.

16.20 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli mielenkiintoista kuulla kokoomuksen suunnalta tämä, että kauniit puheet eivät riitä, tarvitaan tekoja. Verataan nyt työllisyyskehityksen kannalta aivan keskeistä asiaa, koulutusta. Edellinen hallitus leikkasi rajusti koulutusmäärärahoja. Tämä hallitus on lisäämässä koulutukseen 256 miljoonaa vuositasona. [Ben Zyskowicz: 2 miljardia, sanoi pääministeri!] Eli suunta on korjattu. Suunta on korjattu, ja se on toinen kuin edellisellä hallituksella.

Viittaisin myöskin siihen, että valtiovarainministeriön kansliapäällikkö Hetemäen mukaan, jos työllisyys-, työvoimapolitiikka, palkkatuki ja yksilölliset toimet olisivat yhtä tehokkaita kuin Ruotsissa, meillä olisi melkein [Puhemies koputtaa] 300 000 työpaikkaa lisää, monta kymmentä Hartwall-areenallista lisää ihmisiä töissä.

16.21 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Helpot keinot ovat nyt käytössä, mutta ne ovat riittämättömiä. Tämä on se perusviesti, että palkkatuella, niin kuin äsken kuulumme, pyritään lisäämään työpaikkoja. Tilanne on vain se, että se on kovin haasteellista, koska nytkään palkkatuella olevat työpaikat, niin kuin Harakka varmasti tietää, eivät ole menneet kaupaksi — ei, vaikka rahaa olisi ollut, niin sitä kautta ei ole syntynyt lisää työpaikkoja. Vaikutus on positiivinen, olen samaa mieltä, sitä pitää käyttää, muttei mikään ihmeellinen toimenpide eikä tehokaskaan kaikkien työvoima-asiantuntijoiden mielestä, ja työpaikan hinta on tätä kautta poikkeuksellisen korkea. Sen vuoksi yhdyn edustaja Sipilän näkemykseen siitä, että tehokkaampia keinoja pitää lähteä tässä suhteessa nyt hakemaan.

16.22 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus on luvannut tuoda tämän hoitajamitoituksen, 0,7, lakiin, ja kysyisinkin, mistä löydätte työntekijät. Hyvin moni eläköitynyt hoitaja tekee lisätyötä, keikkatyötä ja on auttamassa hoivialalla sitä valtavaa hoitajapulaa. Millä tavalla te turvaatte, että niitä työpaikkoja löytyisi ja tulisi suomalaisille hoitajille ja siitä tulisi myös hyvä korvaus? Oletteko tuomassa hoivialalle hoitajia ulkomailta, mahdollisesti kielitaidottomia? Miten näette, että suomalainen hoitaja sijoittuu tähän teidän työvoimapolitiikkaanne? Ikäihmiset tarvitsevat hoitoa omalla äidinkielellään, ja nyt on jo havaittavissa se, ja se viesti sieltä hoivakentältä tulee, että näin ei joka paikassa ole. Me tarjoamme ikäihmisille, vanhoille ihmisille hyvin paljon myös sitä kielitaidotonta hoitoa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Otetaan edustaja Hoskonen ja sen jälkeen ministeri.

16.23 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Rinne mainitsi aivan oikein luettelomaisesti muutamia investointeja, joita viime aikoina on tapahtunut, pieniä ja isompia, eri puolille Suomea. Tärkeää olisi nyt huomata se, että tässä maassa on investointipotentiaalia. Meihin luotetaan, että investointeja tulee. Kuten edustaja Juha Sipilä omassa puheenvuorossaan sanoi, juuri tämä byrokratian purku on se ydinasia, joka mielestäni oli halvin tapa investoida ja halvin tapa saada uusia työpaikkoja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Otan yhden esimerkin. Ilomantsi on edelleen hakenut, jo lähes kolmen vuoden ajan, erään pienen sillan rakennuslupaa, että elinkeinotoiminta lähtisi viriämään. Paperit ovat seisonneet aluehallintoviraston pöydällä, en tiedä edes miten pitkään — pienen, vähäpätöisen sillan lupa. Miksi valtion byrokratia jarruttaa investointia? Mitään perustetta tällaiselle jarrutukselle ei ole, mutta siitä huolimatta ne paperit siellä seisovat. Kysytty on sen kymmenen kertaa, ei tule mitään vastauksia. Tällaiseen pitää tulla muutos. Tämän halvempaa työllistämiskeinoa ette tästä maasta, arvoisat kollegat, löydä. Sen tiedän ihan varmasti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ministeri Harakka, 2 minuuttia.

16.24 Työministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastauksena edustaja Kanervan huoliin palkkatuesta: olen ollut itse yrittäjänä vuosikymmenien ajan, ja se nykyinen tapa, jolla yritykset saavat palkkatukea, olisi minulle aivan ylivoimainen.

Kävin Pohjois-Karjalassa tässä pari viikkoa sitten, ja ilmeni, että on eri prosessi hakea palkkatukea ja toinen hakuprosessi saada siitä korvaus. Ja niistä yrityksistä, jotka ovat hakenneet maksatusta jo sille tapahtuneelle palkkatuelle, 40 prosenttia epäonnistuu tässä. Joten onko ihme, että sitä ei ole haluttu käyttää? Tämän byrokratian me lupaamme poistaa. Me teemme yksinkertaisemmat, houkuttelevammat säännöt sekä yritysten palkkatuelle että järjestöjen palkkatuelle että tälle esittelemälleni yksinyrittäjien palkkatuelle. Ruotsissa, kuten tässä äsken juuri sanoin, tärkein työllistämiskeino on palkkatuki. Siihen menee puolet työllisyyspolitiikan määrärahoista. Siis siellä katsotaan, että aktiivinen ihmisten vieminen töihin on tehokkaampaa kuin se, että he passiivisesti odottavat kotona, kun puhelin soi. Ja niinpä siellä on korkeampi työllisyysaste, aivan niin kuin kansliapäällikkö Hetemäki on tässä todistanut.

Edustaja Sipilälle tässä vastaan hiukan viiveellä siihen, että nämä kolmikantaiset työntekijöiden, työnantajayrittäjien työryhmät toimivat kovalla tahdilla ja ratkaisuja uskon sieltä tulevan. Jo lyhyessä ajassa, siis muutamassa viikossa saimme sinne budjettiriiheen ihan merkittäviä avauksia. Esimerkiksi sen, että kun aktiivimalli kumotaan, niin voimme saada uuden mallin, jolla työnhakijan oikeudet ja velvollisuudet määritellään entistä tasapainoisemmin hyvän sopimisen hengessä, ja sillä tavoin pääsemme eteenpäin. Toiseksi laaja kansainvälisen rekrytoinnin kokonaisuus ja kolmanneksi palkkatuki uudistus, johon liittyy toivomallanne tavalla entistä paremmin oppisopimuskoulutus. Ja vielä kaikkeen palkkatukeen se, että osaamisen kehittämistä lisätään.

Ikävää, että edustaja Harkimo on tässä poistunut, koska haluaisin hänelle kertoa, että hallitushan on päättänyt, että muuttoavustusta parannetaan [Puhemies koputtaa] nykyisestään. Puolet työnantajan maksamasta muuttokorvauksesta on jatkossa verovapaata. [Ilkka Kanervan välihuuto]

16.27 Wille Rydman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on salin vasemmalta laidalta lukuisissa puheenvuoroissa kovin sanoin moitittu edellisen hallituskauden työllisyyspolitiikkaa. Sitä on moitittu kovaksi ja kylmäksi. Kuitenkin tällä kovaksi ja kylmäksi haukutulla politiikalla synnytettiin 140 000 uutta työpaikkaa, 140 000 uutta työllistä pääsi jälleen työelämän syrjään kiinni, ja tätä kautta saatiin lisää verotuloja, tasapainotettiin valtiontaloutta siten, että myös tulevilla sukupolvilla on paremmat edelly-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

tykset nauttia niistä hyvinvointiyhteiskunnan palveluista, joita me kaikki tässä salissa pidämme kovin, kovin tärkeinä.

Ja nyt sitten meillä hallituksen puolueet ainakin tuolla salin vasemmalla laidalla oikein ylpeilevät, että näitä toimenpiteitä lähdetään purkamaan. Täällä yritetään väittää, että yrittäjäverotus ei muka kiristyi, kun kuitenkin esimerkiksi polttoaineverotuksen kiristymisen myötä se yrittäjä, joka omalla autollaan vaikka liikkuu, niin hänen maksutaakkansa kasvaa, jolloin hänellä on pienemmät edellytykset palkata uusia työntekijöitä.

Uskoisin kyllä kovasti, että [Puhemies koputtaa] keskusta aidosti kantaa huolta työllisyydestä, mutta kummia hallituskumppaneita olette valinneet.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt sinne vasemmalle laidalle, edustaja Kautto.

16.28 Juho Kautto vas (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ensinnäkin pieni muistutus tässä kokoomukselle nyt, ettei ihan sentään puhuta höpöjä. Mitä näihin työntekijöitten sosiaaliturvamaksuihin ja niitten mahdolliseen nousuun tulee, niin kaikki varmaan tietävät, että ne ovat kilpailukykysovimuksen aikaansaannoksia, jossa kokoomus etunenässä [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] ammattiliitot painosti pakkolaki edessä tähän sopimukseen.

Sitten tästä paikallisesta sopimisesta paljon puhutaan, ja haluan siitakin sanoa pari sanaa. Se on kuitenkin tälläkin hetkellä hyvin paljon mahdollista työehtosopimusten puitteissa, [Eduskunnasta: Kyllä!] ja tässäkin kokoomuksella on selkeästi tavoitteena vain yleissitovuuden purkaminen — ettei verhoilla tätäkään kauniisiin sanoihin.

Sitten tulen näihin keinoihin, kun niitä moititaan, niin on totta, että kokoomukselle ei tunnu riittävän, että saatiin sata päivää ansiosidonnaista purettua, pienennettiin peruspäivärahaa, työmarkkinatukea. [Ben Zyskowicz: Palauttaako tämä hallitus ne sata päivää?] Voin sanoa, että minä jouduin näitten leikkausten kohteeksi, ja se ei ainakaan minun työllistymistäni yhtään parantanut, vaikka olin omasta mielestäni paljon aktiivisempi kuin suurin osa tässä salissa olleista edustajista. [Puhemies koputtaa]

16.29 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on opposition suunnalta esitetty erilaisia lukuja viime kauden työllisyyspolitiikasta. On esitetty 140 000:ta, on esitetty 130 000:ta, edustaja Satonen mainitsi tämän luvun, ja muistaakseni kun tässä salissa aikaisemmin tilastoihin vedottiin, saatiin 80 000 vakinaista työpaikkaa. Että on aivan turha puhua 140 000 työpaikasta.

Ja sitten, kun kulkee tuolla kentällä ja kyselee ihmisiltä, että miten te olette työllistyneet, niin 2—4 tuntia viikossa ja katsotaan työlliseksi. Ei sillä tule toimeen. Täytyy saada työstä oikea palkka. [Juha Sipilän välihuuto] Eliikkä kyllä me voimme näitä tilastoja vääristellä.

Mutta haluan vielä nostaa toisen asian, minkä edustaja Hoskonenkin nosti tuossa, eliikkä aluehallintoviraston luvutukset seisovat tällä hetkellä. Eliikkä siellä on useitten miljardien edestä tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] rakennuslupia ja [Puhemies koputtaa] tämä pitää saada nyt vireäksi, sieltä tulee työllisyyttä alueille. [Ben Zyskowicz: Tämä ei ollut Harkan listassa! — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Voihan se olla hallituksen listalla!]

16.30 Veijo Niemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, kuten tämän päivän tapahtumat osoittavat — kymmenen loukkaantunutta, kaksi vakavasti, yksi kuollut — ja hetki sitten Porvoon tapahtumat, voisitteko vakavasti harkita, että no-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

peuttaisitte poliisien määrän lisäämistä ennen kuin ollaan ensimmäisen kerran siinä tilanteessa, että vastaavaan tapahtumaan ei ole lähettää sitä ensimmäistäkään poliisipartiota — puhumattakaan, että poliisipartion työturvallisuus vaatisi myöskin tukipartioita ehdottomasti tällaisiin tilanteisiin? Tällainen muistutuksena.

16.31 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tärkeä havainto, ja todetaan se, että hallitus on tälle vaalikaudelle vähintään 7 500:aan nostamassa poliisien lukumäärän, ja jos koulutuskokonaisuus antaa myöten lisäkouluttamisen, niin voi olla, että siitä ylöspäinkin päästään tämän vaalikauden aikana. Tällä hetkellä se isoin tulpapa poliisien määrässä on se mahdollisuus kouluttaa niitä ihmisiä. Sitä selvitetään, voiko siihen tehdä jotakin tämän vaalikauden aikana.

En tunne tietenkään tällä hetkellä tuon Kuopion tapauksen taustoja. Haluan vain todeta sen, että aika usein näissä tilanteissa on kysymys epätoivoisesta ihmisestä, jolla mielenterveys järkkyy. Tästä syystä minun mielestäni ovat tärkeitä ne satsaukset, jotka hallitus nyt budjetissaan tekee jo pelkästään ihmisten toimeentulon kautta, sitä tulevaisuudennäkymää vahvista, mutta myöskin kaikki ne toimenpiteet, joita sosiaaliturvaan ja sosiaali- ja terveyspalveluihin ollaan rakentamassa, ovat tärkeitä asioita.

16.32 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä päivä todella jättää pitkän varjon, ja kun olen itse kokenut sekä Jokelan että Kauhajoen kouluampumiset, niin suosittelen, että lähдете miettimään jo tukipakettia sinne. Siellä tarvitaan myöskin monenlaista muuta tukea.

Mutta sitten tähän päivään. Osatyökykyisyys on aika monella suomalaisella. Arviolta 1,9 miljoonalla työikäisellä on jokin pitkäaikaissairaus tai vamma. Heistä 600 000 arvioi tämän vaikuttavan työhönsä ja työnsaantimahdollisuuksiin, ja vamma tai pitkäaikaissairaus estää aivan liian usein sen työnsaannin tai paluun työelämään. Osatyökykyisyys koskettaa hyvin monia suomalaisia tänäkin päivänä, ja kun tiedän, että useimmiten ne tällä hetkellä työttömät ovat juuri niitä osatyökykyisiä, niin toivon, että otatte tämän huomioon. 2015 saatiin loppuun, toissa hallituskaudella, tällainen kuin Osku-hanke, ja viime hallituskaudella tehtiin OTE-hanke. Siellä on työkalupakki, [Puhemies koputtaa] jossa on työpäikan keinot, terveydenhuollon keinot, kuntoutus, koulutus, työvoimapalvelut ja sosiaalipalvelut. Ja sanon [Puhemies koputtaa] tähän loppuun, että ei tarvitse odotella vuoden päähän mitään päätöspäätösteistä, kun tässä on työkalupakki valmiina.

16.33 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä kokoomuksen suulla on muutaman kerran mainittu perhevapaaudistus selkeänä työllisyystoimenpiteenä. Se on todella herkkyyttä vaativaa, ja siinä varmaan kannattaa käyttää harkintaa, kun puhutaan Suomen kansakunnan suurimmasta huolenaiheesta, synnytyydestä, ja sitten lyhyemmän aikavälin isosta haasteesta, työllisyydestä. Kotihoidon tukihan on kokoomukselle ollut aina kirosana. Kuitenkin siinä työllisyysvaikutukset ovat maltillisia, ja pitää huomioida, että kotihoidon tuen leikkauksilla voidaan kenties vain maltillisesti vaikuttaa työllisyyteen positiivisesti mutta julkisen talouden näkökulmasta kokonaisvaikutus voi olla negatiivinen kasvaneiden varhaiskasvatusmenojen takia.

Tällä hetkellä suomalaiset perheet tarvitsevat toivon näköalan, uskoa tulevaisuuteen, tunnetta, että elämä on arvokasta kaikkialla Suomessa. Sellaista politiikkaa keskusta haluaa tehdä tässäkin hallituksessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

16.35 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä keskustelua on ollut sanalla sanoen mielenkiintoista seurata. Ei voi välttyä siltä mielikuvalta, että kokoomuksen silmissä vain niin sanottu kepittävä työllisyyspolitiikka olisi uskottavaa. Onneksi joukossa on edustaja Risikon kaltaisia puheenvuoroja, jotka luovat vähän toivoa siihen, että sellainen laaja työllisyysajattelu löytyy myös kokoomuksen nurkista.

Meillä on samaan aikaan tilanne, jossa yhä useampi nuori ajautuu työkyvyttömyyseläkkeelle, ja sieltä on ikävä kyllä nykyisin hyvin vaikeaa päästä pois. Me tiedämme, että nuorten työkyvyttömyyden syynä ovat useimmiten mielenterveyden ongelmat, tämä on totta jopa 80 prosentissa tapauksista. Tämä on aivan hälyttävä kehitys, ja siitä meidän kaikkien tulisi olla huolissamme.

Entistä ahtaammalle ajaminen ei auta niitä nuoria, jotka eivät nykyiselläänkään jaksa. Sen takia työkykyyn panostaminen, mielenterveyden vahvistaminen ja osatyökykyisten mahdollisuuksien parantaminen on kestävää ja inhimillistä työllisyyspolitiikkaa, ja olen tosi iloinen, että meillä on hallitus, jossa tällainen laaja työllisyyspoliittinen ajattelu on vallassa. [Ben Zyskowicz: Toteutuuko terapiatakuu ensi vuoden budjetissa, edustaja Hyrkkö?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Harakka, 1 minuutti.

16.36 Työministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän lämpimästi edustajia Riskko ja Hyrkkö siitä, että otitte esille osatyökykyisten tilanteen, joka on kyllä työministerin ja koko hallituksen kannalta äärimmäisen tärkeä. Jo ensi vuonna siis, ja oikeastaan jo tänäkin vuonna, lisäämme resursseja työllisyyspalveluihin, joissa myös työhön valmentaminen sekä palkkatuessa että sitten normaalitoimissa tulee vahvistumaan. Nämä mainitsemanne hankkeet, Osku- ja OTE-hankkeet, vakinaistetaan osaksi meidän normaalia käytäntöämme, niin että osatyökykyiset, vammaiset kokevat itsensä tervetulleiksi työhön, ja työkykyohjelmaan satsataan nyt välittömästi paljon voimavaroja. Sen lisäksi, että olemme työnhakijoiden palvelijoita, niin myöskin niiden yritysten, jotka palkkaavat osatyökykyisiä ja vammaisia työhön, ja siksi tarvitaan myöskin työhön avustamista, työhön valmistamista siellä yrityspuolella, ja palkkatuki on nimenomaan tärkeä väline, jolla osatyökykyiset palaavat työelämään, niin että voimme sanoa, että tervetuloa töihin.

16.37 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jatkaisin oikeastaan ministeri Harakalle kysymystä juuri tuosta, mihinkä jäätiin. Haluaisin kysyä, onko hallitus pohtinut sitä mahdollisuutta, että voisitte työeläkeyhtiöiden kanssa yhdistää voimianne niin, että siellä, voisiko sanoa, työkykynsä loppuvaiheessa olevat henkilöt, ammattitaitoiset ihmiset, voisivat sen sijasta, että olisivat työkyvyttömyyseläkkeelle tai osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtymässä, olisivat ikään kuin opastamassa niitä ihmisiä oppisopimuksen tai koulutussopimuksen puitteissa, juuri niitä nuoria, osatyökykyisiä uuteen ammattiin niin, että heille mahdollistettaisiin se. Me kaikki tiedämme, että pienessä pk-sektorin yrityksessä, jossa on kymmenen henkilöä, ei siellä ole resursseja mahdollistaa työssäoppimista. Me tarvitsemme jostain jonkun välineen, joka edesauttaa nuoria ja osatyökyvyttömiä uuteen ammattiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

16.38 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työ on ihmiselle elämän perusta, ja työllisyys on yhteiskunnalle kaiken perusta, ja siksi on hyvin tärkeää, että tänään keskustelemme työllisyydestä. Esille nousi jo tämä osatyökykyisyys, josta itsekin haluaisin puhua. Nimittäin mitä korkeammalle työllisyysasteen nostossa prosenttiyksiköissä päästään, sen vaikeammaksi työllistyminen tulee, ja juuri siitä syystä, että yhä useampi työttömien joukossa on silloin esimerkiksi osatyökykyinen.

Suomessa on arvioiden mukaan 65 000 osatyökykyistä ihmistä, jotka haluavat töihin. Siis hallitus tavoittelee 60 000:ta lisätyöllistä, ja meillä on 65 000 osatyökykyistä, jotka haluaisivat töihin, ja siksi oli erittäin tärkeää kuulla ministeri Harakan toimet. Olen huomannut, että suhtaudutte intohimoisesti juuri tähän osatyökykyisten työllistämiseen ja erityisesti myöskin siihen, että yrityksiin panostetaan, että ne pystyisivät työllistämään heitä.

16.39 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että puhumme työllisyydestä. Työttömyys on todella kova paikka ihmiselle. Tämän keskustelun ydin on se, minkälaiset ovat hallituksen päätösten työllisyysvaikutukset — se on koko keskustelun ydin. Toivon, herra pääministeri, että te vastaisitte, minkälaisia työllisyysvaikutuksia on niillä toimilla, joita hallitus on jo tehnyt, niillä päätöksillä, joita te olette tehneet. Keskeiset ekonomistit ovat sanoneet, että näillä päätöksillä mennään kovaa pakkasen puolelle. Te näette, että työllisyyskehitys on pysähtynyt ja se hyvä vauhti, jonka edellinen hallitus on saanut aikaan uusien työpaikkojen syntymiseksi, on myös pysähtynyt. Te olette itse sanoneet, että vasta seuraavassa budjettiriihessä tullette tekemään keskeisiä vaikuttavia työllisyystoimia, ja kysynkin: Miksi vasta sitten? Mikä estää teitä tekemästä niitä päätöksiä nyt? Ja toivon, että todella kerrotte, montako työpaikkaa syntyy teidän ensimmäisen budjettipäätöksen ansiosta. Montako uutta työpaikkaa tulee [Puhemies koputtaa] Suomeen? [Jari Myllykoski: Nyt, ministeri, kristallipallo esiin!]

16.40 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jokainen työpaikka on todella tärkeä asia, ja nimenomaan jokaiselle työttömälle on tärkeää, että hän saa uuden työpaikan. On hyvä, että tässä keskustelussa olemme yhteisesti sitä mieltä, että työllisyysasteen nostaminen sinne 75 prosenttiin on todella tärkeää, ja toivon, ettemme unohda myöskään sitä asiaa, että kyllä myöskin viime kaudella hallitus teki hyviä toimia, jotta työllisyys parani ja taloutta saatiin kuntoon. Nyt siltä pohjalta on hyvä lähteä rakentamaan eteenpäin, ja uskon, että hallitus tekee niitä toimia — niin kuin olemme tänään kuulleet — nimenomaan, että työllisyys paranee, siltä pohjalta mitä viime kaudella on saatu aikaan.

Itse nostaisin oikeastaan kaksi asiaa esille: On nimenomaan työpaikkojen ja työttömien työnhakijoiden kohtaamisongelma, ja toivon, että tähän kohtaanto-ongelmaan kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Sillä saadaan paljon aikaan, jos sitä ongelmaa saadaan purettua. Toinen asia, mihin haluan kiinnittää huomiota, on byrokratian ja normien purkaminen. Sillä saadaan myöskin paljon aikaan, muun muassa ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen. Toivon, että tätä asiaa parannetaan, esimerkiksi [Puhemies koputtaa] lupakorttien vähentämisen asiaa.

16.42 **Merja Kyllönen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ihan ensimmäisenä, jäniskevennyksenä, tuonne rakkaille oikeistokollegoille: kun teillä oli se ”ahkera” siellä, niin minä tarjoan teille vaihtoehdoksi retoriikkaan myös ”nohevat ja näppärät,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

kätevät ja ketterät suomalaiset”, niin voitte välillä vaihdella, että ei käy niin tylsäksi se sama levy.

Arvoisa puhemies! Yksi iso asia, josta allekirjoittanut on huolissaan. Se haastaa meidät kaikki tässä salissa ja liittyy meidän kansalaisten eli kotitalouksien velkaantumiseen ja erityisesti asumisen velkaantumiseen, ja se on sellainen kysymys, johon — ihan peilaten maailmantalouteen ja korkojen potentiaaliseen muutokseen — meidän kaikkien pitää kyetä jollain tavalla valmistautumaan tulevana vuosina. Olisin kysynytkin: millä tavalla nyt me yhteisesti voimme toimia niin, että omasta asunnosta ei tulisi suomalaisille sen oman elämän suurin velkaloukku? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Harakka pyytää minuutin mittaista puheenvuoroa.

16.43 Työministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! — Kiitoksia.

Edustaja Myllykoski nosti tärkeän asian esille, eli sen, miten huolehdimme kokeneista työntekijöistä työpaikoilla, että ihmiset pysyisivät ja jaksaisivat työuransa loppupuolella. Hyvä ikäjohtaminen on joka vuosi tärkeämpää, ja se myöskin johtaa yrityksissä sairauspoissaolojen vähentämiseen, työkyvyttömyyseläkkeiden vähentämiseen, ja sitä kautta se näkyy tuloksena itse yrityksellä rahallisesti. Esimerkiksi Abloy Pohjois-Karjalassa on onnistunut tällaisella ikäjohtamisohjelmalla myöhentämään eläkkeellejäämisaikaa keskimäärin peräti seitsemän vuotta. Muita erinomaisia ikäjohtamisyrityksiä ovat Koff, Lassila & Tikanoja ja niin edelleen. Mutta yhtä tärkeätä on myöskin huolehtia siitä, että jos ikään tynyt ihminen, 55 plus -vuotias, joutuu työnhakijaksi, se ikäsyrrjintä saataisiin loppumaan. Minä toivon, että tämä koko sali olisi tässä yhtä mieltä, että etsitään yhdessä keinoja siihen, että ikäsyrrjintä Suomessa loppuu silloin, kun pitäisi saada kokenut työntekijä uuteen työhön.

16.44 Iris Suomela vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa puhutaan toisinaan ikään kuin me kaikki eläisimme tynnyrissä, ikään kuin kansainvälisillä suhdanteilla ei olisi merkitystä lainkaan Suomen työllisyystilanteen kannalta. Asia on toki toisin, ja sen takia oli ilo juuri osallistua EU:n parlamenttien yhteiseen tilaisuuteen, jossa nimienomaan keskusteltiin siitä, miten me yhdessä pääsemme eteenpäin ja varmistamme, että kestävä kehitys toteutuu koko EU:n alueella. Siinä tarvitaan paljon muutakin kuin lyhyen aikavälin työllisyystoimia. Siinä tarvitaan yhteistä ilmastopolitiikkaa, yhteistä talouspolitiikan kehittämistä, vastuunkantoa ja solidaarisuutta.

Sen tähden toivoisin tässä keskustelussa todella muistettavan, että kun tässä nyt katsotaan koko ajan hyvin tiiviisti, mitä tapahtuu ensi vuonna ja mitä tapahtuu kussakin vaali-
piirissä, niin pidettäisiin mukana kansainvälisyys, pidettäisiin mukana avoimuus. Sitä tänä maailmanaikana todella tarvitaan, koska sieltä se kasvu, sieltä ne työpaikat ja sieltä se positiivinen suhdanne todella tulevat. Että uskallettaisiin avautua, etenkin tänä aikana, kun meillä on paljon suurvaltoja, jotka ovat kääntymässä sisäänpäin, [Puhemies koputtaa] ja muistettaisiin avoimuuden ja kansainvälisyyden merkitys.

16.45 Terhi Koulumies kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näin uutena kansanedustajana kuuntelen vähän masentuneena tätä keskustelun sävyä, kun se on aika lailla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

toisiamme syyttelevää ja täällä keksitään erilaista väärinymmärrystä, että voitaisiin saada riita aikaan. Emmeköhän me kaikki halua parantaa työllisyyttä ja saada ihmisille työpaikkoja. Sitähän tämä kokoomuksen välikysymys koskee, taloutta ja työllisyyttä.

Kokoomus haluaa uusia työpaikkoja kaikille niille työhaluisille työttömille, joita tuolla on ihan sankoin joukoin ja jotka lähettävät joka päivä paljon työhakemuksia ja pettyvät, kun siihen tulee kielteinen vastaus. Massiivinen työpaikkojen lisääminen ei valitettavasti onnistu tuolla näpertelyllä ja tempputyöllistämisellä, mihin hallitus nyt keskittyy palkkatuen muodossa, [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] vaan me tarvitsemme sellaista talouspolitiikkaa, joka luo vireätä elinkeinoelämää ja yrityksille mahdollisuutta myydä palveluita ja työsuorituksia ulkomaille, ja siten niille tulee tarvetta ja mahdollisuuksia työllistää suomalaisia. [Puhemies koputtaa] Eli siitä on kyse, tästä isosta työllisyyden kuvasta, ja se vaatii kyllä yhteisiä ponnistuksia eikä tällaista syyttelyä.

16.47 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Koulumies kyllä oli tuossa aivan oikeassa, että kyllä nämä hallituksen toimet lähinnä tempputyöllistämistä ovat.

Nyt kun paikalla on vielä poikkeuksellisesti ministereitäkin, ja myös kokoomuslaisia, otan esille työvoiman maahanmuuton tarveharkinnan, josta meillä pääoppositiopuolueella, perussuomalaisilla, on hieman eri käsitys kuin kokoomuksella. Eli kun nyt on niin, että osaajat pääsevät jo maahan tarveharkinnan kautta ja toisaalta meillä on EU-alueella 500 miljoonan ihmisen vapaan liikkuvuuden työmarkkinat, niin kuka on konkreettisesti sellainen työntekijä, joka tällä hetkellä ei Suomeen pääse ja jonka tarvitsisi päästä? Kun vielä huomioidaan, että nykyinenkin järjestelmä on puhkottu täyteen alueellisia ja alakohtaisia reikiä ja poikkeuksia.

Hallitukselta kysyisin: miten työperäinen maahanmuutto ylipäänsä auttaa 75 prosentin työllisyysastetta?

Löytyykö näihin kysymyksiin kunnon vastauksia?

16.47 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Näpertelyä ja tempputyöllistämistä, mutta ei syyttelyä. Jos katsoo budjettiriihen alla julkaistua työllisyyslistaa ja investointilistaa ja jos katsoo hallitusohjelmaa, niin kyllä on hyvin vaikeaa olla sitä mieltä, etteikö näitten toteutuessa Suomi olisi parempi maa investointeja ajatellen ja työllistämistä ajatellen tulevaisuudessa. Mielestäni se on aivan selvä asia.

On toisaalta myöskin niin, että tarvitaan lisää. Nämä toimet eivät mahdollisesti riitä, ja siinä tilanteessa pitää myöskin nähdä tietenkin se, että jotkut vaikuttavat lyhyellä tähtäimellä, jotkut pidemmällä tähtäimellä. En millään usko, että ratkaisu on se, että valtio sekaantuisi lisää siihen, keitä yritykset saavat palkata, vaan päinvastoin. Toivon perussuomalaisilta harkintaa tällaisissa näkemyksissä.

Kokoomus julkaisi tässä 16 pisteen työllistämispaperin, joka minun mielestäni oli varsin hyvä. Siinä oli paljon asioita, joita nyt jo löytyy hallitusohjelmasta, [Puhemies koputtaa] ja paljon asioita, jotka ovat toki vähän ristiriidassa edellisen hallituksen toimien kanssa. [Puhemies koputtaa] Toivon lisää tällaisia rakentavampia ulostuloja ja numeroita niiden kaveriksi.

16.49 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Martti Hetemäen mukaan meillä olisi 91 000 ihmistä enemmän töissä, jos ikääntyvien työllisyysaste olisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

sama kuin Ruotsissa. Myönteinen vaikutus olisi peräti 2,5 miljardia julkisen talouden jäämään. Muissa Pohjoismaissa työllisyys on siis paremmalla tasolla, koska niissä panostetaan palkkatukeen ja palveluihin — ja juuri tätä Rinteen hallitus on nyt tekemässä.

Sitten, arvoisa puhemies, tulee sellainen termi mieleen kuin ”älyllinen epärehellisyys”, kun kuuntelee kokoomuksen argumentointia. Kyllä me kaikki sen muistamme, että samalla kun pakkolakiuhkailun seurauksena tavallisten palkansaajien — ahkerien lähihoitajien, sairaanhoitajien, opettajien, poliisien, siivoojien — lomarahat leikattiin, [Ben Zyskowicz: Teidän tuella!] oli kokoomuksen mielestä varaa jakaa 1,4 miljardia euroa hyväosaisten veronkevennyksiin. [Ben Zyskowicz: Te tuitte lomarahaleikkauksia!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt moni kokoomuksesta pyytää puheenvuoroa. Annetaan ryhmän johdolle.

16.50 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin ihan en malta olla mainitsematta edustaja Kyllöselle, kun tarjoilitte tässä uusia adjektiiveja — ketterä, nopea, vikkela — että ne ovat ihan eri asioita kuin ahkeruus. Nämä mainitsemanne ovat ominaisuuksia, jotka luontaisesti joillakin ihmisillä voivat olla, toisin kuin jollain toisella, niin kuin tietysti itse hyvin tiedätte. Ahkeruus ei ole ominaisuus, vaan se on näkökulma, arvo, näkökulma siitä, mitä arvoja yhteiskunnassa tulee erityisesti edistää, ja erityisesti, mitä arvoja ei tule lannistaa. Jokainen suomalainen voi olla ahkera, kun toimii ahkerasti. Jokainen suomalainen ei voi olla ketterä tai nopea, eikä tarvitsekaan olla.

Itse tähän asiaan. Minusta tämä peruskysymys on täällä hämärretty kummallisesti. Meidän välikysymyksemme ydin on se, pitäisikö tienata ja tuhlata samaan aikaan. Eli kun tehdään päätökset miljardin lisämenoista pysyvästi, niin silloin tuodaan päätökset pöytään riittävistä työllisyystoimista. Nyt on Harakan lista, 25 tointa. Ministeri Harakka vastasi ihan rehellisesti ja oikein varmasti, että arviointityötä näiden otsikkojen vaikutuksista [Puhemies koputtaa] ollaan tekemässä, ja se varmasti kestää myös sen takia, että yhdestäkään tuntuvasta ei vielä ole päätöksiä. Mutta miten olette uskaltaneet siihen uhkapeliin [Puhemies koputtaa] mennä, että nyt kuitenkin ne menolisäykset on tehty, jotka pitäisi kattaa teidän oman ohjelmanne mukaan työllisyystoimilla, mutta näitä ette ole vielä voineet päättää? Miten tämä uhkapeli on [Puhemies koputtaa] ministeri Lintilälle kelvannut? [Jukka Gustafsson: Kokoomus on lisännyt kaikkein eniten valtionvelkaa!]

16.51 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri tänään taloustieteilijät ovat puhuneet siitä, että nyt on harrastettava elvyttävää politiikkaa, mitä pääministeri Antti Rinteen hallitus on juuri tehnyt. On oikea aika sille tässä suhdannetilanteessa.

On pakko sanoa tässä, että tässä aktiivimallivälikysymyksessä on kaksi ydintä. Yksi ydin on nimenomaan tämä, että keppiä pitäisi lisätä työntekijöiden suuntaan. Se toinen kysymys on hieman hämärä tässä mutta rivien välistä on kuitenkin luettavissa: Tässä on sisäistä kamppailua kokoomuksen sisällä. Jos minä olisin laatinut tämän välikysymyksen, niin minä olisin jättänyt työperäisen maahanmuuton sieltä pois, jolloin olisin saanut perusuomalaiset mukaan allekirjoittajiksi. Mutta koska tämä on sisäinen kamppailu, niin se työperäinen maahanmuutto lisättiin sinne, ja tässä näkyy, että kokoomuksen sisällä käydään valtakamppailua ensi kesän puoluejohtajan paikasta. [Välihuutoja]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Annetaan puheenvuoro edustaja Kalmarille tässä vaiheessa, sitten pääministerille. [Ilkka Kanerva: Missä on rauhanvälittäjät? — Naurua]

16.52 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Rauhanvälittäjät ovat aina keskellä.

Mielestäni on epä-älyllistä koettaa saada mielikuva siitä, että tämä hallitus ei hoida talousasioita, ja esimerkiksi kokoomuspuolue on erityisen hyvä siinä, jos kahdentoista viime vuoden aikana, jolloin se on toiminut pääministeri- tai valtiovarainministeripuolueena, valtionvelka on kasvanut 46 miljardia euroa.

Viime hallituskaudenkin alussa tehtiin veronkevennyksiä, ja kyllä niitä koitui sinne hyväosaisillekin. Ei siinä menty siinä järjestyksessä, että ensin olisivat toimet, vaan ajateltiin, että kun ostovoima lisääntyy, se lisää talouskasvua. Ja nytkin se ostovoima lisää talouskasvua aivan samaan tapaan, mutta se kohdistuu kyllä oikeudenmukaisesti nyt.

Ja haluaisin kysyä siitä... Mutta en kysy. [Naurua]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Mutta pääministeri vastaa, olkaa hyvä.

16.53 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mykkänen, unohdatte — tai en minä tiedä, oletteko lukenut tuota hallitusohjelmaa tarkasti — että siellähän todetaan selkeästi, että meillä on tämä työllisyystavoite, joka kattaa ison osan näistä tulevista menoista toteutuessaan, ja sitten siellä on myöskin veroihin liittyvät muutokset, ja näitten verojen muutosten lisäysarvo on 750 miljoonaa euroa, plus sitten 200 miljoonaa euroa uudelleenkohdistamisia.

Täällä keskusteltiin muutama päivä sitten, tai muutama viikko sitten suurin piirtein, näistä yritystuista. Siellä on 120 miljoonaa euroa lisää uudelleen kohdennettuja varoja, joita voi käyttää tähän kokonaisuuteen.

Ensi vuodelle päätetyt lisämenot, kertaluontoiset lisämenot, ovat 750 miljoonaa euroa tulevaisuusinvestointeihin, tutkimuksen ja tieteen tekemiseen, innovaatiotoimintaan, joilla luodaan uutta kasvua. Niitä ei kannata sotkea tähän kokonaisuuteen, kun puhutaan pysyvistä menoista. Mutta kun mietitään pysyviä menoja, noin miljardia euroa, siellä isoimmat erät liittyvät ihmisten hyvinvoinnin parantamiseen tulonmuodostuksen kautta. Ja ne menevät nimenomaan pienituloisille, jotka käyttävät — sen lisäksi, että he käyttävät sitä rahaa — sen kotimaiseen kulutukseen, mikä vahvistaa kotimaista tulosta.

16.55 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisen talouden tasapainottaminen on tässä kuitenkin kaiken a ja o. Pääministeri Rinne lupasi näitä valtionosuuksia nostettavaksi. No, katselemme, miten siinä käy — toiset sanovat toisin. Ja tosiaan se ei auta mitään, se on pelkkä tippa siellä valtameressä, sen me kaikki hyvin tiedämme.

Hallitus on sivuuttanut kokonaan tämän Suomen keskeisen kilpailukykyhaitan, työllisyyden esteen ja kansalaisten ostovoiman jarrun, eli valtavan verokiilan. Mitä te aiotte tehdä asialle?

Tämä lupaus siitä, että lasketaan energiaveroja — tähän joudutte syömään sen hyvin nopeasti, koska teillä ei kohta siihen ole varaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

16.55 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on pakko käyttää puheenvuoro. Edustaja Orpon ja Grahn-Laasosen puheenvuoroja on ollut hyvin hämentävää kuunnella. Nyt alkaa vaikuttaa siltä, ettei kokoomus pidä varsinaisina työllisyystoimina työvoimapalvelujen lisäämistä ja parantamista, palkkatuen kehittämistä ja sen käytön lisäämistä järkevällä tavalla, aivan kuten Hetemäki on esittänyt. Kokoomus ei pidä toimivina työllisyystoimina myöskään investointeja koulutukseen, osaamiseen, tutkimukseen, kehittämiseen, pk-yrityksien toimintaedellytysten parantamiseen. Nyt on ihan pakko kysyä, mitkä ovat ne konkreettiset keinot, joita kokoomus nimenomaan pitää tehokkaina työllisyyskeinoina, jos ei oteta huomioon teidän esittämääne irtisanomissuojan heikentämistä tai [Pia Viitanen: Se on aktiivimalli!] täysin holtitonta paikallisen sopimuksen edistämistä.

Ja olen myös ymmärtänyt, ministeri Harakka, että työllisyyden hoito on pitkän linjan kokonaisuus, [Puhemies koputtaa] toimenpiteitä tehdään nyt ja niitä tehdään tulevaisuudessa ja nimenomaan kolmikantaneuvotteluilla, [Puhemies koputtaa] jolloin myös työnantajien näkökulma tulee huomioiduksi. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Taas tuli monta puheenvuoropyyntöä kokoomukselta. Annetaan vuoro puolueen puheenjohtajalle, edustaja Orpolle.

16.57 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ettei jää väärää käsitystä: palkkatuki on yksi hyvä väline, mutta erityisesti jos on osatyökykyinen tai pitkäaikaistyötön, silloin se voi auttaa jonkun ihmisen työllistymään. [Vasemmalta: Kyllä!] Muistuttaisin myöskin siitä, että me laitoimme tämän jo viime hallituksessa liikkeelle, eli sen suuren reformin, joka on nyt hallituksen ykköstoimi. Se käytännössä startattiin viime kerralla: byrokratian purkaminen, yksinkertaistaminen. Tämän voi teidän hallituskumppaninne keskusta ja silloiset ministerit, esimerkiksi Lintilä, kertoa, että tämä on näin. Samoin työttömien palvelut me aloitimme viime kaudella. Kolmen kuukauden välein työttömien tapaaminen — ajatelkaa, se oli mullistava uusi keksintö. [Ben Zyskowitz: Ääri-vasemmis-to vastusti!] — Kyllä, se oli työttömien kiusaamista.

Eli nämä ovat sinänsä hyviä toimia, mutta kun ne eivät ratkaise sitä rakenteellista ongelmaa. Rakenteellisen ongelman ydin on se, että yrityksille pitää luoda ympäristö, jossa he haluavat työllistää — ne keinot puuttuvat, riittävät keinot — ja yksilöille pitää luoda kannusteita ottaa työtä vastaan. Nämäkin keinot puuttuvat vielä. Tehkää ne.

16.58 Juha Sipilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Piiraiselle on pakko vastata näin: Suomessa ei vääristellä tilastoja. Yli 30 vuotta työllisyysastetta on mitattu samalla tavalla, ja myöskin tutkitusti 70 prosenttia näistä työllistyneistä työllistyy avoimen sektorin pysyvään työpaikkaan.

Kiitoksia ministeri Harakalle vastauksista. Olisin palannut tähän nuorten työllistymiseen. Nuorten syrjäytyminen on kääntynyt laskuun hyvän työllisyyskehityksen johdosta. Tuolla Oulun alueella tehtiin yksityisen työvoimatoimiston toimesta kokeilu, missä tuloshakuisesti lähdettiin hakemaan niitä piilotyöpaikkoja, sitä tekemätöntä työtä, jota nuoret voisivat tehdä, ja tulos oli lähes 300 työpaikkaa. Eli nuoret olivat itse tekemässä tätä projektia. Tälle tarvittaisiin jatkoa. Arvoisa ministeri Harakka: otatteko esityksen vastaan tämän projektin jatkosta, jossa tavoitteena on jopa 10 000 uutta työpaikkaa nuorille?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

16.59 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei voi olla niin, että vastuullinen talouspolitiikka on yhtä kuin sellainen politiikka, joka rankaisee kaikkein heikoimmassa asemassa olevia. Kokoomukselle näyttää kelpaavan työllistymistoimiksi tai rakenteelliseksi uudistuksiksi vain sellaiset toimet, joilla rangaistaan usein juuri niitä kaikkein heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä. Me näimme, mihin se johti viime kaudella, ja se ajanjakso on ohi nyt, niin kuin pääministeri tänään hienosti kiteytti.

Edustaja Mykkänen kehui täällä vastuulliseksi työllisyystoimenpiteeksi Akavan tuoretta mallia, jossa työttömyysturva joutuu leikkuriin ajan mittaan, mutta jos töitä löytyy, niin tuki palautuu. Eli käytännössä kokoomus tässä paljastaa, että se tukee mallia, jossa ihmisiä rangaistaan siitä, jos he eivät työllisty. [Ben Zyskowicz: Ei kun palkitaan siitä!] Tämänkaltaiset mallit eivät ole tätä päivää.

Aktiivimalliin kohdistui viime hallituskaudella valtava määrä vastustusta. Tämä hallitus [Puhemies koputtaa] uskoo kaikkien ihmisten potentiaaliin ja tekee sen mukaista politiikkaa, ja sen takia myös panostukset koulutukseen ovat historiallisia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ministeri Harakka, minuutti, ja sen jälkeen kokoomus saa vastata.

17.00 Työministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otan edustaja Sipilältä mielelläni tässä kokemuksia vastaan, vaikka hän taisi jo poistuakin tässä välissä.

On tärkeää havaita se, että tämä nuorten työllistyminen, nuorten paikkansa löytäminen yhteiskunnassa on kaikesta talousnousustakin huolimatta aina haasteellinen tilanne. Esimerkiksi viime keväänä, viimeisen puolen vuoden aikana, näiden nuorten määrä, jotka olivat pois työelämästä, harjoittelusta taikka koulutuksesta, kasvoi, vaikka talous kasvoi. Eli siis tämä tilanne saattaa heikentyä edelleenkin. Me olemme kadottaneet yhden kokonaisen ikäluokan, yli 60 000 nuorta, ja meidän täytyy välttämättä saada heidät takaisin. Yksi tapa hoitaa asia on se, että kuntakokeilujen avulla nuoret pääsevät tähän monialaiseen työhön jatkossa käsiksi. Lisäksi tietenkin oppivelvollisuuden laajentaminen on se tapa, jolla pitkällä tähtäimellä huolehdimme siitä, että suomalaisilla nuorilla, kaikilla, on toisen asteen tutkinto ja paremmat valmiudet työelämään.

17.01 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pelkkä talouden kasvu toisi — siinä parhaimmassakin tapauksessa — vain 40 000 työpaikkaa tähän maahan, ei 60 000:ta, 140 000:sta puhumattakaan. Eli tarvitaan voimakkaita, selkeitä, näkemyksellisiä toimenpiteitä sekä talouden että muun rakenteen suunnassa, jotta tavoitteeseen päästään. Tunnen kokoomuksen ajattelun niin syvästi, että voin väittää, että hyvät ystävät, alkää yrittäkö selvittää sellaisesta, joka ei todellisuudessa millään tavalla kuulu kokoomuksen ajattelumaailmaan. Lopettakaa se turhan puhuminen tässä suhteessa, sillä, herra pääministeri, syvimmillään työttömyydessä on kysymys siitä, että se on oikea, todellinen uhka demokratialle ja hyvinvointiyhteiskunnalle. Se antaa käyttövoimaa vain populistiselle poliittiselle ajattelusuunnalle, joka ei millään tavalla varmasti voi olla sen enempää hallituksessa olevien kuin oppositiossakaan olevien puolueiden intressissä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt pääministeri Rinne pyytää tähän heti puheenvuoroa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

17.03 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tärkeä puheenvuoro edustaja Kanervalta. Tämä on kaikkien meidän yhteinen asia, tämä työllisyys-tilanne, ja niin kuin minä olen todennut useampaan otteeseen tässä salissa, meillä on tilanne, jossa, suhteessa koko väestöön, työikäisen väestön määrä pienenee tästä eteenpäin vielä kymmeniä vuosia, ja se tulee johtamaan tilanteeseen, jossa, jos meinataan hyvinvointivaltio säilyttää nykyisellä tavalla ja parantaa sitä, tarvitaan lisää työllisyysastetta korottavia toimenpiteitä. Me tarvitsemme yli 80 prosentin työllisyysastetta 2040-luvulla, ja tästä syystä tätä ei voi laskea yhden hallituksen tehtäväksi, vaan tämä tehtävä jatkuu niin pitkään, kunnes me olemme saavuttaneet sellaisen työllisyysasteen, jolla voidaan varmistaa, että suomalainen hyvinvointivaltio kaikkine hyvine puolineen on voimissaan tulevaisuudessa. Me tarvitsemme myös työperäistä maahanmuuttoa tänne tulevaisuudessa. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että jos meinataan säilyttää hyvinvoinnin perusta, täällä täytyy olla kasvun eväitä, ja ne kasvun eväät tulevat työvoiman kautta, joka tulee myös ulkomailta.

17.04 Jukka Mäkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Fakta on se, että yhä useampi työssä käyvä suomalainen joutuu turvautumaan erilaisiin sosiaalitukiin. Tämä ei ole kestävää taloudellista kehitystä. Jos ulkomaisen työvoiman tarveharkinta poistetaan duunarialoilta, niin silloin avataan pysyvästi myös laittoman siirtolaisuuden väylät Suomeen. Töitä ei ole täällä suomalaisillekaan riittävästi, joten puhe työvoimapulasta on todellisuudessa puhetta halpatyövoimapulasta. Tällainen hulluus on lopetettava, ja hallituksen on ensisijaisesti suojeltava suomalaisia työehtoja sekä estettävä ulkomaisen halpatyövoiman tulo Suomeen.

Pääministeri Rinteellä on tausta ammattiyhdistysliikkeessä. Puolustatteko te vielä suomalaisen duunarin etua, kun ainakin lehtitietojen mukaan teidän hallituksenne aikoo helpottaa ulkomaisen työvoiman tuloa Suomeen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Hallitusaitiosta nousi ministeri Harakan käsi.

17.05 Työministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tehdään tämä asia nyt kerralla selväksi: hallitus ei ole poistamassa saatavuusharkintaa. Älkää väitkää, että näin tehtäisiin, koska tätä ei olla tekemässä. Miksi näin? Siksi, että kaikissa maailman maissa Ruotsia lukuun ottamatta valtiot ovat pitäneet käsissään tämän tärkeimmän kontrollielementin, jolla samanaikaisesti huolehditaan siitä, että tulee oikeita tarvittavia työntekijöitä kansainvälisessä rekrytoinnissa ja samanaikaisesti kuitenkin pystytään myöskin tekemään toimenpiteitä, joilla se houkuttelu alakohtaisesti ja aluekohtaisesti on mahdollista tehdä. Mutta siinä tämä työkalu, saatavuusharkinta, on välttämätön, jotta samaan aikaan voimme tehostaa meidän toimintaamme niin kuin tarkoitus on, kansainvälisesti, että saamme osaajia Suomeen. Ja älkää väitkää, etteikö Suomessa ole työvoimapulaa eräillä aloilla ja eräillä alueilla. Se on tosiasia, ja meidän tärkeimpiä tehtäviämme on pystyä löytämään se oikea osaaminen, oikea työvoima, ja saada se kohtaamaan ne työpaikka-tarpeet, ja tässä on ihan tarpeeksi tekemistä.

17.06 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! En aio haukkua tässä puheenvuorossa ketään, vaan hyvin lyhyesti referoin, mitä opin viime viikolla Tanskassa erinomaisesti järjestetyllä eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan matkalla. Saimme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

todella hyviä selvityksiä paikallisilta työvoimaviranomaisilta, ja lyhyesti tiivistettynä: Kun viime vuonna Suomen työttömyysaste oli 7, se oli Tanskassa 5, mutta Suomessa työllinen työvoima teki keskimäärin 30 tuntia viikossa töitä, Tanskassa 27. Eli itse asiassa Suomessa tehtiin työtunteja työllisessä työvoimassa jonkun verran enemmän. Tanskassa ei suinkaan ollut sellaista mallia, että työttömyyskorvaukset nollataan tai viedään hyvin nopeasti pois, vaan työttömyysturvan taso oli korkeampi kuin Suomessa, keskimäärin 2 400 euroa kuukaudessa, ja siinä ei oikeastaan ollut takarajaa, mutta siellä työllistettiin kahdessa kuukaudessa, koska työvoimapalvelujen aktiivisuus oli ihan eri luokkaa, [Puhemies koputtaa] ja siihenhän täällä edustaja Harkimokin viittasi. Tämä oli se olennaisin ero.

17.07 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan tähän palkkatukiasiaan, koska se on hallituksen keskeinen keino. On ihan totta, että on ihmisiä ja varsinkin osatyökykyisiä, joille siitä on varmasti apua, ja kuten täällä on sanottu, kokoomus myös sitä kannattaa, mutta kysymys on se, kuinka paljon sillä voidaan saada aikaan. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta oli tutustumassa Ruotsiin, johon ministeri Harakka viittasi. Ruotsissa korkein palkkatuki on 127 prosenttia. On aivan varma, että kun antaa yrittäjälle 127 prosenttia, kun se palkkaa ihmisen, niin varmasti palkataan mutta veronmaksajan pussi ei sitä kestä. Palkansaajien tutkimuslaitoksen Hannu Karhunen on tehnyt tutkimuksen siitä, toimiiko palkkatuki, ja siinä tullaan hyvin yksinkertaiseen johtopäätökseen, joka on se, että palkkatuki toimii silloin kun se kohdistuu yksityiselle työnantajalle, jolla on mahdollisuus palkkatukijakson jälkeen työllistää se henkilö, ja kun se palkkatuki kohdistuu siihen henkilöön, joka tarvitsee nimenomaan sen tuen [Puhemies koputtaa] päästäkseen työelämään mutta ei pääsisi töihin ilman palkkatukea.

17.08 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi menestyy silloin kun meillä on menestyviä yrityksiä, ja sen takia niin hallitusohjelmassa kuin ylipäätään hallituksen politiikassa halutaan luoda uskoa tulevaisuuteen, aivan kuten me viime vaalikaudella teidän kokoomuslaisten kanssa teimme. Saimme uskoa investointeihin ja saimme työpaikkoja tähän maahan. Tätä hyvää politiikkaa tältä osin jatketaan. Me esitimme meidän keskustan ryhmäpuheenvuorossa niitä lukuisia vaihtoehtoja ja niitä esityksiä, mitä tarvitaan. Siinä on lukuisa lista yrittäjyyteen, koulutukseen, perusturvaan liittyen, aluepolitiikkaan liittyen vahvoja toimenpiteitä, ja myös siihen työperäiseen maahanmuuttoon. Edustaja Mäkynen, kyllä minä teille esittäisin, että tulkaa nyt sinne Etelä-Pohjanmaalle vaikka maatiloille tai turkistarhoille katsomaan, kuinka paljon siellä on ulkomaa-laista työvoimaa. Sitä yksinkertaisesti tarvitaan sinne, jotta rattaat voivat pyöriä. Näillä peruselementeillä jatkaa myös tämä hallitus, ja työllisyyskehitys saadaan siihen suuntaan, mihin tavoitteet on asetettu.

17.10 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta oli tärkeää, että täällä puheenjohtaja Orpo sanoi, että sinänsä palkkatuki on hyvä asia, ja piti sitä hyvänä, että viime kaudellakin tähän lähdettiin, mutta sitten herää kysymys, että kun hallitus pistää vielä paremmaksi, parantaa palveluita, lisää palkkatukea, niin miksi ihmeessä sitten kokoomus halusi tehdä välikysymyksen. Sehän on nyt paljastunut tässä keskustelussa, että syy on se, että keppiä ei ole ja kysymys on aktiivimalli-ideologiavälikysymyksestä. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Tämä on aktiivimallivälikysymys. Ja mitä meille jäi kä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

teen, arvoisa Zyskowiec ja kokoomus? Tässä keskustelussa kokoomus on vaatinut toden totta työttömyysturvavaleikkausta ja toimeentulotuen leikkausta.

Sitten katson tulevaisuuteen ja olen hyvin utelias. Mitä sanoo kokoomuksen tuleva vaihtoehtobudjetti esimerkiksi siitä, kun täällä Orpo moitti, että nyt panostetaan liikaa? Eikö pitäisi panostaa lisää koulutukseen, eikö pitäisi panostaa lisää vanhustenhoivaan? [Puhemies koputtaa] Tätähän te, arvoisa kokoomus, juuri moititte. Teidän mielestänne näitä lisäyksiä ei saisi tehdä.

17.11 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meidän poliitikkojen ydinosaamista on tietysti veronmaksajien rahojen jakaminen. Niinpä ei tarvitse ihmetellä sitä, että hallituksen budjettiriihi oli ohi muutamassa kymmenessä minuutissa — olisi ollut, ellei kopioiminen olisi vienyt niin paljon aikaa. Eli hallitus keskittyi budjettiriihessä tähän rahan jakamiseen. Tulopuoli sen sijaan on auki. Olette itse sanoneet, että työllisyyden selvä parantuminen on keskeinen tulopuolen rahoituskeino ja että sen jälkeen siten julkinen talous olisi tasapainossa vuonna 23. Itse en usko tähän hallituksen skenaarioon enkä tiedä uskooko siihen kukaan muukaan, ehkä valtiovarainministeri Lintilä, jos hänkään. Ymmärrättekö, minkä karhunpalveluksen teette tämän päivän kolmekymppisille, puhumattakaan tämän päivän syntyvistä lapsista, kun pahennatte pitkällä aikavälillä kestävyysvajetta tällä tekemälläne alijäämällä?

17.12 Anu Vehviläinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on poukkoillut aika tavalla, mutta haluaisin, että tässä loppupuolella keskityttäisiin enemmän tuonne tulevaisuuteen.

Jaan pääministeri Rinteen näkemyksen tässä hetki sitten siitä, miten työllisyysaste on niin kuin se olennainen kysymys myös kestävyysvajeenkin kannalta. Eilisiin Tilastokeskuksen lukuihin viitaten: ellei meillä ole parempi työllisyys, niin silloin me emme myöskään missään tapauksessa pärjää. Tämä on kansallisesti yhteinen kysymys, ja meidän pitää hakea myös mahdollisimman laajasti yhteisiä keinoja tähän asiaan. Itse ajattelin sitä, kun eilen katsoin tätä ammattibarometriä, joka kertoi siitä, että meillä on vähän vaihtunut se, mitkä alat ovat sellaisia, joista puuttuu työntekijöitä lähitulevaisuudessa ja mitkä eivät enää. Eli tässä erityisesti pyytäisin hallitukselta näkemystä siitä, että sekä lyhyellä aikavälillä että pitkällä aikavälillä panostetaan siihen, että meillä riittää työntekijöitä sekä yksityiselle sektorille että julkiselle puolelle sosiaali- ja terveyspalveluihin.

17.13 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa keskustelun alkuvaiheessa kiinnittyi huomio nykyisen työministeri Harakan ja muurarin tapaamiseen vuodelta 2013. Se oli tärkeä tapaaminen, ja toivottavasti senkin jälkeen on pienyrittäjiä kohdattu. Nimittäin tuntuu kuitenkin siltä, että yritysten tilannetta eri puolilla Suomea ei ihan riittävän hyvin ymmärretä.

Esimerkki Kauhavalta: siellä on Autohuolto Nyqvist. Perheellisellä, osaavalla, nuorella yrittäjällä töitä riittää, ja hänellä olisi mahdollisuus ottaa ensimmäinen työntekijä oman jaksamisensa tueksi. Ei tarvita palkkatukea, ei tarvita monimutkaisia järjestelmiä, tarvitaan työntekijä. Työpaikka on ollut pitkään haussa, ei ole kuulunut mitään oikeastaan mistään. Eli haluan peilata vähän toisennäköistä näkökulmaa kuin se muurari siellä Espoossa vai Helsingin seudulla, kun oli. Mutta joka tapauksessa: Mikä on työministerin viesti [Puhemies koputtaa] yrittäjä Nyqvistille? Mistä löydetään työntekijä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

17.14 Tuula Väättäinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me voimme monella tavalla ilmaista toisiamme kohtaan arvostusta tai arvostamattomuutta. Tämä kokoomuksen ajatteleva aktiivimalli ei kyllä kerro arvostuksesta, vaan enemmänkin se kuulostaa siltä, että on tahto nujertaa ja valmiiksi kyykkyyyn painuneet työttömät. Työttömiä ei pidä käskää ja ahdistaa nurkkaan, vaan heitä pitää auttaa ja palvella, ja näitä palvelumenetelmiä nyt ministeri Harakka omassa ministeriössään käy läpi ja etsii varmasti parhaat keinot.

Työttömien auttamisessa ensimmäinen askel on tämän aktiivimallin syrjään laittaminen. Se on ensimmäinen avaus sille tielle, että työttömillä on mahdollisuus osallistua ja kuulua yhteiskuntaan ja tulla tasavertaisiksi muiden kanssa.

17.15 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eri-tyisesti kokoomus, ja miksei muukin oppositio, on ollut huolissaan valtion alijäämästä, ja sehän tämän välikysymyksen keskeisin viesti tai keskustelunaihe varmasti on, että tulot ja menot ovat tasapainossa. Mutta muutamaan otteeseen täällä on jo tivattu sitä, että mitä asioita, mitä riihessä on päätetty, pitäisi jättää tekemättä. Jätetäänkö varhaiskasvatuksen ja peruskoulutuksen satsaukset toteutumatta? Annetaan korkeakouluille kenties vähemmän tai nipistetäänkö ammattikouluista? Jätetäänkö nämä pienten eläkkeiden korotukset tekemättä tai perusturvan parannus toteuttamatta? Jätetäänkö kenties perusväylänpidosta lisämäärärahat pois tai sitten satsaukset turvallisuuteen? Mielelläni kuulisin myös tästä puolesta kokoomukselta, että mitkä ovat vääriä toimenpiteitä, mitä budjettiriihessä on päätetty.

17.16 Janne Heikkinen kok (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Hallitus lupasi, että ennen kuin tietoa pysyvistä tuloista on, niin pysyviä menoja ei tulla lisäämään. Hallitus varmasti tietää sen itsekin, että tämän huojuvan korttitalon, jota Rinteen budjetiksikin kutsutaan, uskottavuus lepää 75 prosentin työllisyysastetavoitteen varassa.

Nyt kun näitä 60 000:ta uutta työpaikkaa ei näy eikä kuulu, niin haluaisin kuulla teiltä, ministeri Lintilä: Mistä pysyvistä menoista ollaan valmiita luopumaan? Onko laadittu sellaista toimenpidelistaa, mitä tullaan toteuttamaan, jos tämä työllisyystavoite ei täyty? Tullaanko irtisanomaan poliiseja, tullaanko vähentämään opettajia vai viedäänkö eläkeläisiltä viimeisetkin vappusatasen rippeet? Tähän haluan hallituksen vastaavan. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Annetaan ministeri Lintilälle vuoro vastata kohta muutaman debattipuheenvuoron jälkeen, ennen kuin sitten mennään puhujalistaan. Vielä pari kappaletta näitä debattipuheenvuoroja.

17.17 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluaisin itsekin muutaman sanan sanoa tästä kuntakokeilusta ja nimenomaan osatyökykyisten ja eri elämänhallintakysymysten parissa olevien ihmisten puolesta.

Nämä kuntakokeilut on nyt käynnistetty eri puolilla maakuntia ja kuntia, ja ne ovat saaneet erittäin hyvää palautetta ja vastaanoton. Tavoitteena on nimenomaan koota eri palveluntuottajat yhteen, niin sosiaali- ja terveyspalvelut, työllisyysviranomaiset kuin myös koulutuspalveluntuottajat, ja sitä kautta räätälöidä yksittäiselle palvelun tarvitsijalle omat,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

hänelle oikeat palvelukokonaisuudet. Sen takia tässä on paljon mahdollisuuksia näitten kuntakokeilujen osalta.

Nyt kysyisin ihan tällaisen hallinnollisen kysymyksen: Etelä-Karjalassa nämä työllisyyspalvelut ja sosiaali- ja terveyspalvelut on koottu kaikki Eksoten alle. Me olemme siirtäneet, kunnat ovat siirtäneet, nämä palvelut tämän yhden palveluntuottajan sisään. Ei kai näitä hyviä käytänteitä nyt tarvitse lähteä purkamaan, [Puhemies koputtaa] jotta myös Eksote ja Etelä-Karjala pääsevät osallistumaan näihin kuntakokeiluihin?

17.19 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Välikysymys hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikasta on erittäin tärkeä keskustelunaihe, ja siinä mielessä kiitos kokoomukselle. Täällä on käytetty tärkeitä ja kirkkaita puheenvuoroja niin hallituspuolueiden osalta kuin myöskin opposition puolelta, ja juuri näin, tämä 75 prosentin työllisyystavoite on varmasti meidän kaikkien tavoite.

Joissakin puheenvuoroissa on tosin häirinnyt se, että on vaadittu konkretiaa. Muistuttaisin edelleen keskustan ryhmäpuheenvuorosta, jossa oli, voisiko sanoa, tällainen seitsemän kohdan kuuma lista konkreettisista työllisyystoimista, jotka erinomaisella tavalla ovat vietävissä eteenpäin.

Edustaja Sankelolle mainitsisin, että siellä on myöskin esitetty Suomen mallia, joka pureutuu tähän kohtaanto-ongelmaan, jonka Kauhavan osalta mainitsit. Lukuisia muitakin kohtia siinä listassa on. [Puhemies koputtaa] Mikäli se meni joltakulta ohi, niin se kannattaa vielä vaikka jälkikäteen kuunnella.

17.20 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisten kotitalouksien velkaantuneisuus on noussut todella korkealle, historiallisen korkealle tasolle, ja samaan aikaan suomalaisten maksuhäiriöt ovat kasvaneet. Asiaan ovat kiinnittäneet huomionsa myös Suomen Pankki ja EU-pankkivalvoja. Tänäaän suomalaisten velkaantumisen hillintäkeinoja pohtinut valtiovarainministeriön työryhmä luovuttikin työryhmänsä selvityksen valtiovarainministeri Lintilälle, ja tässä ehdotuksessa ehdotetaan, että asuntolainojen maksimipituutta rajoitettaisiin, kotitalouden luottojen enimmäismäärä sidottaisiin vuosituloihin ja myös taloyhtiölainoihin tulisi rajoituksia. Nämä ovat erittäin perusteltuja ehdotuksia. Yli varojensa ei voi yksittäinen kansalainen elää. Velat eivät ole ilmaista rahaa, ja velat on maksettava takaisin. Tämä olisi myös hallituksen hyvä muistaa, kun suunnittelee toimintaansa. Kysyisinkin pääministeri Rinteeltä: mikä on hallituksen velkakatto?

17.21 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta edellyttää, että julkista taloutta hoidetaan vastuullisesti — ei siksi, että se olisi itse tarkoitus, vaan siksi, että se on ainut kestävä tapa rahoittaa hyvinvointiyhteiskuntaa nyt ja tulevaisuudessa. Tästä syystä meidän on viisaasti priorisoitava ja kohdennettava sekä nyt tehtävät veronkevennykset että menolisäykset. Veronkevennyksiin liittyen: hallitus on siis kohdentamassa ne viisaasti pieni- ja keskituloisille, vaikka kokoomuksen mielestä ne pitäisi kohdentaa myös suurituloisille. [Eduskunnasta: Höpö höpö höpö!] Mitä tulee menolisäyksiin, niin nekin kohdistetaan nyt viisaasti: Me investoimme nimenomaan koulutukseen, tutkimukseen, lapsiin, perheisiin ja perusturvaan, ja toivoisin, että oppositio näkisi tässäkin yhteyden myös työllisyyden positiiviseen kehittymiseen. Se, että me annamme kaikille lapsille ja nuorille mahdollisimman hyvät eväät jo [Puhemies koputtaa] varhaisista vuosista alkaen, johtaa myös hyvään ennusteeseen [Puhemies koputtaa] työllistymiseen liittyen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

17.22 **Heikki Vestman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä haluan palata nyt tähän ahkerien työtä tekevien suomalaisten tilanteeseen. Hallituksen puheet työn verotuksen kanssa ovat kyllä kummaa sumutusta. Te olette väittäneet tiedotteessa, että pienen ja keskituloisten verotus kevenee, ja täälläkin jatkaneet tätä retoriikkaa, että keskituloisten verotus kevenee. Ministeri Lintilä kuitenkin tunnusti viime torstain kyselytunnilla, että kyllä, työntekijän sivukulut tosiasiallisesti nousevat. Veronmaksajien laskelman mukaan tämä tarkoittaa, että työhön kohdistuva verotus kiristyy todellisuudessa 250 miljoonalla eurolla. Te olette tästä vastuussa. Polttoaineveronkorotukset tulevat päälle, ja kuten tiedetään, nämä kurittavat suhteessa eniten juuri niitä pienituloisia ahkeria suomalaisia. Omalla työllään eläviä kiinnostaa, kuinka paljon bruttopalkasta jää käteen. Ensi vuonna samasta palkasta jää [Puhemies koputtaa] keskituloiselle vähemmän käteen — eikö näin, ministeri Lintilä? [Puhemies koputtaa] Miten tämä kannustaa ahkeroimaan ja työnteekoon?

17.23 **Mikko Kinnunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuulin tänään työmatkalla tänne tullessa miehestä, joka teki paineen alla kovasti töitä, väsähti, paloi loppuun ja joutui tukien varaan. Kului vuosi, toinen — mitä pidemmäksi aika meni, sitä vaikeampi oli saada töitä. Kuulin myös pienestä yrityksestä, jossa haluttiin kantaa yhteiskunnallista vastuuta. Toimitusjohtaja kysyi väsähtänyttä miestä töihin. Hän näki miehessä potentiaalia. TE-keskus myönsi yritykselle vuodeksi palkkatukea miehen työllistämiseen. Tuki mahdollisti sen, että yrityksellä oli kaksi vuotta aikaa saada mies täyteen työkuuntoon. Vastuuta annettiin pikkuhiljaa. Nyt yrityksellä on erittäin sitoutunut, motivoitunut, kokenut avainhenkilö, joka kantaa laajasti vastuuta. Mikä oli ratkaisevaa? Se oli palkkatuki. On hienoa, että hallitus [Puhemies koputtaa] on luvannut helpottaa palkkatuen saamista.

17.24 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä me olemme täällä välikysymyskeskustelussa sen takia, että me kokoomuksessa olemme hyvin huolestuneita siitä, miten työllisyyden käy. Edustaja Kanerva piti täällä erittäin hyvän puheenvuoron siitä, mitä se ihmiselle tekee, kun toistuvasti saa vastaukseksi ”ei” siihen, kun hakee töitä. Se ei ole pelkästään taloudellinen kysymys, vaan se on myöskin itsetuntoa nakertava kysymys, ja sen takia me tarvitsemme kaikki ne toimet, joita vain voidaan tehdä, että me saamme työpaikkoja. Niiden toimien tulee olla sekä kannustavia että patistavia. Näiden yhteinen summa vaikuttaa siihen, millä tavalla asiat hoituvat.

Ministeri Harakka, te sanoitte äsken, että jos me haluamme pohjoismaisen työllisyysasteen, niin me tarvitsemme myöskin pohjoismaiset toimet. Esimerkiksi OECD on kiinnittänyt huomiota siihen, että yli 60-vuotiaiden työllistyminen Suomessa on heikkoa, ja tähän te itsekin kiinnititte huomiota, ja pyysitte toimenpide-ehdotuksia. Toivoisin nyt kuulevani teidän omia toimenpide-ehdotuksianne tähän. Itse ehdottaisin, [Puhemies koputtaa] että kun meille muutama vuosi sitten tuli 300 euron suojaosuus siihen, paljonko ihminen voi tienata ilman että hän menettää työttömyysturvan, niin tätä voisi nostaa jonkin verran.

17.26 **Joonas Könttä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kokoomus perännyt tänään julkisen talouden tasapainon puolesta, ja aivan niin kuin hallitusohjelmassa lukee, julkinen talous on tasapainossa vuonna 2023. Siihen keskusta on sitoutunut, ja siihen tämä hallitus myös on sitoutunut. Mutta minkä takia tämä haaste meillä nyt on edessä, niin ennen kaikkea se johtuu siitä, että vuodesta 2011 alkaen kokoomuspuolueen johtaessa tämän maan hallituksia niin pääministeri Kataisen kuin pääministeri Stubbin joh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

dolla velkataakka on ollut valtava, ja sitä velkataakkaa keskustan johdolla, pääministeri Sipilän johdolla viime kaudella ruvettiin kuromaan. Tehtiin vaikeita päätöksiä, ja lopulta nyt ollaan siinä tilanteessa, että me vihdoinkin voimme tehdä satsauksia, että joka ikiselle ahkeralle suomalaiselle mahdollistetaan parempi huominen. Ja mitä tulee niihin laskelmiin, mitä valtiovarainministeriö on tehnyt siitä, että 70 prosenttia suomalaisista hyötyy tästä budjetista, niin kyllä minä uskon poliitikkona valtiovarainministeriön laskelmiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Annan vielä puheenvuorot edustajille Kopra, Piirainen ja Marttinen, ja sen jälkeen ministerit, ja sitten mennään puhujalistaan.

17.27 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Saatatte hie-man yllättyä, sillä en aiokaan nyt tuoda julki laajaa epäluottamustani tätä hallitusohjelmaa kohtaan. Teen sen vähän myöhemmin. Sen sijaan keskityn erääseen työministerin toimialaa koskevaan yksityiskohtaan, nimittäin tähän palkkatukiasiaan — jota nyt yleisesti ottaen me kaikki täällä salissa pidämme suht hyvänä asiana. Kun te kehitätte sitä, niin onko nyt niin, että painopiste on jatkossakin samalla tavoin kuin edellisellä hallituskaudella yksityisen sektorin työpaikkojen palkkatuessa, vai onko tarkoitus siirtyä korostamaan julkisen sektorin työpaikkoja? Kävin nimittäin eilen työvoimaviranomaisten kanssa keskustelua aiheesta, ja sieltä tuli selkeä tieto, että he valmistelevat jo asiaa sitä suuntaa silmällä pitäen, että jatkossa palkkatuettu työ on julkisella sektorilla. Jos näin on, niin silloin tässähän on kysymys ennemminkin sosiaalipolitiikasta eikä työllisyyspolitiikasta ja tällä ei ole julkisen talouden tasapainoa parantavaa vaikutusta, [Puhemies koputtaa] mutta jos tämä tieto on väärä, niin pyydän, että oikaisette sen tuonne kentälle, ettei tehdä turhaa, väärää työtä.

17.28 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kävimme eilen edustaja Rantakankaan kanssa tutustumassa perhekotiin, ja siellä on kyllä paljon haasteita. Kun ajatellaan tulevaisuuden työntekijöitä, niin kyllä tekemistä riittää, ja on täälläkin tänään taidettu salissa mainita tämä ongelma, mikä tähän liittyy. Hyvin paljon on syrjäytyneitä ja huumeitten käyttäjiä, ja poliisi ja lastensuojeluviranomaiset ovat aivan voimattomia. Elikkä minä esitän, että eduskunta pureutuu näihin kysymyksiin hyvin vahvasti. Siellä on tulevaisuuden työntekijät, ja heidät täytyy saada tälle oikealle yhteiskuntavastuuralle. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä edustaja Marttinen ja sen jälkeen ministerit.

17.29 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Lintilä on täällä puhuessaan todennut, antanut ymmärtää, että tämä sivukulujen kasvu ensi vuonna ikään kuin ei nyt kuulukaan hallitukselle. Tietysti tätä vähän ihmettelen siinä mielessä, että porilainen insinööri kun tulee töistä kotiin ja hän, ministeri Lintilä, ensi vuonna saa palkkakuitin, niin ei hänen tarvitse välittää siitä, että mistä syystä johtuen hän saa vähemmän käteen kuin tänä vuonna. Se on teidän tehtävänne huolehtia siitä, hoitaa veropolitiikkaa, tuoda tähän taloon budjetti, jolla tästä pidetään huoli.

Veronmaksajain Keskusliitto on tehnyt laskelman siitä, että tämä sivukulujen nousu johtaa siihen, että keskituloisen palkansaajan verotus kiristyy ensi vuonna, ja tämä on fakta. Vai väitättäkö, ministeri Lintilä, että ensi vuonna tosiaan tämä porilainen insinööri saakin saman verran käteen kuin tänä vuonna? Olenko ymmärtänyt nyt jotain väärin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt annetaan ministereille mahdollisuus vastata. Ottaako ministeri Lintilä? 3 minuuttia.

17.30 Valtiovarainministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin korjaan: Tässä tuli väittämä, että olen tunnustanut, että ansiotuloverotus kiristyy tällä kaudella. Ei kiristy täältä hallituksen näkökulmasta katsottuna, vaan se on palkan sivukuluista, aivan niin kuin äsken tuli, ja aina Veronmaksajain Keskusliitto laskee sen samalla tavalla. Meidän kassaan ei tule kyllä yhtään euroa lisää siitä. Eli meidän näkövinkkelistä me kevennämme sen 200 miljoonaa plus tehdään indeksitarkistukset. [Matias Marttinen: Se ei riitä!] Toinen linja on sitten se kova linja, mitä tehtiin esimerkiksi viime kaudella: 1,4 miljardia tuloveron kevennyksiä. Jos me olisimme tähän tilanteeseen ajaneet sellaisen, me sukeltaisimme todella syvälle. [Matias Marttinen: Vähempi riittäisi!] Me olemme lievästi elvyttävässä budjetissa.

Se, että hallitus on sitoutunut tähän 75 prosenttiin: Aina pitää muistaa se asia, että oli hallituspohja mikä hyvänsä, niin se luku olisi ollut sama, ja mitä paremmin se toteutuu, sen helpompi se on tuleville hallituksille, koska seuraavan hallituksen luku on 78. Se on ihan selvä, muuten näitä julkisia palveluita ei voida pitää pystyssä. Me olemme hyvin sitoutuneita, tulemme tuomaan esityksiä. Varmasti niitä tulee koko ajan, mutta niitä, voiko sanoa, tarkastelupisteitä ovat ensi kevään riihi ja sitten elokuun riihi, jotka on annettu esimerkiksi työryhmille, mutta totta kai niitä sen mukaan, miten tulee, laitetaan liikkeelle.

Tässä oli muutama kysymys velkaantumistyöryhmästä. Todellakin sain tänään velkaantumistyöryhmän työn — äärettömän tärkeä. Yli 8 prosentilla suomalaisista aikuisista on maksuhäiriömerkintä. Nyt se lähtee lausuntokierrokselle, marraskuun lopussa teen siitä poliittisen arvioinnin, ja tarkoitus olisi ensi kevään aikana saada hallituksen esitykset siitä kaikilta osin.

Muuten kiitan oppositiota rakentavasta keskustelusta. Työllistyminen, työllisyyden lisääminen on yhteinen haaste, ja politiikkaan kuuluu se, että keinoista voidaan olla eri mieltä, mutta hienoa on se, että kaikilla meillä on yhteinen tavoite.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Harakka, samoin 3 minuuttia.

17.33 Työministeri Timo Harakka: Arvoisa herra puhemies! Yhtä lailla yhdyn näihin kiitoksiin siitä, että olemme saaneet käydä vakavahenkistä, rakentavaakin keskustelua tästä kohtalonkysymyksestä eli työllistymisestä, joka vaikuttaa myöskin meidän tulevaisuuden kestäväan kasvuumme ratkaisevasti.

Edustaja Sankelo esitti hyvän ja konkreettisen kysymyksen siitä, mitä Autohuolto Nyqvistin tulisi tehdä. Nyt on huomattava, että se sijaitsee maakunnassa, jossa työllisyysprosentti on korkea. Se tarkoittaa sitä, että jos minä menen sinne, Pohjanmaalle, puhumaan 75 prosentista, niin he sanovat, että älä pelottele. Mutta se kavaltaa sen ongelman, että myöskin työvoimapula on tosiasia lähes kaikilla alueilla ja useilla aloilla. Tätä tosiasiaa ei nyt auta väistää. Ja meillä ensimmäinen toimmme tähän kohtaanto-ongelmaan on se, että lisäämme jo ensi vuoden budjettiin näitä yrityslähtöisiä, tarvelähtöisiä, kysyntälähtöisiä koulutuksia, täsmä-, rekry- ja muuntokoulutuksia, juuri niille alueille, joilla niitä tarvitaan, ja tietääkseni silloin kannattaisi olla sillä seudulla yhteydessä Seduun ja Järviseudun ammattiopistoon, miltä osin siihen voisi auttaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Edustaja Kiljusen kysymykseen täytyy palata jatkossa, mutta tässä onkin hyvä tilaisuus nyt muistuttaa siitä, että siltä osin kuin tämä kuntakokeilu toteutuu, ne alueet ja kunnat, jotka eivät ole siinä mukana, saavat entistä parempaa TE-palvelua, koska TE-osaaminen ja nykyisten valtionhallinnon työllistämisosajien palvelut ovat edelleen käytössä ja ne keskittyvät entistä vahvemmin asiantuntijatehtäviin eli siis nimenomaan työvoiman välitykseen, osaamisen kehittämiseen, kohtaanto-ongelman ratkaisemiseen, ja silloin palvelu paranee. Tämä saattaisi koskea myöskin sitten Kauhavaa tältä osin.

Jatkakaamme tätä tärkeää kysymystä, edustaja Kauma, ikäjohtamisen välttämättömyydestä. Kysymys kuuluu, ovatko tässä nyt kannusteet ja sitten sanktiot kohdallaan siltä osin kuin puhutaan siitä, että kokeneet työntekijät saavat jäädä sinne työpaikalle, ja sitten siltä osin, voitaisiinko rekrytoida sitten näitä 55 plus -työntekijöitä. Tämä on ihan olennainen kysymys, ja tähän meidän täytyy porautua vielä tarkemmin, samoin kuin toki tähän kiinnostavaan ajatukseen eläkkeen suojaosan korottamisesta.

Saan sitten vielä tarkentaa tätä palkkatukiasiaa edustaja Kopralla: Kyseessä on siis kolme eri palkkatukea, siksi puhun vuosisadan palkkatukiuudistuksesta. Olen tyytyväinen siihen työhön, mitä pohjiksi on tehty, mutta kyllä tässä nyt se poliittinen tahto ja määrätietoisuus ovat johtamassa nopeisiin tuloksiin: vuoden päästä pitäisi olla voimassa. On yritysten palkkatuki, joka on siis suunnattu pitkittyvän työttömyyden vaarassa oleville työnhakijoille. Sitten on tämä järjestöjen palkkatuki, joka on suunnattu sitten näille kaikkein vaikeimmin työllistyville, se on ensimmäinen askel työelämää kohti. Ja se kolmas mainitsemani on pienten mikroyritysten palkkatuki, jossa se yksinyrittäjä saa pikkasen vapaammin valita itselleen sen työkaverin, koska niin isosta riskistä ja uskonloikasta on tässä kysymys ja sitä haluan auttaa — kuten tuota muinaista muuraria seitsemän vuoden takaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt mennään puhujalistaan. Edustaja Salonen on siellä pitkään odottanut.

17.37 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoite 75 prosentin työllisyysasteesta on kova. On oltava rehellinen itselleen ja suomalaisille, että tavoitteeseen pääseminen vaatii paljon ponnisteluja eikä varmuutta onnistumisesta voi vielä meillä kenelläkään olla. On tärkeää siis käydä yhteistä keskustelua työllisyysasteen nostamisesta, mutta ei ole rakentavaa yrittää repiä rikki sitä, mitä vasta ollaan kasaamassa. Etenkin tänään, kun Kuopiossa monet nuoret, nuorten vanhemmat ja läheiset elävät keskellä kauhutarinaa ja surua, yhteiskunta kaipaa eheyttämistä, ei repivää riitaisuutta.

Suomessa on arvioiden mukaan 65 000 osatyökykyistä ihmistä, jotka haluaisivat töihin — siis 65 000 ihmistä, jotka olisivat valmiita työhön, jos vain saisivat siihen mahdollisuuden. He ovat työhaluisia ihmisiä, jotka ovat esimerkiksi sairauden tai vamman takia jääneet työelämän ulkopuolelle. He eivät tarvitse työllistyäkseen keppiä vaan tukea. Jokainen osatyökykyinen, joka jää tällä hetkellä syystä tai toisesta työelämän ulkopuolelle, on inhimillisesti ja yhteiskunnallisesti suuri menetys. Osatyökykyisten työllisyysaste on Suomessa matalalla tasolla. OECD:n mukaan esimerkiksi vammaiset henkilöt ovat mukana työelämässä muuta Eurooppaa harvemmin. Siksi on tärkeää, että työministeri Harakka on tarttunut juuri tähän ja etsii keinoja näiden ihmisten työllistämiseen, kuten äsken vielä kuulimme.

Aivan kuten ministeri totesi, yksi sellainen keino on esimerkiksi palkkatukiuudistus. Asiantuntijoiden arvioiden mukaan palkkatuki toimii oikein kohdennettuna ja yhdistetty-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

nä muihin työllistämispalveluihin hyvin. Jos palkkatukea suunnattaisiin nykyistä voimakkaammin vaikeasti työllistyville, pitkäaikaistyöttömille ja osatyökykyisten työllistämiseen, niin silloin palkkatukeen käytettävällä summalla onnistuttaisiin vieläkin tehokkaammin saamaan ihmisiä työmarkkinoille.

Martti Hetemäki totesi viikonloppuna Helsingin Sanomissa, että meillä olisi 91 000 ihmistä enemmän töissä, jos ikääntyvien työllisyysaste olisi sama kuin Ruotsissa. Muissa Pohjoismaissa työllisyys on paremmalla tolalla, koska niissä panostetaan juuri palkkatukeen ja työvoimapalveluihin, ja juuri näin hallitus nyt tulee tekemään. Siksi onkin ristiriitaista, että kokoomus toteaa välikysymyksessään palkkatuen olevan vaikuttava keino lisätä työllisyyttä mutta kuitenkin aivan liian kallis työllistämiskeino. On totta, että maalista ollaan vielä kaukana, mutta miten sinne voidaan edes päästä, jos ei anneta keinoille mahdollisuutta?

Arvoisa puhemies! Budjettiriihessä sovittiin merkittävistä panostuksista työllisyyden edistämiseksi. Kokonaisvaltainen työllisyyspaketti nopeuttaa työllistymistä ja tarjoaa työnhakijoiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaavaa palvelua. Työllisyyspaketin avulla yhä useampi osatyökykyinen ja pitkäaikaistyötön pääsee osalliseksi yhteiskuntaan työpaikan, koulutuksen tai hänelle räätälöidyn palvelun kautta. Yritysten työvoimapulaan vastaamiseksi hallitus investoi koulutukseen ja osaamiseen eri koulutusasteilla. Lisäksi edistetään työssäkäyvien jatkuvaa oppimista ja työttömien kouluttautumista. Hallitus edistää ulkomaalaisten osaajien rekrytointia monin tavoin, muun muassa uudistamalla lupakäytäntöjä sekä luomalla kansainvälisen rekrytoinnin mallin, jonka kautta rekrytointiprosessit ovat tuoksellisimpia.

Hallitus lisää palkkatuen käyttöä yksinkertaistamalla ja nopeuttamalla palkkatukiprosessia ja vähentämällä työnantajiin kohdistuvaa byrokratiaa sekä kytkemällä palkkatukeen tiiviimmin muita palveluita. Kolmannen sektorin palkkatukea uudistetaan tukemaan paremmin siirtymistä avoimille työmarkkinoille. Hallitus kannustaa myös yksinyrittäjiä ja mikroyrityksiä työntekijöiden palkkaamiseen madaltamalla palkkaamisen kynnystä ja siihen liittyviä riskejä.

Lopuksi, arvoisa puhemies, on sanottava, että ahkeruus on koko kansamme hyve. Ahkeruus ei ole ominaisuus, joka on kiinni henkilön tulotasosta. Varmasti me kaikki tunnemme paljon ahkeria ihmisiä, jotka eivät kuulu yhteiskuntamme keskiluokkaan. Esimerkiksi monet naisvaltaiset alat ovat pienipalkkaisia. Saamastaan palkasta huolimatta nämä työntekijät ovat ahkeria. He puurtavat saadakseen vanhuksemme hoidettua, lapsillemme ruokaa päiväkotiin tai pidettyä lähikaupan palvelut pystyssä yötä myöten. [Sari Multala: Kyllä! — Heikki Vestman: Juuri näin!] Eivätkä työttömät ole laiskoja. Laiskuus ei selitä sitä, miksi Suomessa työllisyys on niin paljon muita Pohjoismaita alemmalla tasolla. Voisimmeko siis lopettaa tällaisten leimakirvesten heiton?

Hyvät kollegat, nyt on tehty tiekartta työllisyyden nostamiseksi 75 prosenttiin. Kääritään hihat ja ryhdytään töihin.

17.42 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Aivan ensimmäisenä kannatan edustaja Tavion tekemää esitystä epäluottamuslauseesta hallitukselle.

Nyt kun ihan rehellisiä ollaan, niin kyllähän tämä kokoomuksen ensimmäinen välikysymys on vähän sellainen hakemalla haettu ja tekemällä tehty, ihan itse tehty, ja sen huomaa. Kun siellä vielä mainitaan, että maatalous oli kunnossa Sipilän hallituksen jäljiltä, niin kylähän siihen vähän tilannekomiikkaakin mahtuu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Mutta ristiriitaisuuksia on myös hallituksen tarinassa. Hallitus sanoo tekevänsä koulutuksen kunnianpalautuksen, mutta se, mitä hallitus ei palauta, on koulutuksen rahat. Missä on se koulutusmiljardi? Ei tule kouluille, ei tule opiskelijoille mitään sen suuntaisiakaan rahoja kuin päähallituspuolueet lupasivat ennen vaaleja. Koulutus on Suomessa muka hyvää, mutta silti jatkuvasti valitetaan, että kouluista ei valmistu osaajia. Missä on vika ja mitä pitäisi tehdä?

Toinen ristiriitaisuus: Useat sosiaalidemokraatit erityisesti ovat maininneet, että työttömiä ei enää jatkossa kepitetä tai kuriteta. Mutta toisaalta työministeri Harakka on televisiolähetyksessä ilmoittanut, että se keppi kuitenkin sieltä jostain löytyy. Eli onko sitä keppiä nyt sitten vai eikö sitä ole?

Nyt jos ollaan täysin vakavia ja siirrytään isoon kuvaan, niin hallituksen talouslaskelmat perustuvat niin sanottuun totuuden muunteluun. 75 prosentin työllisyys on kuin keisarin vaatteet. En usko, että kukaan tässä salissa uskoo, että se näillä toimilla tulee toteutumaan. Ei varsinkaan nyt, kun talous ei tule jatkossa kasvamaan, vaan se tulee supistumaan Euroopasta jo tulevan talouslaman myötä. Ja kun hallitus päinvastoin, että tekisi uusia tehokkaita työllistäviä toimia, poistaa vielä niitä entisiäkin, niin työllisyys jopa nykyisessä taloustilanteessa tulisi laskemaan — puhumattakaan siitä, jos taloustilanne huononee. Pessimismi on siis lievä sana kuvaamaan tätä tilannetta, koska tiedetään jo varmasti valmiiksi, ettei tavoitetta tulla saavuttamaan. Ja samalla putoaa myös pohja menopuolelta. Ei se pohja ennestäänkään kovin vahva ollut omaisuuden myyntiin ja syömävelan kattamiseen.

Muutamia huomioita tästä vastuuttomasta taloudenpidosta: Puhutaan tulevaisuuden investoinneista, ja sellaisiksi kutsutaan monia sellaisia asioita, jotka eivät ole normaalissa merkityksessä investointeja, kuten esimerkiksi opettajien palkkaaminen. Sehän on kulu, joka pitäisi rahoittaa tulolla. Samalla kuitenkin täysin turhiin rahareikiin, kuten kehitysavun 100 miljoonan lisäykseen, löytyy budjetissa rahoitus. Hallituspuolueiden vaaliohjelmassaan lupaamat keskeiset panostukset eläkeläisille ja opiskelijoille jätetään tekemättä. Lähinnä kaikkien suurien korotusten sijaan tulee indeksikorotuksia. Hoiva-alalle ei varata henkilökuntaa, hoitajamitoitusta ei ole luvassa, eikä siihen ole rahojakaan osoitettu valtion talousarviossa.

Sen ohella hallituksen ilmastopolitiikka luo uusia työllistymisen esteitä, koska asumisesta ja liikkumisesta tehdään kalliimpaa. [Satu Hassi: Päinvastoin!] Polttoaineiden hintoja nostetaan, se heikentää erityisesti haja-asutusalueella asuvien työntekijöiden asemaa, joiden työmatkat ovat pitkiä. Kuinka keskusta voi olla mukana hallituksessa, joka kuristaa haja-asutusalueita ja heikentää työssäkäynnin kannattavuutta maaseudulla?

Samalla hallituspuolueiden riveistä tulee kehoituksia erilaisiin lihan syönnin ja maidon juomisen — no, tuleehan niitä kokoomuksestakin — vastaisiin kampanjoihin, jotka ovat omiaan heikentämään suomalaisen maaseudun työllisyyttä ja tulevaisuudennäkymiä.

Perussuomalaisten ja kokoomuksen työllisyystavoitteissa on selvä ero, koska kokoomus haluaa vielä hallitustakin voimakkaammin poistaa työvoiman tarveharkinnan ja tuoda Suomeen halpatyövoiman markkinat, joilla maksettava palkka ei riitä elämiseen, vaan yhteiskunnan täytyy maksaa sosiaalitukia tämän palkan päälle. Eihän tässä ole mitään järkeä.

Arvoisa puhemies! Tässä on joitakin todellisia syitä epäluottamuslauseeseen. Tämä peli on mielestäni syytä puhaltaa jo ajoissa poikki.

17.46 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma sisältää huomattavan määrän menoja. Niiden taustalla on monia hyviä asioita, mutta siellä on myös asioita, jotka voitai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

siin tehdä palvelujen riittävän tarjonnan ja ihmisten kannalta järkevämmällä tavalla. Varsinainen ongelman muodostaa kuitenkin se, että hallituksen budjetissa ei ole katetta niille lukuisille asioille, joita ohjelmaan on sisällytetty. Ainoa oljenkorsi näyttääkin olevan työllisyyden kasvun odotus, ja odotusta hallitus todella tekee. Pääministeri Rinne on luvannut päätöksiä työllistämistoimista vasta elokuussa, vajaan vuoden päästä. Onko todella niin, että Suomi seisahtuu vuodeksi ja edistymistä ei tapahdu? Tilannetta ei helpota myöskään se, että tuoreet työllisyystilastot kertovat, että työllisyyden kasvu on hidastunut. Ainoa toki, mitä hallitus tekee, on se, että ahkerien suomalaisten keskituloisten työtätekevien palkansaajien verotusta tullaan kiristämään. Heidän palkkapussiinsa jää vähemmän käteen kuin aikaisemmin.

Merkittävä ongelma on myös se, että monet hallituksen rahojen lisäyksistä ovat kerta-luonteisia eli riittävät vain pari- tai kolmeksi vuodeksi. Kuulostaa vähän vaalitekniseltä asialta. Mitä hallitus aikoo sanoa esimerkiksi niille hoitajille, poliiseille ja opettajille, jotka ovat irtisanomisuhan alla rahoituksen loppuessa? Mitä hallitus aikoo sanoa niille päiväkotit-ikäisille lapsille myöhemmin vuosien päästä, kun he ovat maksamassa hallituksen epä-terveen taloudenpidon aiheuttamia velkoja? Miksi hallitus syö leipää lastemme suusta?

Toin aikaisemmin esille, että tänään on suomalaisten velkaantumisen hillintäkeinoja pohtinut valtiovarainministeriön työryhmä luovuttanut selvityksensä valtiovarainministeri Lintilälle. Siinä ehdotetaan muun muassa tavallisille kansalaisille velkakattoja, eli pitäisi huomioida lainanotto sen mukaan, mihin on varaa, ja näin pitäisi tehdä valtionkin kohdal-la, mutta tuntuu siltä, että rahankäyttö on holtitonta. Se on samalla tavalla holtitonta kuin on osalla kansalaisistamme tällä hetkellä, mikä on johtanut ylivelkaantumistilanteisiin. Mutta kuka laittaisi hallitukselle velkakaton? [Aki Lindén: Kokoomus varmaan!]

Hyvinvointiyhteiskunnassamme jokaisella työikäisellä ja -kykyisellä on oikeus ja velvollisuus tehdä töitä. Ilman riittävää työllisyyttä meillä ei ole varaa ylläpitää tätä laadukas-ta hyvinvointiyhteiskuntaamme, palveluja ja sosiaaliturvaa. Suomen työllisyysaste on kui-tenkin naapurimaitamme alhaisempi. Meillä on liian moni työelämän ulkopuolella. Ihmi-nen syrjäytyy, jos hän jää pitkäksi aikaa sosiaaliturvan varaan ilman riittäviä kannustimia työhön tai opiskeluun. Työ on useassa tilanteessa myös parasta lääkettä niin fyysisen kuin henkisen hyvinvoinnin näkökulmasta, ja terveen talouden ylläpitämiseksi luonnollisesti.

Työttömät eivät selviydy työllistymisestä yksin, eikä tarvitsekaan. Meidän on saatava enemmän tukea yksilölliseen ihmisten kohtaamiseen työvoimapalveluissa — se työ on jo aloitettu edellisellä hallituskaudella — ja on löydettävä kunkin työnhakijan vahvuudet ja löydettävä sitten sopiva työpaikka, mihin ne soveltuvat. Hyvää esimerkkiä voimme ottaa esimerkiksi Tanskasta. Edustaja Lindénkin viittasi siihen, että olimme siellä valiokunta-matkalla. Siellä tukea työllistämiseen on saatavissa joustavasti — mutta samalla siellä myöskin paikallinen sopiminen on joustavampaa ja ketterämpää.

Arvoisa puhemies! Työvoiman riittävyyden ohella meidän on pidettävä huolta myös työntekijöiden korkeasta osaamisesta, koulutuksen laadusta kaikilla koulutusasteilla. Se on Suomen tärkeä kilpailuvaltti. Jotta saadaan työpaikkoja, tarvitaan yrityksiä ja tarvitaan ky-syntää palveluille ja tuotteille, ja sen takia kotitalousvähennyksen vähentäminen on huono signaali yrityksille ja myöskin niille monille eläkeläisille ja lapsiperheille, jotka ovat näitä palveluita käyttäneet.

Ihan lopuksi mainitsen vielä nopeat junayhteydet, jotka ovat tärkeä elinkeinotoiminnan virkistäjä ja mahdollistavat työvoiman liikkuvuutta. [Puhemies koputtaa] Suosittelen hal-litusta harkitsemaan vielä, josko esimerkiksi kaupunkirata saataisiin aloitettua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

17.52 **Antti Kurvinen kesk:** Herra puhemies! Tämä tänään käytävä välikysymyskeskustelu on sillä lailla ansiokas, että tässä käydään läpi suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan ihan perustaa. Millään me emme voi ylläpitää nykyisen kaltaista hyvinvointiyhteiskuntaa tulonsiirtoineen ja palveluineen — kuten esimerkiksi vanhustenpalvelut, yliopistot, peruskoulut — ellei meillä ole mahdollisimman moni työikäinen ja työkykyinen ihminen Suomessa töissä. Suomeen tarvitaan myös lisää ihmisiä, jotka haluavat yrittää, perustaa yrityksiä, luoda uutta ja palkata ihmisiä. Tällaisia ihmisiä tarvitaan lisää riippumatta siitä, ovatko he syntyneet Suomessa vai tulleet jostain muualta.

Arvoisa puhemies! Uuden punamultahallituksen, noin neljä kuukautta vanhan punamultahallituksen, joka tänään vastaa ensimmäiseen opposition tekemään välikysymyksen, hallitusohjelma lähtee siitä liikkeelle, että hallituskauden lopussa vuonna 2023 meillä on 75 prosentin työllisyysaste eli 3 prosenttia enemmän työikäisiä suomalaisia on töissä kuin tällä hetkellä. Lisäksi uuden punamullan ohjelma lähtee siitä, että vuoteen 23 mennessä koko julkinen talous on tasapainossa, julkinen talous pidetään tasapainossa. Keskustan eduskuntaryhmä on erittäin ja ehdottoman sitoutunut näihin tavoitteisiin, ja tulemme pitämään näistä tavoitteista kiinni kaikilla tavoin tämän vaalikauden aikana.

Nyt jo, syksyn budjettiriihessä, on lanseerattu useita toimia työllisyyden parantamiseksi. Hieman ihmettelen tänään kuultuja puheenvuoroja erityisesti oppositiopuolue kokoomuksen riveistä henkilöiltä, jotka ovat aika pitkään toimineet valtioneuvostossakin. He ovat lähteneet liikkeelle siitä, että meidän olisi pitänyt tehdä neljässä kuukaudessa kaikki työllisyystoimet, jopa kunnianhimoisemmat työllisyystoimet kuin ne, jotka oli viimeisen neljän vuoden aikana. Kyllä siellä ministerikokemusta omaavat henkilöt tietävät, että talous- ja työllisyyspoliittiset toimet eivät heti näy, vaan siinä menee muutama kuukausi tai vuosi, että ne toimet alkavat puremaan.

Keskusta tukee kaikkia niitä toimenpiteitä, mitä nyt on vuoden 2019 budjettiriihessä punamultahallitus ensimmäiseen budjettiinsa laittanut. Lisätoimiahan on luvassa sitten jo ensi keväänä kehysriihessä ja tulevaisuudessa budjettiriihissä.

Ihmettelen kyllä sitäkin, että kokoomukselle, joka nyt on tämän välikysymyksen meille jättänyt vastattavaksi, ainut ratkaisu kaikkiin talouspoliittisiin toimiin on se, että hyväntuloisten verotusta pitää keventää — kaikista parhaimmassa ja turvatuimmassa asemassa olevien suomalaisten verotusta pitää aina keventää. Olen sitä mieltä, että erityisesti yrittäjien, jotka ottavat isoja riskejä ja työllistävät muita ihmisiä, pitää saada myös verotuksellisesti palkkio panoksestaan, mutta ei se voi olla ratkaisu kaikkiin ongelmiin taloudessa, että kevennetään verotusta rikkailta. Kokoomuksella se tuntuu olevan ratkaisu kaikkeen. [Sari Multala pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ihmettelen myös kokoomuksen linjauksia siitä, että te vastustatte nyt tämän pienen julkisen talouden liikkumavaran käyttämistä muun muassa päivähoitoon ja pienien eläkkeitten korottamiseen, sen käyttämistä yliopistokoulutukseen, sen käyttämistä vanhustenhoidon parantamiseen. Olisi mukava kuulla välikysymyksen allekirjoittaneilta kokoomuslaisilta, mikä jätetään toteuttamatta. Jätetäänkö toteuttamatta eläkkeitten korotukset, jätetäänkö toteuttamatta hoitajien lisäykset vanhustenhoitoon, vai mitä jätetään tekemättä? [Antti Rantakankaan välihuuto]

Arvoisa puhemies! Keskustan eduskuntaryhmä esittää jatkotyön pohjaksi niin punamultahallitukselle kuin koko tälle eduskunnalle seitsemää toimenpidettä, mitä nyt pitäisi viedä eteenpäin, jotta se 75 prosentin työllisyysaste saavutetaan:

- 1) Kustannuskilpailukyvystä pitää huolehtia suhteessa meidän kilpailijamaihimme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

2) Paikallista sopimista pitää edistää, ja kaikki paikallisen sopimisen esteet lainsäädännöstä pitää purkaa.

3) Työttömyysturvan pitää kannustaa ottamaan laajemmin töitä vastaan koulutuksesta riippumatta.

4) Osatyökykyiset pitää saada paremmin työelämään kuin tällä hetkellä.

5) Olemme sitä mieltä, että Suomeen tarvitaan työperäistä maahanmuuttoa. En voi ymmärtää niitä perussuomalaisia, jotka täällä demonisoivat työperäistä maahanmuuttoa ja ulkomailta tulleita työntekijöitä. Ei pyörisi maatilat, ei pyörisi turkistarhat, ei pyörisi monet metalli- ja puualan tehtaat tuolla kotiseudullani Pohjanmaalla ilman työperäistä maahanmuuttoa.

6) Meidän pitää panostaa koulutukseen, tuotekehitykseen.

7) Nuorten työllistämiseen tarvitaan aivan oma ohjelma. On erittäin tärkeä asia, että kukaan nuori ei syrjäydy, ei jää yksin ja kaikki nuoret voivat kokea merkityksellisyyttä työelämän kautta.

17.57 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Koulutuksen kunnianpalautus on vihreän politiikan ja tämän hallituksen politiikan lähtökohta. Suomi tippuu muun maailman kyydistä ilman osaavaa ja koulutettua työvoimaa, ja samalla kaikilta työllisyystavoitteilta tippuu pohja. Koulutus on parasta tasa-arvo- ja talouspolitiikkaa, mutta Suomen korkeakoulutettujen määrä suhteessa väestöön uhkaa jäädä muista OECD-maista jälkeen ja on tippunut jo OECD-maiden keskiarvon taakse. Mielikuvat ovat joskus vahvempia kuin todellisuus. Tämä kehitys tulee muuttaa. Sen takia panostamme koulutukseen nyt kaikilla asteilla, ja yllätys, tämä maksaa.

Oppimisen edellytykset luodaan varhain. Subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttaminen ja ryhmäkokojen pienentäminen, siis sen korjaaminen, mitä edellinen hallitus, jossa oli kokoomuksen edustaja opetusministerinä, rikkoi, takaavat sen, että kaikki lapset saavat nyt tarvitsemansa tuen paremmin ja huomiota ensimmäisistä ikävuosista alkaen. Se kurahousuissa hiekkalaatikolla istuva lapsi, johon kokoomus tänään viittasi, hyötyy tämän hallituksen toimista.

Oppivelvollisuutta myös pidennetään, ja korkeakoulut saavat lisää määrärahoja. Työllisyyden kannalta on selvää, että täytyy arvioida opetuspaikkojen kohdentamisessa se, että ne kohdistuvat ainakin sellaisille aloille, joissa nähdään jo, että työllisyysaste on ihan täysi ja työttömyys on lähellä nollaa — viittaa tällä erityisesti terveydenhuoltoalaan. Siellä myös ikääntyvä väestö tulee asettamaan lisäkysyntää näille aloille. Toisaalta täytyy arvioida, että ne tulevat toimialat saattavat olla joitakin muita kuin mitä nyt näemme tai osaamme ajatellakaan.

Elinikäiselle oppimiselle luodaan edellytyksiä, ja nämä panostukset todellakin tulevat kantamaan pitkällä aikavälillä sekä syrjäytymisen ehkäisemisen että eriarvoisuuden vähentämisen kannalta mutta myös talouden, elinkeinojen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäjänä. Holtitonta taloutta ei ole koulutukseen satsaaminen, kuten kokoomus on täällä esittänyt. Sen sijaan talouspuolue kokoomuksen ajama sote-uudistus, joka olisi nostanut kuluja terveydenhuollossa liian pienten maakuntien ja markkinamallin myötä, olisi ollut holtitonta talouspolitiikkaa.

Talouspoliittisessa keskustelussa tulee kiinnittää huomiota myös sukupuolten väliseen tasa-arvoon, ja OECD:n arvion mukaan sukupuolten väliseen tasa-arvoon satsaaminen jopa nostaa bruttokansantuotetta ja voisi nostaa sitä 10 prosentilla vuoteen 2050 mennessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Sen takia on ensiarvoisen tärkeää, että perhevapaaudistus toteutetaan nyt, jotta myös naiset saavat tasa-arvoiset mahdollisuudet osallistua työmarkkinoille. Tässä varmasti on yksi keskeinen ratkaisun avain siihen kysymykseen, josta on viime päivinä puhuttu, eli siihen, miten saadaan syntyvyyden lasku jotenkin taitettua Suomessa.

On tärkeää panostaa tuotekehitykseen, ja tässä hallitusohjelmassa myös laaditaan yrittäjyysstrategia, jonka tarkoituksena on tarjota uusia ratkaisuja pienille ja keskisuurille yrityksille ja kasvuhakuisille yrityksille, ja sitä kautta luodaan niitä kaivattuja työpaikkoja. On tärkeää arvioida, onko meidän talouspoliittinen ymmärryksemme ajantasaista, ettei keskitytä ainoastaan sen peruskiven muuraamiseen aina, pelkästään teollisuuspolitiikkaan tai energiatalouteen, vaan katsotaan kokonaisvaltaisesti useita elinkeinoja. Palvelut työllistävät. Tässä hallitusohjelmassa aletaan myös kehittämään Suomeen aineettoman arvонуonnin osaamista, esimerkiksi Creative Business Finland -ohjelman avulla. Tämä on selaista toimintaa, joka valitettavan vähän saa huomiota vielä tässä salissa.

Kokoomuksen ilmasto- ja ympäristöpolitiikka on varsin ristiriitaista, kun samalla kiinnitetään paljon huomiota polttoaineveron nostoon ja moititaan ilmastopolitiikan puutetta. Ympäristökriisin edellyttämiä toimia ei voida enää saavuttaa nopeilla ratkaisuilla, vaan meidän täytyy luoda kokonaan uudenlainen ajattelumalli talouden harjoittamisen pohjaksi. Talouskasvun ja investointien uudelleenohjaaminen sellaisille aloille, joilla on pieni ekologinen jalanjälki, on ensiarvoisen tärkeää. [Puhemies koputtaa] Meidän ei tule lannistua haasteiden edessä, mutta muutos tarvitsee määrätietoista lainsäädäntötyötä nyt sekä ajattelutapojen kokonaisvaltaista muutosta ja välillä rohkeita hyppyjä tuntemattomaan. — Kiitos.

18.03 Merja Kyllönen vas: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä tiedostaa ja katsoa tätä meidän maatamme maailmalta, vähän laajemmasta ikkunasta, ja mielellään kaataa ympäriltään koko se uudistumista estävä rakennelma, jonka me olemme piskuisena Suomea ympärillemme kehittäneet. 5,5 miljoonaa ihmistä maassa, joka elää miljardien ihmisten markkinoilla, maailmassa, jossa me olemme todellakin piskuinen Suomi. Sen takia meillä ei ole varaa väheksyä ketään eikä kenenkään panosta, kaikkia tarvitaan.

Meillä riittää maailmassamme haasteita: ei pelkästään ikääntyminen, ikäluokkien pieneeminen, vaan digitalisaatio, globalisaatio eli maailmallistuminen, robotisaatio, ilmastonmuutos. Ne kaikki haastavat omalla tavallaan meidän maatamme samalla tavalla kuin muita alueita: ravinnontuotantoa, työn tekemisen mallia, sitä kautta myöskin elinikäisen oppimisen mahdollisuutta, koulutuksemme rakenteita, palvelujärjestelmämme rakenteita. Ja mitä kaikkea se murros tuokaan tullessaan? Se tuo tullessaan sen, että meidän on kyettävä entistä syvempään ja vahvempaan yhteistyöhön.

Ja kun me pohdimme sitä, mistä tämän maailman ajassa voisi syntyä uutta työtä ja toimeentuloa, niin toivon, että jokainen meistä haastaisi itsessään sen ajattelun, että vettä tulee hanasta, ruokaa marketista ja sähköä pistorasiasta, ja miettisi, kuinka monella alueella maailmassa tapahtuu niin hyvin kuin meillä Suomessa ja niin että asiat toimivat. Miten me voisimme vastata ruokahuoltokysymyksiin, juomavesihaasteisiin, energiapolitiikkaan, uusiin polttoaineisiin, kehittää mahdollisimman paljon uusia tuotteita, joilla tarjottaisiin elämän edellytyksiä niin kotimaassa Suomessa kuin myöskin ulkomailla? Asiat lähtevät pitkälti perusasioista, ainakin niin kauan kun emme opi elämään ilman vettä ja ravintoa. Mutta kuinka vaikeaa sen asian hyväksyminen ja ymmärtäminen on silloin, kun ne perusasiat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

ovat meille itsestäänselvyyksiä. Omatkin itsestäänselvyydet on syytä haastaa, ainakin enemmän kuin se omakin kaivo kuivuu pihamaalla.

No, kun me mietimme kaikkea sitä, mitä tänäkin päivänä olemme kuulleet, aika monesta suusta on haastettu esimerkiksi polttoaineverotukseen liittyviä kysymyksiä, niin minä haastaisin meidät kaikki miettimään: Miten suomalainen teollisuus, suomalainen koulutusmaailma, tuotekehitys voisivatkaan viedä eteenpäin synteettisten polttoaineiden mahdollisuutta, jolloin me toisimme kokonaan uudenlaisen ratkaisun koko fossiilimaailman polttoainekuvioon. Hiilidioksidista, savukaasuista lähtien kaikki hyötykäyttöön — suljettu hiilidioksidikierto, se voi olla ufoasia tässä eduskuntasalissa tänään mutta toivottavasti ei enää muutaman vuoden päästä — että me ymmärrämme, että mikään ei ole jätettä, kaikki on hyödynnettävää, kaikesta voi syntyä uusia mahdollisuuksia, ja suomalaiset voivat olla osa ratkaisua.

Väistämättä, kun tämän päivän keskustelua on tuossa kuunnellut, tuntuu, että me olemme täällä eduskunnassa enemmän osa ongelmaa kuin osa ratkaisua, ja sen takia toivon, että niin itse kuin, rakkaat kollegat, tekin, katsomme kaikki yhdessä peiliin ja mietimme, voiko niistä meidän elämämme itsestäänselvyyksistä itse asiassa syntyä sitä uutta elinvoimaa, uutta elinkeinopolitiikkaa, uutta koulutuspolitiikkaa, uusia ratkaisuja, joilla me synnytämme uutta työtä, niin maakuntiin kuin kaupunkeihinkin. Mutta se riippuu meistä hyvin pitkälti, meidän tahtotilastamme ja meidän näkemyksestämme siitä, olemmeko me niin pieni, että meillä ei ole mahdollisuuksia kehittää uusia isoja juttuja, jotka menevät maailmalla kaupaksi.

Eli ehkä kainuulaiselta voisi odottaa, että painetaan pojat ja tytöt leuka rintaan — naiset ja miehet, ei saa ketään tietenkään pojitella eikä tytötellä — mutta ei paineta leukaa rintaan, vaan nostetaan se leuka sen verran ylös, ettei vesisateella hukuta, ja häntä pystyyn, ja katsotaan niitä uusia mahdollisuuksia, kaikkia niitä, myöskin vanhoihin asioihin pohjautuvia, jotka ovat meille peruselämän edellytyksiä. Siitä syntyy tulevaisuuden Suomi ja myöskin niitä uusia työpaikkoja. — Kiitos. [Antti Rantakangas: Erittäin hyvä, erittäin hyvä!]

18.08 Anders Adlercreutz r: Arvoisa puhemies! Ja kiitos, edustaja Kyllönen, inspiroivasta puheesta.

Uskon, että kaikki täällä salissa välittävät taloudesta ja kaikki välittävät työllisyydestä. Keskustelemme nyt välikysymyksestä, joka jätettiin, kun hallitus oli toiminut runsaat kolme kuukautta. Elämme edellisen hallituksen budjettia, joka muuten tehtiin paremmassa suhdanteessa 1,7 miljardia alijäämäiseksi, ja tämä hallitus ei ole vielä jättänyt omaa budjettiesitystään eduskunnalle, mutta taloudesta ja työllisyydestä on hyvä puhua siitä huolimatta.

Saimme eilen kuulla heikkoja uutisia syntyvyydestä. Suomi on demografisten haasteiden edessä. Meillä on vanheneva väestö ja yhä vähemmän lapsia. Syrjäytyminen ja eriarvoistuminen ovat todellisia ongelmia. Koulutustaso on kääntynyt laskuun ja tiestömme rapautuu. Iso osa yrityksistämme kärsii työvoimapulasta. Investointiaste on matala ja nuoret ovat syystäkin huolissaan siitä, miltä maapallomme näyttää heidän ollessaan aikuisiässä.

Ärade talman! De här är våra utmaningar och vi känner till dem. Vi har demografiska bekymmer. Våra företag hittar inte arbetskraft. Vår utbildningsnivå har sjunkit. Våra vägar är inte i skick. Utslagning är ett faktiskt, konkret problem. EU står inför stora frågeställningar och klimatförändringen hotar allas vår framtid.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Ärade talman! Denna regering ser alla dessa problem och agerar för att motverka alla dessa problem.

Arvoisa puhemies! Nämä ovat meidän haasteemme, ja tämä hallitus tarttuu niihin. Me teemme koulutuksen kunnianpalautuksen. Se on koulutuslupaus, joka pitää. Tämä hallitus tekee huomattavia lisäpanostuksia kaikilla asteilla, ja palautamme subjektiivisen oikeuden varhaiskasvatukseen. Teemme vanhempainvapaaudistuksen, joka pitkälti vastaa sitä mallia, jota tasa-arvojärjestöt pitkään ovat ajaneet. Tämä helpottaa perheiden arkea, se parantaa naisten työmarkkina-asemaa ja madaltaa sen kautta välillisesti myös perheen perustamisen kynnyksiä. Ellei tasa-arvo kiinnosta, niin tämä varmaan herättää vastustusta, mutta jos siihen uskoo, niin tätä on syytä tukea.

Tämä hallitus uskoo, että yritykset osaavat valtiota paremmin päättää, kenet palkkaavat, ja helpottaa sen takia ulkomaisen työvoiman palkkausta. Me näemme myös, että meidän ei tule edes vihjaista täällä tutkinnan suorittaneelle ulkomaalaiselle, että hän ei ole tervetullut tänne jäämään. Se olisi jo kansantaloudellisesti järjenvastaista. Siksi opiskeluoleskelulupa tulee automaattinen pidennys opiskelijan valmistuttua. Nämä ovat muutoksia, joita oppositio toki saattaa vastustaa mutta joita kansantalous ja yrityksemme kannattavat.

Tämä hallitus suhtautuu ilmastonmuutoksen vastaiseen taisteluun kunnianhimoisesti. Tästä ei ole epäilystä. Kaikkia toimia ei vielä tästä budjetista löydy, mutta suunta ja yhteinen tahto on selvä, ja se, joka sanoo, että ilmastotoimet heikentävät työllisyyttä, ei ole kuunnellut yrityksiämme. He kaipaavat selkeää tiekarttaa, ja sellainen heillä tulee olemaan.

Kyllä, kaikkia toimia ei tässä budjetissa ole. Kaikkia asioita ei ole ensimmäisen kolmen kuukauden jälkeen ratkaistu, mutta olkaa huoleti, oppositio, lisää toimia tulee.

Kokoomus kaipaa konkreettisia työllisyystoimia. Iso osa teidän varsin hyvästä listastanne on suuressa ristiriidassa edellisen hallituksen toimien kanssa. Iso osa taas löytyy tästä hallitusohjelmasta. Toivottavasti kiitosta ja tukea siis tulee, vaikka se tänään ehkä jää uupumaan. Koska me edistämme paikallista sopimista, kuten hallitusohjelma linjaa, helpotamme yritysten investointeja, parannamme teollisuuden kilpailukykyä, kehitämme vientiväyliä, muutamia esimerkkejä mainitakseni.

On totta, että tämä hallitus ei voi odottaa vetoapua suhdanteista. Se tarkoittaa, että meidän pitää tehdä lujasti töitä saavuttaaksemme tavoitteemme — tavoitteemme, joiden luullen olevan yhteisiä.

Ärade talman! Fyra månader av arbete har vi bakom oss. Allting är inte färdigt, mycket återstår att göra, men vi är på en god väg.

18.12 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa rouva puhemies! Haluan myös itse kiittää hallitusta erinomaisesta tavoitteesta eli 75 prosentin työllisyysastetavoitteesta ja siihen tähtäävistä useista keinoista, tästä 25 keinon listasta. Ylipäänsä Rinteen hallituksen päämäärä on selvästi ihmisten hyvinvoinnin lisääminen ja eriarvoisuuden torjuminen. Onkin hienoa nähdä, että hallituksen talouspolitiikan avulla voidaan nostaa ostovoimaa jopa 70 prosentilla suomalaisista. Tämä hyvinvointia lisäävä linja on myös nähtävissä hallituksen työllisyyspolitiikassa.

Valtiosihteeri Martti Hetemäki totesi Helsingin Sanomien haastattelussa, että työttömiä on jätetty Suomessa oman onnensa nojaan. Hän peräänkuulutti sitä, että palveluihin ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

palkkatukeen panostettaisiin riittävästi. Tätä juuri hallitus on nyt tekemässä. Esimerkiksi meillä Pirkanmaalla on hyviä kokemuksia työllisyyden kuntakokeiluista, ja tässä mallissa työttömästä otetaan juuri se koppi ja hänelle yksilöllisesti ja mahdollisimman aikaisessa vaiheessa mietitään niitä polkuja takaisin työelämään. Toisaalta hallituksella on myös hyviä keinoja niin osatyökykyisten pitämiseksi työelämässä kuin siihen, miten pitkäaikaisyöttömiä autetaan mukaan työelämään. Esimerkiksi palkkatuen laajempi käyttö on erittäin tärkeä askel tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

Me olimme vierailemassa työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kanssa Tukholmassa, ja siellä pohdittiin näitä, että minkä takia Ruotsissa on parempi työllisyysaste, ja kyllä siellä etenkin nuorten naisten kohdalla perhevapaat näyttäytyivät, sitten toisaalta maahanmuuttajien kohdalla oli huomattavasti korkeampi työllisyysaste, ja siellä ruotsalaiset kollegat näkivät, että nimenomaan palkkatuen laajempi käyttö on auttanut heitä maahanmuuttajien työllisyysasteen nostossa ja integroinnissa, ja toisaalta Ruotsissa esimerkiksi ikääntyneiden työntekijöiden tilanne on parempi, sillä siellä muun muassa irtisanomissuoja on kireämpi kuin meillä Suomessa. Ne olivat ehkä sellaiset päähuomiot Ruotsiin nähden. Mutta nämä hallituksen toimet, mitä tuotiin siellä esille, saivat ihan hyvää vastakaikua ja ajatusta.

Toisaalta sosiaali- ja terveysvaliokunta vieraili Tanskassa, ja siellä käytiin tätä työttömyysturvakeskustelua, ja siellä itsellenikin selkisi muun muassa se, että Tanskassa on hyvin paljon korkeampi ja pidempi työttömyysturva ja se ei ole kuitenkaan näkynyt työllisyysasteessa, päinvastoin siellä on parempi tilanne ja siellä ei tällaista keskustelua ollenkaan käyty. Mielestäni onkin tärkeätä, että nykyisen hallituksen ensimmäisiä toimia oli muun muassa aktiivimallin poistaminen, koska se on koettu laajasti epäinhimillisenä ja se on käytännössä leikannut pitkäaikaistyöttömiltä ja tiputtanut heitä uusiin tuloloukkuihin.

Työllisyyspalveluiden kehittämisen lisäksi hallituksen panostukset koulutukseen, osaamiseen, isoihin infrahankkeisiin ja työhyvinvointiin — kuten täällä on tuotu esille — kannattavat, koska työn murros haastaa koko meidän työllisyysasteen positiivisen kehityksen. Toisaalta laajat trendit, kuten digitalisaatio, ilmastonmuutos ja muuttuva työelämä, edellyttävät jatkuvaa osaamisen kehittämistä ja työssäjaksamiseen panostamista.

Meidän työelämä- ja tasa-arvovaliokunta oli juuri tänään Työterveyslaitoksella vieraana, ja me keskustelimme siitä, minkälaisia toimia he näkisivät tämän meidän tavoitteen saavuttamiseksi, ja kyllä siellä vahvasti tulivat esille nimenomaan koulutus ja sitten työkyvyn ja työterveyden ylläpitäminen. Niin kuin nyt tiedetään, niin tästä eteenpäin jos miettii, että kun meillä on yrityksestä irtisanottu, vaikka tehtaasta, niin aika harvoin he palaavat niihin samoihin töihin, vaan tarvitaan koulutusta ja uudelleen koulutusta uusiin työtehtäviin. Siinä mielessä koulutus on tärkeää mutta sitten työkyvyn ja työhyvinvoinnin ylläpitäminen, että me pääsemme näissä viimeisissä prosenteissa eteenpäin.

Joka tapauksessa hallitus tekee viisasta työllisyyspolitiikkaa yhteistyössä ja ihmisiin luottaen, ja uskon vahvasti, että näillä keinoilla me saavutamme nämä meidän kaikkien tärkeänä pitämät työllisyystavoitteet. — Kiitos, puhemies.

18.18 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajakollegat! Ihan ensin kannatan perussuomalaisten Ville Tavion tekemää epäluottamuslausetta.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten mielestä meidän pitää pystyä nykyistä paremmin priorisoimaan, mihin me käytämme julkisia varoja. Suhdannenäkymien heikentyessä kotimaisen kysynnän ja investointien ylläpito on nousemassa entistäkin tärkeämmäksi. Työpaikkojen luominen ja syntyminen on yhteinen tahtotilamme: työtä, kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Sisäinen oikeudenmukaisuus on sitä, että Suomi on maa, jonka jokainen suomalainen voi kokea olevan juuri hänen asiallaan. Sellaisessa Suomessa on yhteenkuuluvuuden tunnetta, ja sitä me tarvitsemme. Perussuomalaiset nostavat esiin sinivalkoisen työllisyyspolitiikan. Sinivalkoinen työllisyyspolitiikka on sitä, jossa kotimaan työttömät ja pätkätyöllistetyt saavat töitä ennen laajamittaista ulkomaalaisen työvoiman maahantuontia. Suomalaiset työntekijät ensin. Meidän tulee myös saada varmuus siitä, että suomalaisten palkkoja ei aleta polkemaan sillä, että työmarkkinoille ollaan tuomassa ulkomaalaista työvoimaa. Palkka, jolla ei tule toimeen, ei ole kenenkään etu. Se lisää eriarvoisuutta, syrjäyttää ja nöyryyttää. Suomityttö ja suomipoika ovat palkkansa ja työpaikkansa ansainneet. Ei lähetetä heitä siis kotiin, vaan luodaan heille töitä. Tämä on parasta kestävästä kehitystä.

Olemme riemuinneet täällä muun muassa Rauman telakan uusista laivatilauksista. Tilaukset ovat pitkän linjan neuvottelujen tulos, samoin Haminan Googlen panostukset. Toivomme, että työpaikkoja tulee auki, että niitä tulee suomalaisille ja että myös meiltä löytyy sitä osaamista. Mikäli ei, tarvitsemme uutta koulutuspolitiikkaa. Koulutetaan hitsareita, levyseppiä, rakentajia, koodareita. Jaetaan suomalaista osaamista. Otetaan mukaan myös kaikki ikääntyneet työntekijät. Käytetään kaikki hiljainen tieto hyväksi.

Arvoisa puhemies! Valtiosihteeri Hetemäki totesi, että ikääntyneiden työntekijöiden hyvinvointia — ja jopa muistisairauksien vähenemistä — tulevaisuudessa edistää parhaiten työ, tulo ja työterveyshuolto. Miten hallitus ihan oikeasti tukee sitä, että myös yli 50-vuotiaat ovat haluttuja työpaikoille? Ikärasismi on valitettavasti totta Suomessa. Elinkeinoelämän keskusliitto selvitti noin vuosi sitten, että joka viides työnhakija on kokenut ikärasismia ja vain 90 prosenttia heistä kertoo tästä asiasta. Asiaa hävetään — mutta mikä häpeä on vanheta?

Arvoisa puhemies! 30- ja 40-luvun ihmiset ovat kokeneet kovia. On synnytty köyhään Suomeen. On koettu sota, jouduttu sotaorvoiksi, lähdetty rakentamaan Suomea, ja jokainen kynnelle kykenevä — pienet tytöt ja pojat — on joutunut raskaisiin töihin niin kotirintamalla kuin jälleenrakennuksen aikana. Siitä eteenpäin näillä 30- ja 40-luvun ihmisillä on ollut vain työtä, työtä ja työtä, ja sitä on riittänyt. 30- ja 40-luvun lapset ovat rakentaneet meille hyvinvoinnin, jonka hedelmistä me olemme saaneet nauttia, ja olemme voineet jakaa sitä myös muualle maailmalle. Nyt kun he ovat vanhoja, mitä me tarjoamme heille? Kylmiä lounaita, toteutumattomia haavahoitoja, pesuhetkiä, jotka eivät toteudu, märkää vaippaa, odottamista, yksinäisyyttä ja hiljaisuutta kotihoidon piirissä. Hyvin pientä toimentuloa.

Vanhustenhoito on kriisissä, ja me saamme hävetä sitä kaikki. Siksikin puhe vanhusten hoidon parantamisesta on äärettömän tärkeää. Mutta puheet ovat puheita, vain teot ratkaisevat. Hallituksen talouspolitiikka on unohtanut vanhukset, juuri nuo 30- ja 40-luvuilla syntyneet Suomemme rakentajat. Joukossa on edelleen myös sotiemme veteraaneja. Hallitus on luvannut vanhuksille, heidän hoitajilleen ja omaisilleen paljon mutta ei kohdenna kuitenkaan riittävästi rahaa muun muassa 0,7:n hoitajamitoituksen saamiseksi tai hoivatakuun viikossa lääkärille pääsemiseksi. Toivoisinkin selkeitä vastauksia hallitukselta siitä, millaisen hoitajamitoitusesityksen he tuovat. Olen ymmärtänyt näin, että siellä kummittelee edelleenkin tuo vain 0,5:n hoitajamitoitus, ja me tiedämme kaikki, että se ei ole riittävästi.

18.23 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Mihin ihmeen matematiikkaan hallituksen työllisyyspolitiikka perustuu? Koko hallitusohjelman rahoitus nojaa 75 prosentin työ-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

lisyysasteeseen, mutta hallituksen työllisyyskeinot ovat edelleen puheiden tasolla. Julkisen talouden pitäisi olla tasapainossa, mutta velka sen kuin kasvaa. Kaikkein käsittämättömintä on se, että hallitus omin toimin aikoo heikentää työnteon kannattavuutta ja työllisyyttä. Hallitus on siirtämässä Suomea työn maailmasta tulonsiirtojen maailmaan, siltä vaikuttaa.

Nostan esille erityisesti hallituksen sallimat kiristykset työn verotukseen. Työn verotus on jo valmiiksi Suomessa korkea. Se ei kannusta vaan lannistaa toimeliaita työtä tekeviä ja ahkeria suomalaisia tulotasosta riippumatta [Naurua vasemmalta] — ahkeria, kyllä, [Pia Lohikoski: Sano vielä kerran!] niitä ahkeria suomalaisia, jotka elättävät itsensä omalla työllään. [Antti Rantakangas: Hyvätulaisia edelleen!] Sieltä vasemmalta kuuluu välihuutoja. Miten täällä voidaan piikitellä ahkerille? [Vasemmalta: Teille!] Miksei teille, jotka olitte aikoinaan työväenpuolue, ahkeruus ole enää hyve? Jo on aikoihin eletty. On ollut hyvin hämmentävää, että työtä tekevien, ahkerien suomalaisten puolustamista on pidetty täällä ongelmallisena.

STTK teki taannoin kansalaistutkimuksen, jonka mukaan reilu kolmannes kertoi rajoittaneensa työntekoa lisätulojen kireämmän verotuksen vuoksi. Samasta kertoo Akavan viime vuoden kysely. Puolet vastaajista koki, etteivät he ole osittain tai ollenkaan kiinnostuneita nykyistä vastuullisemmista työtehtävistä, sillä työtaakan kasvaessa ansiot eivät verotuksen vuoksi kasva tarpeeksi. Työn verotuksen ydinongelma on juurikin tämä rajavero, siis vero, joka pitää maksaa lisätienesteistä. Veroteoriassa rajaveron katsotaan kuvaavan sitä, kuinka kannustava verotus on, miten se kannustaa työnteeseen. Tämän ymmärtää jokainen arkijärjellä. Jos työtä ei kannata tehdä verotuksen vuoksi, sitä ei tehdä. Ihmiset osaavat kyllä laskea, kannattaako työ. Ei ole mitään järkeä siinä, että jos 2 500 euroa kuussa bruttopalkkaa saava hoitaja tai varastomies haluaa ottaa lisävuoroja, hänelle jää käteen tienaamastaan lisäeurosta alle 55 senttiä. [Jari Myllykosken välihuuto] Siis työtä tekevä suomalainen maksaa veroja lisätyönsä hedelmistä lähes puolet. Moni opettaja, insinööri ja asiantuntija joutuu maksamaan lisäansioista tuloveroa yli puolet. Tämä on järjetöntä. Se ei kannusta työnteeseen.

No nyt hallitus on nostamassa ahkerien suomalaisten verotusta entisestään. Veronmaksajien laskelmien mukaan sivukulujen nousun vuoksi palkansaajien verotus kiristyy 250 miljoonalla eurolla. Nämä laskelmat ovat täysin validit. Valtiovarainministeri Lintilä on tuossa tunnustanut, että kyllä, sivukulut nousevat. Se tarkoittaa siis suomeksi, että työn verotus kiristyy, samasta palkasta jää ensi vuonna vähemmän käteen. Te, hyvä hallitus, ette pääse tätä tosiasiaa pakoon. [Anne Kalmari: 200 miljoonaa mummojen hoitoon!] — Se 200 miljoonan euron veronkevennys, jota te mainostatte, ei riitä. Työn verotus kiristyy silti 250 miljoonalla eurolla. — Veronmaksajien mukaan kahden keskituloisen taloudessa tämä tarkoittaa 320 euron lisälaskua vuodessa, siis lisälaskua työnteosta. Ja te mainostatte täällä, että verotus kevenee, sellainen veronkevennys, että lisälaskua työnteosta tulee 320 euroa vuodessa. Tällä teidän retoriikallanne kevennyksistä ei makseta laskuja. Se ei lämmitä sitä ihmistä, joka elättää itsensä työllä.

Arvoisa puhemies! Erityisen haitallista ahkerien Suomelle on se, että sille, joka valitsee jäädä kotiin, saattaa jäädä nykyisin enemmän käteen kuin sille, joka joka aamu tarpoo itsensä loskan läpi töihin. Tämä kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa tuotiin osuvasti esille. Muun muassa tulonsiirtojärjestelmän vuoksi työn vastaanottaminen kannattavasti voi edellyttää yksilön kohdalla vähintään 2 600 euron kuukausipalkkaa. Kaiken työn pitäisi kannattaa. Systeemi on kestävätyö työllisyyden kannalta. Se on myös epäoikeudenmukai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

nen niitä kohtaan, jotka valitsevat nousta joka aamu sinne töihin. Sosiaaliturvan uudistus on aivan välttämätön.

Katsotaan lopuksi sosiaalidemokraattien johtamaan kansankoti Ruotsiin. [Puhemies koputtaa] Ruotsissa keskituloisen verotus on 5 prosenttiyksikköä Suomea alempi, työhön kannustetaan. Onpa Ruotsissa nähty jopa sellainenkin ihme, että korkeampiin ansiotuloihin kohdistuva raippavero, värnskatt, poistetaan [Puhemies koputtaa] sosiaalidemokraattien johdolla, ja perustelu on se, että verotulot eivät vähene, koska ihmiset lisäävät työntekoa. Arvoisa puhemies, [Puhemies: Aika!] tällaista on ahkeruuden matematiikka. Hallituksen matematiikka [Puhemies koputtaa] ei ole ahkeruuden matematiikkaa. Välikysymys on perusteltu. [Puhemies: Aika!] — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Muistutan vielä, että puheenvuorojen aikaraja, yhdessä sovittu, on 5 minuuttia.

18.29 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen tavoite on selkeä: julkinen talous kuntoon ja työpaikkoja ihmisille. Omilla jaloillaan seisova talous ja vahva työllisyysaste eivät kuitenkaan ole itsetarkoitus vaan ainoita kestäviä keinoja rahoittaa hyvinvointiyhteiskuntaa.

Rinteen hallituksen ensimmäisessä budjettiriihessä otettiin tähän liittyen reippaita askeleita. Satsaukset lapsiin, perheisiin ja perusturvaan ovat enemmän kuin perusteltuja. Syntyvyshän laskee, ja moni lapsiperhe elää köyhyydessä. Lapsiperheköyhyyteen on siksi puututtava. On aloitettava sieltä, missä tarve on huutavin. Budjettiesityksen parannukset yksinhuoltajien ja monilapsisten perheiden lapsilisiin sekä opintotuen huoltajakorotukseen ovatkin tervetulleita askeleita parempaan suuntaan. Vaikka äsken esimerkiksi kokoomuksen edustaja Vestman tätä voimakkaasti vastusti kutsumalla tätä tulonsiirtojen vahvistamiseksi ja antamalla ymmärtää, että tämä olisi jollain lailla pois työllisyyden edistämisestä, niin tähän ei ollenkaan pidä paikkaansa, sillä investoinnit lapsiin ja perheisiin, edustaja Vestman, ovat pitkällä aikavälillä satsauksia myös työllisyyteen ja kestäväan julkiseen talouteen samalla tavalla kuin panostukset koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen. Näitä konkreettisia tekoja on hallituksen budjettiesityksessä muuten enemmän kuin pitkään aikaan.

Edustaja Mäkelälle totean — valitettavasti hän ei ole nyt enää paikalla — että tämä hallitus myös panostaa merkittävästi koko Suomen elinvoimaan. Siihen panostetaan nyt enemmän kuin aikoihin. Tämä näkyy niin liikenneyhteyksiin ja koulutukseen kuin vaikkapa maatalouteen ja poliisin määrärahoihin tehtävissä korotuksissa. Ihmettelen, jos perussuomalaiset eivät pidä näitä välttämättöminä ja eivät tule tukemaan näitä esityksiä syksyn budjettikäsittelyssä.

Arvoisa puhemies! Eriarvoisuuden vähentäminen ja yhteiskunnan eheyden vahvistaminen ovat kansallinen investointi, jonka tekeminen kannattaa. On kuitenkin välttämätöntä kiinnittää huomiota myös toimiin, joilla kannustetaan yhteisen kakun kasvattamiseen, korotettavat etuudet ja hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus kun turvataan vain kasvun kautta. Suomi voi paremmin, kun yrittäjä uskaltaa ottaa riskiä, investoida ja työllistää.

Pidän erinomaisena, että yritysten poistojärjestelmää esitetään joustavoitettavaksi ottamalla käyttöön määräaikainen tuplapoistojen mahdollisuus kone- ja laiteinvestoinneille kaikilla aloilla. Myös esitys Finnveran takausvaltuuksien korottamisesta on tervetullut. Annan vahvan tukeni myös aikeille selvittää aineettomiin investointeihin kannustavan, tut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

kimusyhteistyöhön liittyvän ylimääräisen verovähennyksen käyttöönottoa ja kiirehdin hallitusta asian edistämisessä. Nämä kaikki ovat konkreettisia toimia, jotka rohkaisevat yrittäjiä ja yrityksiä yhteisen kakun kasvattamiseen.

Arvoisa puhemies! Hallituksen työllisyystavoite on kunnianhimoinen, mutta siitä ei todellakaan ole varaa antaa tuumaakaan periksi. Työpaikkojen synnyttämiseen on kannustettava, paikallista sopimista lisättävä, työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmaa ratkottava ja työttömyysjaksoja lyhennettävä. Jälkimmäiseen liittyen on hyvä tiedostaa, että jo viikon lyhennys työttömyysjaksoihin tarkoittaa yhteiskunnan tasolla jopa 12 000:ta henkilötyövuotta lisää, mikä luonnollisesti heijastuisi merkittäväällä tavalla julkiseen talouteen. Kyse ei siis ole vähäpätöisestä asiasta. Valitettavasti vastaava logiikka toimii myös toisinpäin. Mahdollinen työttömyysjakson piteneminen on paitsi inhimillisesti surullista myös yhteiskunnallisesti hankalaa, sillä vaikutus julkiseen talouteen on välitön. Tästä syystä työttömyysjaksojen lyhentämiseen tähtäävien toimien etsimisen täytyy jatkossa olla yhteisen tekemisen keskiössä.

Tähän kysymykseen liittyvät myös toimivat työvoimapalvelut. Siksi hallitus ohjaa lisää voimavaroja TE-toimistoihin. Myös palkkatuen käyttöön osoitetaan merkittäviä lisäresursseja, kuten tänäänkin on kuultu. Näidenkään toimien merkitystä ei kannata väheksyä. Työllistymisen tukemiseen kannattaa nyt käyttää kaikki keinot.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on arvostellut hallitusta riittämättömistä toimista ja vastustanut työmarkkinajärjestöjen kanssa työllisyystyöryhmissä tehtävää yhteistyötä. Tämä tuntuu kovin erikoiselta. Miksi laaja-alainen yhteistyö ei kelpaa kokoomukselle? Mitä pahaa on yhdessä tekemisessä? Mitä väliä sillä on, miten vastauksia haetaan ja tavoite saavutetaan? Eikö tärkeintä ole se, että saadaan työllisyys nousuun? Kannustankin työllisyysryhmiä etsimään ratkaisuja rohkeasti ja ennakkoluulottomasti.

Tässä hengessä annan hallitukselle tukeni ja rohkaisen viemään nyt tehtyjä esityksiä riipeästi eteenpäin ja etsimään samalla aktiivisesti koko ajan myös uusia toimia kasvun tukemiseksi ja työllisyyden edistämiseksi tavoitteista tinkimättä.

18.34 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Kestävän tulevaisuuden rakentaminen vaatii ennen kaikkea pitkäjänteisyyttä. Kestävyyttä ei nimittäin luoda niin, että keskitytään huomiseen ylihuomisen kustannuksella. Kestävää ei varsinkaan ole vaatia maailman pelastamista kolmessa kuukaudessa. Sellainen on lyhytnäköistä tempoilua, siis kestävän kehityksen vastakohta. Tällainen lyhytnäköisyys on kuin keskittyisi juostessa katsomaan omia varpaitaan sen kustannuksella, että ei katso ympärilleen, eteenpäin ja ylös. Silloin on turha ihmetellä, jos otsa osuu puuhun tai varvas kiven reunaan.

Pitkälle on uskallettava katsoa ennen kaikkea lasten ja nuorten tähden. Tämä ei ole pelkkä vertauskuva vaan aika yksinkertaisen laskutoimituksen tulos. Nykyisellä eliniänodotteella tämän päivän lapset ja nuoret ovat elossa vielä sillä lauluissakin kuvatulla 2080-luvulla, johon tämän päivän politiikalla on lähtemätön vaikutus. Me päätämme, miltä lasten tulevaisuus näyttää, ja siksi meillä on erityinen vastuu katsoa pitkälle. Siinä kohtaa mennään tosi pahasti päin puuta, jos lapsilta ja nuorilta viedään hyvän elämän perusedellytykset lyhyen aikavälin talouden hyödyn takia.

Tällä hetkellä me olemme todellakin juoksemassa päin puuta. Jos suuntaa ei käännetä, niin minun vanhempieni sukupolvi jää tämän maan koulutetuimmaksi. Suuntaa on siis todella käännettävä kiireellisesti, ja siihen tämä hallitus ryhtyy.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Me nostamme suomalaisten koulutustasoa ja takaamme jokaiselle vähintään toisen asteen tutkinnon. Näin nostetaan tuhansia suomalaisia työmarkkinoille pidemmällä aikavälillä. Koulutus näkyy nimittäin suoraan työllisyydessä. Vain peruskoulun käyneistä alle puolet ovat työllistyneet, siinä missä korkeakoulutetuista peräti neljä viidesosaa on töissä. Kuten kaikki tiedämme, niin työelämässä ja ylipäätään nopeasti muuttuvassa ja digitalisoituvassa maailmassa pärjääminen vaatii yhä korkeampaa osaamista ja osaamisen jatkuvaa päivittämistä.

Mitä siis on syytä tehdä? Tarvitaan nopeita toimia, tarvitaan täydennyskoulutusta ja yhä vahvempia työllisyyspalveluita tämän päivän työttömille. Me lienemme varmaan kaikki yhtä mieltä siitä, että juuri tällaiset vahvat palvelut ovat esimerkiksi Tanskan mallin kiistaton vahvuus. Tarvitaan myös selkeä ja riittävän elintason takaava sosiaaliturva. Köyhyys ei aktivoi vaan lannistaa, ja toimeentulotuki on tämän maan pahin kannustinloukku. Köyhät ovat tällä hetkellä ainoa ihmisryhmä, jolla se paljon puhuttu rajavero saattaa ylittää jopa 100 prosentin rajan — siis ansaittu euro vähentää ihmisen toimeentuloa. Perustulo takaa, että työnteke kannattaa aina, ja siksi tämä hallitus jatkaa parhaan sosiaaliturvamallin hiomista kokeilujen pohjalta.

Mutta näiden välittömästi vaikuttavien toimien lisäksi tarvitaan todellakin rohkeutta katsoa pidemmälle. Tarvitaan rohkeutta panostaa ihmisiin myös silloin, kun panostusten hyödyt eivät näy huomenna vaan vasta myöhemmin tämän päivän lasten kasvaessa osaviksi, ahkeriksi ja hyvinvoiviksi kansalaisiksi. Toisin sanoen on uskallettava tarttua tehokkaisiin toimiin pelkkien nopeiden toimien sijaan.

Äärimmäisen tehokasta on esimerkiksi varhaiskasvatukseen panostaminen. OECD:n arvion mukaan euro varhaiskasvatukseen poikii peräti 7 euroa yhteiskunnalle tulevaisuudessa. Näitä tuottoja ei voi kuitenkaan odottaa ensi vuonna, nämä eivät näy ekonomistien arvioissa vuoden 2020 tasosta, vaan pitää malttaa odottaa lasten kasvua. Siitä huolimatta tällaisissa panostuksissa ei ole suinkaan kyse tuhlaailusta vaan nimenomaan kestävämmän yhteiskunnan rakentamisesta ja työllisyyteen panostamisesta tehokkaasti katsoen ylihuomiseen asti.

Lopuksi tahdon muistuttaa, että valitettavasti kaikki nämä suuretkin toimet jäävät näpertelyksi, jos me emme pysty hidastamaan ilmastonmuutosta, sillä ilman ilmastoa meillä ei ole mitään. Vaikka tähän ei uskoisi, niin riittää, että katsoo ympärilleen. Ilmastonmuutos muuttaa talousjärjestelmää jo nyt. Jo nyt jopa Yhdysvaltain kovimmat kapitalistit vetävät rahojaan pois saastuttajilta. Kansainvälinen talous on siis murroksessa, ja me voimme valita, ollaanko mukana vai jäädäänkö jälkeen ilmastotoimissa.

Tämän hallituksen valinta on selkeä. Me uudistamme koko verojärjestelmän ja käymme läpi etenkin yritystuet tarkalla kammalla. Nyt päätetyt uudistukset ovat hyvä alku, mutta ne ovat todella vasta alku. Töitä on paljon tehtävänä, sillä työ- ja elinkeinoministeriön keväällä 2017 julkistaman arvion mukaan vain noin yksi kymmenesosa yritystukien massiivisesta 4 miljardin euron potista todella uudistaa taloutta ja luo uusia työpaikkoja. Meillä on siis valtavasti, miljardikaupalla, tyhjäkäyntiä, ja nyt, jos koskaan, on aika valjastaa ne tehotonmat miljardit maailman ensimmäisen hiilineutraalin hyvinvointivaltion rakentamiseen.

Koko yhteiskunnan on siis muututtava, muuten lapsilla ja nuorilla ei ole töitä eikä tulevaisuutta tulevista sukupolvista puhumattakaan. Tämä muutos ei tapahdu nopeasti, hätäisesti tai ilmaiseksi, mutta silti se on tehtävä, ja tämän vastuun hallitus ottaa äärimmäisen vakavasti. Kolmessa kuukaudessa ei tule valmista, mutta hyvät ensiaskeleet on otettu, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

tällä tiellä meidän on jatkettava, jotta tulevat sukupolvet [Puhemies koputtaa] elävät ja voivat hyvin vielä 2080-luvulla. Se on meidän suurin ja tärkein vastuumme. — Kiitos.

18.40 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme nyt kokoomuksen ja Liike Nytin jättämää välikysymystä työllisyyspolitiikasta. Välikysymyksen kaksi ensimmäistä lausetta kuuluu: ”Vahva valtiontalous on köyhän paras turva. Lyhytnäköinen yli varojen eläminen kaatuu ennen kaikkea niiden suomalaisten niskaan, jotka ovat eniten yhteiskunnan palveluiden ja tulonsiirtojen varassa.” Jo nämä kaksi lausetta kertovat oikeastaan siitä ideologisesta ajattelusta, joka on kokoomuksen ja sen sivuverson Liike Nytin ajattelussa. Kukaan meistä ei täällä varmasti väitä vastaan, etteikö vahva valtiontalous olisi köyhän paras turva, ei, ei ainakaan silloin, jos se mahdollistaa ihmisarvoisen elämän kaikille niille, jotka työttömyyden, sairauden, syrjäytymisen vuoksi ovat avun tarpeessa ja sitä kautta haluavat nähdä huomisen.

Tässä yhteydessä ei saisi vanhoja muistella, mutta kun se on niin lähihistoriaa, on pakko katsoa hieman taaksepäin. Edellinen hallitus leikkasi vahvistaakseen valtiontaloutta. Suomalaiset kokivat lapsilisien leikkaukset, kotihoidon tukea pienennettiin, elatustuki pienehti, työttömän ansio-osa — ja turva yleensäkin — laski, kansaneläke väheni, opintorahaa vähennettiin, ja kikyn kautta muutkin julkisella puolella olevien työntekijöiden ansiot lasivat lomarahaleikkausten myötä. Nyt välikysymyksen allekirjoittajat pyrkivät kertomaan toimineensa viime kaudella kuin Sherwoodin metsän Robin Hood vähäväkisten ystävänä, joka leikkasi heiltä, jotka eniten tarvitsevat. Tämä hallitus ei tee sitä vaan haluaa muuttaa suuntaa. Eduskuntavaaleissa annettiin valtakirja tälle hallitukselle muuttaa se suunta, mikä oli viime vaalikaudella. Haluamme tuloerojen kaventuvan, ja toistamistaan toistamme: 70 prosentilla suomalaisista tulotaso paranee tämän vaalikauden aikana.

Emme voi olla varmoja kaikesta siitä, mitä olemme suunnitelleet, koska on kulunut kolme kuukautta. Olemme kuitenkin sitoutuneet niihin päätöksiin, joilla haluamme toteuttaa 75 prosentin työllisyysasteen, mikä on nyt vaikeampaa kuin oli viime kaudella, kun talouskasvua ja työllisyyttä kuitenkin kasvavassa kansantaloudessa pystyttiin hoitamaan — emme voi kiistää sitä tosiasiaa, etteikö todellakin viime hallituskaudella pystytty valtiontaloutta kohentamaan, eikä se ole meidän syytä eikä meidän tarvitse sitä kiistää eikä muuksi muuttaa. Me elämme nyt kuitenkin työllisyyskehityksen kanssa hieman erilaisessa tilanteessa. Nyt meillä on se kova ydin, joka meidän pitää mahdollistaa työelämän piiriin. Niille, joilla on osaamista, meidän pitää mahdollistaa työhön siirtyminen. Meidän pitää mahdollistaa niille, joilla on osaamisvajetta, siirtyminen työelämään. Meidän pitää kuntouttaa niitä ihmisiä, joilla ei ole työkykyisyyttä. Minun mielestäni, arvoisa puhemies, tämä hallitus tekee ministeri Harakan toimien osalta hyvää työtä.

Voisin sanoa, että me olemme tänään kuulleet, että liitteessä olisi 16 kokoomuksen esitystä, jotka ovat parempia. Olisin halunnut, että ne olisi rohkeasti osattu kirjoittaa myös välikysymyksen tekstiin, mutta toki se olisi ollut varmaan harmillista, kun se olisi ollut sen toistamista, mitä hallitusohjelmassa on jo sovittu.

18.45 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Heti aluksi haluan korjata väärinkäsityksen tai -ymmärryksen, joka oli debatisissa edustaja Orvon ja minun välillä ja joka koski työpajatoimintaa. Haluan sanoa sen, että viime hallituskaudella hallitus valmisti lainsäädäntöä, joka olisi estänyt kunnallisten ja kuntasidonnaisten työpajojen palvelutuotannon sen takia, että näillä kunnallisilla ja kuntasidonnaisilla palvelutuottajilla ei ollut mahdolli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

suutta tuottaa sosiaalista kuntoutusta eikä muitakaan palveluita. 275 työpajasta 80 prosenttia oli kunnallisia tai kuntasidonnaisia, ja tästä syystä, jos tämä lainsäädäntö olisi mennyt läpi, se olisi käytännössä tarkoittanut sitä, että lähestulkoon koko työpajakenttä Suomesta olisi joutunut lopettamaan toimintansa, ainoastaan kuudelle seitsemälle työpajalle olisi yritystoimintana mahdollistunut tämä toiminta. Keskustelin ministeri Orvon kanssa viime kaudella pariin otteeseen siitä asiasta, mutta asia ei edennyt eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Nyt asiaan: Pidetään kaikki mukana. Jos hallitusohjelman ja vuoden 2020 talousarvion voisi tiivistää yhteen lauseeseen, se voisi olla tämä: pidetään kaikki mukana. Suomalaisilla menee tutkimusten mukaan keskimäärin hyvin. Me olemme maailman onnellisin kansa. Asumme hyvinvointivaltiossa, jonka tavoitteena on luoda hyvinvointia, osaamista ja työtä kansalaisilleen. Suuri ongelmamme kuitenkin on, että samanaikaisesti Suomessa on ihmisiä, joiden elämäntilanne näyttää todella vaikealta. Uskoa tähän päivään ja tulevaisuuteen ei ole. Elämänhallinta on vaikeaa. Toimeentulo ei riitä edes perustarpeisiin kuten ruokaan, asumiseen, vaatteisiin tai lääkkeisiin. Nykyisellään toimeentulotukilakiaan ei vastaa enää riittävästi yksilöllisiin vaikeuksiin. Tästä syystä Rinteen hallituksen politiikan suunta ja toimenpidevalinnat ovat muuttuneet. Meille tärkeää on, ettei ketään jätetä ja kaikki pidetään mukana. Rinteen hallitus uskoo ihmisiin ja toteuttaa toimenpiteitä, joiden vaikutus kantaa pitkälle tulevaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Meistä neljä viidestä kuuluu siihen osaan hyvinvointivaltiotamme, kansaamme, jolla menee hyvin. Se osa pysyy mukana — mutta joka viides jää koko ajan kauemmaksi muista. Nämä ihmiset eivät koe kuuluvansa hyvinvointivaltion hyvinvoivaan osaan. Viime kaudella hallituksen eli kokoomuksen tekemät leikkaukset koulutukseen, työttömiin kohdistuva aktiivimalli eli keppiä työttömille ja eri indeksien jäädytykset kasvattivat eriarvoisuutta ja kasvattivat kuilua hyväosaisten ja heikko-osaisten välillä. Tutkimusten mukaan, kun valtio johtaa talouttaan tärkeimpänä tavoitteenaan kasvun ja työllisyyden edistäminen unohtaen muut rinnakkaistavoitteet, kuten viime kaudella tehtiin, kasvaa yhteiskunnan eriarvoistuminen. Kuilu niiden 80 prosentin välillä, joilla menee hyvin, ja loppujen 20 prosentin välillä, kasvaa.

Valtiovarainministeriön kansliapäällikkö Hetemäki totesi vahvasti viime viikonloppuna haastattelussaan, että työttömät tarvitsevat lisää palveluita ja palkkatukea. Tämän lisäksi Hetemäki näkee, että työuran loppupäässä meillä tulisi olla enemmän erilaisia ratkaisuja, joilla tuettaisiin esimerkiksi osa-aikaista työllisyyttä. Hän totesi myös muun muassa, että meillä olisi 91 000 ihmistä enemmän töissä, jos ikääntyvien työllisyysaste olisi sama kuin Ruotsissa. Myönteinen vaikutus olisi 2,5 miljardia euroa julkisen talouden jäämään. Muissa Pohjoismaissa työllisyys on paremmalla tasolla, koska niissä panostetaan palkkatukeen ja muihin palveluihin. Esimerkiksi Ruotsissa palveluiden tuotanto on nelinkertainen verrattuna Suomeen bruttokansantuotetta mitattaessa.

Arvoisa puhemies! Kokoomus kritisoi juuri näitä toimia, mutta Hetemäen esittämät toimet ovat juuri niitä hallituksen työllisyyspolitiikan ja ensi vuoden budjetin keskiössä olevia työllisyyskeinoja. Rinteen hallituksen tärkeänä tavoitteena on vahvistaa työllisyyttä ja kasvua, [Puhemies koputtaa] mutta se tehdään siten, että jokainen on osallisena, mukana tekemässä tätä tavoitetta. Ketään ei jätetä, päinvastoin kuin viime kaudella kokoomuksen johdolla tehtiin.

18.50 **Lulu Ranne ps:** Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Antti Rinne pisti A-talkissa 19.9. päänsä pantiksi sille, että hallitus on päättänyt ensi elokuussa, siis vajaan vuoden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

päästä, 30 000 työpaikasta. Kun sitten katsoo hallituksen 25 kohdan listaa työllisyystoimista, käy selväksi, että hallituspuolueet sekoittavat empatian sympatiaan. Se on kuolettava virhe. Sympatialla voi kalastella ääniä, mutta sillä ei ole koskaan ratkaistu varsinaisia ongelmia ja saatu niihin ongelmiin ratkaisuja. Tietenkin pitää olla empaattinen ja ymmärtää, mistä on kyse, mutta ongelmia ei pidä jakaa, ne pitää ratkaista tarpeista lähtien.

Hallituksen toimenpidelistassa ei puututa ongelmien ytimeen. Se ei auta työttömiä luomalla uusia työpaikkoja, pysyviä työpaikkoja, eikä se auta Suomea talouden tasapainottamisessa. Kalliiksi sympatia sen sijaan tulee, kuten budjettiesitys osoittaa. Hallitus on sitoutunut julkisen talouden tasapainoon vuonna 23 mutta aloittaa urakkansa lisäämällä julkista velkaa. Viimeksi tänään Sixten Korkman peräänkuulutti Helsingin Sanomissa finanssipoliittista elvyttämistä. Toteutuneen kehityksen valossa voi kuitenkin kysyä, kuinka paljon niitä julkisia menoja pitäisi avotalouksissa kasvattaa, että sillä olisi positiivinen vaikutus.

2000-luvulla valtionhallinnon ja yksityistalouksien velat ovat yli kaksinkertaistuneet ja paikallishallinnon eli kuntien velka on yli nelinkertaistunut. Silti tuotanto on kasvanut vain 20 prosenttia, yksityistalouksien käytettävissä oleva raha 35 prosenttia ja bruttokansantuote 60 prosenttia. Taloutta ja työllisyyttä on tuettu sekä yksityisellä että julkisella rahalla, velkarahalla, yllin kyllin. Vaikutukset ovat olleet varsin vaatimattomat. ”Lisää samaa” ei enää toimi.

Julkisin varoin rahoitettavan toiminnan osuus kaikesta toimeliaisuudesta kasvaa siis koko ajan. Kunnat ja kuntayhtymät, niin kuin tuossa aikaisemmin totesin, velkaantuvat noin 1,3 miljardia joka vuosi. Kuntataloudessa vuodesta 19 on tulossa ehkä kaikkien aikojen surkein. Hallituksen lupaus julkisen talouden tasapainottamisesta sisältää myös tämän nimenomaisen kuntatalouden.

Arvoisa rouva puhemies! Parasta työllisyyspolitiikkaa on elinkeinopolitiikka. Työpaikkakehitys ja julkinen talous ovat riippuvaisia yrityksistä ja viennistä. Vientikykyä ja yritysten toimintaedellytyksiä tulee siis varjella ja parantaa kaikin keinoin.

Suomen keskeinen kilpailukykyhaitta, työllisyyden este ja kansalaisten ostovoiman jarru on valtava verokiila. Lisäksi: mitä velkaisempia kansa ja julkinen talous ovat, sitä tehotommaksi raha ja finanssipoliittiset toimet käyvät. Siitä 2000-luvun toteutunut kehitys on kiistämätön näyte. Hallituksen valitsema politiikka tulee kasvattamaan edelleen sekä verokiilaa että velkaantumista.

Suomi ei pelastu sillä, että työllisyysaste nostetaan 75 prosenttiin julkisin varoin. Suomen avoimia työpaikkoja ei myöskään täytetä osaamiseltaan puutteellisilla maahanmuuttajilla, ja nytkin yritysten sanoma on, ettei ammattiin valmistuvilla ole riittävää osaamista ja muita työelämävalmiuksia. Matalapalkka-alat Suomessa eivät elätä eivätkä houkuttele osaajia. Onkin merkillä pantavaa, miten vähän Suomeen tulee osaavaa työvoimaa EU-alueelta. Syy tähänkin on verokiila ja sen myötä palkan heikko ostovoima.

Hallitusten, oli siellä kuka tahansa, tulisi pyrkiä kaikin keinoin verokiilan pienentämiseen ja kansalaisiin kohdistuvan kustannustason laskemiseen. Vaikka jotain on jo tehtykin, on julkisen talouden tuottavuustalkoissa siirryttävä sipsuttelusta harppailuihin. Samalla verokiila ja kestävyysvaje pienenevät ja koulutettua kotimaista työvoimaa vapautuu yksityissektorin tarpeisiin.

Arvoisa rouva puhemies! Me emme tee elokuussa 2020 mitään pääministeri Rinteen pantiksi antamalla päällä. Me sen sijaan edellytämme, että hän käyttää sitä hallitusohjelman muuttamiseen parhaillaan kehityksessä olevaan, hyytävään tilanteeseen sopivaksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Tällaisena hallitus ja sen ohjelma eivät ansaitse suomalaisten taikka eduskunnan luottamusta.

Kannatan edustaja Tavion esittämää epäluottamuslausetta.

18.56 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Aivan ensiksi minun on korjattava edustaja Lulun niin monet väärät väittämät ja ristiriitaisuudet. Ensinnäkin...

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Anteeksi, edustaja Ranne.

Edustaja Ranteen, anteeksi. — Ensinnäkin hän totesi, että 25 kohdassa ei olisi todellisia keinoja esimerkiksi siihen, että yrityselämä lähtisi nousuun. Meidän hallitusohjelmamme lähtee nimenomaan siitä, että lisäämme investointeja, ja itse esimerkiksi kestävän biotalouden edustajana nautin niistä linjauksista, joilla uskon, että luonnonvarojen kestäväällä käytöllä saamme lisää työtä, samoin kuin kiertotaloudella.

Hän ihmetteli sitä, että julkisesta taloudesta ei pidettäisi huolta, ja kuitenkin juuri perussuomalaiset ovat se puolue, joka melko varmaan joulun edellä tekee jopa satojen miljardien edestä uusia ehdotuksia. Haluaisin nyt faktaa pöytään perussuomalaisilta: mikä on teidän linjanne, mitä näistä hyvistä uudistuksista, jotka parantavat palveluita tai parantavat heikompiosaisten asemaa, peruisitte, kun niitä menolisäyksiä ei saisi olla? [Ritva Elomaa: Mitä tulee varjobudjettiin?]

Mitä tulee siihen, nouseeko ostovoima, niin siitä on julkiset laskelmat, että ostovoima nousee 70 prosentilla, joten ei pidä tätäkään asiaa vääristää. Pienituloisilla nimenomaan se verotus kevenee, joten kannusteet työhön lähtemiseen paranevat. Minusta tämä on erittäin hyvää ja tervetullutta politiikkaa.

Sieltä 25 kohdasta nostaisin muutamia konkreettisia hyviä töitä, esimerkiksi sen, että palkkatuen käyttöä uudistetaan. Itsekin olen kohdannut monia yrittäjiä, jotka laput silmillä ovat painaneet töitä. He ovat muuten yksinyrittäjiä, joista 50 prosentilla tulotaso jää alle 2 000 euron. Töitä olisi lisää tarjolla, mutta he eivät uskalla ottaa sitä isoa kynnystä. Se on erittäin byrokraattistakin ollut tähän asti, joten uskon, että oikein suuntaamalla tätä palkkatukea tulemme saamaan ensimmäisiä työpaikkoja lisää.

Työvoimapalveluiden kuntakokeilut ovat hyvät, koska nytkin jo kunnat vastaavat työmarkkinatuista, ja on hienoa, että kunnat voivat sitten omalla panoksellaan sitä kunnille tulevaa rahoitusosuutta pienentää ja siellä on kannustimet tehdä sitä tointa täysillä.

Monet panostukset, joita meillä on siinä 25 kohdan ohjelmassa, ovat uusia. Esimerkiksi tämä osatyökykyisille suunnattu ohjelma on mielestäni innovatiivinen. Siihen haluaisin nostaa mielenterveyseläkkeellä olevat henkilöt. Ministeri Harakka hyvin puhui osasta osatyökykyisten sektoreista ja siitä, mitä sinne tehdään, mutta mielenterveyseläkkeellä tai yli-päättään työkyvyttömyyseläkkeellä olevat ihmiset eivät voi päästä takaisin osa-aikaeläkkeelle. Elikkä meillähän järjestelmä toimii niin päin, että työelämästä voi päästä osa-aikaeläkkeelle mutta sieltä eläkkeeltä ei voi päästä osa-aikaiseksi työntekijäksi, ja joskus se kynnys, vaikka henkilö kokee olevansa tervehtynyt, on niin iso, että sitä kynnystä ei uskalleta ylittää, ja mielestäni tähänkin kannattaisi löytää ratkaisu.

Tässä edustaja Kiljunen puhui todella hienosti siitä, miten kaikilla ei ole voimavaroja tai osaamista, elämänhallintaa, jaksamista edes ottaa sitä työtä vastaan. Monesti siellä voi olla ihan tämmöisiä käytännön ongelmia. Ei ole vaikkapa ajokorttia ja asutaan vähän harvempaan asutulla seudulla. Mietin, että kun sitä byrokratiaa puretaan, niin miksi esimerkiksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

työvoimakoulutuksen yhtenä osana ei voisi olla ajokortin hankinta. Tämäntapaisia konkreettisia asioita voisi vielä nostaa.

Yksi asia, mikä itselleni on monesti tullut [Puhemies koputtaa] vastaan, on velkaantuneitten ongelma, ja siinä pitää löytää ratkaisut siihen, että työn vastaanottaminen on aina kannattavaa, esimerkiksi suojaosan poistolla.

19.01 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Rinteen hallituksella on kunnianhimoisia tavoitteita sekä työllisyyden parantamisessa että ilmastonsuojelussa. Sinänsä aivan paikkansapitävästi oppositio on todennut, että näistä ei vielä ole paljoakaan tuloksia näkyvissä. No, ei ole, eihän ensi vuoden budjettiesitystä ole vielä edes annettu.

On hyvä, että edellisen hallituksen pääministeri Sipilä muistutti siitä, että myös edellinen hallitus tarvitsi asioiden valmisteluun aikaa. Yksi esimerkki, jonka muistan, on se, että Sipilän hallituksen ohjelmassa jo luvattiin se, että kivihiilen energiakäyttö kielletään lailla. Tämä oli yksiselitteisesti hallitusohjelmassa, mutta varsinainen lakiesitys tuli vasta viime syksynä, eli sen valmisteluun meni noin kolme vuotta.

Kun keskustelemme niistä toimista, joilla työllisyyttä parannetaan, toivoisin, että kaikki lukisivat viime lauantaina Helsingin Sanomissa olleen valtiovarainministeriön valtiosihteeri Hetemäen haastattelun. Hän totesi siinä, että ero Suomen ja muiden Pohjoismaiden työllisyysasteessa tulee nimenomaan siitä, että meidän työvoimapolitiikkamme on erilaisista kuin muissa Pohjoismaissa. Vuoden 2017 tietoja jos verrataan, niin Suomessa olisi 290 000 ihmistä enemmän töissä, jos työllisyysaste olisi yhtä hyvä kuin Ruotsissa. Helsingin Sanomat vertasi tätä siihen, että 22 000 Hartwall-areenallista ihmistä enemmän olisi Suomessa töissä, jos työllisyysaste olisi sama kuin Ruotsissa.

Ministeri Lintilä totesi, että avoimia työpaikkoja on ennätysmäärä, 111 000. Kyse ei ole pelkästään siitä, miten luodaan työpaikkoja, vaan siitä, miten saadaan työpaikkoihin tekijät. Siinä on kolme avainasiaa — ainakin kolme asiaa: koulutus, työvoimapalvelut ja työperäinen maahanmuutto.

Koulutuksen suhteen hallitus kääntää linjan verrattuna edelliseen hallitukseen. Edellinen hallitus leikkasi koulutuksesta. Rinteen hallitus lisää koulutuksen määrärahoja useilla sadoilla miljoonilla pysyvästi joka vuosi. Sen lisäksi tulevat kertaluontoiset koulutuspanostukset.

Työvoimapalveluista, niiden kehittämisestä, työllisyyspolitiikan kehittämisestä on pitkä lista: Yksilöllisemmät palvelut, osatyökykyisten palvelujen kehittäminen, kuntakokeilut — kuten edustaja Viitanen keskustelussa mainitsi, Tampere on yksi niistä paikkakunnista, joilla onnistunut paikallinen kokeilu on saavuttanut hyviä tuloksia — palkkatukiprosessin nopeuttaminen, ensimmäisen työntekijän palkkaamisen helpottaminen yrittäjille ja niin sanotun työttömyysputken alarajan nosto yhdellä vuodella. Työperäistä maahanmuuttoa helpotetaan muun muassa sillä, että tavoitteeksi asetetaan työluvan käsittely yhdessä kuukaudessa.

No, tänään tässä keskustelussa ei ole niin voimakkaasti noussut esille, mutta ainakin sosiaalisessa mediassa on näkynyt se, että Rinteen hallituksen muodostamisen jälkeen myös kokoomus on löytänyt sisäisen ilmastoaktiivinsa — se on oikein hyvä asia. On arvosteltu hallitusta muun muassa siitä, että turpeen veroa ei olla nostamassa nykyhetken tasosta ensi vuoteen verrattuna. No, minäkin olisin oikein mielelläni nähnyt, että turpeen veroa olisi nostettu jo ensi vuoden budjetissa, mutta hallitusohjelma sisältää kuitenkin energiaverotuksen ilmastoperustaisen kokonaisuudistuksen, joka valmistellaan ensi kesän budjettirii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

heen, ja mainittakoon, että edellisen hallituksen yksi ensimmäisiä tekoja oli turpeen energiaveron alentaminen, sitä myöhemmin nostettiin mutta ei samalle tasolle kuin mikä se oli, kun hallitus aloitti.

Tämä hallitus on asettanut tavoitteeksi, että Suomi on maailman ensimmäinen hiilineutraali hyvinvointiyhteiskunta. Tämäkään ei toteudu vielä ensi vuoden budjettiriihen päätöksillä. Tarvitaan monta asiaa, ja niitä [Puhemies koputtaa] on hallitusohjelmassa lueteltu. Kaiken kaikkiaan myös tämä hallitus tarvitsee aikaa käytännön toimien valmisteluun, aivan niin kuin kaikki Suomen hallitukset ovat tarvinneet, mutta tavoitteenasettelu luo toivoa tulevaisuudesta, niin nuorille kuin muillekin.

19.07 Juho Kautto vas: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mykkänen ja välikysymyksen muut allekirjoittajat nostivat esille vahvan valtiontalouden köyhän parhaana turvana. Valtiontalouden vastuiden hoito köyhienkin kannalta on tärkeää, mutta olennaisempaa on, että hallituksessa istuvat puolueet, joissa tiedetään ja ennen kaikkea välitetään köyhimpien elämästä.

Minä itse uskon tietäväni jotain pienituloisten elämästä. Ennen eduskuntaan pääsemistäni olin työttömänä ja sain työmarkkinatukea. Työttömänä ollessani sain kokea silloisen hallituksen tekemät leikkaukset elämässäni, vaikka olin varmuudella hyvin aktiivinen työtön työnhakija. Uskon, että monet välikysymyksen allekirjoittaneet edustajat eivät edes tiedä, kuinka paljon tämä saamani työmarkkinatuki on kuukaudessa. Voin kertoa, ettei sillä elämää juuri voi suunnitella eteenpäin. En toivo kenellekään täällä salissa sitä, että joutuu tulemaan toimeen niin pienillä tuloilla, vaikka se saattaisi olla monella tavalla avartavaa.

Välikysymyksessä kannetaan siis huolta ennen kaikkea valtiontalouden tilasta. Olisi kuitenkin suotavaa muistaa, ettei Suomen valtionvelka ole bruttokansantuotteessa ja kansainvälisesti mitattuna mitenkään erityisen suuri.

On hyvä myös muistaa, ettei Rinteen johtaman hallituksen ensi vuoden budjetti ole poikkeuksellisen alijäämäinen. Näitä teki edellinenkin hallitus ja vieläpä noususuhdanteissa. Näihin alijäämäisiin budjetteihin oli keskeisenä syynä ylimitoitettut veronkevennykset, jotka kohdistuivat jo ennestään hyvätuloihin. On hyvä myös muistaa, että kokoomus on ollut yhtä kautta lukuun ottamatta vuodesta 1987 hallituksessa ja siitä huolimatta — tai voisiko sanoa, että siitä syystä — valtio on velkaantunut tai ainakin vahvasti eriarvoistunut. Tätä eriarvoistumista istuva hallitus pyrkii monin keinoin vähentämään, ja olen tästä ylpeä.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä perätään myös muun muassa vaikuttavia työllisyystoimia. Huoli työllisyysasteen nostamisesta on toki yhteinen. Hallitukselta on tulossa lukuisia esityksiä, joilla saamme yhä useammat töihin. Erona aikaisempiin hallituksiin, joissa kokoomus on vahvasti ollut mukana, on kuitenkin se, että emme tee tätä enää työttömiä kyykyttämällä. Keinovalikoimassa ei ole enää työttömien nöyryyttäminen aktiivimallin leikkurilla tai päivärahojen kestoa lyhentämällä. Niiden keinojen aika oli ja meni, ja tähän kokoomuksen kannattaa vain totutella, vaikka se varmasti koville ottaakin.

Välikysymyksessä kysytään edelleen myös verotuksen perään, jota ollaan allekirjoittaneiden mielestä kiristämässä. Hämmästelinkin, kun kokoomus käytti peräti kaksi kyselytuntia asian vatvomiseen. Uskon, että kokoomuksessakin tiedetään varsin hyvin, että hallitus on keventämässä verotusta. Tätä ei tehdä tosin enää ennestään rikkaimpia muistamalla. Hallitus muistaa veronkevennyksillä ennen kaikkea niitä ahkeria pienituloisia mutta myös niitä ahkeria keskitulotuloisia työntekijöitä, joista kokoomus on kantanut erityistä huolta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Toivottavasti välikysymyksen allekirjoittajat tiedostavat myös, mistä tulivat nämä työntekijöiden maksettavaksi tulleet sosiaaliturvamaksujen korotukset. Nämä tulivat kilpailukyky sopimuksen kautta, johon aikaisempi hallitus painosti ammattiliitot pakkolaki uhalla, juuri sen kiky-sopimuksen, minkä kautta leikattiin myös julkisen alan pienituloisten työntekijöiden lomarahoja ja laitettiin työntekijät tekemään torpparipäiviä. Tästä saavutuksesta minä en olisi ylpeä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen talousarvio vuodelle 2020 on hyvin tasapainoinen, ja sen avulla vahvistetaan pieni- ja keskituloisten ostovoimaa. Ostovoima nousee rikkainta kahta kymmenystä lukuun ottamatta kaikilla. Ensi vuoden talousarviossa halutaan nostaa työttömiä, eläkeläisiä, opiskelijoita ja paljon sairastavia köyhyysloukusta. Tämä ei ole mielestäni millään lailla vastuutonta talouspolitiikkaa vaan inhimillistä sellaista. Vastuullista ja inhimillistä talouspolitiikkaa voi harjoittaa samaan aikaan, vaikka tämä erityisesti kokoomukselle tuntuukin olevan vierasta. — Kiitos.

19.12 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Olen kuunnellut tätä keskustelua, jossa edustajakollegat ovat käyttäneet erinomaisia puheenvuoroja, ja jäsentänyt tämän oman puheenvuoroni tämän keskustelun aikana, eli tämä ei ole niin sanottu etukäteen kirjoitettu puheenvuoro.

Aivan ensimmäiseksi haluan todeta, että välikysymys on erittäin järeä ase, jota tulisi käyttää harkiten. Nyt tehty välikysymys edustaa mielestäni melko pinnallista irtopisteiden keruu -politiikkaa, [Antti Rantakangas: Kyllä!] ja vaikka aihe, talous- ja työllisyyspolitiikka, on sinänsä tärkeä, niin oikeasti juuri tälle välikysymykselle ei nyt olisi tarvetta. Elokuussa työttömyysaste oli 6,1 prosenttia ja työllisyysaste 73,5 prosenttia. No, eihän tätä välikysymystä ole tietysti tehtykään ihan tämän tilanteen mukaan, vaan olen toki kuunnellut täällä tarkkaan ja ymmärtänyt, että ollaan tulevaisuudesta olevinaan huolissaan.

Itse en halua nyt kärjistää tätä keskustelua vaan suhteellistaa sitä. Otan erään esimerkin. Yli 55-vuotiaiden, tai siis oikeastaan 55—65-vuotiaiden, työllisyysaste oli 20 vuotta sitten 30 prosenttia. Tällä hetkellä se lähentelee 70:tä prosenttia. Tämä on siis pitkän kehityksen tulos. Se, miksi mainitsen tämän ikäryhmän, on erittäin tärkeätä hallituksen asettaman tavoitteen kannalta, joka on 75 prosentin työllisyysaste ja enintään 4,8 prosentin työttömyysaste. Väitän, että näistä kahdesta tärkeästä numerosta tämä ensin mainittu on helpommin saavutettavissa kuin tuo jälkimmäinen, syystä että meidän ikärakenteemme on tällä hetkellä sellainen, että jos me katsomme viisivuotisikäryhmiä, niin meillä se ikäryhmä, jotka tällä hetkellä ovat 55—60-vuotiaita ja 60—65-vuotiaita, on 360 000 ihmistä. Sen sijaan se ikäryhmä, joka on tulossa 15—19-vuotiaiden ryhmään, eli on tällä hetkellä 10—14 vuotta, on 290 000 ihmistä. Ja nythän meillä työllisyysaste lasketaan 15—64-vuotiaasta väestöstä, jonka lukumäärä Suomessa on 3,5 miljoonaa ihmistä. Siitä se 75 prosenttia on käytännössä 2,5 miljoonaa, se on se työllisyysaste. Nyt meillä viidessä vuodessa tulee tapahtumaan niin, että se luku, josta me laskemme tämän työllisyysasteen, pienenee 80 000:lla. Poliitiikka ei ole matematiikkaa, mutta oikeasti on nyt niin, että pelkästään nykyinen työvoiman määrä, 2,5 miljoonaa ihmistä, tuottaa tämän 75 prosenttia, koska se luku, josta se lasketaan, se 75 prosenttia, on, kuten mainitsin, 80 000 pienempi kuin se on tällä hetkellä. Sen takia tässä on aivan avainasemassa nyt se, miten me saamme työllistettyä yli 55-vuotiaat. Toki on tärkeää tietenkin myös siellä nuoressa päässä, että me saamme opintotuet, koulutusasiat kuntoon niin, että ihmiset valmistuvat nopeasti ja pääsevät työmarkkinoille ja heillä on sen mukainen osaaminen, mutta erityinen haaste tulee olemaan tietysti tässä korkeammassa ikä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

ryhmässä. Tämä on minusta hyvin tärkeätä tässä, ja en ollenkaan liity niihin, jotka sanovat, että tämä on helppo, tämä työllisyystavoite. Tämä tulee vaatimaan, varsinkin nyt kansainvälisten talouden suhdanteiden kääntyessä, todella paljon.

Mutta niistä keinoista täällä onkin eniten puhuttu, ja otan nyt tässä puheenvuoroni loppuksi ihan yhden esimerkin. Täällä on muutamissa muissa puheenvuoroissa viitattu tähän länsirannikon hyvään taloustilanteeseen — Uusikaupunki, Rauma, Turku ja niin edelleen. Eihän se, että meidän telakoilla nyt on hyvä tilauskanta tai että autokauppa käy, ole kiky-sopimuksen ansiota, jokainenhan sen ymmärtää. Kyllä se on tämän kansainvälisen taloudellisen suhdanteen ja sen ansiota, että meillä oli olemassa sellainen osaamisverkosto, vaakaat toimintaolosuhteet ja osaamista, joilla me pystyimme vastaamaan siihen kansainvälisen suhdanteen synnyttämään tilanteeseen, jossa, huom., yhtäkkiä maailmalla ruvettiin tarvitsemaan taas laivoja. Finanssikriisin jälkeen kaikilla maailman telakoilla oli valmisteilla kaksi laivaa [Puhemies koputtaa] — kaksi laivaa kaikilla maailman telakoilla. Ei se ole kiky-sopimuksen ansiota, että tämä tilanne on länsirannikolla tämmöinen kuin se nyt on, vaan pitkälti tämän osaamisverkoston. [Puhemies koputtaa] Sen takia luotan tässä osaamiseen. Se on avainasemassa. — Kiitoksia. [Markus Lohi: Kyllä pitää kustannusten olla kilpailukykyisiä!]

19.18 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Myös me perussuomalaiset haluamme esittää tukemme Kuopiossa tänään tapahtuneen vakavan väkivallan uhreille ja omaisille.

Arvoisa puhemies! Tämä välikysymys nostaa esille aiheellisia kysymyksiä siitä, miten tämän päivän hallituksen päätökset tulevat vaikuttamaan maamme tilaan pitkässä juoksussa. Antti Rinteen hallituksella on varmasti haasteita sovittaa kaikkien hallituspuolueiden päämääriä yhteen. Näyttää siltä, että kovasti lupaillaan kaikkea joka suuntaan — kieltämättä erittäin hyviä asioita — mutta entäs ne toimet, kuinka ne saavutetaan? Niitä perussuomalaiset peräivät. Meillä on vaihtoehtobudjetti, joka tulee sisältämään sen, mihin rahaa pistetään, mistä se raha otetaan, ei mitään huuhaa-rahaa.

Keskusta yrittää sinnitellä vihreää ilmastopolitiikkaa tekevässä hallituksessa. Tämä on mielenkiintoista. Nahkojen paksuus kyllä tullaan varmasti mittaamaan tässä pelissä. Syy, miksi nostan tässä yhteydessä esille tämän vallitsevan hallituksen, joka on nyt ruorissa, on tämäntyyppinen kauhun tasapaino yhdistettynä jaettuun vahvan opposition pelkoon. Se on suuri riski talouspoliittisten päätösten osalta. Hallituksen olisi kaikista paineista huolimatta kyettävä tekemään kestävää talouspolitiikkaa. Jonnekin kohdennettu raha on aina jostain pois, ja sitten kun tulot loppuvat, niin otetaan velkaa ja myydään omaisuutta, ja se jos mikä on lyhytnäköistä politiikkaa. Hallituksessa perustellaan tuhlailua tulevaisuusinvestoinneilla. Ne toimet, joiden takia nyt Suomea ajetaan kohti kuilun reunaa, eivät oikein vakuuta, sen enempää kuin vaalien alla SDP:n lupaamat kuuluisat vappusataset.

Valtion omaisuuden myynti kattamaan esimerkiksi kehitysavun ja hallitsemattoman maahanmuuton kustannuksia on mitä lyhytkantoisinta toimintaa. Hyvät ministerit — jaha, siellä ei ole yhtään paikalla, sanon silti — älkää laittako tuottavaa lypsylehmää teuraalle ennen aikojaan. Kun tarkastellaan valtion pörssiomistusten pitkän aikavälin arvokehitystä ja osinkotuottoja, ei tarvitse kahta kertaa miettiä, onko omistusten kevytkenkäinen myyminen järkevää vai ei. Toinen tarina onkin nämä sähköverkkoyhtiökaupat ja niiden vaikutukset tavallisten suomalaisten arkeen. Joku nokkelikko varmasti keksii vedota valtion pörssiomistusten kokonaisarvon kehitykseen, koska se on noussut. Miettikääpä, hyvät kollegat, paljonko valtion pörssiomistus olisi tällä hetkellä, jos omaisuutta olisi kaupattu pois

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

edes hieman maltillisemmin. Niin, Rinteen hallitus, kansa ei pidä tuhlailevasta, vastuuttomasta taloudenpidosta.

Välikysymyksessä nousee esille työperäinen maahanmuutto, jossa kokoomus on vahvasti samoilla linjoilla hallituksen kanssa, eli maahanmuuttajia lisää ja paljon. Perussuomalaiset ovat ainoa puolue, joka vastustaa työperäisen maahanmuuton keinotekoisia tehostamista. En usko, että hallituksen toimilla onnistutaan houkuttelemaan Suomeen lisää niitä kuuluisia saksalaisia insinöörejä vaan matalapalkka-alojen työntekijöitä perheineen, joiden elämää yhteiskunta sitten rahoittaa todennäköisesti tulonsiirroilla. Samalla kuritetaan suomalaista työntekijää. Mutta sillä ei tunnu olevan oikein väliä. Lisääntynyt maahanmuutto vain vahvistaa sosiaali- ja terveysmenojen kasvua, joka on yksi keskeisimmistä Suomen tulevaisuuden haasteista. Mielestäni huoltosuhteen haasteisiin tulee vastata kestävin rakenteellisin uudistuksin ja teknologian avulla. Eikö Suomessa pitäisi tähdätä hyvinvoinnin, turvallisuuden ja onnellisuuden lisäämiseen maahanmuuttoon nojaavan väestönkasvun tavoittelun sijaan? Juuri turvallisuus ja taloudellinen tilanne vaikuttavat lasten hankkimisen suosioon. Hallitus, panostettaisiinko tähän asiaan?

Arvoisa puhemies! Näin lopuksi: Yrittäjät määrittävät vahvasti kansantaloutemme suuntaa. Toivoisin hallitukselta tuhtia kädenojennusta pienyrittäjille, erityisesti tuhansille itsensä työllistäville mikroyrittäjille. Ministeri Lintilä puhui strategiasta heidän suhteensa, ja toivon, että siitä tulee konkretiaa. Arvonlisäveron alarajan nosto olisi yksi keino edistää yrittäjyyttä. Olen henkilökohtaisesti sitä mieltä, että nyt hallituksella olisi hyvä tilaisuus nostaa alvin alaraja suoraan 30 000 euroon.

Ja lopuksi: kannatan [Puhemies koputtaa] perussuomalaisten tänään esittämää epäluottamuslausetta hallitukselle. — Kiitos.

19.23 Sari Multala kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa toivoisi kuulevansa enemmän senkaltaisia puheita kuin edustaja Kyllösen puhe täällä aikaisemmin. Siinä keskityttiin rakentavasti tulevaisuuden pohtimiseen. Kiitos siitä.

Politiikka olisi helppoa, jos voisi keskittyä ainoastaan menojen lisäämiseen, panostuksiin — mistä monista mekin olemme iloisia — jos tulopuolesta ei tarvitsisi huolehtia lainkaan. Kokoomuksen välikysymys lähtee siitä, että haluamme patistaa hallitusta toimimaan nopeasti oman hallitusohjelmansa mukaisesti huolehtimalla tulopuolesta samaan aikaan kun menoja lisätään. Moni on toppuutellut, että ”ei tässä vielä ole ehditty päättää toimista”. Ongelma vain on se, että riittävistä toimista olisi kannattanut sopia edes alustavasti jo hallitusohjelmaneuvotteluissa. Konkreettisten toimien tekeminen seuraavien vaalien lähestyessä tulee yhä vaikeammaksi. Lisäksi rakenteellisten uudistusten tekeminen olisi helpompaa silloin kun ollaan vielä kasvun ajassa, huomattavasti vaikeampaa silloin kun talous supistuu.

Joku täällä totesi, että muissa Pohjoismaissa työllisyys on korkeampaa runsaan palkkatuen käytön vuoksi. Tässä varmasti on osasy, mutta kun tarkastellaan vähän laajemmalla perspektiivillä ja objektiivisesti kansainvälistä kilpailukykyä ja työmarkkinoita, Suomessa työmarkkinat ovat edelleen erittäin jäykät, ja tämä on yksi haasteistamme. Tämä tarkoittaa siis sitä, että työn perässä muuttaminen ei ole riittävän kannattavaa, paikallista sopimista ei riittävästi mahdollisteta ja sosiaaliturvan ja verotuksen yhteisvaikutuksesta meillä on edelleen liikaa kannustinloukkua. Suomessa on rakenteellista työttömyyttä, jonka matalimman tason olemme nyt suunnilleen nähneet. Työllisyyden parantuminen tapahtuu siis tästä eteenpäin vain todellisten rakenteellisten uudistusten kautta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Arvoisa puhemies! Suomalaisen hyvinvointivaltion tulevaisuus on riippuvainen työllisyysasteen kasvamisesta, ja tästä ilmeisesti olemme lähes kaikki täällä yksimielisiä. Huoltosuhteen heikentyessä meillä on entistä vähemmän tekeviä käsiä huolehdittavia kohden. Tilanne on kestävä, eivätkä tällä viikolla julkaistut väestönkasvuennusteet tuoneet tähän keskusteluun valoa tunnelin päähän. Olen huolissani siitä, että vaikka ennen vaaleja usea puolue puhui rakenteellisten uudistusten tarpeesta, ympäristölle haitallisten yritystykien karsimisesta miljarditolkulla ja työllisyyden kasvun tarpeellisuudesta, nämä puheet tuntuivat unohtuvan, kun päästiin jakamaan rahaa.

On hiukan huvittavaa, että tässä salissa tänään kaikki edellisen kauden teot ovat kokoomuksen syytä. Kannattaa muistaa, että edellisen hallituksen ohjelmaa tehtäessä pääministeri oli keskustalainen ja perussuomalaiset oli toiseksi suurin puolue. Mielellämme otamme tietysti ansioksemme työllisyyden kasvun 140 000 henkilöllä. Annamme mielellämme kuitenkin tästä kunniaa osan myös muille silloisille hallituspuolueille, ja samoin siinä auttoi suhdannekehitys. Samoin emme kuitenkaan suostu kantamaan koko taakkaa siitä, mitä menoja leikattiin ja mitä ei. Kuten nykyisetkin hallituspuolueet tietävät, kaikki ovat aina neuvottelukysymyksiä ja kompromisseja. Kukaan ei varmasti leikkaa mielellään erityisesti koulutuksesta. Samaan hengenvetoon on todettava, että keskustan esittämät työllisyyskeinot kuulostivat oikein hyviltä — ei kun toimeen vain!

Arvoisa puhemies! Jos työministeri Harakka olisi ollut täällä, olisin halunnut kiittää häntä siitä, että hänen johdolla valmistellaan kaupunkien roolin kasvattamista työllisyshoidossa, kokeilujen muodossa nyt alkuun. Hän totesi, kun tätä kokeilua julkistettiin, että ”työllisyyspalveluiden paranemisen onnistumisen kannalta on keskeistä, että sovitamme yhteen valtiolta siirtyvän työllistämisosuuden kuntien sosiaali- ja terveyspalveluihin ja koulutukseen”. Olen tästä samaa mieltä. Samaan aikaan pohdin, kuinka tämä hieno ajatus sopii yhteen sen kanssa, että sosiaali- ja terveyspalveluita kaavaillaan siirrettäväksi maakuntien järjestettäväksi.

Arvoisa puhemies! Vielä sana ilmastonmuutoksesta: Haluamme kannustaa tässäkin hallitusta tehokkaiden keinojen löytymiseen. EU:n puheenjohtajamaana Suomella on nyt mahdollisuus vaikuttaa. Toivottavasti se mahdollisuus käytetään. Olen kuitenkin huolestunut niistä puheista, joissa haikaillaan talouskasvun tavoitteesta luopumista. Olennaista on, että samaan aikaan kun talous kasvaa, luonnonvaroja ei käytetä yli kestävien rajojen. Tätä kutsutaan irtikytkennäksi. Ei markkinatalous ole ilmastonmuutokselle ongelma vaan ratkaisu. Kun joku asia — eli saastuttaminen — alkaa maksaa, sitä tehdään vähemmän. Näin markkinatalous toimii. Emme siis tarvitse vähemmän markkinataloutta hillitäksemme ilmastonmuutosta, vaan enemmän. [Puhemies koputtaa]

Toimien tehokkuutta ei voida kuitenkaan mitata sillä, kuinka paljon niihin käytetään rahaa. Tämä pätee niin ilmastonmuutokseen kuin työllisyyteenkin. [Puhemies koputtaa] Todella toivon, että hallitus tuo nimenomaan tehokkaita toimia niin ilmastonmuutoksen hillinnässä kuin työllisyydessä. Näin ei ole vielä tähän mennessä tapahtunut, joten epäluottamuslause on perusteltu.

19.29 Antti Rantakangas kesk: Arvoisa puhemies! Kun katsoo tätä eduskuntasalia tällä hetkellä, puoli kahdeksan aikaan alkuillasta, niin voi todeta sen, että kovin paljoa tämä välikysymyskeskustelu ei näytä opposition edustajia kiinnostavan. [Anne Kalmari: Eikö työllisyys kuitenkin kiinnosta?] Täällä käydään pitämässä varmaan ryhmäkanslian pohjis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

ta tehty puheenvuorot ja sitten lähdetään muualle. Mutta sen sijaan hallituspuolueiden edustajat ovat kiitettävästi paikalla, ja monipuolisesti.

Jos pari kommenttia ennen varsinaisia omia sanojani kokoomuksen ja perussuomalais-ten puheitten linjasta:

Perussuomalaisien puheitten linjahan on ihan yksinkertainen: kaikkea hyvää kaikille ja rahat pois maahanmuutosta. Mutta siinä on se epälooginen yhtälö, että me tarvitsemme kaikkien tutkimusten mukaan lisää työntekijöitä tänne Suomeen, me tarvitsemme maahanmuuttajia, me tarvitsemme syntyvyyden kohentamista ja työllisyysasteen parantamista.

Kokoomuksen logiikka on taas se, että huonosti sammutettu. Ja tästä teidän logiikastanne, että teette välikysymyksen muutama kuukausi sen jälkeen, kun hallitus on nimetty: Edustaja, entinen ministeri Orpohan hyvin tietää, että ne toimet, mitä hallitus tekee, eivät tule sinä hetkenä voimaan ja sinä hetkenä johda tuloksiin. Siinä menee vuosi pari aikaa ennen kuin ne vaikuttavat, ja tässä mielessä tämä ajoitus oli tietysti aika lailla populistinen — mitä sanaa käytin — mielikuvia rakentava esitys. Totta kai parlamentarismiin kuuluu, että välikysymyksiä voidaan tehdä, mutta tämä meni vähän suutariksi ja limboksi.

Rinteen hallituksen työllisyyspolitiikan tavoitteethan ovat oikeita: 75 prosentin työllisyysaste ja 60 000 työllistä. Se on kova tavoite, ja sen takia oli hyvä, että hallitusneuvotte- luissa sovittiin tästä perälaudasta eli siitä, jos tämä ensi syksynä budjettiriihessä ei näytä toteutuvan, niin sitten otetaan käyttöön uusia toimenpiteitä. Keskustan ryhmäpuheenvuoron pitänyt edustaja Sipilä toi meidän konkreettiset esityksemme: seitsemän kohtaa, joita olisi hyvä jo alkaa valmistelevaan hallituksen piirissä tulevia päätöksiä varten.

Muuten tästä yleisestä talous- ja työllisyys-tilanteesta. Kaikki me ymmärrämme, että Suomenkin talouteen ja työllisyyteen vaikuttaa erittäin paljon kansainvälinen taloustilanne. Me olemme nyt haastavassa tilanteessa: Kauppasota Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä on tosiasia, sitä sanaakin jo käytetään yleisesti. Se merkitsee meille myöskin negatiivisia asioita. Brexitin vaikutus tänne talouteen on vielä tuntematon. Saksan heikko kasvu ja Euroopan muutenkin heikko taloustilanne merkitsevät meille paljon, koska se on tärkein vientialue. Eli me emme saa kansainvälisestä taloudesta vetoapua, ja sen takia on tärkeää, että me teemme omat toimmemme mahdollisimman tehokkaasti. Mehän olemme viennistä riippuvainen maa, niin kuin tiedetään.

Mitä ne omat toimet sitten ovat? Finanssipolitiikka on tietysti yksi tärkeä asia, joka on eduskunnan ja hallituksen käsissä. Lainsäädäntövalta, eli säädämme sellaista lainsäädäntöä, joka keventää byrokratiaa, mahdollistaa yrittäjyyttä ja antaa edellytyksiä sille, että täällä voidaan menestyä ja saada myöskin uutta kasvua aikaan. Työmarkkinapolitiikka on tärkeää, ja sen takia on tärkeää nyt, että hyvässä yhteistyössä rakennetaan sellainen ratkaisu, joka tukee työllisyyttä. Minusta oli hieno kuulla, kun pääministeri puhui työmarkkinajärjestöistä ja otti myös yrittäjäjärjestön siihen mukaan, ja se on tärkeää, että myös yrittäjät ovat siinä pöydässä, kun näitä toimenpiteitä sitten ratkaistaan.

Mitä tulee sitten näihin konkreettisiin keinoihin, niin kyllähän ne panostukset, mitä nyt tehdään työllisyystoimenpiteisiin — parannetaan sosiaaliturvaa, pienimpiä eläkkeitä, panostetaan koulutukseen ja turvallisuuteen — rakentavat sellaista positiivista toimintaympäristöä kansalaisille eli luottamusta siihen, että heikoimmistakin huolehditaan, ja toisaalta luodaan edellytyksiä sitten uuden kasvun aikaan saamiselle muun muassa koulutuksen kautta. Tässä mielessä nämä ovat olleet hyviä.

Haluan lopuksi nostaa vielä yksittäisistä asioista luonnonvarat ja niitten hyödyntämisen. Kuten tuossa aiemmin sanoin, pohjoisessa on suunnitelmassa 5 miljardin euron inves-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

toinnit ja ne perustuvat hyvin pitkälle meidän luonnonvaroihimme, ja sen takia on tärkeää, että eri toimenpitein mahdollistetaan luonnonvarojen hyödyntämistä, tietenkin yritystoiminnan lähtökohtien pohjalta.

Viimeisenä sanon, että ei pidä unohtaa suomalaista maataloutta ja ruoantuotantoa. Tässä ketjussa on edelleen noin 300 000 suomalaista töissä eri puolilla Suomea, ja se on tietysti meidän kannaltamme muutoinkin tärkeää, että maatalouden elinvoimasta ja maatalouden kannattavuudesta huolehditaan. Hallitus on omassa ohjelmassaan kirjannut tämän tavoitteen näkyvästi, ja se tukee omalta osaltaan myöskin työpaikkojen säilymistä ja Suomen myönteistä kehitystä.

19.34 Noora Koponen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä eduskunta! Milloin viimeksi me tässä salissa istuvat — joista tosin oppositiosta ja erityisesti kokoomuksesta on enää kovin vähän edustajia paikalla — olemme miettineet omaa työkykyisyyttämme? Oliko se kenties sairastuessa flunssaan tai ehkä silloin, kun siivotessa sattui selkään, vai silloin, kun oma elämä käveli arvaamattomasti ylitse ja tuntui vievän jalkojen alta pohjan hetkeksi kokonaan, vai silloin, kun oma mielenterveys ei ollutkaan enää itsestäänselvää? Kuka silloin auttoi sinua? Kannatteliko joku tai tsemppasiko eteenpäin? Miten jaksoit tehdä työtäsi silloin, kun sinun tai läheisesi sairaus tai vammautuminen otti arjesta vallan? Oliko palvelu- ja työllisyysjärjestelmämme silloin tukenasi ja turvanasi, vai tuntuiko se enemmän taakalta?

Työkykyisyyden suunnittelu tulisi aina aloittaa välittömästi, kun työkyvyn koetaan olevan uhattuna. On mietittävä, riittääkö kuntoutus ylläpitämään työkykyä, tarvitaanko mielenterveyttä vahvistavia palveluja, kevennetäänkö työnkuvaa vai aletaanko miettimään uudelleen koulutautumista. Mikä on realistinen tavoitetaso työllistymiselle? Fysioterapeuttina olen käynyt potilaideni kanssa lukuisia edellisenkaltaisia keskusteluja. Vastaavien tilanteiden äärellä asiakkaani kysyivät minulta vastaanotolla lähes aina: kuka minua nyt auttaa, kuka maksaa, ja mikä lomake minun tällä kertaa pitää täyttää ja miten?

Yksi muuttuva tekijä keskusteluissa ja tilanteissa on kuitenkin aina ollut, ja se on ihminen. Jokaisen tilanne on erilainen, ja siksi myös järjestelmämme täytyy tunnistaa ja taipua yksilöllisyyteen paremmin. Tämä hallitusohjelma haluaa työllistymistä tukeakseen vastata myös tähän tarpeeseen. Se haluaa panostaa ennalta ehkäisevään kuntoutukseen ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamiseen, jotka ovat yksiä niistä olennaisista, tärkeistä keinoista, joiden avulla työllistymistä on mahdollista tukea ja parantaa. Ammatillisen kuntoutuksen piirissä on ollut viime vuonna Kansaneläkelaitoksen tilastojen mukaan yli 21 000 ihmistä. Kuntoutuspsykoterapiaa on saanut lähes 44 000 henkilöä. Nähtävissä on, että kuntoutuksen tarve on noussut koko 2000-luvun ajan.

Arvoisa rouva puhemies! Työllistymisen lisääminen rakentuu monista eri toimenpiteistä ja osakokonaisuuksista. Yksi hyvä esimerkki tästä on ministeri Harakankin ja usean muun edustajan esiintuoma palkkatuki, josta haluan antaa erityisen kiitoksen. Olisi erittäin olennaista muistaa myös, että jo valmiiksi työssä käyvät ihmiset tai somaattisesti terveet ihmiset eivät ole ainoita, jotka haluavat käydä töissä. He eivät ole ainoita, jotka ovat kykeneviä käymään töissä. On aivan ensisijaista, että haluavilla ja kykenevillä olisi myös realistinen mahdollisuus työllistyä mahdollisesta vammasta tai sairaudesta riippumatta. Työllistyminen on paitsi taloudellisen kestävyysnäkökulmasta tärkeää, mutta se tuo myös sisältöä, rutiineja, elämänhallintaa ja pääomaa tekijänsä elämään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Tämä hallitus on kertonut ja kirjannut, että haluamme kehittää työmarkkinoita myös erityisen tuen tarpeessa oleville henkilöille. Se avaa työllistymismahdollisuuksia tähän saakka niiden ulkopuolella olleille uudella ja paremmalla tavalla. Osatyökykyisten henkilöiden työllistäminen on tärkeää, ja se tuottaa paitsi taloutta vahvistavia myös elämästään ja työstään nauttivia ihmisiä ja tekee näin tulevaisuudesta parempaa ja turvallisempaa meille kaikille.

19.38 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Opposition tehtävä on tarjota vaihtoehtoja hallitukselle ja hallituspolitiikalle. Tänäpä on tullut selväksi, että kokoomuksen vaihtoehto on työttömien kyykyttäminen ja sosiaaliturvan leikkaukset. Ne ovat kokoomuslaisia työllisyystoimia, eivätkä hallituksen työllisyystoimet kelpaa, sillä niiden lähtökohta on eri. Hallitus lähtee siitä, että poistetaan työllistymisen esteitä ja tuetaan työkykyä ja osaamista. Jos tällä välikysymyskeskustelulla on jotain saavutettu, niin ainakin se, että kokoomuksen kannat ovat nyt kirkastuneet. Kokoomuksen mielestä ilmeisesti työttömän kyykytys on ainoa oikea työllisyyspoliittinen tie eikä eriarvoisuuden torjumiseen, perusturvan parantamiseen ja koulutuksen tasa-arvon parantamiseen voi käyttää rahaa ilmeisesti missään tilanteessa.

Mutta, arvoisa puhemies, työllisyyden parantaminen on tärkeä joskaan ei helppo tehtävä. Työllisyyteen vaikuttavat maailmantalouden kehityskulut, joihin Suomi voi vaikuttaa rajallisesti. Kuitenkin jossain määrin voimme itsekin vaikuttaa asioihin ja me voimme tehdä yhtä jos toista työllisyyden vahvistamiseksi. Suurimmat haasteemme tällä hetkellä ovat kohtaanto-ongelmat, osatyökykyisten työllistymisen tukeminen sekä vaikeasti työllistyvien työllisyystilanne. Näiden ilmiöiden ratkaisuun ei ole hokkuspokkustemppeja eikä keppi auta. Sen sijaan auttaa voivat räätälöidyt työllisyystoimet ja työllistymisen tukeminen, henkilökohtainen ohjaus, sosiaaliturvan byrokratialoukkujen purkaminen, koulutus ja työkyvyn vahvistaminen, ja kas, kaikki nämä elementit ovat hallituksen työkalupakissa. Nämä kaikki ovat tärkeitä työllisyystoimia ja osa aktiivista pohjoismaista työllisyyspolitiikkaa. Kaikista vaikuttavimpien työllisyystoimenpiteiden suoria vaikutuksia voi olla vaikea eksaktisti mitata, ja tulosten saavuttaminen vie myös aikaa. Kuitenkin juuri niitä toimia pitää tehdä, jos työllisyydestä halutaan huolehtia pitkällä tähtäimellä. Yksi vaikuttavin asia on koulutukseen panostaminen. Me tiedämme, että koulutuksella on suora yhteys työllistymiseen. Näin ollen hallituksen päätökset panostaa koulutukseen kaikilla tasoilla sekä pidentää oppivelvollisuutta ovat merkittäviä työllisyystoimia, joiden vaikutukset näkyvät kauas. Suomi voi menestyä ja pärjätä vain osaamisella, koulutuksella ja tuottavuudella.

Arvoisa puhemies! Oppositio on kysellyt, mistä leikataan, jos työllisyysastetavoitetta ei saavuteta. Ensinnäkin peräänkuulutan malttia: monien toimien vaikutukset ottavat aikaa. Toiseksi on huomattava, että hallituksen pysyvistä menolisäyksistä vain 300 miljoonaa on laskettu rahoitettavaksi työllisyyden paranemisella. Loput rahoitetaan pysyvillä tuloilla. Vasemmistoliitto näkee, että jos tulee tilanne, että työllisyys ei vahvistu odotetusti, niin silloin pitää tarkastella myös budjetin tulopuolta uudelleen. Lisäksi on muistettava, että hallitusohjelmaan on sisäänrakennettu suhdannepuskuri siltä varalta, että talouskehitys on vielä ennustettua huonompaa ja Suomi ajautuu taantumaan esimerkiksi kansainvälisen talouskriisin seurauksena. Sellaista tilannetta emme toivottavasti näe, mutta suhdannepuskuri mahdollistaisi suhdannepoliittisesti järkevän ja työllisyyttä tukevan finanssipolitiikan taantumatilanteessa, jolloin välttyttäisiin taantumaa ja työttömyyttä syventäviltä leikkauksilta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Arvoisa puhemies! Eilen julkaistu alueellinen väestöennuste kertoo siitä, että työikäinen väestö vähenee tulevaisuudessa suurten kaupunkien ulkopuolella melko rajusti, jos nykykehitys jatkuu. Jo nyt on työvoimapulaa, joten työvoiman riittävyys on iso kysymys ikääntyvässä Suomessa. On kuitenkin huomattava, että kyseessä on ennuste. Ennusteeseen vaikuttaa oletettu syntyvyys sekä maahanmuutto. Väestöennusteiden valossa on selvää, että työperäistä maahanmuuttoa on edistettävä ja maahanmuuttajien työllistymistä ja Suomeen kiinnittymistä on vahvistettava. Työlupaprosesseja on helpotettava ja työmarkkina-syrjintää on kytkettävä päämäärätietoisesti. Naispuolisten maahanmuuttajien kotoutumiseen ja työllistymiseen on suunnattava erityishuomiota, koska siellä on myös ongelmia.

Myöskään syntyvyysennuste ei välttämättä toteudu. Perheen perustaminen on jokaisen oma asia, mutta työelämän epävarmuus on yksi perheellistymistä estävä tekijä. Työelämän laadusta huolehtiminen on siis myös perhepolitiikkaa. On myös huomattava, että nykyään lapsettomiksi jäävät erityisesti vähän koulutetut. Eriarvoisuus on hiipinyt siis myös perheellistymiseen. Koulutuksen tukeminen ja yhteiskunnallisen eriarvoisuuden vähentäminen sekä työelämän laadun parantaminen ovat siis myös syntyvyyttä edistävää politiikkaa, samoin kuin on vahva ympäristö- ja ilmastopolitiikka, sillä moni nuori empii lasten hankintaa tilanteessa, jossa ekokriisi uhkaa lasten hyvän elämän edellytyksiä. Kun työikäisen väestön määrä vähenee, niin on entistä tärkeämpää huolehtia siitä, että kaikki pysyvät mukana ja työkykyisinä. Hallituksen päämäärätietoinen [Puhemies koputtaa] ja monilla sektoreilla vaikuttava eriarvoisuuden torjunta on siis myös työllisyyspolitiikkaa.

19.43 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Pitää ensiksi tuoda liikenneväen ja pyöräilyliiton terveiset, tuolla oltiin heitä liikennevaliokunnan kanssa tapaamassa ja hallitusohjelma ja liikennepolitiikka ja liikennepanostukset saivat kovastikin kehuja.

Toisaalta kun täällä viime viikkoina ja erityisesti tänään viisi ja puoli tuntia tätä keskustelua olen kuunnellut, niin vähän ihmetyttää, että onkohan meillä sama hallitusohjelma. Niin ihmeellisiä tulkintoja ja puheenvuoroja niin budjettikehyksestä kuin hallitusohjelmasta on kuultu. Vähän vaikuttaa siltä, että meillä ei taida olla yhteinen kasvun, työllisyyden ja talouden suunta, jota Rinteen hallitus ensimmäisessä kehyksessään rohkeasti toteuttaa.

Arvoisa rouva puhemies! Rinteen hallitus panostaa tulevaisuuteen, kasvuun, työllisyyteen. Koulutusleikkausten tie on kuljettu loppuun, ja panostamme koulutukseen satoja miljoonia euroja, millä rakennetaan sitä tulevaisuuden pohjaa: oppivelvollisuusiän nosto, ammatillisen koulutuksen reformin korjaus, lisäresurssit ammatilliseen koulutukseen ja merkittävät panostukset korkeakoulujen perusrahoitukseen.

Työministeri Harakan johdolla on yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa valmisteltu työllisyysohjelmaa — siis yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Ohjelma pitää sisällään laajan työkalupakin työkaluja: palkkatuen vahvistaminen, TE-palvelujen tarjonnan lisääminen. Ja erityisesti näissä työkaluissa on suurin ero muihin Pohjoismaihin, ja uskon, että näillä lisäpanostuksilla sitten tuloksia saadaan aikaan. Aktiivimallin leikkurin poisto, mikroyritysten työllistämiskynnyksen madaltaminen, kansainvälisten osaajien houkuttelu, kotouttamisen tehostaminen, kuntakokeilut pitkäaikaistyöttömyyden hillitsemiseksi ja osatyökykyisten työelämään mukaan saaminen, työkalupakki on aika vaikuttava.

Tärkeää on myös, että yritysten kasvua ja tki-panostuksia lisätään, ja niin kuin tänään on todettu, siellä on neljäksi vuodeksi suunnitteilla kaksinkertainen poisto-oikeus yrityksille laite- ja konehankinnoissa sekä 50 prosentin verovähennysoikeus korkeakoulujen kanssa tehtävästä tki-yhteistyöstä. Erityisesti hallituksen tavoite on myös palauttaa tki-rahoitus lä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

hemmäksi maailman kärkeä. Meillähän ollaan parhaimmillaan valuttu jo puoleentoista prosenttiin, ja maailman kärki menee siellä neljässä prosentissa. Sitä rahoituksen pohjaa nyt sitten vahvistetaan eli panostetaan osaamiseen, tutkimukseen, uusien työpaikkojen sekä innovaatioiden syntymiseen. Lisäpanostukset ovat pakollisia uusien innovaatioiden ja tutkimuspohjan vahvistamiseksi, millä luomme uutta kasvua Suomessa.

Erityisen hienoa on, että hallitusohjelmassa on aluepolitiikka nostettu suureen rooliin. Siellä on iso joukko työkaluja, joista nyt tässä haluan ainakin kaupunkien kasvusopimukset nostaa esille, ja sitä menettelyä nyt sitten ollaan laajentamassa. Ja maakunnissa on hyvin ilolla otettu myös maakunnan kehittämisrahan palauttaminen maakunnan kehittämisen työkaluksi.

Erityisen iloinen olen, että Rinteen hallitus korjaa sen, mikä on rikottu suomalaisessa työelämässä. Työelämään on palautettu työrauha ja luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri yhdessä työmarkkinakentän kanssa. On tärkeää luoda suomalaiseen työelämään yhteistyön ja kasvun ilmapiiri. Tälle työlle luulisi eduskunnan olevan helppo antaa tukensa.

19.48 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty hyviä, laajoja puheenvuoroja siitä, kuinka tärkeää meidän valtiontalouden kannalta on se, että me saamme työllisyysastetta nostettua, ja hallituksen tavoite nostaa työllisyysaste vaalikauden aikana 75 prosenttiin on totta kai erittäin tärkeä ja kannatettava. Kritiikkiä on tullut tietenkin niistä keinoista, mutta kun katsotaan, kuinka pitkään hallitus on nyt toiminut, meillä on kolme kuukautta takana, niin joutuu toteamaan samalla tavalla kuin täällä usea puheenvuoron käyttäjä, että kyllä tämä välikysymys tässä mielessä on pahasti liioiteltu ja ennenaikainen. Pitäisi malttaa hieman odottaa, että hallituksen keinoista tulee sitten tuloksia tai sitten ei tule tuloksia. Mutta aihe on äärimmäisen tärkeä, ja otan esille tässä itse asiassa lähinnä yhden näkökulman, ja se on kohtaanto-ongelma.

Valtiovarainministeri Lintilä totesi puheessaan, että meillä on poikkeuksellinen tilanne: Suomessa on työttömyyttä edelleen aivan liian paljon, mutta samaan aikaan meillä on enenätysmäärä avoimia työpaikkoja. Kun katsoo elokuun työllisyyskatsausta, niin on aika hämmästyttävää, että itse asiassa koko hallituksen neljän vuoden työllisyystavoite saataisiin täytettyä ilman, että me yhtään uutta työpaikkaa loisisimme Suomeen, jos me pystyisimme vain täyttämään nyt avoinna olevat työpaikat, siis työpaikat, joihin yritykset hakevat parhaillaan henkilöstöä mutta eivät ole saaneet.

Meillä on maakunnallisia eroja, mutta jos katsoo, totta kai, kotimaakuntaani Lappia esimerkiksi: meillä työttömiä elokuussa oli noin 8 500 ja avoimia työpaikkoja noin 4 000. Siis jos me pystyisimme ne työttömät sijoittamaan avoimena oleviin työpaikkoihin, niin puolet työttömistä saisivat Lapin maakunnassa työpaikan. Mutta kysymyshän ei ole näin yksinkertainen, emmekä näin kykene tekemään. Meillä on alueellista kohtaanto-ongelmaa, ja sitten meillä on maakuntien ja alueitten sisällä niin, että osaaminen ja vaatimustaso niihin työpaikkoihin eivät kohtaa. Ja tähän tarvitaan monenlaisia lääkkeitä.

Itse ajattelen kyllä niin, että tässä tilanteessa, jossa valitettavasti, erittäin valitettavasti, meidän syntyvyys on romahtanut ja ikäluokat pienentyneet, me tarvitsemme tekeviä käsiä Suomeen. Sen lisäksi, että meidän pitää luoda yhteiskunta, joka on lapsimyönteinen ja korostaa niitä myönteisiä asioita, mitä lapset tuovat meidän ympärillemme, iloa laajemmin — ja sitä kautta saamme syntyvyyttä nostettua — meidän pitää kyllä suhtautua entistä avoimemmin tilanteisiin, joissa Suomessa on avoimia työpaikkoja ja avoimella sektorilla yrittäjä katsoo, että joku henkilö olisi sopiva siihen työpaikkaan. En voi oikein ymmärtää,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

miksi me laittaisimme esteitä, että et saa ottaa työpaikkaa vastaan, et saa tulla hyödyntämään suomalaista yhteiskuntaa. Minusta on aivan sama, tuleeeko tämä henkilö Euroopan unionin sisältä vai unionin ulkopuolelta. Tekeviä käsiä tarvitaan ja tarvitaan kyllä asteittaista tarveharkinnasta luopumista ja mieluummin kannustavia ajatuksia ja asennetta siihen, että työtä tekevät ihmiset ovat lämpimästi tervetulleita Suomeen. Ja tämä kohtaantongelma on minusta se pahin ongelma tällä hetkellä meillä tässä.

Toinen, jota varmasti tarvitaan, on ehkä joustavampi oppisopimuksen käyttö paitsi nuorille ihmisille myös vanhemmille, ja siihen sellainen tuki, että oppisopimus voisi mieluummin liukua sinne koulutuspuolelle kuin työsuhteiden puolelle, mitä se tänä päivänä on, mikä tarkoittaa sitä, että ollaan silloin työehtosopimusten minimipalkkojen kanssa tekemisissä. Tämä on ongelma, koska sen nuoren, tai oppisopimuksessa olevan vanhemmankin ihmisen, antama työpanos sille työnantajalle ei vielä ole tietenkään siinä alkuvaiheessa kovinkaan suuri. Se sitoo koulutusresursseja, työpanos on aika pieni, mutta väline on sinänsä äärettömän hyvä. Ja kun katsotaan vanhempienkin ihmisten tavallaan mahdollisuutta työllistyä uusiin ammatteihin, niin minusta tätä oppisopimustyökalua meidän pitäisi porukalla kyllä nyt muokata siihen suuntaan, että jos tietyltä toimialalta työpaikat vähenevät, niin pystyttäisiin joustavasti käyttämään oppisopimusta ja yhteiskunta tässä tulisi tukemaan sitä, että saataisiin uudelleen koulutettua.

Meidän työelämä on muuttunut, se on muuttunut pysyvästi. Me emme elä enää siinä maailmassa, jossa meillä on elinikäisiä uria tai kymmenien vuosien uria. Me voimme joutua tekemään — eikä se aina välttämättä ole huonokaan asia — useita työuria elämämme aikana, ja tarvitaan uudelleen koulutusta. Ja tämä on kysymys, johon haluan erityisesti kiinnittää huomiota ja haastaa meidät kaikki tässä yhdessä ratkomaan tätä kysymystä.

19.53 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kun puhumme työllistymisestä, puhumme myös työelämästä itsessään. Yhä useampi nuori pohtii huolestuneena jo opintojen aikana, kuinka selviää työelämän haasteista ja paineista. Toisaalta meiltä löytyy paljon ihmisiä, jotka eivät työllisty, vaikka kuinka yrittäisivät. Moni kokee yhä syrjintää työmarkkinoilla. Syrjityksi joutuvat usein vammaiset, työiän loppupuolella olevat henkilöt ja nuoret naiset, joiden pelätään tulevan raskaaksi. Siksi, kun puhumme työllisyyden parantamisesta, puhumme ennen kaikkea siitä, kenellä on Suomessa oikeus ja mahdollisuus työllistyä.

Arvoisa rouva puhemies! Ensimmäistä kertaa historiassa masennus on suurin yksittäinen syy työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymiseen. Mielenterveyssyistä jäädään eläkkeelle yhä nuorempina, ja paluu työelämään on muihin sairausryhmiin verrattuna harvinaisempaa. Meidän onkin tosissaan herättävä tähän ongelmaan. Onkin epäinhimillistä vaatia keppiä työttömille, kun yhä useampi on jo valmiiksi maahan lyöty. Tätäkö kokoomus haluaa?

Onneksi hallitus kepin sijaan panostaa mielenterveyspalveluihin ja pyrkii nostamaan ihmisiä takaisin jaloilleen. Ilman tätä kokonaisvaltaista työkykyyn panostamista emme pääse työllisyystavoitteisiimme. Toisaalta voisimme nähdä valoa myös siellä, missä sitä on. Meillä on iso määrä osatyökykyisiä, jotka pystyisivät osallistumaan työelämään mutta eivät joko tule palkatuiksi tai kykene työelämän nykyisiin tarpeisiin. Onkin erittäin tärkeää, että hallitus on budjetissaan päättänyt panostaa osatyökykyisten työllistämiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Työllisyystaso, jota nyt tavoittelemme, vastaa monilla tavoin pohjoismaista työllisyystasoa. Huomionarvoista on kuitenkin se, että Ruotsissa ja Tanskassa panostetaan työvoimapalveluihin ja palkkatukeen huomattavasti Suomea enemmän.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Valtiovarainministeriön valtiosihteeri Hetemäki totesi lauantaissä haastattelussaan, että panostamalla työllisyyspalveluihin rutkasti enemmän meillä on mahdollisuus saavuttaa tuo pohjoismainen työllisyystaso.

Tulevaisuuden työelämässä, jossa yhä useampi työllistää itsensä tai työllistyy pätkätyihin, eivät toimi kankeat keppiratkaisut. Tulevaisuuden työelämässä toimivat paremmat ja henkilökohtaiset palvelut, joita on saatavilla siellä, missä potentiaalinen työntekijä itse on. Meidän on tosissaan pohdittava sitä, miten yhä useampi pääsee kiinni työelämään — pitkäaikaistyöttömät, maahanmuuttajat ja vammaiset, kaikki nämä ovat ryhmiä, jotka voisivat erityisesti hyötyä palkkatuesta etenkin siellä, missä asumiskulut ovat suuria.

Arvoisa rouva puhemies! Jos haluamme saada nostettua työllisyyttä, meidän on nähtävä työelämä laajempänä kuvana. Millaista on tulevaisuuden työelämä? Kykeneekö se nostamaan yhä useamman ihmisen osalliseksi yhteiskunnassa, vai lannistaako ja uuvuttaako se kansalaisen erilaisilla kovilla työllisyystoimilla? Minusta meillä on oltava tavoitteena osallistava ja joustava työelämä, jossa jokaisella on mahdollisuus tehdä töitä paitsi omia taitoja hyödyntäen myös omia tarpeita kunnioittaen. Toivottavasti myös kokoomus haluaa tätä edistää.

19.57 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Osaaminen ja koulutus ovat parasta työllisyyspolitiikkaa, mitä Suomen kaltaisessa maassa voi tehdä. Kokoomus on väittänyt täällä välikysymyskeskustelussa, että palkansaajien verotus kiristyy ja työllisyyspolitiikan keinot ovat vääriä. Kokoomus onkin hokenut jälleen ahkeruudesta ja väittänyt hallituksen nostavan ahkerien keskituloisten verotusta. Se ei pidä paikkaansa. Keskituloisten ahkeruuden toisteleminen on ikävää kuultavaa niin pienituloiselle ahkeralle pätkätyläiselle kuin myös ahkerasti koko ikänsä töitä tehneelle ikääntyneelle työttömälle — sellaiselle työttömälle, joka ei ahkerasta työnhaustaan huolimatta saa työpaikkaa, koska työnantajat eivät ota ikääntyneitä töihin, vaikka kuinka lähettäisi ahkerasti kymmenittäin hakemuksia.

Kokoomus potee muistinmenetystä. Se on näköjään unohtanut itse siirtäneensä pari vuotta sitten kikyssä työnantajien eläkemaksuja palkansaajille. Tätä kokoomus nyt kutsuu veronkorotukseksi, vaikka se ei ole veroa, joka tulisi valtion kassaan. Vain yksi puolue äänesti eduskunnassa viime kaudella näiden maksujen korotuksia vastaan, ja se oli vasemmistoliitto.

Arvoisa puhemies! Välikysymyskeskustelun aikana on käynyt selväksi, että kokoomukselle eivät kelpaa hallituksen toimet työllisyyspalveluiden parantamiseksi, työttömiä kyykyttävän aktiivimallin purkamiseksi tai osaamisen vahvistamiseksi. Kokoomuksen mielestä työllisyystoimiksi kelpaavat ilmeisesti vain sosiaaliturvan leikkaukset ja työttömien kyykytys. Palkkatuki uudistetaan, ja sen käyttöä lisätään merkittävästi. Tämä on tärkeää. Palkkatuki on tehokasta työllisyyspolitiikkaa, mutta Suomessa se on jäänyt jälkeen pahasti muista Pohjoismaista. Suomen palkkatuki pitäisi lähes kolminkertaistaa, jotta päästäisiin keskimääräiselle pohjoismaiselle tasolle. Kärkimäa Ruotsin saavuttaminen edellyttäisi peräti palkkatuen viisinkertaistamista. Hallitus aikoo toteuttaa myös osatyökykyisille suunnatun työkykyohjelman, jolla helpotetaan heidän työllistymistään. [Ilkka Kanerva: Milläs teet, kun on taskut tyhjt?] — Onko? Vai niin. [Ilkka Kanerva: On, koska velkaa otetaan ja veroja nostetaan!] — Kukahan sitä on ottanut?

Arvoisa puhemies! Suomen kaltainen maa menestyy ainoastaan osaamisella ja koulutuksella, ei palkkoja polkemalla, kikyttämällä tai työttömiä kyykyttämällä. Nopeasti muuttuvassa maailmassa Suomen vahvin kilpailuvaltti on korkea osaamistaso, joka saavutetaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

panostuksilla kaikille koulutusasteille. Erityisen suurta työttömyyden pitkittymistä on nähtävissä yli 50-vuotiailla. Siksi jatkuvan oppimisen uudistus ja mahdollisuudet täydentää osaamista työuran aikana ovat keskeisiä ja niihin hallitus tulee panostamaan. Tämä hallitus ei leikkaa koulutuksesta eikä heikoimmassa asemassa olevilta vaan päinvastoin satsaa koulutukseen ja vähentää eriarvoisuutta. [Ilkka Kanerva: Koska on saatu vähän valtiontaloutta tasapainoon!]

20.01 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Pääministeri Antti Rinteen hallitus on tehnyt hallitusohjelman, jossa kansalaisten viime eduskuntavaaleissa vaatima muutos tapahtuu. Nyt Rinteen hallituksen ensimmäisessä budjetissa kaivattuja, Suomen tulevaisuutta rakentavia uudistuksia lähdetään viemään konkreettisesti eteenpäin. Hallitus tekee oikeudenmukaisuutta ja tulevaisuudenuskkoa lisääviä päätöksiä.

Täytyy hieman ihmetellä kokoomuksen tarvetta lähteä näin budjettikeskustelun alla nujakoimaan välikysymyksellä. Viime vaalikauden toimintaa muistellessa on kyllä helppo ymmärtää, että kokoomukselle nykyinen politiikka on myrkkyä. Teidän kuristava leikkauspolitiikkanne ei ollut kovinkaan oikeudenmukaista. Se vei ihmiseltä uskon siihen, että omilla toimillaan, koulutuksella, työn tekemisellä tai yrittämisellä voisi rakentaa itselleen parempaa huomista. Te veitte ihmisiltä työllistymisen tuen ja rappasitte aktiivimallin sanktiot päälle. Te leikkasitte koulutuksesta ennätysmäärän rahaa. Ja kaikki viittaa siihen, että te olisitte jatkaneet tällä samalla kuristamislinjalla myös tällä kaudella, kun debatissa teitä uskollisesti kolmisen tuntia kuuntelin. Arvoisat kokoomuslaiset, tällä hallituksella on vielä paljon työtä siinä, että oikeudenmukaisuuden tuntemukset ja luottamus palautetaan tähän yhteiskuntaan päätöstenne jäljiltä.

Arvoisa herra puhemies! Hallituksen alkutaival on ollut työntäyteinen, ja täytyy kiittää sitä tarmoa, jolla uudet ministerimme ovat toimeen tarttuneet. Linjanmuutos on tosiasia. Nyt talouskasvun hedelmiä jaetaan tasaisemmin, hallitus tekee korotuksia perusturvaan ja eläkkeisiin, palveluja ja kuntia kuristavat indeksileikkaukset lopetetaan. Aktiivisella työllisyys- ja suhdannepolitiikalla pyritään varmistamaan, että jaettavaa on tulevaisuudessaakin. Työllisyyspolitiikassa käyttöön tulee laaja paketti toimia, joilla työllistymistä tuetaan entistä paremmin niin, että räätälöidyillä, yksilöllisillä palveluilla tuetaan ihmisiä työelämään. Palkkatukea kehitetään purkamalla byrokratiaa ja nopeuttamalla työllistymistä.

Arvoisa herra puhemies! Vaaleissa äänestettiin muutos. Rinteen hallitus toteuttaa tämän muutoksen, ja sen myötä Suomessa siirrytään kuristamisesta paremman tulevaisuuden rakentamiseen myös työelämäkysymyksissä. Rinteen hallituksen keskeinen politiikan päämäärä on ihmisten hyvinvoinnin lisääminen, ja siinä työllisyyden parantaminen on yksi keskeinen tukijalka. Kokoomus rimpuilee tuosta tukijalasta, ja herääkin kysymys, onko yhdelläkään puolueella tässä salissa siihen varaa. Palkkatuen käyttöä lisätään ja, mikä tärkeää, kehitetään, jotta kaikki eurot saadaan käyttöön. Yksinyrittäjiä ja mikroyrityksiä kannustetaan työntekijöiden palkkaamiseen madaltamalla palkkaamisen kynnystä ja siihen liittyviä riskejä. Valmisteluun tulee myös lainsäädäntö työttömän yksilöllisen työnhaun tueksi. Tästä on tullut kentältä valtavasti palautetta, että ihmiset kaipaavat sitä kasvokkain palvelua. Hallituksen kunnianhimoinen tulevaisuuslinja nojaa paitsi työllisyyteen myös osaamiseen, ja tästä syystä hallitus on aloittanut viime vaalikauden jälkeen koulutuksen kunnianpalautuksen — onneksi niin.

Työllisyysasteen kasvun näkökulmasta on äärimmäisen tärkeää, että hallitusohjelma lähtee rakentamaan tulevaisuutta panostamalla hankkeisiin, joiden pohjalta Suomi jatkaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

kasvun uralla. Erityisen tärkeitä ovat panostukset ilmastonmuutosta hillitseviin teknologia-hankkeisiin, jotka tuovat myös työtä. Liikennepuolella on tärkeää, että väylien korjausvelkaa lähdetään parlamentaarisen valmistelun pohjalta lyhentämään. Nämä kaikki, hyvät kollegat, tuovat työtä eri seuduille ja täten auttavat myös hallituksen tavoitetta 75 prosentin työllisyysasteen kohdalla.

20.05 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Pääministeri Rinteen hallitusohjelman talouslinjaukset ja budjettiesitys on laadittu optimistisista lähtökohdista. Syntyy vaikutelma, että ensin on linjattu, että rahaa jaetaan eli kertaluontoisia ja pysyviä menoja lisätään. Talouskasvu- ja työllisyystavoitteella niin ikään perustellaan menolisäyksiä, vaikka väliin jää kiistatta melkoinen vaje.

Tietysti sopii toivoa mahdollisimman suotuisaa talous- ja työllisyyskehitystä. Huolestuttavaa on kuitenkin se, että hallituksen talouspolitiikan linjaa ei ole välttämättä niinkään laadittu talousrealiteettien perustalta ainakaan siinä määrin kuin julkiselta taloudenhoidolta tulee edellyttää ja vaatia.

Pääministeri Antti Rinne on aikaisemmin tässä salissa, aikaisemmissa täysistunnoissa, kertonut noudattavansa vastasyklistä finanssipolitiikkaa. Olen jäänyt miettimään tätä mooneen kertaan, ja tämä asia on jäänyt häiritsemään itseäni, koska nimenomaan tämä käsitys vastasyklisestä talouspolitiikasta ei kuitenkaan täsmää ainakaan hallituksen alkuperäisten suunnitelmien kanssa, sillä hallitus nimenomaan lisää julkisia menoja ja samalla julkisen talouden kestävyyslaskelmat perustuvat hallitusohjelmassa nimenomaan oletettuun talouden ja työllisyyden jatkuvaan kasvuun. Kyse on siis lähtökohtaisesti myötäsyklisestä taloussuunnitelmasta tai sitten pääministerin ennakoivasta lipsahduksesta. Nimittäin, kuten kaikki tietävät, kasvuennusteet ovat aivan odotetusti, ja jo hyvän aikaa, selvästi heikkenneet tai ainakin tasoittuneet alhaisemmalle tasolle. Hallitus saattaa siis päätyä tekemäänkin nimenomaan vastasyklistä finanssipolitiikkaa, lisäämään julkisia menoja, mutta heikkenevässä talouskasvun tilanteessa. Silloin kuitenkin jo valmiiksi alijäämäisen julkisen talouden kestävyys voi revähtää entisestään, koska lisämenojen rahoitus pohjana hallitusohjelmassa on oletettu olevan nimenomaan kohentunut talous- ja työllisyystilanne. Ei mikään ihme, että tänään puheet istuntosalissa, ainakin ministeriaitiosta, ovat olleet jo selkeästi varovaisempia kuin vasta muutama kuukausi sitten.

Hyvät edustajat! Edellä kuvailemani hallituksen talouspolitiikan ristiriitaisuudet ovat ilmeiset. Haluan myös muistuttaa, että budjetti on räikeässä ristiriidassa keväällä esitetyn valtiovarainministeriön oman virkamiesjohdon näkemyksen kanssa. Suuri puute on yhä se, että Suomessa ei ymmärretä, että elinvoimainen talous edellyttää väistämättä sekä vetäviä vientimarkkinoita että kotimarkkinoita. Suomessa on kuitenkin pitkään laiminlyöty nimenomaan kotimarkkinoiden kehitys, vaikka tarvitsisimme selvästi elinvoimaisia kotimarkkinoita myös kasvualustaksi yrityksille ja sitä myöten työllisyydelle. Tarvitsemme tämän fundamentin epäkohdan korjaamista tästä tulokulmasta.

Kotimarkkinoiden tilanteen kehitystä on haitannut vielä laajempi avokätinen rahapolitiinen elvytys, jota on tehty ympäri länsimaita ja euroaluetta. Uuden keskuspankkirahan myötä finanssivarallisuuden arvo on noussut jopa moninkertaiseksi valtaväestön ostovoiman junnatessa lähes paikallaan. Kun samalla arjen kustannukset, liikkumisen ja asumisen kustannukset ovat kasvaneet, monen taloudellinen tila on käynyt ahtaaksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Näistä ja monista muista eri syistä olen sitä mieltä, että hallituksen linja on varsinkin nykyolosuhteisiin kevytmielinen, mutta myös monin kriittisin paikoin puutteellinen tai väärillä raiteilla.

20.10 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Mukavaa, kun salissa on vielä yksi kokoomuslainen. [Mikko Lundén: Ja kaksi perussuomalaista — Sakari Puisto: Nolla ministeriä!]

”Meidän on pakko säästää, sillä ajattelemme tulevaisuuden lapsia ja nuoria.” Tuo oli suurin piirtein ensimmäinen lause, jonka kuulin kokoomuslaisten valtuutettujen suusta, kun olin noussut Helsingin kaupunginvaltuustoon ja valtuusto käsitteli budjettiaan syksyllä 2013. Sen jälkeen olen kuullut tuon hokeman uudestaan, uudestaan ja uudestaan. ”Kuinka outoa perustella lasten ja nuorten hyvinvointiin ja lapsiperheisiin kohdistuvia leikkauksia tulevaisuuden lapsilla”, ajattelin tuolloin ja ajattelen edelleen.

Kokoomuksen välikysymyksessä viljellään tiuhaan sellaisia käsitteitä kuten ”holtiton talouspolitiikka” ja ”holtittomuuden vaarat”, kun kuvataan hallitusohjelman mukaista politiikkaa. Kun puolestaan halutaan korostaa kestävyyttä, pragmaattisuutta ja vastuullisuutta, viitataan kokoomuksen omaan politiikkaan. Usein se ei ole kokoomuksen mukaan edes lainkaan ideologista vaan puhdasta realismia. Niinpä niin.

Arvoisa puhemies! Me olemme koko viime hallituskauden nähneet, mitä tuo vastuulliseksi politiikaksi väitetty linja on käytännössä tarkoittanut. Köyhiin, sairaisiin, työttömiin kohdistuvia säästötoimenpiteitä perusteltiin välttämättömyydellä, työttömiä kurittavan aktiivimallin puolestaan todettiin olevan tarpeellinen rakenteellinen uudistus. Rakenteelliseksi uudistukseksi tuntuikin kelpaavan vain sellainen toimenpide, joka nakertaa universaalien hyvinvointivaltion perustaa.

Tosiasiassa nuo samat vastuullisiksi väitetyt toimenpiteet kasvattivat holtittomasti hyvinvointivelkaa. Kaikkein hurjimmin tuo näkyi satojen miljoonien koulutusleikkauksissa. Käytännössä tuo tarkoitti, että viime hallitus heikensi tulevaisuuden nuorilta yhdenvertaisen mahdollisuuden työhön, kun koulutus ei niukkenevien resurssien vuoksi pysty enää yhtä voimakkaasti toteuttamaan tärkeää tehtäväänsä tasa-arvoisen tulevaisuuden takaajana kaikille nuorille. Esimerkiksi ammatillisessa koulutuksessa koulutusleikkausten takia lähiopetus väheni dramaattisesti ja oppiminen yksilöllistyi entisestään, mikä puolestaan vauhditti eriarvoisuutta. Kun lähiopetusta ja tukea ei ole tarpeeksi, keltasta putoavat helposti juuri ne nuoret, jotka tarvitsisivat kaikkein eniten tukea. Pahinta on, että koulutusleikkausten vaikutukset näkyvät viiveellä, vaikka hallitus nyt paikkaa parhaansa mukaan tilanetta.

Mutta otetaan toinen konkreettinen esimerkki hyvinvointivelasta. Olen usein todennut, että lapsen subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen on hienoimpia universaalien hyvinvointivaltion tasa-arvosaavutuksia. Se ei erottele lapsia taustan mukaan, eikä hoidon tarvetta tarvitse erikseen anoa ja perustella leimaantumisen pelossa, mutta juuri tuohon keskeiseen oikeuteen edellinen hallitus kajosi välttämättömien toimenpiteiden varjolla. Mihin universaalien päivähoito-oikeuden lakkauttaminen sen toteuttaneissa kunnissa käytännössä johti? Siitä kärsivät juuri ne lapset, jotka olisivat tarvinneet varhaiskasvatusta kaikkein eniten. Lisäksi byrokratian määrä lisääntyi. Juuri tämä on se politiikka, jota kokoomuskin omassa välikysymysperustelussaan ajaa, kärjistyneimmillään sellaista hyvinvointiyhteiskuntaa — ja huom. nimenomaan täälläkin kokoomus on koko ajan puhunut vain hyvin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

vointiyhteiskunnasta, ei hyvinvointivaltiosta — jossa julkiset palvelut olisi lopulta tarkoitettu vain rajatulle ryhmälle ihmisiä ja loput voisivat maksaa niistä itse.

Arvoisa puhemies! Talouspoliittinen keskustelu on onneksi moninaistunut siitä, mitä se oli vielä eduskuntavaalien 2015 alla, kun televisio studiossa tikitti velkakello. Asenteet elvytykselle muuttuvat myönteisemmiksi jopa Saksassa. Hallitus on tehnyt täyskäännöksen harjoitettuun politiikkaan monella tasolla. Olennaista on visio tulevaisuudesta. Suomen suurimpia haasteita työllisyydenkin näkökulmasta ovat liian matala koulutustaso, kasvavat oppimiserot ja muista Pohjoismaista poikkeava matala osallistumisaste varhaiskasvatukseen. Hyvinvointivelkaa kurotaan umpeen juuri elämän alkuvaiheessa investoimalla koulutukseen ja lasten ja nuorten hyvinvointiin tuntuvasti. Talous on politiikassa ennen kaikkea keino, ei päämäärä sinänsä.

20.15 Mikko Lundén ps: Arvoisa herra puhemies! Aivan aluksi tahdon hiukan kyseenalaistaa tätä salin vasemmalla laidalla olevaa huutamista: nyt loppuu leikkauspolitiikka kuin seinään. Jokainen tietää varmaan, että jos te ette pääse siihen, mihin hallitusohjelma perustuu, 75 prosentin työllisyysasteeseen, niin mitä sitten tapahtuu. Ihan jään mielenkiinnolla odottamaan sitä. Mutta minun pitää kyseenalaistaa tänäänkin hallituksen toiminta, ja sen aion nyt tehdä.

Arvoisa herra puhemies! Mielestäni tämä välikysymys on pääasiallisesti paikallaan. Rinteen hallitus on ajamassa Suomea yhä syvemmälle suohon. Hallituksen koko ohjelma, kuten äsken mainitsin, perustuu siihen, että työllisyys nousee 75 pinnaan. Tavoite on mielestäni erinomainen, keinot siihen eivät niin erinomaisia. Itse asiassa keinoja ei tiedä kukaan. Tietääkö edes hallitus itse? Minkäänlaisia konkreettisia toimia emme ole kuulleet. Hallitus aikoo rahoittaa suurimman osan lisämenoistaan ottamalla lisää velkaa ja myymällä valtion omaisuutta. Arvoisat edustajat ja ministeriaitio — joka on vähän hiljaisempi tähän aikaan illasta varmaan jo — kuulitte aivan oikein, omaisuutta myydään ja velkaa otetaan lisää. Mitä sillä omaisuuden myynnillä sitten tehdään? Palkataan muun muassa opettajia. No, mitäs sitten tehdään, kun palkkoihin varatut rahat on käytetty? Siinä on aika aiheellinen syy vastuulliseen politiikkaan.

Arvoisa herra puhemies! Tämä hallitus on koko ajan rummuttanut oikeudenmukaisen politiikan puolesta. Kerron tässä muutaman esimerkin:

Rinteen hallitus, kuten mainitsin, myy valtion omaisuutta ja lähettää myynneistä saatuja rahoja Afrikkaan. Lisäksi tämä vihervasemmistohallitus keskustan tuella lisää 600—700 miljoonaa euroa rahaa kehitysapuun. Samalla arvoisa hallitus toteaa, että vanhusten hoitajamitoitusta ei ole varaa laittaa kuntoon, kun ei ole rahaa. Mikä siinä on niin vaikeaa, ettei voida laittaa kantaväestön asioita ja varsinkaan vanhusten asioita tärkeimmiksi asioiksi? Vanhuksille luvattiin ennen vaaleja pysyvä 0,7:n hoitajamitoitus parissa tunnissa tai 1 400 euroa tai alle saaville eläkeläisille sata euroa nettona lisää. Kumpakaan ennen vaaleja luvattua asiaa ei ole näkyvissä. Hallitus on pelkkä lupausten pettäjä. Hävetkää, jos te osaatte. Nämä ovat niitä kuuluisia arvovalintoja.

Tahdon kysyä tässä kohtaa — näinkin pitkän kansanedustajanuran tehneenä — mitä olen ymmärtänyt väärin. Mehän olemme kansanedustajia, jotka Suomen kansa on tänne valinnut. Meidän tärkein tehtävämme on edustaa suomalaisia ja tukea heitä kaikin tavoin. Tätäkään nykyhallitus ei tee, vaan kaikki muut tulevat heidän edelleen, jopa turvapaikan hakeminen, kuten sisäministeri jokin aika sitten lausui.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Arvoisa puhemies! Miksi te, arvoisa hallitus, kuritatte työssäkäyviä pieni- ja keskitulaisia ihmisiä täysin kohtuuttomalla polttoaineveron korotuksella? Syrjäseudulla asuvien kukkaroa kuritetaan ja kunnolla. Liikenneyhteyksiä ei välttämättä ole muuta kuin se oma auto. On täysin kohtuutonta kiristää suomalaisten kukkaroa polttoaineverolla. Samoin polttoaineveron korotus vaikuttaa kaikkeen. Lähes 90 prosenttia Suomen kaikesta tavarasta liikkuu kumipyörillä. Tottahan toki se tulee vaikuttamaan kaikkeen kulutustavaraan. Kuuluisaan ilmastokorttiin on turha vedota. Ei kukaan autolla huvikseen aja, vaan se on välttämätön monelle ihmiselle. Polttoaineverotuksen korotuksen voi aivan hyvin jättää tekemättä. Sen rahan voi kyllä ottaa muualta pois. [Katja Taimelan välihuuto] Nämä ovat taas niitä kuuluisia arvovalintoja.

Suomalaista maataloutta pitää hallituksen ottaa esille entistä enemmän. Maaseutua ei saa lopettaa eikä siirtää mihinkään muualle pelkän ilmastokeskustelun takia [Mikko Savolan välihuuto] vaan tukea kaikin tavoin. Suomalainen maatalous on todellinen ekoteko. Ilmastotavoitteet, joita hallitus esittää, ovat täysin käsittämättömiä, mutta silti, arvoisa edustaja, minun on pakko mainita, että maa- ja metsätalousvaliokunnassa on hyvä yhteishenki ja suomalaista maataloutta pidetään siellä kunnia-asiana. Toivon todella, että valiokunnan viesti tavoittaa hallituksen.

Arvoisa puhemies! Työllisyyden nostoon on hallitus keksinyt todellisen tempun. Ihminen, joka on saanut kielteisen turvapaikkapäätöksen eli jolla ei ole oikeutta olla maassa, saisi täältä pysyvän oleskeluluvan, jos saa täältä töitä. Tämä on täysin uskomatonta. Toivon todella, että olen ymmärtänyt kaiken väärin. Eihän se voi olla niin, että laittomasti maassa oleva saa tämänkaltaisella kikkailulla oleskeluluvan ja yritys halvalla työvoimaa. Eihän näin ole? Suomessahan on jo tällä hetkellä satojatuhansia työttömiä. Me emme tarvitse ketään ulkomailta nyt työvoimapulaa helpottamaan. Laitetaan Suomen asiat siihen malliin, että työn vastaanottaminen suomalaisille kannattaa aina.

Lopettakaa myös kuntien kurittaminen. Teette lisää lakisääteisiä tehtäviä kunnille, mutta rahaa teiltä ei tipu tarpeeksi. Suomen kunnat tekevät tänä vuonna yhden historiansa kaikkien aikojen surkeimmista tuloksista. Antakaa lisärahaa kunnille, koska muuten ne säästävät itsensä hengiltä ja ihmiset muuttavat vain keskuksiin. Maaseudun autioittamistahan ei meistä kukaan halua.

Kannatan edustaja Tavion tekemää epäluottamuslausetta. — Kiitos.

20.20 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Paljon on jo tämän päivän työllisyyskeskustelussa puhuttu työllisyydestä, mutta ehkä vielä muutama sana tässä illan tunteina on paikallaan. Muutama huomio noihin vasemmistoliiton suunnasta tulleeisiin puheenvuoroihin, joita satuin tuossa sopivasti kuulemaan.

Edustaja Honkasalo syytti kokoomusta säästäväisyydestä. Ilmeisesti tämä oli tapahtunut Helsingin kaupunginvaltuustossa. Kyllä minä tämän taudinmäärittämyksen otan kyllä kokoomuslaisille: mielellään ollaan säästäväisiä ja katsotaan tulevaisuuteen.

Mutta edustaja Sarkkinen puhui työttömien kyykyttämisestä. Tämä väitehän toistuu säännöllisesti vasemmistoliiton suunnalta, ja en nyt ihan aivan tarkkaan tiedä, mikä kisa vasemmistoliiton sisällä on tällä hetkellä käynnissä, onko siellä puheenjohtajakisa vai mikä, mutta joka tapauksessa jotkut omat tarkoituksetperät varmaankin tässä on.

Nimittäin, arvoisa puhemies, 75 prosentin työllisyystavoitteen saavuttaminen edellyttää porautumista totta kai myös työttömyyden kovaan ytimeen. Silloin tarvitaan työvoimapolitiittisia toimenpiteitä ja myös osatyökykyisten ja yli 60-vuotiaiden pitämistä työelämässä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Totta kai on päivänselvä asia, että tässä tilanteessa pitää hakea kovia ja pehmeitäkin ratkaisuja, kun samaan aikaan vielä huomioidaan se, minkä toin esille tuossa iltapäivän keskustelussa, että samaan aikaan, kun meillä on vaikeaa ja syvää työttömyyttä, meillä on monilla sektoreilla monilla puolin Suomea työvoimapulaa — minä kerroin tuossa jo seikkaperäisen kuvauksen Kauhavalta työvoimapulaan liittyvistä kysymyksistä. Siihenkin toisaalta meidän täytyisi löytää ratkaisuja. Näitä odotetaan nyt Rinteen hallitukselta, näin se vain yksinkertaisesti on — miten se työvoimapula ratkaistaan — koska tästä on tulossa yritysten merkittävä kasvun este Suomessa. Ja erityisesti tämä koskee omaa maakuntaani Etelä-Pohjanmaata ja myös Pohjanmaata ja Keski-Pohjanmaata — siellähän näitä keskipohjanmaita riittää.

Arvoisa puhemies! Oma lukunsa on hallituksen työllistämistoimenpiteiden aikataulu. Olen tässä nyt yrittänyt onkia tähän aikatauluun liittyviä kysymyksiä. Pääministerinkin suulla on kerrottu, että tässä laitetaan kova vauhti päälle ja ensi syksynä sitten esitetään ensimmäisiä kunnan esityksiä, että nyt ei saa hätäillä. Täällä tänäänkin keskustelussa todettiin, että hallitus on ollut muutaman kuukauden toimessaan ja nyt jo mokomat kysyvät, onko saatu mitään aikaan. Nimittäin kuitenkin tilanne on sen kaltainen, että maailmantalous ei odota. Tässä aikaisemmissa puheenvuoroissa todettiin, tehtiin tämä huomio, että talousennusteet ovat muuttuneet heikompaan suuntaan. On mielenkiintoista katsoa, miten käy, jos Rinteen hallituksessa lähdetään nyt neljän vuoden odotuksesta ja odotusarvosta ja vuosi ollaan ja köllötellään ja sitten sen jälkeen aletaan tehdä toimenpiteitä. Voi olla, että tämä odotusaika käy mahdottomaksi. Nimittäin jos maan hallitus ei toimi, muut toimivat ja sen jälkeen Rinteen hallitus on hankalien aikojen edessä. Toivotaan tietysti parasta, ja ehkä tässä ihmeitä tapahtuu. Mutta täytyy nyt maalaila semmoisia näkymiä, talous ei kyllä anna mahdollisuuksia ylioptimistisiin näkymiin. — Kiitos.

20.25 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Välikysymyskeskustelua olemme tänään käyneet pitkään tässä salissa. Kiitoksia vain oppositiopuolue kokoomukselle siitä. Päästään keskustelemaan taloudesta ja työllisyydestä vielä näin illankin aikana.

Meidän tavoitteemme tässä hallituksessa ovat kunnianhimoiset: nostaa työllisyysaste 75 prosenttiin ja saada noin 60 000 uutta työllistä tähän maahan. Muistelen vain sitä aikaa, kun neljä vuotta sitten lähdimme edellisellä hallituksella töihin ja asetimme kunnianhimoiset tavoitteet. Silloinen oppositio kyseenalaisti ne hyvin voimakkaasti, tulivat sanomaan, että tuohon ette tule koskaan pääsemään eikä niitä uusia työpaikkoja tule. Mutta kuinkas kävi — me saimme 140 000 uutta työpaikkaa tähän maahan. Yritykset, pienet ja keskisuuret yritykset, pk-yritykset, investoivat, luottivat tulevaisuuteen, ja tämä mahdollisti sen kaiken. Loimme vakaata talouspohjaa, ja sen vakaan talouspohjan myötä nyt on myös sitten suunnattavissa euroja niille heikompiosaisille tähän maahan. Viime kaudella teimme sitä pohjaa, se oli hyvää talouspolitiikkaa siltä osin. Yritykset kaipaavat sitä ennustettavuutta myös nyt. Pitää olla tulevaisuudennäkymä, pitää olla uskallusta investoida tähän maahan. Se on se keino, millä niitä työpaikkoja voimme saada.

Me olemme keskustassa halunneet pitää voimakkaasti aluepolitiikan puolta. Niissä hankkeissa, mitä tähän maahan tehdään, otetaan aina aluepoliittiset vaikutukset hyvin voimakkaasti huomioon. Se tarkoittaa sitä, että infraan panostetaan — hyvin suuria satsauksia tällä vaalikaudella perustienpitoon, uusiin hankkeisiin, niin ratoihin kuin teihin, siinä otetaan koko Suomi hyvin voimakkaasti huomioon — ja ilman kunnan infraa, ilman niitä tei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

tä eivät kulje tuolla metsäkuljetukset, eivät kulje rekat, eivät kulje maitoautot, ei kulje logistiikka. Niitä kaikkia tarvitaan, joten tähän satsata myöskin pitää.

Toinen on tietysti se, aivan kuten edustaja Sankelo tuossa omassa puheenvuorossaan mainitsi — molemmat tulemme Etelä-Pohjanmaalta — että huoli työvoiman saatavuudesta on täysin aiheellinen. Se tarkoittaa sitä, että pitää olla koulutusta: niin niille nuorille mahdollisimman nopeasti pääsy työelämän portaille kuin sitten myöskin niille aikuisiässä oleville, jotka tarvitsevat uutta ammatia, ja yrityksille, jotka tarvitsevat työntekijää — tätä muuntokoulutusta meidän pitää pystyä paremmin järjestämään. Tämä on yksi osa-alue, mihin nyt tämä hallitus satsaa voimakkaasti: koulutukseen, niin ammatillisen koulutuksen vahvistamiseen kuin myöskin korkeakoulutuksen määrärahoihin.

Me myöskin tarvitsemme niitä osaavia työntekijöitä tämän maan rajojen ulkopuolelta. Kyllä minä olin pettynyt perussuomalaisten puheenvuoroihin täällä, joissa ei ollut mitään konkretiaa, vaihtoehtoja, ei muuta kuin ”vastustamme”. Jos nyt avataan hieman, minkälaista työperäistä maahanmuuttoa me esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalle tarvitsemme: me tarvitsemme sinne maataloustyöntekijöitä, työntekijöitä turkistarhoille. Nämä työntekijät tulevat Venäjältä, Ukrainasta, Valko-Venäjältä, Aasian maista — ahkeria, osaavia työntekijöitä, niin kuin tämä ahkeruus täällä päivän sana on ollut. Tämän tyyppisiä työntekijöitä me tarvitsemme sinne. Ja ne tulevat EU- ja Eta-alueen ulkopuolelta, ja näiden työntekijöiden saannin pitää olla helpompaa. Samaten on yrityksiä, jotka tarvitsevat toimihenkilöitä työskentelemään. Jos ne tulevat esimerkiksi näistä edellä mainitsemistani maista, byrokraatia on tiukkaa, aikamäärät ovat pitkät eikä työntekijää saa niin nopeasti kuin tarvitsisi. Tämän vuoksi me tarvitsemme sitä työperäistä maahanmuuttoa, myöskin, jotta yritysten ratat pyörivät.

Kaiken kaikkiaan Etelä-Pohjanmaalla on hyvin alhaiset työttömyysprosentit, ja siellä alkaa olla nimenomaan tarve näistä perusduunarityöpaikoista hyvin vahvasti. Se tietysti tuo sitä elinvoimaa, että on niitä työpaikkoja auki, mutta nämä pitää saada kohtaamaan toistensa kanssa.

Arvoisa herra puhemies! Me esitimme keskustan ryhmäpuheenvuorossa niitä keinoja, mitä haluamme edistää liittyen kilpailukykyyn, paikalliseen sopimiseen, tähän kohtaantoongelmaan ja muuntokoulutukseen siltä osin, osatyökykyisten palkkaamisen helpottamiseen ja siihen liittyvään tukeen, työperäiseen maahanmuuttoon, koulutukseen ja tuotekehitykseen. Kyllä minä uskon, että tällä eteenpäin mennään, kun teemme töitä. Hoidamme myös sen, että niiden esitysten myötä, mitkä työmarkkinajärjestöille on laitettu — heidät on laitettu töihin — sieltä tulee niitä ratkaisuja, että me täytämme työllisyysastetavoitteemme. — Kiitos.

20.31 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta kaikkine palveluineen on monella tapaa ihme. Sen on rakentanut kansa, jonka tausta on ollut kaikkea muuta kuin helppo. Maailman parhaat koulut, maailman mittakaavassa laadukkaat terveyspalvelut ja eläkejärjestelmät on rakennettu tähän maahan määrätietoisesti työn kautta ja ennen kaikkea vastuullisesti. Eri sukupolvien päättäjien kunnia-asiana on ollut se, että Suomi on jätetty seuraavan sukupolven hoidettavaksi paremmassa kunnossa kuin he ovat sen itse hoidettavakseen saaneet. Tämä vastuullisuuden henki on myös näkynyt erityisesti edeltävissä 2010-luvun hallituksissa. Näiden hallitusten talouspolitiikan punaisena lankana oli minimoida tulevien sukupolvien omilla hallituskausillaan kohtaamat haasteet. Sen takia niin Kataisen, Stubbin kuin Sipilänkin politiikkaa tehtiin talouskyllä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

edellä muun muassa monia kipeitä säästöpäätöksiä tehden, vaikka näiden päätösten tiedettiin olevan poliittisen kannatuksen kannalta huonoja.

Nyt, arvoisa puhemies, tämä perinne eli kansakunnan tulevien sukupolvien edun laittaminen ykkössijalle näyttää loppuneen. Tämän johtopäätöksen voi tehdä, jos tarkastelee Rinteen vasemmistohallituksen ensimmäistä talousarviota. Työssäkäyvien verorasitusta kiristetään. Meidän kaikkien yhteistä valtionomaisuutta myydään ja velkaa otetaan lisää vain sen takia, että edes osa ennen kevään eduskuntavaaleja annetuista mittavista lupauksista voidaan tilapäisesti täyttää. Samalla hallitusohjelmassa mainitut keinot harjoittaa tulevien sukupolvien kannalta vastuullista talouspolitiikkaa loistavat poissaolollaan. Todellisten työllisyysastetta nostavien rakenneuudistusten, kuten vaikkapa ansiosidonnaisen työttömyysturvan, kunnianhimoisen perhevapaauudistuksen tai aidon paikallisen sopimisen edistämisen, sijasta hallitus turvautuu semanttisiin kikkoihin. Aitojen 60 000 uuden työpaikan ja 75 prosentin työllisyysasteen tavoittelun sijasta kunnianhimo on tippunut höpinään päätöseräisesti todennettavista työpaikoista — mitä se sitten ikinä tarkoittaakaan. Sen takia nykyisen hallituksen talouspolitiikka on täysin tyhjän päällä ja jopa hallitusohjelman vastainen. Hallitusohjelmaan lukeutuva kuudes lupaus on lupaus sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta. Hallitus ilmoittaa, että se ei halua elää tulevien sukupolvien kustannuksella ja sen vuoksi sitoutuu 75 prosentin työllisyysasteeseen ja siihen, että julkinen talous on tasapainossa vuonna 23.

Arvoisa puhemies! Kokoomus vastuullisena ja aitona tulevaisuuspuolueena ei voi tähän tilanteeseen tyytyä. Siksi me haastamme tämän välikysymyksen kautta hallitusta noudattamaan omia lupauksiaan. Me emme halua Suomea, jossa tämän hallituksen jälkeen joudutaan palaamaan entistä rankemman leikkauspolitiikan polulle, emmekä me halua Suomea, jossa tulevilla päättäjäsukupolvilla on nykyistä heikommat eväät selviytyä vastuullisten päätösten teosta. Ikävä fakta on se, että nyt hallituksen holtittoman talouspolitiikan linjasta kärsivät eniten kaikkein heikoimmassa asemassa olevat. Siksi Rinteen pikavippipolitiikka on turmiollista niin lapsille, syrjäytymisvaarassa oleville nuorille kuin vanhuksille. Ongelmat kaatuvat rahojen loppuessa myös hyvinvointiyhteiskunnasta huolehtivien opettajien, poliisien ja hoitajien sekä hyvinvointimme rahoittavien ahkerien työntekijöiden ja yrittäjien niskaan. Tätä emme voi oppositiossa hyväksyä. Suomen asiaa ei saa unohtaa.

Arvoisa puhemies! Halutessaan hallituksella olisi käytettävissään erilaisia keinoja vastuullisemman talous- ja työllisyyspolitiikan tekemiseksi. Me kokoomuksessa olemme esittäneet esimerkiksi 16 testattua keinoja, joilla kaavailut 60 000 työpaikkaa voitaisiin saavuttaa. Jos tämä lista ei käy, niin miksei pääministeri Rinne kuuntele omien hallituskumppaniensa neuvoja? Esimerkiksi keskustan uuden johdon piiristä on ehdotettu paikallisen sopimisen lisäämistä ja vihreiden puolelta on kuultu kannatuspuheenvuoroja ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastamisesta. Vetoankin nyt vilpittömästi tässä asiassa päähallituspuolue SDP:hen: Tehkää vastuullista talouspolitiikkaa, sillä te itsekkin tiedätte, mihin nyt valittu linja johtaa. Tehkää politiikkaa vastuullisesti myös tulevien sukupolvien näkökulmasta.

20.36 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Hallituksen yksiselitteinen tavoite on saavuttaa 75 prosentin työllisyysaste ja valtiontalouden tasapaino vuonna 2023. Viime vaalikaudella onnistuttiin erinomaisesti työllisyyden ja talouden parantamisessa, eikä näitä saavutuksia ole nyt tarkoitus tietenkään vesittää. Viime kauden ajoittaisista vaikeuksistaikin on pyrittävä oppimaan, ja erilainen hallituspohja näkyy nyt myös uusina keinoina. Työttö-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

myyden rakenne on tänään myös erilainen kuin neljä vuotta sitten, ja työttömyyden hoitamiseen käytettävät keinot kaipaavat päivitystä. Keskustan puheenjohtaja Katri Kulmuni on ansiokkaasti todennut, että keskustan tärkein tehtävä tässä hallituksessa on pitää huolta järkevästä taloudenhoidosta. Keskusta on valmis kääntämään kaikki kivet, jotta tavoite työllisyyden nostamisesta 75 prosenttiin ja 60 000 ihmisen työllistämisestä vaalikauden aikana toteutuu.

Nyt budjettiriihessä sovittujen työllistävien keinojen toimivuutta ja valtiontalouden tilaa seurataan totta kai tarkasti. Tästä myös varmaan oppositio pitää huolta, ja hyvä niin. [Sinuhe Wallinheimo: Kyllä pitää!] Toimimattomista keinoista pitää osata luopua, ja Suomen tulee säilyttää ketteryytensä ja mukautua maailmalta tuleviin haasteisiin. On myös hyvä muistaa, että viime kaudellakaan tuloksia ei syntynyt heti. Nyt esillä olevista työllisyyttä parantavista keinoista haluaisin nostaa esiin toimet osatyökykyisten aseman parantamiseksi sekä työllisyyspalveluiden alueelliset kokeilut, joilla on tarkoitus lisätä palveluiden asiakaslähtöisyyttä. Oppositioista on aivan oikein huomautettu, että nämä toimet eivät sinällään synnytä uusia työpaikkoja. Sen sijaan osatyökykyisiä ja monia muita nyt reservissä olevia autetaan löytämään nimenomaan avoimet työpaikat. Näillä toimilla on myös valtava yksilökohtainen hyöty. On myös hyvä muistaa, että Suomea vaivaa monin paikoin ja monilla aloilla vaikea työvoimapula. Työvoimapulaan ja kohtaanto-ongelmaan budjettiriihessä sovitut keinot kyllä tulevat auttamaan.

Arvoisa puhemies! Korkea työllisyysaste ja terve valtiontalous eivät ole vain hallituksen, vaan meidän kaikkien yhteinen tavoite. Hyviä ehdotuksia ja ideoita tulee toivottavasti myös oppositiolta ja työmarkkinajärjestöiltä. Kuten aikaisemmin keskustan ryhmäpuheen-
vuorossa mainittiin, keskustan työllisyystoimien seitsemän kohdan kuuma lista on seuraavanlainen: Aivan aluksi, ei murenneta sitä kustannuskilpailukykyä, mikä viime kaudella vaivalla rakennettiin. Toiseksi, edistetään juurikin paikallista sopimista työehtosopimusneuvotteluissa tai lainsäädännön voimin. Kolmanneksi, valmistellaan Suomen malli, missä vastaanottaessaan paremman korotetun perusturvan työntekijä sitoutuu ottamaan työtä myös oman aikaisemman ammattinsa ja asuinpiirinsä ulkopuolelta. Neljänneksi, osatyökykyisen työllisyysaste on toden totta verrattain matala. Tällöin tuetaan osatyökykyisten työllistymistä räätälöidyllä tuella. Viidenneksi, keskustan eduskuntaryhmä on valmis helpottamaan EU- ja Eta-alueen ulkopuolelta tulevan työvoiman saatavuutta. Aivan kuten edustaja Savola totesi, juurikin Etelä-Pohjanmaalla on nyt työvoimaa maataloilla, turkistarhoilla ja teollisuudessa EU- ja Eta-alueiden ulkopuolelta.

Arvoisa puhemies! Näillä listoilla, näillä pohjilla hallitus menee määrätietoisesti työllisyystavoitteitaan kohti.

20.42 Matias Marttinen kok: Arvoisa puhemies! Olemme tänään keskustelleet tässä salissa taloudesta ja ennen kaikkea työllisyydestä. Luulen, että meistä jokainen tietää ja ymmärtää sen, että jokaisen työhaluisen ja työkykyisen pitää saada mahdollisuus työntekoon, jotta tärkeät palvelut, kuten sairaanhoito, koulutus ja ikäihmisten hoiva, voidaan rahoittaa. Muuta tietä ei ole.

Arvoisa puhemies! Edellinen hallitus valitsi työn linjan. Hallitus teki paljon päätöksiä, joilla tuettiin talouskasvua ja yrittäjyyttä. Veropolitiikan keskeinen tavoite oli tukea työntekoa ja yrittämistä, ja tämä toi tuloksia. Lähes 140 000 ihmistä sai töitä neljän vuoden aikana. Sitä erinomaista työllisyyden linjaa te, hyvät keskustalaiset, olitte mukana toteuttamassa. Sen sijaan, että tämä hallitus olisi jatkanut tällä työntekoa tukevalla linjalla, on nyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

valittu velanoton, veronkorotusten ja päätösten lykkäysten linja. Ensi vuonna budjetin loppusumma kasvaa kahdella miljardilla eurolla. Kokonaisveroaste kääntyy nousuun. Työllisyystoimet ovat vähäisiä, tai niille ei ole voitu arvioida työllisyysvaikutuksia. Ei siis yhden ainoa keinoa, jolle työllisyysvaikutukset olisi voitu arvioida. Koko korttitalo heiluu ilmassa, sillä julkisen talouden tasapainottaminen ja velanoton lopettaminen nojaavat täysin siihen, että yli 60 000 suomalaista saa työtä seuraavina vuosina — keinot vain puuttuvat. Itse asiassa Rinteen hallituksen tavoite on karkaamassa kauemmaksi. Nordean ekonomisti Olli Kärkkäinen on arvioinut, että hallituksen päätökset vähentävät työllisyyttä 16 000 hengellä — 16 000 hengellä. Nyt teille pieni vinkki sinne hallitukseen: tarttukaa toimeen, tehkää toimia, joilla työttömäksi jääneet ihmiset pääsevät töihin, saavat toivoa ja polun parempaan elämään. Olemme täältä oppositiosta valmiita tukemaan hallitusta kaikissa päätöksissä, jotka aidosti lisäävät työllisyyttä.

Arvoisa puhemies! Olemme nostaneet tänään esille huolestamme tavallisten työtä tekevien suomalaisten ihmisten asemasta, heidän, jotka nousevat joka aamu ja lähtevät töihin saadakseen itselleen ja perheelleen elannon. He ovat työn sankareita, joita teidän hallituksessa pitäisi muistaa. Ilman heidän työpanostaan ei ole verotuloja eikä mahdollisuutta kaikkeen hyvään, jota te olette nyt jakamassa. Tämä hallitus on unohtanut nämä tavalliset, ahkerat, työtä tekevät suomalaiset.

Rinteen hallitus julisti budjettiriihen jälkeen, että ensi vuonna pieni- ja keskituloisten palkansaajien verotus kevenee — että heidän verotuksensa kevenee. Tosiasiassa näin ei ole. Palkansaajien sivukulut kiristyvät ensi vuonna ja siten monelle palkansaajalle palkasta jää vähemmän käteen. Veronmaksajain Keskusliitto on arvioinut, että tavallisen keskituloisen palkansaajan verotus kiristyy ensi vuonna 160 eurolla. Tämän päälle tulevat kotitalousvähennyksen leikkaus, polttoaineverojen korotukset ja asuntolainojen korkovähennyksen leikkaus.

Valtiovarainministeri Lintilä antoi tänään keskustelussa ymmärtää, ettei palkansaajan sivukulujen kasvun kompensointi ole hallituksen tehtävä. No, kenenköhän tehtävä se sitten on? Kun esimerkiksi porilainen insinööri saa ensi vuonna kotiinsa palkkakuitin, niin tosiasiassa hänelle jää palkastaan vähemmän käteen — vähemmän käteen kuin mitä tänä vuonna. Se on fakta. Ministeri Lintilä, on meidän kansanedustajien tehtävä pitää huolta siitä, että työssäkäynti kannattaa ja että aamulla kannattaa todella lähteä töihin. Verotuksen kiristymisen estäminen kuuluu tämän maan hallitukselle ja tälle eduskunnalle, ja se täällä pitäisi tehdä.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointiyhteiskunta on hieno asia. Se mahdollistaa sen, että heikoimmista voidaan pitää huolta. Sellaisen yhteiskunnan olemassaolosta meidän tulee jatkossakin huolehtia. Hyvinvointiyhteiskunta vaatii kuitenkin maksajansa. Se tarkoittaa ennen kaikkea riittävän suurta työllisten joukkoa. Hallituksen politiikka, jossa tämä puoli on kokonaan unohdettu, vaarantaa sen koko perustan.

On helppoa yhtyä edustaja Mykkäsen esittämään epäluottamuslauseeseen.

20.47 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Hallituksen puheet ja korulauseet ovat niin kauan pelkkää puhetta, kun ne eivät muutu teoiksi. Rinteen hallitus lupaa yhdeksän hyvää ja kymmenen kaunista omille eturyhmilleen, mutta aukoton tiekartta näitten humailujen rahoittamiseen puuttuu täysin. Aina voidaan selvittää, aina voidaan perustaa työryhmiä, mutta totuus ei pala tuleksakaan. Suomi joko saavuttaa 75 prosentin työllisyyttä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

voitteen tämän kauden aikana tai se ei saavuta sitä. Julkinen talous joko on tai ei ole tasapainossa 2023.

Arvoisat hallituspuolueet, teillä on nyt tulostavuu. Sitä ei voi ulkoistaa työmarkkinaosapuolille tai muille ulkoparlamentaarisisille voimille. Se täytyy kohdata itse. Suuri valta tuo myös suuren vastuun, ja te olette vastuussa Suomen kansalle siitä, että työllisyystavoitteet tulevat täyttymään ja että meillä on aito tiekartta niitten työpaikkojen saavuttamiseen.

Arvoisa puhemies! Sanonnan mukaan hedelmistään puu tunnetaan, ja tämän hallituksen hedelmät uhkaavat jäädä syömäkelvottomiksi. Hallitus ei ole esittänyt konkreettista tasolla, arjen kielellä, ymmärrettävästi riippumattomien tutkijoiden hyväksymiä, todennettuja työllisyysvaikutuksia ja keinoja niitten toteuttamiseksi. En ole löytänyt ensimmäistäkään työllisyystoimea, jonka etumerkki olisi positiivinen ja jonka tarkka työllisyysvaikutus olisi tiedossa. Päinvastoin, hallitus on purkamassa edellisen hallituksen työllisyystoimia, minkä vuoksi työllisyys uhkaa jopa laskea.

Arvoisa puhemies! Jos tämä työllisyyskeinojen etsiminen olisi kuin jääkiekkopeli, niin kokoomus johtaisi hallitusta 7—0 kokoomuksen itse tehdyillä kuudella maalilla ja hallituksen yhdellä omalla maalilla. Kokoomus pystyi esittämään kuin apteekin hyllyltä ohjelman vähintään 60 000 uuden työpaikan synnyttämiseksi. Puolet näistä on VM:n ja muiden instituutioiden laskelmin varmistettuja vaikuttavia työllisyystoimia. Sanalla sanoen tämä hallituksen suoritus on luokattoman huono ottaen huomioon, että meillä oppositiossa on vain muutama kymmenen avustajaa auttamassa meitä tässä laskemisessa ja ideoiden keräämisessä ja teillä on tuhansien ihmisten, byrokraattien voima takana, ja silti ette löydä oikeita, vaikuttavia työllisyyskeinoja.

Kyse lienee enemmänkin sekavasta johtamisesta, tahtotilan puutteesta ja poliittisen uskalluksen puutteesta kuin siitä, että keinoja ei todellisuudessa olisi. Kyllä keinoja on, ja me kokoomuksessa lupaamme tukea kaikkia aitoja, oikeita keinoja, jotka ovat vaikuttavia toimenpiteiltään ja riippumattomien ekonomistien laskemia työllisyysvaikutuksiltaan. [Raimo Piirainen: Kerro!] Pallo on nyt teillä, ja me lupaamme tukea teidän esityksiänne, jos ne ovat aidosti vaikuttavia. Me olemme vaihtoehtomme esittäneet. Ne ovat kaikkien luettavissa: 16 keinoja 60 000 työpaikkaan. [Raimo Piirainen: Hallitusohjelmassa on suurin osa niistä!] — Mutta missä ne viipyvät? Miksi ne tehdään vasta myöhemmin? Minkä takia niitä ei lähdetä saman tien toteuttamaan? Suomen kansa ei odota, työttömät eivät odota. [Raimo Piirainen: Pitää saada budjettiin!]

Arvoisa puhemies! Ilman 75 prosentin työllisyysastetta hallituksen hatara korttitalo, jota Rinteen budjetiksi kutsutaan, tulee kyllä romahtamaan. Ja siinä tilanteessa hallitus joutuu joko leikkaamaan tai jättämään sotkunsä siivoamisen seuraavalle hallitukselle.

Koska hallitus ei ole esittänyt uskottavaa tiekarttaa ihmisten saamiseksi töihin ja julkisen talouden tasapainottamiseksi, niin en voi valtiopäiväedustajana antaa luottamustani Rinteen hallitukselle, ja tuen siksi edustaja Mykkäsen epäluottamuslausetta. [Eduskunnasta: Mikä on tiekartta?]

20.52 Joonas Könttä kesk: Arvoisa herra puhemies! Uusi punamultahallitus on sitoutunut julkisen talouden tasapainoon vuonna 2023. Tästä tulemme pitämään kiinni. [Sinuhe Wallinheimo: Saas nähdä!] Tämän hallituksen ensimmäisessä budjetissa on nyt esitetty ne ensimmäiset työllistävät toimet, ja on vain rehellistä sanoa, että lisää työllisyystoimia tarvitaan, ja siihen me keskustassa olemme sitoutuneet. Vain siten pystymme toteuttamaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

hallitusohjelmaan kirjattuja panostuksia perusturvaan, turvallisuuteen ja alueiden elinvoimaa esimerkiksi liikenneinvestointien muodossa. Keskusta on esitellyt valmistelemansa Suomen mallin työllistymisen edistämiseksi.

Arvoisa puhemies! Kokoomus asettaa tällä välikysymyksellä nyt itsensä epäilijöiden joukkoon, kun vaihtoehtona olisi rakentavasti uusien vaihtoehtojen osoittaminen. [Kokoomuksen ryhmästä: On esitetty!] Kun nyt työnsä aloittanut hallitusta epäillään talouden osalta, kerrataan hieman lähihistoriaa kokoomuspuolueen mutta myös koko eduskunnan muistin virkistämiseksi.

Vuonna 2015 aloittanut keskustan johtama hallitus joutui kovien päätösten eteen: miten parantaa Suomen kilpailukykyä ja nostaa työllisyys kasvuun? Tämä oli todella iso kysymys, ja tilanne oli vakava. Edellisen hallituksen perintö oli kerrassaan surkea. Kokoomuspuolueen Jyrki Kataisen ja sittemmin kokoomuspuolueen Alexander Stubbin johtamien hallitusten jäljiltä maamme taloustilanne oli huonolla tolalla. Tähän ehkäpä lähihistoriamme huonoimpaan hallitukseen kuului kokoomuksen lisäksi SDP, vihreät, RKP, kristillisdemokraatit ja vasemmistoliitto. Suomi velkaantui ennätystahtia, työttömyys kasvoi koko maassa, ja usko tulevaisuuteen oli ihmisillä koetuksella. Muu maailma oli jo noussut kansainvälisestä taantumasta, mutta Suomi ei. Kokoomuspuolueen johtama sixpack-hallitus oli pahasti hukassa. Vasta vuonna 2014 valtiovarainministeri Jutta Urpilaisen ajama yhteisöveroalennus oli ensimmäisiä pieniä valonpilkahduksia siitä vaaditusta tahtotilasta, jolla maamme suunta muuttuisi, ja lopulta tarvittiin Suomen keskusta johtamaan hallitusta, jotta suunta muuttui. [Sinuhe Wallinheimo: Kokoomuslaisella hallitusohjelmalla!]

Keskustan johdolla Suomen kuntoon laittamisessa onnistuttiin, ja taloustilanne kääntyi kasvuun. Työttömyys väheni historiallisen alhaiseksi, ja yhä useammalla suomalaisella, ahkeralla suomalaisella, oli mahdollisuus työnteekoon. Liian harvalla edelleen, mutta käänne 2010-luvun sixpack-hallituksen ja kokoomuksen johtamien hallitusten aikaan verrattuna oli historiallinen. Muutos kohti kasvua realisoitui omassa kotimaakunnassani Keski-Suomessa. Äänekosken biotuotetehtaan investoinnin merkitys oli, ja on edelleen, valtava — paitsi Keski-Suomelle myös koko Suomelle. Biotalous on Suomen tulevaisuus.

Arvoisa herra puhemies! Nyt, historiakatsauksen jälkeen, on aika katsoa tulevaisuuteen. Päätöksiä kasvun ylläpitämiseksi tarvitaan. Kansainvälinen talouskasvu osoittaa uhkaavia merkkejä, ja suurin nousu on tältä erää tahtunut. [Sinuhe Wallinheimo: Tehkää sitten jotain!] Tuoreen yritysbarometrin mukaan pienten ja keskisuurten yritysten kasvunäkymät ovat tasaantuneet ja investointeja harkitaan maltilla. [Sinuhe Wallinheimo: Tarttisko tehdä jotain?] — Aion tulla siihen, edustaja Wallinheimo. — Työllisyyden kasvu on käytännössä pysähtynyt alkuvuoden aikana. Suomi on siirtymässä hitaampaan talouskasvuun, ja epävarmuus tulevaisuudesta kasvaa. Mutta onko silti syytä epäillä, ettei hallitus onnistu tavoitteissaan, aivan samalla tavalla kuin epäiltiin edellisen, keskustan johtaman hallituksen tavoitteiden olevan liian kunnianhimoisia? Tässäkin salissa moni edustaja epäili, ja kuinka kävi? Työllisyydestavoite saavutettiin, vaikka tässä salissa todella moni sitä epäili.

Arvoisa puhemies! Keskusta on esittänyt valmisteltavaksi Suomen mallia, mallia, jossa työntekijä vastaanottaessaan paremman korotetun perusturvan sitoutuu ottamaan työtä ja koulutusta vastaan myös oman aikaisemman ammattinsa ja asuinpiirinsä ulkopuolelta. Tämä on täsmäläike kohtaanto-ongelmaan.

Edelleen kannustan hallitusta myös eräisiin muihin toimiin. Mielestäni paikallista sopimista on vahvistettava ja osaamisen ja työn kohtaamiseen panostettava. Osatyökykyisten pääsyä työelämään on helpotettava. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen asetettavat panok-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

set edistävät innovaatioita ja uuden työn syntymistä. Tässä muutamia keinoja hallituksen työllisyyspolitiikan toteuttamiseksi.

Meillä on paljon tehtävää, mutta, arvoisa puhemies: hallitus — ja keskusta — on tähän työhön sitoutunut.

20.58 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Punamultahallitus kannustaa yrittäjyyteen. Uudet työpaikat syntyvät erityisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin eri puolille Suomea. Meidän tulee rakentaa yrittäjäystävällinen ja kilpailukykyinen Suomi, jossa yrityksillä on hyvät edellytykset menestyä, jossa henkilökunnan palkkaaminen on helpompaa ja jossa verotus kannustaa työntekoon ja yrittäjyyteen. Viranomaisten päätöksenteon tulee olla joustavaa yrittäjyyden helpottamiseksi. Muun muassa yrittäjyyttä tukemalla jatkamme edellisen kauden hyvää työllistämisen linjaa.

Hallitus parantaa budjetissa yritysten toimintaedellytyksiä monilla erilaisilla toimenpiteillä. Jotta 75 prosentin työllisyysaste ja valtiontalouden tasapaino saavutetaan, kaikki keinot ovat tarpeen. Jokainen kivi kannattaa yksissä tuumin kääntää. Kutsun kaikkia puolueita etsimään aktiivisesti ratkaisuehdotuksia myös yrittäjyyden tukemiseksi koko Suomessa.

Tässä muutamia nostoja: Tuodaan paikallinen sopiminen ja sen edistäminen kehysriihen ensi keväänä. Luodaan uudenlainen tutkimusyhteistyökannustin. Kyseessä on ylimääräinen verovähennys yritysten sekä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tutkimus- ja innovaatiohankkeiden rahoitusmenoista. Helpotetaan ensimmäisen työntekijän palkkaamista kokeilemalla rekrytointitukea. Ja helpotetaan palkkatuen käyttöä — siitähän on tänään ollut paljon puhetta.

Iloitsen siitä, että hallituskauden aikana tullaan luomaan yrittäjyysstrategia, joka ottaa huomioon erikokoiset yritykset sekä nuoret kasvuyritykset.

Arvoisa puhemies! Jotta voimme saada koko Suomen kukoistamaan laitoja myöten — kuten keskusta haluaa painottaa — meidän tulee tukea yrittäjyyttä myös koulutuksen keinoilla. Pessimismi, epäileminen ja kyynisyys syövät tätä maata. Ne eivät kuulu aitoon yrittäjyyteen. Jotta Suomeen syntyy vastuullisuutta, rohkeutta, myönteistä ajattelua, yrittelijäisyttä ja yrittävää asennetta, meidän tulee edistää yrittäjyyskasvatusta kaikilla kouluasteilla koko koulupolun varrella. Se ei ole haitaksi myöskään täällä eduskunnassa.

21.01 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Välikysymyksen teksti alkaa lauseella ”Vahva valtiontalous on köyhän paras turva”. Vuosina 2016, 2017 ja 2018 Suomen talous oli vahvalla kasvu-uralla johtuen pääosin hyvästä kansainvälisestä suhdannetilanteesta. Työllisyysaste nousi, mikä on erinomainen asia. Mitä viime hallitus sitten päätti? Hallitus päätti suurista veronalennuksista, 1,4 miljardin euron edestä, ja nämä euromääräisesti tietysti kohdentuivat suurituloisille enemmän. Valtiontalous vahvistui siis kolmen vuoden ajan, mutta se nousu ei pienituloisten arjessa kovinkaan positiivisesti näkynyt. Keskiarvopalkkoihin nähden pienituloiset, muun muassa ahkerat kuntatyöntekijät, menettivät lomarahojaan. Heidän työaikansa piteni, eikä siitä saanut korvausta. [Matias Martinen: Ne kompensoitiin!] Perusturvan varassa olevien toimeentuloa leikattiin. Aktiivimalli vei ahkeriltakin työnhakijoilta leipää suusta. Opiskelijat, jotka kanssa kuuluvat valtaosin pienituloisiin, kokiivat edellisten vuosien kasvun niin ikään leikkauksena opintotukeensa. Köyhä yksinhuoltajakin ihmetteli Suomen vahvistuvan talouden tuomaa niin sanottua turvaa — tulikin leikkausta toimeentuloon, lapsilisiä leikattiin ja niin edespäin. Summa summarum: Se oli edel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

lisen hallituksen näkemys siitä köyhän turvasta. Velkaantuminen ei ollut ongelma, kun veronalennuksia annettiin. Liian suurta alijäämää paikattiin sitten leikkaamalla pienituloisilta. Ne ovat arvovalintoja.

Nykyisellä hallituksella, Rinteen hallituksella, on toisenlainen näkemys: näkemys, jossa pienituloisemmallakin on hyvä olla ostovoimaa. Sen takia hallitus tekee useita perustoimeentuloa vahvistavia toimia. Näin myös laaja joukko ihmisiä, jotka ovat näistä viime kauden leikkauksista kärsineet, voivat ostaa hieman enemmän tuotteita ja palveluja siitä lähiruokakaupasta tai apteekista tai joltain muulta lähiyrittäjältä. Se vahvistaa myös monen pienyrittäjän tilannetta ja mahdollisuutta ehkä jopa työllistää sopivan osaamisen omaava työtön. Uskon, että se näkyy myös pienyrittäjien lompakossa, koska 70 prosentilla ostovoima tulee nousemaan.

Arvoisa puhemies! Kansainvälinen kauppa ja markkinat ovat epävarmassa tilassa johtuen kauppasodan vaikutuksista ja muun muassa brexitistä. Protektionistiset toimet ja epävarmuus päätalousalueiden talouskasvusta ovat heikentäneet luottamusilmapiiriä ja vaimentaneet maailmankaupan kasvua. Tämä talouden epävarmuus ja kasvun hidastuminen vaikuttavat totta kai myös meillä. Olemme riippuvaisia kansainvälisestä kaupasta. Markkinoiden hiipuminen tuo isoja haasteita talouden ja työllisyyden parantamiseen. Siksi onkin tärkeää, että me kaikki olemme mukana edistämässä maamme onnistumista muun muassa näissä työllisyshaasteissa. Ja hanskoja ei ole heitetty tiskiin — toisin kuin muistaakseni edustaja Heinonen aiemmin päivällä välihuudossaan tokaisi. Älkää heittäkö, kokoomus, tekään hanskojanne. Ja perussuomalaiset, hankkikaa jostain hanskat.

Arvoisa puhemies! Hallitus on julkistanut hallitusohjelmassaan tavoitteensa ja onkin ottanut jo vahvasti otetta tulevasta. Aktiiviseen työvoimapolitiikkaan suunnataan resursseja, ihmisten toimeentuloon suunnataan resursseja, infran rakentamiseen ja koulutukseen sekä osaamisen kehittämiseen ja tutkimukseen kohdennetaan resursseja. Tehdään enemmän elvyttävää talouspolitiikkaa sekä ongelmia ennalta ehkäisevää sosiaali- ja terveystaloudellista politiikkaa. Rinteen hallitus on todellakin tekemässä erilaista politiikkaa, ja se ymmärretään, että kokoomuksessa kymmenen vuoden leikkauspolitiikan jälkeen se ihmetyttää ja epäilyttää. Vaikka leikkasihan tämäkin hallitus, tai on leikkaamassa, 120 miljoonaa euroa yritystuesta. Myöskin kokoomus ja perussuomalaiset käsittääkseni ovat olleet sitä mieltä, että myös yritystuesta on syytä katsoa leikkauksia, mutta viime kaudella niitä ei kuitenkaan tehty vaan leikkaukset tehtiin pienituloisilta — ei edes parafiinisestä dieselöljystä.

Arvoisa puhemies! Rinteen hallitus on saanut talouspolitiittiseen suuntaansa vahvan tuen monilta talousosaajilta. Valtiovarainministeriön parhaat asiantuntijat ovat käytössä. Poliittiseen valmisteluun on rekrytoitu parhaat voimat. Vastasyklisellä talouspolitiikalla otetaan kansainväliset haasteet vastaan ja panostetaan työllistäviin toimiin kaikin keinoin. Tuen vahvasti tätä uutta suuntaa.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä vaaditaan Suomelle rohkeaa ja tekoihin kykenevää hallitusta. Se on täällä ollut jo reilu kolme kuukautta. — Kiitos.

21.07 Jukka Kopra kok: Arvoisa puhemies! Jotta voimme vastata kansalaisten tarpeisiin ja turvata toimivat palvelut kaikille suomalaisille, on maan talouden oltava kunnossa. Valtiontalouden tilaan vaikuttaa merkittävästi tehdyn työn määrä. Hyvinvointi syntyy työnteosta. Huono työllisyystilanne on ollut ongelmana Suomessa pitkään. Työttömiä on runsaasti, ja hallituksen tulee tehdä toimia, jotka poistavat yrityksiltä työhönoton esteitä sekä kannustavat ja rohkaisevat ihmisiä työnteokoon, sekä tehdä toimia, jotka palkitsevat ahke-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

rasta työnteosta. Maan edellinen hallitus kunnostautui tässä tehtävässä ja sai aikaan muun muassa 140 000 uutta työpaikkaa sen ohella, että sai kirittyä maamme taloutta oikealle radalle.

Viestikapula on nyt siirtynyt Rinteen hallitukselle, ja tavoitteena on 75 prosentin työllisyysaste, mutta mitä tapahtuu? Ei tapahdu tosiasiaassa mitään. Viestikapulan pitäjä seisoo edelleen lähtötelineissä, esittää puolivillaisia ratkaisuja ja on vaatinut muita, kuten työmarkkinajärjestöjä, etsimään ratkaisuja puolestaan. Näyttää selkeästi siltä, ettei hallituksessa eikä pääministeripuolue SDP:ssä tiedetä, mitä pitäisi tehdä, jotta edellisen hallituksen aikaansaama hyvä kehitys jatkuisi.

Mitä sitten pitäisi tehdä? Nyt hallitusherrat ja -rouvat tarkkana, tässä tulee vastauksia.

Pitää edistää paikallista sopimista. Pitää uudistaa sosiaaliturvaa, jotta työnteke on aina kannattavampaa kuin kotonaolo. Pitää edistää työvoiman liikkuvuutta. Pitää saada asunto-markkinat toimimaan paremmin. Pitää luoda osatyökykyisille parempia työllistymismahdollisuuksia. On pidettävä näpit irti hyödyllisestä kotitalousvähennyksestä. Ja paljon muita asioita, joiden luettelemiseen tässä ei varmasti edes puhemiehen antama aika riitä.

Hallituksen neuvottomuus työllisyysshaasteen edessä on yllättävää. Ihmettelen, mikä hallitusta työnteossa ja ahkeruudessa niin pelottaa. Onhan pääministerikin työväenpuolueesta — tai ilmeisesti on sanottava, että ennen työväenpuolueena tunnetusta puolueesta. Ja kun puhun ahkeruudesta, tarkoitan tietenkin kaikkia ihmisiä tulotasosta riippumatta. Ei ihmisen tulotaso määritä ahkeruutta. Me emme ole niin sanoneet, ja on absurdia, että joku yrittää sellaista mielikuvaa luoda. Mutta vaikuttaako puoluetusta sitten ahkeruuteen, vai miten on selitettävissä se, että ahkeruus-sanan kuuleminen saa aina aikaiseksi niin suurta levottomuutta juuri siellä hallituspuolueiden eduskuntaryhmissä? Mikään hallituksen toistaiseksi esittämä työllisyyskeino ei auta perusongelmamme ratkaisussa: kuinka saada työnteon määrä lisääntymään siten, että sillä on vahva myönteinen vaikutus valtiontalouteen?

Ministeri Harakan puuhaamat palkkatukityö ja osatyökykyisten työllistäminen ja auttaminen ovat kyllä tärkeitä ja arvokkaita asioita ja ne kannattaa toteuttaa, sitä ei käy kiistäminen, mutta ei pidä kuvitella, että ne ratkaisisivat tämän työllisyysshaasteemme. Harakan esittämät keinot ovat enemminkin sosiaalipolitiikkaa eivätkä työllisyyspolitiikkaa. Tarvitsemme uusia työpaikkoja nimenomaan avoimelle sektorille. Sitä kautta syntyvät ne vaikutukset, joilla hyvinvointi lisääntyy ja saamme lisää resursseja kasvattaa lapset, hoitaa sairaat ja pitää huolta senioreista. Tämän tavoitteen eteen hallitus ei ole laittanut tikkua ristiin. Palkkatukityötäkin hallitus ilmeisesti esittää nimenomaan keskitettävän julkiselle sektorille. Jos asia on näin, on valtiontalouden kannalta kyse rahan siirtämisestä taskusta toiseen.

Sipilän hallituksen aikana painopiste oli avoimella sektorilla, ja sillä oli myönteinen vaikutus valtiontalouteen. Hallitus teettää selvityksiä, miettii ja etsii keinoja, mutta eivät ne keinot ole kateissa. Keinot ovat olemassa, julkisia ja yleisessä tiedossa. Monet asiantuntijat ja tahot ovat listanneet toimia, joilla asia ratkaistaan. Miksi hallitus empii? Mikseivät todelliset vaikuttavat keinot kelpaa? Hallitus ei tee toimia, jotka kannustavat työnteokseen, ei tee toimia, jotka olisivat avoimen sektorin työpaikkojen määrää. Leikataan kotitalousvähennystä. Omillaan toimeen tulevan palkansaajan tilille jää ensi vuonna vähemmän rahaa. Kansalaisten kulut kasvavat, kun hallitus muun muassa nostaa polttoaineveroa. Tiivistetyksi sanottuna hallituksen viesti kansalaisille on selvä: ei kannata tehdä, olkaa passiivisia. Sen sijaan, että hallitus rohkaisisi ihmisiä ahkeruuteen ja toimintaan, pyrkimys on kietoa ihmiset turvaverkkoon ja lannistaa omatoimisuutta ja yrittämistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Hallituksen näköalattomuus on erittäin huolestuttavaa ja sen toteuttama politiikka on lannistavaa. Nykyhallituksen toimet suistavat maamme huonoon suuntaan. Tarvitaan uusi johto ja uudet henkilöt linjaamaan näistä vaikeista asioista, sillä tällä hetkellä valtaa pöytäkirjasta urakka ei onnistu.

Kannatan välikysymyksessä esitettävää epäluottamuslausetta.

21.12 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! En tiedä, olemmeko me ahkeria, kun me täällä iltavuorossa olemme — no ei tuo vielä kovin paljon kello ole, kun vähän yli yhdeksän, mutta kumminkin. — Tuosta edellisen hallituksen työllisyystilanteesta sen verran tähän alkuun voisi todeta, että olihan siellä tietenkin paljon helpompaa tehdä työttömyyden eteen, koska työttömyys oli paljon suurempaa kuin tällä hetkellä, elikkä se on haasteellisempaa nyt tästä eteenpäin, ja siitä huolimatta 60 000 työpaikkaa tullaan hoitamaan.

Rinteen hallitus tekee erilaista talouspolitiikkaa kuin edellinen hallitus. Talouspolitiikan päämääränä on hyvinvoinnin lisääminen. Haluamme, että talouskasvu hyödyttää kaikkia, ei vain niitä, joilla menee jo valmiiksi hyvin. Eriarvoisuuden kaventaminen on ollut vahvasti esillä ainakin 25 vuotta, mutta kuitenkin väestöryhmien väliset erot ovat säilyneet suurina ja jopa kärjistyneet. Tämä hallitus ottaa ne vihdoinkin vakavasti — siksi, että se on oikein, mutta myös siksi, että eriarvoisuus maksaa.

Arvoisa puhemies! Eri alueiden ja väestöryhmien terveyserot ovat suuria. Pienituloiset kuolevat hyvätuloisia useammin sairauteen, joka olisi voitu hoitaa terveydenhuollon keinoin. Digitalisaatiokehitys jakaa ihmisiä kahteen kategoriaan: se on täynnä mahdollisuuksia mutta myös uhkaa syrjäyttää ikäihmisiä ja vammaisia. Naiset tienaavat edelleen miehiä vähemmän, ja heidän edustuksensa työelämän korkeimmilla johtopaikoilla on suppeaa. Tuloerot estävät ihmisiä kasvamasta täyteen potentiaaliinsa. Pitkäaikaistyöttömät ovat vaarassa syrjäytyä, koska he eivät saa tarvitsemaansa palvelua. Tämä kaikki on myös taloudellinen riski. Me emme voi jättää korkeakouluttamatta naisia. Me emme voi jättää hyödyntämättä heidän osaamistaan johtotehtävissä. Meillä ei ole varaa jättää lasten ja nuorten lahjoja hyödyntämättä siksi, että he kärsivät periytyvästä köyhyydestä tai sosiaalisista ongelmista. Suomi on pieni maa, eikä meillä ole varaa eriarvoisuuden tuottamiin kustannuksiin.

Arvoisa puhemies! Onneksi eriarvoisuuteen, kuten terveys- ja tuloeroihin, voidaan vaikuttaa politiikalla, ja juuri siksi Rinteen hallitus tekee tuloeroja kaventavaa politiikkaa. Se on erilaista kuin kokoomuksen politiikka edellisellä kaudella. Hallitus näkee investoinnit osaamiseen ja koulutukseen keskeisinä Suomen hyvinvoinnin, työllisyyden ja kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistamiseksi. Hallitus investoi koulutukseen ja osaamiseen vuonna 2020 yhteensä 256 miljoonaa euroa. Tavoitteena on nostaa osaamista koko yhteiskunnan tasolla, luoda edellytykset työllisyysasteen kestäväälle kasvulle ja tarjota lapsille ja nuorille tasa-arvoiset mahdollisuudet kouluttautua. Panostuksia tehdään kaikille koulutusasteille. Oppivelvollisuusikä 18 vuotta ja maksuton toinen aste -uudistuksen taustalla on yhteiskunnan muutos: Vuonna 1987 liki miljoona perusasteen työpaikkaa, nyt reilut 200 000 elikkä viidesosa. Suomalainen oppivelvollisuus on jäänyt jälkeen, kun vaatimuksena on vain peruskoulu. Suomalainen oppivelvollisuus on myös eurooppalaisittain verrattuna lyhyt. Tavoitteena toisen asteen tutkinto kaikille parantaa työllisyyttä ja pidentää työuria pitkällä aikavälillä. Laajennetaan oppivelvollisuus 18 vuoteen ja tehdään toisesta asteesta maksuton. Nuorten syrjäytyminen on asia, johon Rinteen hallitus tarttuu vahvalla otteella. Se luo heil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

le polun uuden elämän alkuun ja sitouttaa heidät yhteiskunnan vastuullisiksi jäseniksi, mikä lisää omalta osaltaan työllisyyttä.

Vielä tähän lopuksi: Aluepolitiikasta otetaan entistä vahvempi ote. Edellinen hallitus unohti sen tyystin. — Kiitoksia.

21.17 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Minä puolestani yhdyin kollegoideni surunvalitteluihin, osanottoon sinne Kuopioon. Suru, pelko, hätä on meidän kaikkien yhteinen. Viisautta ja voimia myöskin viranomaisille hoitaa niitä asioita. Tunnen suurta ylpeyttä siitä, miten tiedotusta on hoidettu ja asiaa ylipäänsä hoidettu. Toivon myös, että tämä meidän hallitus nyt katsoo toimia niin että vastaavaa voitaisiin tulevaisuudessa ennaltaehkäistä, ennen kuin se tapahtuu.

Välikysymyksessä on nyt esitetty vahvasti monenlaisia toimia, joita hallituksen tulisi ottaa huomioon. Arvoisa puhemies, koen, että välikysymyksessä on pitkälti referoitu ole-massa olevaa hallitusohjelmaa. Sieltä nämä toimet on tosiaan poimittu esitettäväksi opposi-tion nimissä.

On pakko kiittää hallitusta siitä, että se on kuunnellut asiantuntijoita nimenomaan siitä näkökulmasta, että vaikka maailmalla taloussuhdanteiden vuoksi nyt pääasiallisesti irtisa-notaan, niin hallitus on päättänyt budjetissaan itse asiassa investoida ja yrittää palkata ihmisiä. Tämä vastasyklinen finanssipolitiikka on sellainen, mitä on maailmalla kiitelty ja jopa ihmetelty. Se on vaatinut todellista rohkeutta.

Tämä hallitus pyrkii siihen, että yhdenvertaisuus Suomessa vahvistuisi. Suomessa tulee jokaisella tämän hallituksen mukaan olla varaa sairastaa, tervehtyä, yrittää, ottaa riskejä sekä vanheta arvokkaasti — se näkyy tämän hallituksen toimissa. Samanaikaisesti Suomen hallitus on pyrkinyt toistamaan uudelleen tämän kuuluisan suomalaisen ihmeen, eli pyritään tekemään sellaista politiikkaa, että se ei ole luonnolta eikä ympäristöltä pois mutta se ei ole myöskään suomalaisten hyvinvoinnilta pois. Tämä on lähes mahdoton yhtälö. Hallitus on kuitenkin sanoutunut irti siitä, että nyt lähdetään kuluttamaan, niin kuin nytkin kulutetaan kolmen planeetan verran, vaan pyritään siihen, että suomalaiset olisivat hiili-neutraali kansa vuoteen 2035 mennessä ja sitten siitä eteenpäin hiilinegatiivinen. [Janne Heikkisen välihuuto] Eli samanaikaisesti kun maailmalla irtisanotaan ihmisiä ja talous sak-kaa, niin suomalaiset haluavat investoida, laittaa rahaa, luoda työpaikkoja ja olla ekologi-sesti vastuullisia ja tehdä kestäväää politiikkaa. Se on rohkeaa ja kiitettävää.

Samanaikaisesti tämä hallitus myös pyrkii tukemaan koulutusta, innovaatiota, rohkaise-maan uusien työpaikkojen syntymistä ja sitä mukaa myöskin startupien syntymistä maail-malle. On selvää, että kun on tiukka ilmastopolitiikka, niin se johtaa siihen, että suomalai-set yritykset ja yliopistot pyrkivät luomaan sellaisia ratkaisuja, jotka ovat mahdollisesti kaupattavissa maailmalle. Jos Kiinassa valmistetaan yli tuhat hiilivoimalaa, niin suomalai-set todennäköisesti tulevat tarjoamaan sinne ratkaisuja, joilla näiden hiilivoimaloiden hii-lijalanjälkeä pystyttäisiin vähentämään. [Arto Pirttilahti: Hiilikädenjälki!] Näin suomalais-ten hiilikädenjälki on valtava maailmalla, ja tähän on pyrittävä. Tällä hallituksella on roh-keutta tämentyypiseen toimintaan, ja sitä täytyy kiittää.

Tässä välikysymyksessä on monta kertaa mainittu sana ”työperäinen maahanmuutto”. Ne edustajat, jotka ovat meistä pragmaattisimmat, tietävät hyvin, niin kuin asiantuntijatkin ovat sanoneet, että lähinnä työperäisellä maahanmuutolla voitaisiin tiettyjä työllisyyteen liittyviä ongelmia tässä maassa ratkaista. Mutta samanaikaisesti tässä salissa — enkä to-dellakaan syytä koko oppositiota, sillä oppositiossa on kollegoja, jotka ymmärtävät tämän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

kyllä ihan hyvin ja sanovat sen samaan ääneen kuin hallituksessakin — eräät ihmiset ovat sanoneet, että kebabin- ja pitsanpaistajia ei tähän maahan haluta tai tarvita tai että he olisivat jotenkin eriarvoisessa asemassa kuin muut yrittäjät. Tämä on todella alentavaa. Nämä pitsanpaistajat, joihin kuuluu myös monia kantasuomalaisia, ovat hyvin ahkeria ihmisiä, ottavat suuria riskejä edes lähtiessään yrittämään tämmöisessä Suomen yritysilmapiirissä — se ei ole ollenkaan helppoa. Näiden ahkerien pitsanpaistajien lapsista tulee tämän maan, Suomen, toivoja tulevaisuudessa. Heillä tulee olla ammattiylpeyttä heidän vanhempiansa valinnasta. Nämä pitsanpaistajien lapset ovat todennäköisesti ne sillanrakentajat, jotka mahdollistavat työperäistä maahanmuuttoa tulevaisuudessa. Siksi on katsottava näitä yrittäjiä nyt mahdollisimman monipuolisesti, olivatpa he mistä tahansa maasta. Jos he tulevat Suomeen ja ovat valmiita sitoutumaan suomalaisiin arvoihin, maksamaan veroja ja integroitumaan, niin tällaisille ihmisille on annettava mahdollisuuksia yrittää ja voida hyvin tässä maassa ihan vain meidän suomalaisten oman hyvinvoinnin vuoksi. — Kiitoksia.

21.24 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies ja arvoiset kollegat! Myös osaltani surunvalittelut Kuopioon ja voimia, jaksamista sinne.

Sitten tähän kokoomuksen välikysymykseen. Tämä on tussahdus, tämä on ennenaikainen tussahdus tämä kokoomuksen välikysymys. [Janne Heikkinen: Ennaltaehkäisevä!] Ensi viikollahan hallitus tuo sitten näitä toimenpiteitä ja määrärahojen puitteissa olevia toimia esille ja niistä pääsemme keskustelemaan. Ehkä tässä voi oppositiota ja kokoomusta kiittää siitä, että pääsemme nyt lämmittelemään näitä keskusteluja jo tässä vaiheessa.

Keskustavetoinen Sipilän hallitus sai aikaan todellakin, kuten on todistettu tänään mooneen kertaan, noin 140 000 uutta työpaikkaa, ja sitten Suomen taloutta saatiin suosta hyvinkin nostettua niillä toimilla. Se oli kova tavoite: 68 prosentista työllisyysaste piti nostaa 72:een. Harva siihen uskoi. Siinä onnistuttiin ja menestyttiin, ja varmaan historiankirjat myöhemmin pääministeriäkin tästä asiasta vielä tulevat muistamaan. Kaikkinensa Sipilän hallituksen ohjelmassa oli noin kymmenen kohdan ohjelma työllisyystoimenpiteistä ja siellä noin 70 erilaista toimenpidettä, millä työllisyyttä nostettiin ja työttömyyttä alennettiin.

Rinteen hallituksen ohjelmassa on nyt kanssa kova tavoite näissä olosuhteissa tavoittaa 75 prosentin työllisyysaste, mutta eihän se vielä riitä. Meidän täytyy saavuttaa pohjoismaista työllisyysasteen tasoa. Se on vielä kovempi. Lähemmäs 80:tä tulisi tavoitella tässä. Hallituksen esitykset julkisen talouden osalta ovat, että julkinen talous on tasapainossa 2023, ja näihin kohtiin ja näihin selkeisiin tavoitteisiin me keskustalaiset olemme hyvin selkeästi myös sitoutuneita.

On syytetty nyt hallitusta sitten siitä, että täällä ei olisi niitä keinoja, mutta kyllähän täällä niitä löytyy jo nytkin. Sinänsä tämä 60 000 uutta työpaikkaa vuoteen 23 mennessä voi olla vähän vähäinen määrä. Se voi olla vaikka 70 000:kin sitten kun se tavoite tarkistetaan, kun budjettia rakennetaan. Hallitus ei kyllä sulje mitään työllisyyttä parantavia toimenpiteitä tästä pois. Puolet näistä toimenpiteistä tullaan nyt esittelemään vuoden 20 budjettiriiheen mennessä, ja todellakin tässä tulevassa ensi viikon budjetissa on 25 toimenpidettä jo tällä hetkellä olemassa.

Tässä muun muassa kokoomuksen edustaja Jukka Kopra esittelikin näitä jo hyvin ansiokkaasti omasta listastaan, mutta siinä oli aika pitkälle samoja asioita, mitä hallituksen listassa on, eli paikallisen sopimisen edistäminen, palkkatyön käytön uudistaminen, työvoimapalvelujen kuntakokeilut... — Tähän minä pysähdyn siinä mielessä, että meillä Pir-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

kanmaalla on tehty hyviä kuntakokeiluja, ja minun mielestäni tämän hallituksen ote on nyt siinä mielessä parempi, että juurikin työvoimapalvelut ovat tärkeä osa myös kuntien elinkeinopalveluja, että annetaan niitten kuntienkin olla mukana vahvasti työvoimapalvelujen ja elinkeinotoimen osalta. — Rekrytointikokeilu ja ensimmäisen työntekijän palkkauksen helpottaminen, työttömyysturvan, työvoimapalveluiden sekä työvoimavelvoitteiden uudistaminen, työnhakuun kannustaminen, osatyökykyisille suunnatut työkykyohjelmat, työttömien niin sanotun eläkeputken ikärajan nostaminen vuodelle 61:een ja sitten ulkomaisten tutkijoiden ja opiskelijoiden maahan jäämisen helpottaminen, eli me emme tässä kyllä pärjää ilman ulkomaista työvoimaa. Mutta yhtä lailla meillä on kuitenkin sitten esimerkiksi maa- ja metsätalouteen tulevan työvoiman tarve suunnaton, ja sitä varten muun muassa tässä ohjelmassa on myös kausityöntekijöitten saamisen helpottaminen, myös kausityöntekijöitten työpaikan mahdollinen siirtäminen toisiinkin työtehtäviin. Eli pitkä luetelo näitä toimia, plus sitten tätä autetaan kyllä vahvasti sillä, mitä yritystoiminnan edistämiseen tulee, eli tuplapoisto, innovaatiotuen lisääminen ja nämä. Tässä on erittäin hyviä toimenpiteitä hallitukselta pitkä litania, ja me varmaan näihin kovastikin vielä sitoudumme ensi viikolla ja ennen joulua käymme näitä asioita lävitse.

Eli vielä täytyisi oikeastaan kiittää, kun kokoomuksen edustajat ovat oppositiosta hallitukselle tukeaan melkein yhteen ääneen julistaneet, että he ovat järkevien työvoimatoimien tukena kaikissa hallituksen toimissa, niin mistäs me tänään sitten oikein keskustelemme mekaan.

21.29 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä välikysymyskeskustelu on osoittanut sen, että hallituspolitiikalla on sinällään vaikutusta tämän kansakunnan tulevaisuuteen. Keskusta asetti tähän hallitukseen mukaan lähtöön ehdoksi sen, kuten edustaja Pirttilahti erinomaisessa puheenvuorossaan totesi, että julkinen talous on tasapainossa vuonna 2023 ja työllisyysaste on 75 prosenttia työikäisistä ihmisistä. On tärkeää muistaa se, että me pidämme kiinni näistä keskustan kymmenestä reunaehdosta, jotka ovat sinne kiiveen hakatut, ja on äärimmäisen tärkeää myös opposition huomata se. Kauhukseeni kyllä huomaan, että perussuomalaiset, jotka ovat kovaa meteliä täällä pitäneet, eivät ole paikalla. Se osoittaa jonkunasteista vastuunkannottomuutta, että ei olla täällä paikalla puolustamassa kovia mielipiteitä. Palaan siihen hetken kuluttua.

Mutta joka tapauksessa nämä keskustan reunaehdot ovat aitoja, oikeita reunaehdot, ja niistä pidetään kiinni, totta kai. Se on selvä asia, että jos julkista taloutta emme saa tasapainoon, niin se on kamala tilanne, koska meillä on jo yli 100 miljardia euroa velkaa nyt. Ja toinen asia on tämä työllisyysasteen nosto: jos me haluamme sitä velanmaksua aloittaa ja tälle kansakunnalle hyvää tehdä, niin meidän on pakko saada työpaikkoja lisää, kuten viime vaalikaudella se 140 000 tuli. Se vaatii verta, hikeä ja kyyneleitä, niin kuin eräässä laulussa sanotaan. Mutta kuitenkin se tie on kuljettava, koska se on kuitenkin se helpompi tie. Se toinen tie, jota en halua edes ajatella olevan, on kamalan vaikea tie kulkea.

Mitä tulee sitten perussuomalaisten tänä päivänä esittämiin väitteisiin, niin toivon hartaasti, että tällaisia populismin ryöpsäyksiä ei tarvitsisi enää kuunnella Suomen eduskunnan arvokkaimmassa salissa. Ensinnäkin maatalouspolitiikka: Täällä edustaja Lundén väitti, että tässä on niin kuin keskusta pettämässä sitä sun tätä maatalouspolitiikan puolella ja vaikka mitä. Kun kuuntelee ja lukee tuolta netistä ja lehdistä heidän oman puheenjohtajansa kannanottoja, vaikka sitä, että Suomen pitäisi irtautua EU:sta ja lopettaa nämä maataloustuet kannattamattomina ja sitten siirtyä kansalliseen politiikkaan — se olisi suomalai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

sen maatalouden kuolema, ja eihän siinä tulisi, kun maataloustuotanto loppuisi, kuin 300 000 työtöntä — niin kun tällaisella tasolla esitetään populistisia keskusteluja, sillä totta kai saa hyviä mielipiteitä tuolla toreilla ja turuilla ja taputteluja olkapäälle, mutta asiat siinä kyllä jäävät hoitamatta, jos tällä tasolla väitteet ovat, mitä perussuomalaiset ovat esittäneet.

Samoin tämä työvoima-asia. Kyllä meidän on pakko hyväksyä se, että määränsä verran vierasta työvoimaa tähän maahan me tarvitsemme. Mansikkapellolla marjat eivät tulisi kerätyiksi tai Mersun tehtaalla tuolla Uudessakaupungissa ei syntyisi autoja, taikka käykääpä katsomassa vaikka lentoasemalla, mitä siellä tapahtuu: siellä on paljon ulkomaista työvoimaa tekemässä työtään, arvokasta työtään, ja palvelemassa ihmisiä.

Sekin meidän on hyväksyttävä. Kun aikanaan valitsimme Euroopan unionin jäsenyyden vuonna 95, se oli tietoinen valinta silloin, että me joudumme myös kansainvälistymään. Se on selvä asia, ja joka nyt sitä lähtee vastustamaan, niin on pikkuisen jälkijunassa. No, eihän tästä vuodesta 95 ole vielä kovin paljon aikaa, mutta toivoisin nyt menevän kaikkien tietoon, että näin se vain on.

Sitten tämä valtionosuusuudistus, mistä perussuomalaiset ovat jonkun verran puhuneet, ja myös valtionosuuksista yleensä. Kannattaa muistaa se, että kuntien valtionosuudet eivät ole mitään köyhienapua minnekään, vaan ne ovat valtion maksamia rahoja sitä varten, että valtion määräämät tehtävät pystytään kunnissa tekemään. Kysymys ei ole mistään avustuksista, vaan kysymys on siitä määrärahasta, jonka valtio antaa, jotta saadaan valtion laila määräämät tehtävät kunnissa hoidettua. Kun perussuomalaisten edustajat tässä salissa ovat tätäkin arvostelleet, niin toivoisin, että tälle populismille edes joku ääri ja raja löytyisi. Kyllä se, että perussuomalaisten merkittävä henkilö on sanonut, että tämä valtionosuus on kepulaista aluepolitiikkaa, on jotain niin kauheaa puhetta, että en toivoisi vastuullisen poliitikon suusta sellaista koskaan kuulevani.

Niin tai näin. Tärkeää on se, että linja pitää ja hallitus kantaa järkevää vastuuta tulevaisuuden politiikastaan ja ennen kaikkea tarkkailee sitä, että työpaikkoja syntyy ja saamme verouudistusta tehtyä niin, että pieni- ja keskituloiset hyötyvät, koska siellä on ne suurimmat vaikeudet, samoin että kunnissa nämä velvollisuudet pystytään hoitamaan, lasten päivähoito toimii, kouluissa on hyvin asiat, ja ennen kaikkea se, että pystymme tätä Suomea viemään eteenpäin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. On selvä asia, että talouslama meillä on edessämme. Mutta siihenkin pystytään mukautumaan, kun pidämme järjen päässä ja vähennämme niitä hurjia puheita, joita opposition, varsinkin perussuomalaisten, suusta tänä iltana on saanut kuulla. Toivottavasti niitä ei kovin usein kuule, koska siinä saattaa mennä joltakin herkkäuniselta yöunet, ei minulta.

21.35 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Pakko jatkaa tästä edustaja Ranteen ”empathiapuheesta”. Rohkeutta rakastaa, rohkeutta puolustaa heikompaa, rohkeutta olla oikeudenmukainen — valitettavasti ne eivät taida olla tällä hetkellä kovin mediaseksikkäitä ominaisuuksia politiikassa. On oltava realistinen, pragmaattinen ja järkevä. Mihin me olemme unohtaneet empatian, kyvyn ottaa huomioon toisen ihmisen, kyvyn asettua toisen ihmisen asemaan? Miina Sillanpään päivänä tämä on mielessäni.

Miina oli ensimmäisten naisten joukossa, jotka valittiin eduskuntaan ja ensimmäinen naisministeri. Hän puolusti naisia, joilla oli avioton lapsi. Hän puolusti naisia, jotka tekivät orjatyön kaltaisissa työsuhteissa työtä. Hän puolusti lapsia, joilla ei ollut mahdollisuutta vaikuttaa siihen, mihin perheeseen he syntyivät. Hänellä oli rohkeutta ja tahtoa tehdä Suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

mesta parempi paikka, jossa jokainen sai apua ja tukea yhteiskunnan tukiverkostosta. Hän oli luomassa hyvinvointiyhteiskuntaamme, ja häntä voidaan oikeutetusti pitää yhtenä hyvinvointiyhteiskuntamme äitinä. Hänellä oli rohkeutta puolustaa vanhuksia ja huolehtia heidän turvastaan aikana, jolloin naiset tekivät jo töitä ja joille omien vanhempien hoitaminen oli haasteellista heidän tullessaan vanhuusikään.

Nyt meille yritetään syöttää ovista ja ikkunoista arvomaailmaa, joka perustuu kurilliseen taloudenpitoon, siis rahaan ja maksimaaliseen voitontavoitteluun. On leikattava ja tehostettava julkisen sektorin toimintoja. Hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikka on vastuutonta, jos menoja ei karsita tarpeeksi. Mikä siinä on vastuutonta: Se, että halutaan pitää huolta niistä, jotka ovat heikommassa asemassa? Se, että halutaan turvata lapsille koulutus ja päivähoito? Se, että halutaan määrittää hoitajamitoitus, jolla voidaan taata jokaiselle hoitoa vanhuuteen? Se, että halutaan parantaa työttömien mahdollisuutta työllistyä?

Ymmärrän, että taloudesta on pidettävä huolta, mutta samalla tarvitsemme myös empaattisuutta päätöksentekoon. Ilman empaattisuutta me emme näe kokonaisuuksia ja me emme kuule heitä, joita päätökset koskevat. Meidän taloutemme ei ole kunnossa, koska olemme vuodesta toiseen uhranneet kaiken markkinavoimille. Markkinavoimille, joista kaikki voitto on laitettu palvelemaan osakkeenomistajaa. Siitä on unohdettu kaikki muu, niin työntekijät, esimiehet kuin asiakkaatkin. Pienelle porukalle on kerätty kaikki, mitä kerättävissä on. Se on johtanut suuruudenhulluuteen, suuruuden tavoitteluun, johon ei enää usko edes kaikki osakkeenomistajat.

Tarvitsemme myös rohkeutta talouspolitiikassa. Rohkeutta muuttaa suuruuden ihannointia niin, että voimme hoitaa myös ne heikommät emmekä vain tavoittele maksimaalista voittoa. Vahvan tehtävä on puolustaa heikompaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä edustaja Marttinen.

21.39 Matias Marttinen kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Könttä viittasi omassa puheenvuorossaan tuonne kaudelle 2011—2015 ja silloiseen talouden tilanteeseen ja otettuun velkaan. Täytyy edustaja Könttälle todeta, että lienee hieman vääristelyä todeta noin, koska kuitenkin Suomen taustalla oli vakava finanssikriisi, josta me kärsimme pitkään. Suomi ei päässyt mukaan siihen eurooppalaiseen talouden kasvuun, mihin kaikki muut meidän verrokkimaat pääsivät. Nyt onneksi yhteisellä työllä porvarihallitus pääministeri Sipilän aikana sai tämän maan siihen kuntoon, että pääsimme taas sille radalle takaisin, ja tietysti nyt on toivottavaa, että tämä uusi hallitus jatkaisi sillä samalla vastuullisella talouden ja työllisyyden linjalla eikä tuhoaisi sitä hyvää työtä, mihin taas on päästy.

Edustaja Pirttilahti totesi puheenvuorossaan, että välikysymys on tussahdus, vai oliko se näin, että se on ennenaikainen tussahdus. No, tästä totean vain sen verran, että kyllä koimme, että tässä tilanteessa välikysymys on välttämätöntä tehdä, koska olemme olleet huolissamme Suomen suunnasta. Me olemme huolissamme siitä, niin kuin kaikki muutkin tässä salissa, miten suomalaisille saadaan lisää työtä, ja me olemme olleet huolissamme siitä, että tämä hallitus ei kykene tekemään riittäviä toimia suomalaisten hyväksi.

Budjettiriihi mentiin läpi niin, että työministeri Harakka toi sieltä kyllä yhden paperin tähän taloon, mutta, hyvät hallituspuolueiden kollegat, sen listan yhdellekään työllisyystoimelle ei voitu laskea työllisyysvaikutusta. Ei yhdellekään. Eli kyllä kannustan teitä jatamaan nyt aika reippaasti työtä siten, että saatte sellaisia toimia tehtyä, joille myös aidosti niitä työllisyysvaikutuksia voidaan laskea, koska muuten se on aika lailla tuuleen huutelua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2019 vp

Samaan aikaan sitten hallituksen omat toimet tulevat johtamaan siihen — kuten totesin aikaisemmassa puheenvuorossa Nordean ekonomistin Olli Kärkkäisen arvioineen hallituksen päätöksiä — että itse asiassa työllisyys heikkenee noin 16 000 hengellä, eli käytännössä teillä on nyt matkaa noin 75 000 työllistä sinne päämäärään elikkä matkaa on aika paljon vielä kuljettavana. Ja tosiaan taustalla oli vielä se, että kesällä kuuntelimme valtiovarainministeri Lintilää ja pääministeri Rinnettä, jotka ovat kummatkin todenneet, että teidän hallituksenne ei lisää pysyviä menoja ennen niitä pysyviä tuloja — ja missä tilanteessa me olemme tällä hetkellä? 2 miljardia nousee budjetin kokonaissumma ensi vuonna, velanotto lisääntyy, verotus kiristyy, kokonaisveroaste kääntyy nousuun, ja ne aidot, vaikutavat työllisyystoimet edelleen loistavat poissaolollaan.

Arvoisa puhemies! Haluan kuitenkin uskoa, että tässä salissa haluamme kaikki tehdä hyvää Suomelle ja suomalaisille, ja haluan toivottaa hallitukselle paljon voimaa ja viisautta. Varsinkin toivon, että, keskustan kollegat, pidätte edellisen hallituksen vastuullisen talous- ja työllisyyspolitiikan linjaa yllä, koska vain ja ainoastaan sillä niitä uusia työpaikkoja tähän maahan saadaan luotua. Jos nyt ote lipsuu, niin tulokset tulevat olemaan hyvin huonoja.

21.43 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Näin hallituspuolueen edustajana tietysti kiitän edustaja Marttista näistä voimantoiivotuksista. Välillä toki toivoisin, että myös kokoomus malttaisi katsoa piirun verran pidemmälle, nähdä, miten tärkeää se koulutukseen panostaminen, köyhyyden torjunta on pitkässä juoksussa myös työllisyyskehityksen kannalta.

Halusin tähän loppuun vielä pöytäkirjoihin merkittäväksi tämän kommenttini taannoin edustaja Lundénin pitämän puheenvuoron johdosta. Se, että täällä edustajat siteeraavat iltapäivälehtien virheellisiä otsikoita totuutena on minusta hieman erikoista. Suomalaisen oikeusvaltion puolustaminen ja vahvistaminen on jokaisen suomalaisen etu, ja sitä on tehtävä kaikkina aikoina, ei vain silloin, kun se on helppoa tai leppoisaa. Siihen tämä hallitus on sitoutunut.

Kiitos lisäksi edustaja Malmille Miina Sillanpään ja kansalaisvaikuttamisen päivän huomioimisesta. Miina oli totisesti tienraivaaja, tinkimätön naisten oikeuksien puolustaja, joka on ansainnut liputuspäivänsä Miina Sillanpään päivänä. Tämän työllisyyskeskustelun loppumetreillä on hyvä hetki muistuttaa siitä, miten tärkeä osa myöskin tasa-arvo on tätä työllisyyspolitiikkaa, palkkatasa-arvon edistäminen, syrjinnän ja häirinnän torjuminen, perhevapaa uudistus, joka tähtää tasa-arvoon — nämä ovat tärkeitä askelia kohti sitä tulevaisuuden tasa-arvoista työelämää, jossa on tilaa yhä useammalle.

Kiitoksia hyvästä keskustelusta ja tästä pitkästä päivästä kaikille.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.